

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका वडा नं ४ मा प्रस्तावित **एमराल्ड प्यालेस** (होटेल) आयोजना प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) प्रतिवेदन उपर लिखित राय सुझावको लागि आह्वान गरिएको

सार्वजनिक सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८१/०२/२२

प्रस्तावक श्री एमराल्ड प्यालेस प्रा. लि. ले सोही नाममा सिद्धार्थनगर नगरपालिका वडा नं ४ (जि.पि.एस: 27.51440°N, 83.4272°E)मा होटेल निर्माण र संचालन गर्ने प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन यस मन्त्रालयमा स्वीकृतिको लागि पेश गरेको छ। सिद्धार्थनगरको बुद्धचोक देखी पश्चिम, २.७ कि.मि. को दूरी एवं भैरहवा-लुम्बिनी सडकमा रहेको यस आयोजनाले नीजि जग्गा (कित्ता नं १३४८ र ४०५, सडक अधिकारक्षेत्र २५ मिटर छाडेर ७४७४.४ वर्ग मिटर) मा ११२ वटा कोठा एवं १६० वटा शैय्या क्षमतामा संचालन हुनेछ।

यस आयोजनाले कूल १६०२.१ वर्ग मिटर ओगटेको र भूमिगत तल्ला-१ बाहेक कूल ५ तल्लाको FAR=१.२१ भएको भवन निर्माण गर्नेछ। यस भवनमा लकर, भण्डारण, भान्सा, रेष्टुरेण्ट, बैठक हल, सभा हल, क्यासिनो, साउना र मसाज, कर्मचारी क्वार्टर, अतिथि बेडरूम आदी सेवाहरू संचालन हुनेछ। आयोजनाले जग्गाको ७७.४% क्षेत्र खुला र हरियाली क्षेत्र कायम गर्ने समेत उल्लेख गरेको छ।

यस आयोजनाको निर्माण र संचालन चरणमा विभिन्न समाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक, भौतिक र जैविक प्रभावहरू पर्नेछन्। निर्माणको समयमा धुलो, माटो, बालुवा, सवारी साधनबाट ध्वनी र धुवाँ, खेर जाने निर्माण सामग्रीहरूबाट वातावरणीय प्रदुषण हुने, एवं संचालन चरणमा सवारी साधन र मानिसहरूको चहलपहल बढ्ने, ठोस फोहरमैला उत्सर्जन, फोहरपानी उत्सर्जन आदी हुने अनुमान गरिएको छ। साथै सक्कात्मक प्रभावहरूमा भने रोजगारी, आयस्तर र राजश्वमा वृद्धि हुने र सम्बन्धित नकरात्मक प्रभावहरूको नियन्त्रण एवं न्यूनिकरणहरूका उपाय पनि प्रतिवेदनमा समावेश छन्। तथापी अध्ययनमा देखिएका वातावरणीय सवाल र व्यवस्थापनका उपायहरू यस सूचना बमोजिम अझै छलफलको विषय हुन सक्नेछ।

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ११ को उपनियम (६) बमोजिम यस प्रतिवेदनमा राय-सुझाव लिनका लागि प्रतिवेदन पढ्न वा उतार गरी लैजान पाउने ब्यबस्था रहेकोले यस आयोजना प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन यस वन तथा वातावरण मन्त्रालयको Web Site: <https://moitfe.lumbini.gov.np/> मा समेत सार्वजनिक गरिएको छ। यस प्रतिवेदन सम्बन्धमा उपयुक्त राय सुझाव प्राप्त भएमा यस मन्त्रालयले सो प्रस्तावको स्वीकृति प्रकृत्यामा त्यस्ता राय-सुझावहरूलाई समेत ध्यानमा राखेछ। यस आयोजना सम्बन्धमा ब्यक्ति वा संस्थाको कुनै राय-सुझाव भए यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले सात (७) दिन भित्र आफ्नो राय सुझाव लिखित रूपमा निम्न ठेगानामा पठाई दिनु हुन यसै सूचना द्वारा आह्वान गरिएको छ।

प्रतिवेदन अध्ययन वा उतार गर्न सकिने र राय सुझाव पठाउन सकिने ठेगाना:

१. श्री वन तथा वातावरण मन्त्रालय, राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल।

<https://moitfe.lumbini.gov.np/>

ईमेल: mofesc.lumbini@gmail.com

फो.नं. ९८४७५४९३३७

messagenc2@gmail.com

एमरल्ड प्यालेसको

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन
सिद्धार्थनगर नगरपालिका-४ लुम्बिनी रोड
लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला

पेस गरिएको निकाय

प्रदेश सरकार -लुम्बिनी प्रदेश
वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका, देउखुरी, दाङ

प्रस्तावक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.
सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४
लुम्बिनी रोड
रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश
ई-मेल: emraldpalace21@gmail.com
मोबाईल नं : ९८५७०२९०९४

परामर्शदाता

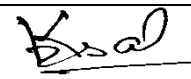

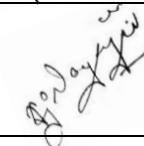
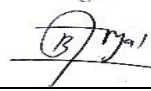

नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड
इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि.
ज्वागल, ललितपुर
ई-मेल: radium.adhikari43@gmail.com
मोबाईल नं.: ९८५९०६०२७७

वैशाख, २०८१

घोषणा-पत्र

अध्ययन टोलीको घोषणा-पत्र

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही जिल्ला प्रस्तावक रहेको प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको क्रममा हामी निम्न बमोजिमका अध्ययन टोलीका सदस्यहरु संलग्न रही तयार गरेको साँचो हो। प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा हामीहरुले संकलन गरिएका प्राथमिक सूचना र तथ्यांक वास्तविक हुन् र संकलन गरिएका द्वितीय श्रोतका सूचना र तथ्यांकहरुका सर्जकलाई कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछौं। यस प्रतिवेदनमा कुनै कुरा झुठा ठहरिए अथवा अन्य कुनै प्रतिवेदनको पुरै वा कुनै अंश हुवहु साभार गरिएको पाईए कानून बमोजिम कसुर भोग्न तयार रहेको स्व-घोषणा गर्दछौं।

सि.नं.	टोली सदस्य	विज्ञता	मोबाइल नं.	दस्तखत
१.	रेडियम अधिकारी	वातावरण विज्ञ	९८४१७५८८२५	
२.	किरण भुसाल	वातावरण विज्ञ	९८५१११७४३४	
३.	प्रविन श्रेष्ठ	वन्यजन्तु जैविकशास्त्री	९८४१६९१३१२	
४.	अजय नयाजु	भू-गर्भशास्त्री	९८१२०२९८६८	
५.	भावुक अर्याल	स्ट्रक्चर ईन्जिनियर	९८५११८२४१८	
६.	सुबोध आचार्य	समाजशास्त्री	९८४१६९६४०९	

<p>परामर्शदाता नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि. ज्वागल, ललितपुर फोन नं. ९८५१०६०२७७/ ९८४१७५८८२५ ई-मेल: radium.adhikari४३@gmail.com</p>	<p>छाप र दस्तखत</p> <p></p> <p></p>
---	--

प्रस्तावकको घोषणा पत्र

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना:

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.

सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड

रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश

ई-मेल: emraldpalace21@gmail.com

मोबाईल नं : ९८५७०२१०१४

हामी निम्न कुराहरू घोषणा गर्दछौं :

(क) यस वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको वातावरणीय व्यवस्थापन योजनामा प्रस्तुत भएका सम्पूर्ण कार्यहरूको परिपालना गर्ने, र भविष्यमा देखा पर्न सक्ने अन्य प्रभावको न्यूनीकरण गर्न प्रतिबद्धता यस प्रस्तावकले गर्दछ।

(ख) प्रस्तावकद्वारा स्वीकृत प्रतिवेदन अनुसार प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछ।

प्रस्तावको तर्फबाट

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.

कार्यकारी सारांश

१. प्रस्तावक र परामर्शदाता

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको निजी जमिनमा {कित्ता नं.: १३४८, क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.)} “एमरल्ड प्यालेस” निर्माण र संचालनको कार्यको प्रस्तावक एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि. रहेकोछ। प्रस्तावकले यस प्रस्तावित “एमरल्ड प्यालेस” को वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको जिम्मा नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ललितपुरलाई दिएको छ।

२. प्रस्तावको परिचय

यस आयोजनाको प्रकृति होटल निर्माण र संचालन रहेकोछ। यस प्रस्तावको मुख्य उद्देश्य लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड स्थित निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल निर्माण र संचालन गर्नु रहेको छ। यस होटल एक शान्त वातावरणमा अवस्थित रहनेछ। अबको करिब तिन वर्षमा संचालनको तयारी राखेको यस होटलमा कुल ११२ पहुना कोठामा १६० शैय्या रहनेछन् जुन सम्मेलन, विवाह, विभिन्न संघ-संस्थाहरुको कार्यक्रम र विभिन्न कार्यक्रमका लागि पनि उत्कृष्ट स्थान रहनेछ। यहाँ अउने पाहुनाहरुले स्पा, क्यासिने, टेनिस, जिम हल, स्विमङ्ग पुल, लगायतका सुविधा लिन सक्नेछ।

यस होटल लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा अवस्थित हुनेछ। भौगोलिक दृष्टिकोणले होटल निर्माण स्थल ८३°२५'३७.९५" पूर्वी देशान्तरमा र २७°३०'५१.८६" उत्तरी अक्षांश र समुद्री सतहबाट १०५ मिटर उचाइमा अवस्थित रहनेछ। यस होटल भैरहवा बुद्धचोकबाट लुम्बिनी रोड तर्फ २.७ कि.मि. पश्चिम र गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल पुगनु १.२ कि.मि अगाडी रहनेछ।

३. वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कानुनी औचित्यता

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को १) अनुसूची ३ (नियम ३ संग सम्बन्धित)को खण्ड (छ) पर्यटन क्षेत्रको बुँदा नं. १ अनुसार १०० शैयाभन्दा बढीको होटल वा रिसोर्ट निर्माण, स्थापना तथा सञ्चालन गर्नका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन कार्य गर्नु पर्नेछ। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसमा कुल १६० शैय्या हुनेछन्। त्यसैले, लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ अनुसार यस एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्नु पर्ने भएकाले यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

४. अध्ययन गर्दा अपनाईएका विधिहरू

वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गर्दा विभिन्न विधिहरू अपनाईएका छन्। यस प्रतिवेदन तयार गर्दा आयोजनासंग सम्बन्धित प्रकाशित प्रतिवेदनहरूको अध्ययन, वातावरणीय तथा अन्य सम्बन्धित ऐन, नियम, निर्देशिका, सन्धी, आदिको पुनरावलोकन, प्रश्नावली सर्वेक्षण, स्थलगत अध्ययन र अवलोकन, सामूहिक छलफल, चेकलिष्ट तथा अन्य वैज्ञानिक विधिहरू अपनाईएका छन्। यस वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ र राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन निर्देशिका २०५० मा उल्लेख भए अनुसार तथा स्वीकृत गरिएको कार्यसूचिमा उल्लेख गरिएका विधिहरू अनुसार अध्ययन कार्य गरिएको थियो।

स्थानिय बस्तीहरूमा आयोजना कार्यान्वयनको सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावहरूको बारेमा स्थानिय व्यक्तिहरूसँग परामर्श लिइएको थियो। कार्यसूची स्वीकृत भएपछि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी गरी ७ (सात) दिन भित्र लिखित राय-सुझाव उपलब्ध गराउनु हुन अनुरोध गर्दै लुम्बिनी प्रदेश - वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ९ को उपनियम (१) अनुसूची ९ बमोजिमको ढाँचामा सूचना “बुटवल टुडे” मा मिति २०८०/०९/२६ गते प्रकाशित गरी सम्बन्धित वडा कार्यालय, नगरपालिका कार्यालय र अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरू तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा सूचना टाँस गरी सो को मुचुल्का तयार गरिएको थियो। यस्तै, “बुटवल टुडे” मा मिति २०८०/११/२७ गते सूचना प्रकाशित गरी प्रस्तावित होटल निर्माण स्थलमा (सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४ लुम्बिनी रोड) मिति २०८०/१२/०२ गते, शुक्रवार दिनको १ बजे सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका वार्ड ४ का जनप्रतिनिधी तथा अन्य स्थानिय सरोकारवालाहरूको उपस्थितीमा सार्वजनिक सुनवाई कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो। यसका साथै स्थलगत अध्ययनकै क्रममा सम्बन्धित वार्ड कार्यालय र नगरपालिका कार्यालयबाट सिफारिस पत्रहरू संकलन गरिएको थियो। यसरी संकलन गरिएको मुचुल्काहरू र सिफारिसपत्रहरू यस प्रतिवेदनको अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ।

५. विद्यमान वातावरणीय अवस्था

भौतिक वातावरण

यस प्रस्तावित होटल एमरल्ड प्यालेस आयोजना रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका - ४ मा अवस्थित हुने छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको प्रमुख भु-उपयोग कृषी क्षेत्र र वस्ती क्षेत्र रहेको छ। भूबनोट तथा भौगालिक हिसाबले प्रस्तावित होटल आयोजना पश्चिमी नेपालको तराई क्षेत्रमा पर्दछ, यो चुरे पर्वतको फेदीको देखी १८ कि.मी. दुरीमा तराईको समथल भुमीमा पर्दछ

। यस क्षेत्रको उचाई समुन्द्री सतह देखी ११० मिटर रहेकोछ। यस क्षेत्रको नजिक स-साना खोलिसहरु रहेका छन्।

आयोजना क्षेत्र ट्रोपिकल मौसमी क्षेत्रमा पर्दछ, गर्मीमा धेरै गर्मी र जाडोयाममा सुख्खा र चिसो मौसम हुनेछ। आयोजना क्षेत्र देखी नजिकमा रहेको भैरहवा एयरपोर्टमा रहेको स्टेशनको औषत वार्षिक तापक्रम २४.४°C देखी २५.५°C सम्म रहेको छ। यस्तै, यस स्टेशनको औषत वार्षिक वर्षा १३३५.२ देखि १७१७.० मि.मि. रहेको छ।

जैविक वातावरण

आयोजना क्षेत्रको वनस्पति ट्रोपिकल वनस्पति रहेको छ। होटल निर्माण स्थल वन क्षेत्र देखी १८ कि.मि. को दुरीमा अवस्थित रहेकोछ। स्थानियहरु क्षेत्रमा पाइने रुखका प्रजातीहरुमा पारिजात, कटहर, सिसौ, बकैना, कुटमेरो, निम, बेल, आँप, अम्बा, लिच्ची, कदम, काभ्रो लगायतका रहेका छन्। त्यस्तै, अम्रिसो, बाँस, घतुरो, असुरो, जस्ता वुट्टयानहरु पनि यस क्षेत्रमा पाइन्छ। आयोजना क्षेत्रमा पाइने मुख्य स्तनधारी प्रजातिहरुमा स्याल, लोखर्के, छुचुन्द्रो आदि रहेका छन्। यस्तै आयोजना क्षेत्रमा पाइने चरा-चुरंगीहरुमा तामे टुकुर, भंगेरा, काग, बट्टाई, कोइली, काठफोर, किङ्गफिसर, चिल, बकुल्ला, आदि रहेका छन्।

सामाजिक—आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण

यस प्रस्तावित आयोजना लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४ मा अवस्थित रहने छ। केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागले २०७८ मा प्रकाशित गरेको विवरण अनुसार सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा १५८७१ घरधूरीमा ७४४३६ जनसंख्या रहेको छ। यसैगरी, सिद्धार्थनगर नगरपालिका —४ मा १०११ घरधूरीमा ५३३० जनसंख्या रहेको छ। आयोजना प्रभावित सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा ६५ भन्दा बढी प्रकारका जातजातिका मानिसहरु बसोबास गर्ने गरेका छन्। प्रमुख जातिहरुमा ब्राह्मण (पहाडी) (१३.६९%), मुसलमान, (१३.१८%), क्षेत्री (८.३३%), मगर (७.०२%), यादव (५.७३%) लगायत रहेकाछन्। मातृभाषाको आधारमा आयोजना क्षेत्रमा नेपाली भाषा बोल्ने मानिसहरुको संख्या अत्याधिक मात्रामा रहेको छ; सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा भोजपुरी (४२.२०%) र नेपाली (४०.६५%) मूख्य मातृभाषा रहेको छन्। यस्तै, अन्य प्रमुख मातृभाषाहरुमा अवधी, मगर धूत, हिन्दू, गुरुड,, थारू, उर्दूड नेपाल भाषा, मैथिली, आदी रहेका छन्।

समग्र आयोजना प्रभावित क्षेत्र सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा शिक्षाको अवस्था राम्रो रहेको छ। यस नगरपालिकामा १७ वट्टा सामुदायिक विद्यालय, ४२ वटा संस्थागत विद्यालय, १३ वटा मदरसा, १ संस्कृत विद्यालय र १ सिकाई केन्द्र रहेका छन् ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको साक्षरता दर ८६.१२% तथा सिद्धार्थनगर नगरपालिका - ४ को ८२.०४% रहेकोछ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको खानेपानीको मुख्य स्रोत भनेको ट्युबवेल हो, यहाँ कुल १५८७१ घरपरिवार मध्ये खानेपानीको लागि ट्युबवेल/ह्याण्डपम्पको पानीमा निर्भर रहने परिवार संख्या ८१७९ (५१.५%) रहेका छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा रहेका विद्यमा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा १ सामुदायिक सरकारी अस्पताल, ३ निजी अस्पताल रहेका छन्। यस नगरपालिकाको १५८७१ घरपरिवार मध्ये १५६५३ (९८.६%) घरपरिवारसँग मात्रै शौचालय रहेको छ। यस्तै, सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४ को १०११ घरपरिवार मध्ये ९८९ (९७.८२%) घरपरिवारसँग मात्रै शौचालय रहेको छ।

६. वातावरणीय प्रभावहरुको पहिचानहरु

सकारात्मक प्रभावहरु

- रोजगारीको अवसर
- पर्यटन विकास
- राजस्व सङ्कलन
- सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि गरिने सहयोग

नकारात्मक प्रभाव

निर्माण चरण

- कामदारहरुको पेशागत स्वास्थ्य एवं सुरक्षा
- बालबालिकाको श्रम शोषण
- महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिंसा
- वायू र ध्वनी प्रदूषण
- जल प्रदूषण सतह र भूमिगत पानी प्रदूषण
- ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन
- अधिक उर्जा आवश्यकता
- आगलागी, भूकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरु

संचालन चरण

- व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम
- होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाई
- लैंगिक विभेद तथा कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा
- खाद्यान्न गुणस्तर र आगन्तुकहरुको सुरक्षा
- ठोस र तरल फोहोर उत्पादनले गर्दा हुने प्रभाव
- वायु र ध्वनि प्रदूषण

- भूमिगत पानीको निष्काशनले पर्ने प्रभाव
- प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन (भूकम्प, आगलागी, विद्युतीय सर्ट सर्किट आदि)

७. आयोजनाको वैकल्पिक विश्लेषण

वातावरणीय अध्ययन सम्पन्न गर्दा आयोजना कार्यको विश्लेषण, वैकल्पिक आयोजना स्थल, प्रविधि छनौट र निर्माण तालिका आदिको पनि विश्लेषण गरिएको थियो। वैकल्पिक विश्लेषण गर्दा प्रस्तावित विकल्पहरूको डिजाईन, वातावरणीय प्रभाव, आदिको आधारमा प्रस्तावित आयोजना उपयुक्त आयोजना भएको निष्कर्ष निकालिएको छ।

८. वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण

८.१ सकारात्मक प्रभावहरूको बढोत्तरीका उपायहरू

निर्माण चरण

आयोजनाबाट श्रृजित हुने विभिन्न किसिमको रोजगारिका अवसरहरू सम्बन्धी स्थानीयहरूलाई सचेत गराउनेछ तथा आयोजना क्षेत्र वरपरका स्थानीय बासिन्दाहरूलाई आयोजनाबाट श्रृजना हुने रोजगारमा पहिलो प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ। स्थानीय प्रभावित घरहरूमा उपलब्ध ड्राइभर तथा पेन्टरलाई आयोजनामा रोजगारीका लागि प्राथमिकता दिइनेछ। आयोजना क्षेत्रका युवाहरूलाई यस आयोजनाबाट श्रृजना हुने रोजगारमा संलग्न हुन प्रोत्साहन गरिनेछ।

संचालन चरण

यस होटल संचालनको क्रममा होटलको विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्नको लागि विभिन्न मानवस्रोतहरू आवश्यक पर्दछ, जस्तै- कुक, हाउसकिपर, व्यवस्थापन, लेखापाल, सुरक्षा गार्ड, सफाई कर्मचारी, पार्किङ व्यवस्थापक, लगायतमा स्थानीयहरूलाई दक्षता अनुरूप प्राथमिकता दिइनेछ। राजस्व सङ्कलन होटल सञ्चालनबाट स्थानीय निकायको राजस्वमा वृद्धि हुन्छ भने होटल वरपरका मानिसहरूलाई पसलहरू र हस्तकला बजारहरू सञ्चालन गर्ने अवसर प्रदान गर्दछ र तिनीहरूलाई जीविकोपार्जन गर्न मद्दत गर्दछ।

८.२ नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप

क) आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरण

निर्माण चरण

कामको प्रकृति अनुसार हेलमेट, सेफ्टी बेल्ट, मास्क, पन्जा र कामदारहरूलाई बुटको प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ। डेङ्गु लगायत अन्य संक्रमित रोगहरूको बारेमा स्थानीय व्यक्ति र कामदारहरूलाई जागरूकता प्रदान गरिनेछ।

भई-परि आउने दुर्घटनाहरूको जोखिम बहन गर्न कामदारहरू लगायत निर्माण स्थलमा खटिने कर्मचारीहरू, निरीक्षण तथा अनुगमनमा खटिने कर्मचारी र परामर्शदाताहरूको विमा गरिनेछ।

आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा कुनै पनि किसिमको बाल श्रम प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ।

यस आयोजनाले कामदार नियुक्ति गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा कुनै पनि भेदभाव गर्नेछैन।

कामदार नियुक्ति कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गरिनेछ। त्यस्तै, निर्माणस्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा कम गर्न सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ।

निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने उपकरणहरू तथा सावारी-साधनहरू होटल बाहिरको सडकमा पार्किङ गरिनेछैन।

संचालन चरण

प्रशिक्षित र कुशल कर्मचारीहरूको नियुक्ति गरिनेछ।

एल.पी.जी. चुहावटसँग सम्बन्धित जोखिमहरूलाई कम गर्न भान्सा क्षेत्र राम्रोसँग ग्यास-पाइप लगायत अन्य चुलोहरू गुणस्तरिय सामग्री प्रयोग गरिनेछ।

व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू उपलब्ध गराई प्रयोग अनिवार्य गराइनेछ।

सावधानीका बारे कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिइनेछ र प्राथमिक उपचार किटको प्रावधान गरिनेछ।

स्वास्थ्य बीमाको प्रावधान गरिनेछ।

होटल परिसर भित्र सफाइ कायम गरिनेछ।

यस आयोजनाले कामदार नियुक्ति गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा कुनै पनि भेदभाव गर्नेछैन।

कामदार नियुक्ति कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गरिनेछ।

कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा कम गर्न सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ।

अवैध गतिविधिहरूको निगरानीका लागि मुख्य प्रवेशद्वार, लबी र अन्य सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा सि.सि.टि.भी.को स्थापना गरिनेछ।

होटल वरपर स्ट्रीट लाईटको स्थापना गरिनेछ।

खाद्यान्नको म्याद समाप्त भए/नभएको जाँच गरिनेछ ।

प्रत्येक उपकरण तथा भाँडाहरू प्रयोग पछि सफा गरिनेछ ।

खाना पकाउन प्रयोग गरिने पानी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्डहरूको अनुपालनमा हुनेछ ।

ख) जैविक क्षेत्र

होटल निर्माण गर्दा प्रयास बगैँचा निर्माण गरि हरियाली कायम गरिनेछ ।

यस होटल परिसर भित्र चरा-चुरङ्गी तथा मुसा, लोखर्के जस्ता जिव-जन्तु मार्ने कार्यको पुर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ ।

ग) भौतिक तथा रासायनिक वातावरण

निर्माण चरण

नक्सामा उल्लेख भए अनुसार खुला स्थानहरू, ग्राउन्ड कभरेज र सेट ब्याक निर्माण गर्दा कायम राखिनेछ ।

निर्माण स्थलमा दिनमा एक पटक पानी छर्कने काम गरिनेछ ।

निर्माण सामग्रीको भण्डारण गर्दा प्लास्टिक वा त्रिपालले छोपिनेछ ।

उच्च ध्वनी उत्पादन गर्ने उपकरणहरूको प्रयोग दिनको समयमा मात्र गरिनेछ ।

हर्नको प्रयोगलाई निषेध गरिनेछ ।

डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन प्रयोग गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको वायुप्रदूषण मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र प्रयोग गरिनेछ भने डिजेल जेनेरेटरको स्ट्याक उचाइ कम्तिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ ।

निर्माण शिविर, ब्याचिङ्ग प्लान्ट, मिश्रण क्षेत्रबाट उत्पादन हुने फोहोर पानीलाई जथाभावी विसर्जन गर्न दिईने छैन भने खाडलमा जम्मा गरी थिग्राइनेछ ।

निर्माण चरणमा आवश्यक हुने पानीको आपूर्ति Deep Boring र नगरपालिकाबाट वितरित पानीबाट गरिनेछ ।

उत्खनन गरिएको माटोलाई सञ्चालन चरणको बेला बगैँचाहरूमा प्रयोग गरिनेछ र बाँकी माटोलाई होटल परिसर सम्माउन प्रयोग गरिनेछ ।

निर्माण स्थलबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहोरको जथाभावी विसर्जन गरिने छैन ।

पुनः चक्रीय फोहोर तोकिएको ठाउँमा सङ्कलन गरिनेछ र सम्बन्धित विक्रेताहरूलाई आपूर्ति गरिनेछ ।

निर्माण स्थलमा फायर एक्सटिङ्गुसरको प्रावधान गरिनेछ ।

प्रकोपको समयमा आपतकालीन बहिर्गमन ढोकाको व्यवस्था, जम्मा हुने सुरक्षित स्थानको पहिचान गरिनेछ।

सुरक्षित बहिर्गमन क्षेत्रका लागि कामदारहरूलाई विवरण दिइनेछ। राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० बमोजिम भवन निर्माण गरिनेछ।

संचालन चरण

फोहोरको प्रकृति अनुसार फोहर छुट्याउनको लागि होटलको प्रत्येक कोठाहरू तथा विभिन्न स्थानहरूमा color-coded & labeled डस्टविन राखिनेछ।

फोहोर व्यवस्थापन गर्दा ३R सिद्धान्तलाई पालना गरिनेछ भने सम्भव भएसम्म होटलमा उत्पादन हुने फोहोरहरू होटलमा नै व्यवस्थित गरिनेछ।

प्लास्टिक (polyethylene) झोलाको प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ र कागजको फोहोरहरू कम गर्न प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई निर्देशन गरिनेछ।

इलेक्ट्रोनिक फोहोरलाई छुट्टै सङ्कलन गरी सम्बन्धित विक्रेतालाई आपूर्ति गरिनेछ तथा होटल परिसरमा फोहोर जलाउनु निषेध गरिनेछ।

भान्साबाट निस्कने तरल फोहोरबाट तेलीय तथा बोसोजन्य फोहोर जम्मा गर्न ग्रिज ट्रापको प्रयोग गरिनेछ।

फोहोर पानी पाइपको चुहावट नियन्त्रण गर्न समय समयमा मर्मत र अनुगमन गरिनेछ।

डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन खरीद गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको वायुप्रदूषण मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र खरीद गरिनेछ।

जेनेरेटरको स्ट्याक उचाइ भूमिबाट कमिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ।

कम आवाज उत्पादन गर्ने पम्प, डिजेल जेनेरेटरहरू खरीद/प्रयोग गरिनेछ भने जेनेरेटरहरू साइलेन्सरको जडान गरिनेछ र बन्द कक्षमा राखिनेछ।

होटलको भान्छा, शौचालय जस्ता क्षेत्रबाट निस्कने फोहोरहरूलाई सेप्टिक ट्याङ्क वा सोप पिटमा जम्मा गरिनेछ।

विद्युतीय ऊर्जा खपत न्यूनीकरणका लागि वातावरणमैत्री उपकरणहरूको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ। सम्भव भएसम्म वातावरणमैत्री तथा ऊर्जा खपत कम हुने फ्रिज, माइक्रोवेभ ओभन, एल.इ.डी. मोनिटर तथा बल्बहरूको प्रयोग गरिनेछ।

प्रकोप जोखिमको आवश्यक साधनहरूको व्यवस्था गरिनेछ। फायर एक्सटिङ्ग्युसर सिलिन्डर, फायर होज रिल, वाटर स्पिड्लर, फायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर, अलार्म सिस्टमको व्यवस्था गरिनेछ।

सवारी साधन पार्किङ्गका लागि पर्याप्त ठाउँको व्यवस्था गरिनेछ। सवारी संकेतहरू जस्तै 'No Roadside Parking', 'Way to Hotel' र 'No Parking' राखिनेछ। होटल वरपर Street light को व्यवस्था गरिनेछ।

सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि गरिने सहयोग

प्रस्तावित होटलले सञ्चालनको शुरु देखि नै सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि सहयोगको गतिविधिहरू गर्ने प्रतिबद्धता गर्दछ। प्रस्तावकले धेरै सामाजिक कार्यक्रम, जागरूकता अभियान तथा पर्यावरण संरक्षण अभियान आदिका लागि बजेट विनियोजन गर्नेछ। त्यस्ता कार्यक्रमहरूमा स्वास्थ्य, शिक्षा, पानी आपूर्ति र सरसफाइ, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण गर्न सहयोग, नजिकको सडकहरूको मर्मतका लागि लागत विनियोजन आदि समावेश छन्।

९. अनुगमन तथा वातावरणीय व्यवस्थापन

आयोजना क्षेत्रको पर्यवेक्षण, अनुगमन र अनुगमन रिपोर्टिंग वातावरणीय व्यवस्थापनको एक अभिन्न हिस्सा हो। यी सबै गतिविधिहरू कडाईका साथ आयोजना क्षेत्रमा वातावरणीय न्यूनिकरण र अभिवृद्धिका उपायहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्नका लागि हुनेछन्। अनुगमन गतिविधिमा अवलोकन गरिएको प्रभावहरूको परिमाण, प्रभावहरूको प्रकृति र सीमा प्रमाणित गर्न, स्थलगत अवलोकन, स्थानीयसँग अन्तर्क्रिया गरिनेछ। यसका साथै आयोजना क्षेत्रको नमुना (बायु, ध्वनी, पानी, आदि) संकलन गरि प्रयोगशालामा नमुना परिक्षण गरि थप विश्लेषण गरिनेछ।

यस आयोजनाको अनुकूल प्रभाव बढोत्तरिको क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयनको लागी ने.रु. २००,०००।००, नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयनको लागी ने. रु. १७,००,००००० र अनुगमन कार्यको लागी ने.रु. ३,६५,०००।०० गरी वातावरणीय व्यवस्थापनको लागी लागत जम्मा ने.रु. २२,६५,०००।०० लाग्ने अनुमानित गरिएको छ।

१०. वातावरणीय सम्परीक्षण

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा १२ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रस्ताव कार्यान्वयन शुरु भएको २ वर्ष भुक्तान भएको मितिले ६ महिना भित्र वातावरणीय परीक्षण गर्नेछ। वातावरणीय परीक्षणमा वातावरणीय मूल्याङ्कनको अनुसारको भैसकेका र भैरहेका वातावरणीय कार्यहरूको प्रमाणित गर्न प्रयोग गरिनेछ। वातावरणीय परीक्षणले पूर्व निर्माण, निर्माण र संचालन चरणको अनुगमन संयन्त्रको कार्यक्षमताको पनि मूल्याङ्कन गर्दछ।

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

११. निष्कर्ष

यस आयोजनाले आयोजना क्षेत्रको समग्र सामाजिक-आर्थिक विकास गर्ने, सेवा र सुविधाको पहुँचमा सहजता ल्याउने, व्यापार व्यवसायमा वृद्धि गरी समग्र जीवनको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा सामाजिक-आर्थिक विकास गर्नेछ। यसैले, प्रस्तावित आयोजना निर्माण गर्दा हुने अनुमान गरिएका सम्भावित वातावरणीय प्रभावहरूको (तथा हाल अनुमान नगरिएका प्रभावहरू समेत) न्यूनीकरण गरी निर्माण गर्नु उपयुक्त देखिन्छ।

१२. प्रस्तावकको प्रतिबद्धता

वातावरणीय व्यवस्थापन तथा अनुगमन योजनामा दिइएका न्यूनीकरणका उपायहरूको अनिवार्य कार्यान्वयन र त्यसको नियमित अनुगमन गरिने छ ।

यस आयोजना माफत निर्माण हुने भवन लगायत अन्य संरचनाहरू कावासोती नगरपालिकाबाट नक्सा पास भए पश्चात मात्रै निर्माण गरिनेछ।

स्थानीयवासीको समस्याहरू बुझी नियमित रूपमा उनीहरूको राय सुझाव लिइने छ।

कामदारहरूको लागि व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षाको उपायहरू अपनाइनेछ।

विषयसूची

घोषणा-पत्र.....	i
प्रस्तावकको घोषणा पत्र.....	i i
कार्यकारी सारांश.....	i
विषयसूची.....	xi
संक्षेपीकरणको सूची.....	xx
परिच्छेद १	१
१. प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना	१
क) प्रस्तावकको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.....	१
ख) परामर्शदाताको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.	१
ग) वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको औचित्यता	२
घ) वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य.....	३
ङ) अध्ययनको सिमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा	३
परिच्छेद २	४
२. प्रस्तावको परिचय.....	४
क) भूमिका.....	४
क.१) पृष्ठभूमि.....	४
क.२) प्रस्ताव कार्यान्वयनको उद्देश्य.....	५
क.३) प्रस्तावको आवश्यकता तथा औचित्य.....	५
ख) प्रस्तावको विवरण:.....	५
ख.१) प्रस्तावको अवस्थिति र पहुँच.....	६
ख.२) प्रस्तावका संरचनागत अवयव	१०
ख.३) आयोजनाको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री	१३
ख.४) आयोजनाका लागि प्रयोग हुने उर्जाको किसिम (स्रोत, खपत हुने परिमाण).....	१३

ख.५) आयोजना निर्माण र संचालनको लागि आवश्यक जनशक्ति	१४
ख.६) आयोजनाको लागि आवश्यक जग्गा	१४
ख.७) निर्माण तथा संचालन चरणका क्रियाकलापहरु	१४
ख.८) निर्माण तालिका	१४
ख.९) आयोजनाका सहायक संरचनाहरु	१६
ग) प्रस्तावको उद्देश्य	१७
परिच्छेद ३	१८
क) सम्बन्धित प्रकाशित वा अप्रकाशित सामग्री/प्रतिवेदनको पुनरावलोकन	१८
ख) प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण	१९
ग) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको नक्साको अध्ययन तथा विश्लेषण	१९
घ) चेकलिष्ट र घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावलीको तयारी	२०
ङ) स्थलगत अध्ययन	२०
ङ.१) भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	२०
ङ.२) जैविक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	२२
ङ.३) सामाजिक-आर्थिक- साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	२२
च) संकलित नमुनाको विश्लेषण	२३
छ) प्राप्त तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण	२५
ज) प्रभावको पहिचान, आंकलन तथा उल्लेखनिय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि	२५
झ) मस्यौदा प्रतिवेदनको तयारी	२७
ञ) सार्वजनिक परामर्श, छलफल, अन्तर्क्रिया र सुनुवाई	२७
ट) सार्वजनिक सूचना तथा सूचना संप्रेषण र सुझाव संकलन:	२८
ठ) सुझाव समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदनको तयारी:	२८
परिच्छेद ४	२९
४. प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड:	२९

क) नेपालको संविधान.....	२९
ख) आवधिक योजना, नीति तथा रणनीति/कार्यनीतिहरु:.....	३०
ग) सान्दर्भिक ऐन तथा नियमावली	३३
घ) मापदण्ड, निर्देशिका तथा कार्यविधि:.....	४३
ड) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरु:.....	५०
परिच्छेद ५	५२
५.१ भौतिक वातावरण.....	५२
क) भू-उपयोग.....	५२
ख) भूगर्भ तथा भू-वनोट.....	५३
ग) जल तथा मौसम.....	५६
उ) ड्रेनेज तथा खोलानालाहरु	५७
ऊ) वायुको गुणस्तर.....	५७
ए) ध्वनिको गुणस्तर	५७
५.२ जैविक वातावरण	५८
क) आयोजना क्षेत्रको वन सम्पदाको सूची.....	५८
ख) वनस्पतिको सूची	५८
ग) प्रमुख गैहकाष्ठ वनस्पतिहरु	६१
घ) आयोजना क्षेत्रको कृषि जैविक-विविधता	६२
घ) वन्यजन्यु.....	६४
५.३ सामाजिक-आर्थिक र संस्कृतिक वातावरण	६५
परिच्छेद ६	७२
क) कार्य विकल्प	७२
ख) बैकल्पिक आयोजना स्थान.....	७२
ग) बैकल्पिक उर्जा	७२
घ) प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ.....	७२

ड) बैकल्पिक साधनहरू	७३
परिच्छेद ७	७४
७. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू तथा संरक्षणका उपायहरू:	७४
७.१ प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू.....	७४
७.१.१ भौतिक प्रभावहरू.....	७४
७.१.२ जैविक प्रभावहरू	७७
७.१.३ सामाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक क्षेत्रमा प्रभावहरू	७८
परिच्छेद ८	८७
८.१ अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू.....	८७
८.२ प्रतिकूल प्रभावका न्यूनीकरणका उपायहरूको बर्गिकरण.....	८७
८.३ अनुकूल प्रभाव अधिकतम तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरूको विवरण. ८७	
८.३.१) भौतिक प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूको विवरण.....	८७
८.३.२) जैविक प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूको विवरण	९२
८.३.३) आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरण	९२
८.४ रेकर्ड र सुधारात्मक कार्यहरू (वातावरणीय व्यवस्थापन ईकाई तथा गुनासो व्यवस्थापन संयन्त्र)	१२०
८.५ व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व	१२०
परिच्छेद ९	१२२
९.१ अनुगमनका प्रकार	१२३
९.२ वातावरणीय अनुगमनका सूचक	१२३
९.३ अनुगमनको विधि.....	१२३
९.४ अनुगमनको लागि समय तालिका	१२४
९.५ अनुगमन गर्ने निकाय	१२४
९.६ अनुगमनको लागि अनुमानित रकम.....	१२४
परिच्छेद १०	१३२

१०.१ वातावरणीय सम्परिक्षण किसिम	१३२
१०.२ वातावरणीय सम्परिक्षण हुने संलग्नता	१३२
१०.३ आन्तरिक/बाह्य परीक्षण वा बाध्यकारी/स्वैच्छिक सम्परिक्षण.....	१३३
१०.४ सम्परिक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा	१३३
परिच्छेद ११	१३६
११. निष्कर्ष तथा सुझाव	१३६
१.१ होटल प्रस्तावक/संचालकको प्रतिबद्धता	१३८
परिच्छेद १२	१३९
सन्दर्भ सामाग्री	१३९

तालिकाहरूको सूची

तालिका १.१: वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन टोली	२
तालिका २.२: प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको मुख्य विशेषताहरू.....	१०
तालिका २.३: प्रस्ताव कार्यान्वयन तथा निर्माण तालिका.....	१५
तालिका ३.१: आयोजनाको प्रभाव क्षेत्रको रेखांकन.....	१९
तालिका ३.२ : पेट्रोलियम पदार्थको खपतबाट हुने कार्बन उत्सर्जनको रूपान्तरण तालिका..	२४
तालिका ३.३: पानीको गुणहरू र मापन विधि.....	२४
तालिका ३.४ : प्रभावको मूल्याङ्कन तालिका	२६
तालिका ३.५: प्रभावको महत्व सम्बन्धी तालिका.....	२६
तालिका नं. ४.१ : हाल कार्यान्वयनमा रहेको वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड.....	४५
तालिका नं. ४.२ : पैठारी गरिने नयाँ डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँको लागि उत्सर्जन सीमा.....	४६
तालिका नं. ४.३ : संचालनमा रहेका डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँको लागि उत्सर्जन सीमा.....	४६
तालिका नं. ४.४ : क्षेत्रको आधारमा ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड.....	४७
तालिका नं. ४.५ : खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड	४८
तालिका ५.१ : आयोजना क्षेत्रको वार्षिक तापक्रम सम्बन्धी जानकारी	५६
तालिका ५.२ : आयोजना स्थलको वायुको गुणस्तर.....	५७
तालिका ५.३: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी विवरण.....	५७
तालिका ५.३: आयोजना क्षेत्रमा पाइने मुख्य रुखका प्रजातिहरूको सूची.....	५८
तालिका ५.४: आयोजना क्षेत्रमा पाइने मुख्य घाँस तथा वुट्यानका प्रजातिहरूको सूची	५९
तालिका ५.५: गै.का.वा.पै. प्रजातिहरूको सूची.....	६१
तालिका ५.६: आयोजना क्षेत्रमा उपलब्ध कृषि जैविक-विविधताको सूची.....	६२
तालिका ५.७: आयोजना क्षेत्रमा पाइने वन्यजन्तुहरूको विवरण	६४
तालिका ५.८: आयोजना प्रभाव क्षेत्रको घरधुरीहरूको जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्क.....	६६
तालिका ५.९: आयोजना प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको जातीय संरचना	६६
तालिका ५.१० : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको मातृभाषाको आधारमा जनसाङ्ख्यिक विवरण.....	६७
तालिका ५.११ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको साक्षरता दर अनुसार जनसाङ्ख्यिक विवरण.....	६८

तालिका ५.१२ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको पिउने पानीको मुख्य स्रोतको अनुसार घरधुरीको विवरण	६९
तालिका ५.१३ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा शौचालयको प्रयोग अनुसार घरधुरीको विवरण. ७०	
तालिका ४.१: अनुकूल प्रभाव मूल्याङ्कन म्याट्रिक्स	८२
तालिका ४.२: प्रतिकूल प्रभाव मूल्याङ्कन म्याट्रिक्स	८३
तालिका ८.१ : सकारात्मक प्रभावहरू बढोत्तरीका उपाहरू	९७
तालिका ६.१: व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू	१२१
तालिका ९.१ : वातावरण अनुगमन म्याट्रिक्स	१२५
तालिका १०.१ : वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा	१३४

चित्रहरूको सूची

चित्र २.१: सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको वार्ड नक्शामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल.....	७
चित्र २.२ : गूगल नक्सामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल.....	८
चित्र २.३: टोपोग्राफिक नक्सामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल	९
चित्र ५.१: सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको भू-उपयोग सम्बन्धी नक्सा	५२
चित्र ५.२: नेपालको भौगोलिक नक्सामा आयोजना क्षेत्र.....	५४
चित्र ५.३ : आयोजना क्षेत्रको भौगर्भिक नक्सा	५५
चित्र ५.४: नेपालको भुकम्पिय जोखिम नक्सामा आयोजन क्षेत्र.....	५६
तालिका ८.२ : नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयन तथा लाग्ने अनुमानित रकम र जिम्मेवारी	१००

अनुसूचीहरूको सूची

- अनुसूची १: कार्यसूची स्वीकृतीको पत्र
- अनुसूची २: जानकारी संकलनको लागि प्रयोग भएका चेकलिस्ट
- अनुसूची ३: सार्वजनिक सूचना र मुचुल्काहरू
- अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना, मुचुल्काहरू र माइन्सूट
- अनुसूची ५: विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त सिफारिस पत्र
- अनुसूची ६: होटल एमरल्ड प्यालेसको कागजातहरू
- अनुसूची ७: आयोजना क्षेत्रका फोटोग्राफहरू
- अनुसूची ८: अध्ययनमा संलग्न विज्ञहरूको बायोडाटा

संक्षेपीकरणको सूची

कि.मी	किलो मिटर
गै.का.व.पै.	गैर काष्ठ वन पैदावर
नं	नम्बर
ने.रु.	नेपाली रुपैया
वा. प्र. मु.	वातावरणा प्रभाव मुल्याङ्कन
CITES	Convention of International Trade of Endangered Species of Flora and Fauna
DBH	Diameter at Breast Height
DOR	Department of Road
DMG	Department of Mines and Geology
EMAP	Environmental Management Action Plan
GESU	Geo-Environment and Social Unit
GON	Government of Nepal
IUCN	International Union of Conservation for Nature
MAPs	Medicinal and Aromatic Plants
NTFPS	Non-Timber Forest Products
OHS	Occupational Health and Safety
VAT	Value added Tax

परिच्छेद १

१. प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना

क) प्रस्तावकको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको निजि जमिनमा {कित्ता नं.: १३४८, क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.)} “एमरल्ड प्यालेस” निर्माण र संचालनको कार्यको प्रस्तावक एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि. रहेकोछ ।

प्रस्तावकको ठेगाना

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.

सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड

रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश

ई-मेल: emraldpalace21@gmail.com

मोबाईल नं : ९८५७०२१०१४

ख) परामर्शदाताको पूरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं.

प्रस्तावकले लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची तयार गर्ने जिम्मा नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ललितपुरलाई दिएको छ। नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा. लि. ले प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिकाको अधिनमा रही यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनका लागि क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तयार गरेको छ।

प्रतिवेदन तयार पार्ने संस्थाको ठेगाना

नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुर

मोबाईल नं.: ९८५१०६०२७७/ ९८४१७५८८२५

ई-मेल: radium.adhikari43@gmail.com, वेब साईट : www.nihe.com.np

परामर्शदाता संस्थाले विभिन्न वातावरणीय क्षेत्रका विज्ञहरूको टोली बनाएर यो प्रतिवेदन तयार गरेका छ। अध्ययन टोली तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १.१: वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन टोली

क्र. स.	विज्ञको नाम	पद	योग्यता	विज्ञता	कार्यानुभव (वर्ष)	वातावरणीय अध्ययन कार्यानुभव संख्या
१	राडियम अधिकारी	टोली प्रमुख	स्नातकोत्तर (वातावरण विज्ञान)	वातावरणीय विज्ञ	१२	२५
२	किरण भुषाल	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (वातावरण विज्ञान)	वातावरणीय विज्ञ	८	२०
३	भावुक राज अर्याल	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (स्ट्रक्चरल इन्जिनियरिङ्ग)	भवन इन्जिनियर	४	३
४	पविन श्रेष्ठ	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन)	प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन विज्ञ	५	४
५	वम बहादुर ओली	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (समाज शास्त्र)	समाजिक-सांस्कृतिक विज्ञ	२	८
६	कृष्ण गोतामे	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (इन्जिनियरिङ्ग भुगर्भ)	भुगर्भ विद	२	८

ग) वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको औचित्यता

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को १) अनुसूची ३ (नियम ३ संग सम्बन्धित) को खण्ड (छ) पर्यटन क्षेत्रको बुँदा नं. १ अनुसार १०० शैयाभन्दा बढीको होटल वा रिसोर्ट निर्माण, स्थापना तथा सञ्चालन गर्नका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन कार्य गर्नु पर्नेछ। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसमा कुल १६० शैय्या हुनेछन्। त्यसैले, लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ अनुसार यस एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्नु पर्ने भएकाले यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन- २०७७ को दफा ३ को उपदफा (२)-(क), लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ६ को उपनियम (७), नियम ७ को उपनियम (४) र नियम १० को उपनियम (२) अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची स्वीकृत गर्ने निकाय लुम्बिनी प्रदेश सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालय रहेको छ। यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ९ को उपनियम (५) र अनुसूची १२ अनुसार तयार गरिएको छ ।

घ) वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको मुख्य उद्देश्य यस आयोजनाको सम्भावित प्रभाव बारेमा प्रस्तावकलाई सूचित गर्ने र यी प्रभावहरू न्यूनीकरणका विभिन्न उपायहरू प्रस्ताव गरी आयोजनालाई वातावरण मैत्री बनाउने रहेको छ। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको अन्य उद्देश्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् :

आयोजना क्षेत्रको भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणको विद्यमान अवस्थाको जानकारी संकलन गर्ने;

आयोजनाको लाभदायक र प्रतिकूल प्रभावहरू पहिचान गर्ने;

लाभकारी प्रभावहरूको अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूको सुझाव दिने;

वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण उपायहरूको व्यवस्थापन योजना, अनुगमन योजना र वातावरणीय लेखापरिक्षण योजनाको विकास गर्ने;

आयोजनाको वातावरणीय प्रभावको बारेमा निर्णय निर्माताहरू र इच्छुक पक्षहरूलाई जानकारी दिने

ङ) अध्ययनको सिमा तथा सम्बन्धित अन्य कुरा

एमरल्ड प्यालेसको वा.प्र.मू. अध्ययन कार्य गर्दा यस होटलको सिमानाबाट ५० मिटर परिधिको क्षेत्रलाई प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्र तथा प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रबाट २०० मिटरको परिधिको क्षेत्रलाई अप्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रको रूपमा अध्ययन गरी आयोजना कार्यान्वयन हुँदा त्यस क्षेत्रको भौतिक र रासायनिक, जैविक र सामाजिक- आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा पर्न सक्ने नकारात्मक प्रभावलाई राष्ट्रिय वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कन निर्दिशका, २०५० र लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को आधारमा पर्भावको स्थान, परिमाण, परिधि, अवधिको आधारमा मूल्याङ्कन गरी आवश्यक रोकथाम तथा न्यूनीकरणका उपायहरूको सुझाव गरिएको छ।

परिच्छेद २

२. प्रस्तावको परिचय

क) भूमिका

क.१) पृष्ठभूमि

नेपाल प्राकृतिक एवं धार्मिक-सांस्कृतिक सम्पदा लगायत पर्यटकहरूलाई आकर्षण गर्ने क्षेत्रहरूले भरिपूर्ण रहेको छ। नेपालको धरातलीय स्वरूप हिमाल, पहाड, तराई तथा यहाँका प्राकृतिक स्रोत नदी, खोला, ताल-तलैया, वन, जंगल, वन्यजन्तुहरूको विविधता, सुन्दर हिमालका परिदृश्य र अद्वितीय संस्कृति नेपालमा मुख्य पर्यटक आकर्षणका स्रोतहरू हुन्। नेपाल पर्यटन बोर्डका अनुसार २०१९ मा ११,९७,१९१ पर्यटकहरूले नेपाल भ्रमण गरेका थिए जुन २०१८ को तुलनामा २% बढि हो (नेपालको पर्यटन तथ्यांक, २०१९, पर्यटन बोर्ड)। नेपालमा पर्यटनले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा करिब ६ लाख कुशल र अर्धकुशल व्यक्तिलाई रोजगारीको अवसर प्रदान गरिरहेको छ। यसमा कुनै शंका छैन कि पर्यटन नेपालको एक प्रमुख आर्थिक क्षेत्र हो जसले प्रत्यक्ष रोजगारी र विदेशी मुद्रा आम्दानीमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याइरहेको छ।

संस्कृति, पर्यटन र नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले देश भित्र रहेका पर्यटन सम्पदाहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी नेपाललाई आकर्षक, सुरक्षित, रमाईलो र अद्वितीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्दै पर्यटनलाई नेपालको दिगो अर्थतन्त्रको मुख्य योगदानकर्ताको रूपमा स्थापित गर्ने उद्देश्य लिएको छ। देश बाहिरबाट आउने पर्यटकलाई आकर्षक गर्ने उद्देश्य राखे पनि घरेलु पर्यटनको प्रवर्द्धनमा कमी रहेदै आएको छ। नेपालले निरन्तर पर्यटन बृद्धि गर्दै पर्यटन २०२० सम्म २० लाख भन्दा बढीको आवगमनको लक्ष्य लिएको थियो, जुन कोभिड-१९ लगायत अन्य कारणले गर्दा प्राप्ति हुन सकेको छैन। नेपालको पर्यटन आवगमनको लक्ष्य प्राप्तिमा निजी उद्यमीहरूको भूमिका पनि महत्त्वपूर्ण हुनेछ। निजी क्षेत्रको भूमिका राष्ट्रव्यापी सम्भावित न्यूनतम वातावरणीय प्रभाव, स्थानीयहरूको स्वामित्वको सिर्जना, रोजगारीका अवसरहरू र यस क्षेत्रको थप विस्तार गरी देशभरि सम्भावित नयाँ पर्यटकिय क्षेत्रमा लगानी ल्याउनु रहेको छ।

नेपाल सरकारको लुम्बिनी र यस आसपासको क्षेत्रलाई प्रमुख पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने लक्ष्य अनुरूप यस क्षेत्रमा विभिन्न सुविधा सम्पन्न होटल/रिसोर्टहरू स्थापना भैरहेका छन्। लुम्बिनी (भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल तथा युनेस्को विश्व सम्पदाको सुचीमा सुचीकृत) हुनुका साथै लुम्बिनी प्रदेशको अस्थायी राजधानी-वुटवल, लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सिमा नाका- भैरहवा, क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भैरहवा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

लगायतका थुप्रै सम्भावना रहेकाले यस क्षेत्रमा पर्यटन विकासमा ठुलो सम्भावना रहेको छ। थप रुपमा, देशकै दुई ठुला सहर भैरहवा र वुटवल, भारतिय पर्यटकहरुको लागी पोखरा, मुस्ताङ तथा अन्य क्षेत्रहरुको लागी प्रस्थान विन्दु, आदी जस्ता सम्भावनाहरु भएको वुटवल-भैरहवा क्षेत्रमा पर्यटन क्षेत्रमा लागनी गरी सुविधा-सम्पन्न तारे होटल संचालन गर्ने उद्देश्य सहित एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली. ले योजना अगाडी बढेको हो।

क.२) प्रस्ताव कार्यान्वयनको उद्देश्य

यस आयोजनाको प्रकृति होटल निर्माण र संचलान रहेकोछ । यस प्रस्तावको मुख्य उद्देश्य लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड स्थित निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल निर्माण र संचलान गर्नु रहेको छ।

क.३) प्रस्तावको आवश्यकता तथा औचित्य

भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल तथा युनेस्को विश्व सम्पदाको सुचीमा सुचीकृत तथा सम्पूर्ण बौद्धधर्मालम्बीहरुको आस्थाको केन्द्र लुम्बिनी क्षेत्र नेपालको एक प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्र रहेकोछ । निर्माणाधीन क्षेत्रीय अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, हाल लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी र भारतिय पर्यटकहरुको लागी पोखरा- मुस्ताङ तथा क्षेत्रहरुको लागी प्रस्थान विन्दु जस्ता कारणले यस लुम्बिनी- भैरहवा-वुटवल क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुको आवागमन बढ्दै गैरहेकोछ। यसका साथै लुम्बिनी- भैरहावा - वुटवल र आसपासका क्षेत्रमा रहेका उद्योग/कलकारखानाका लगानिकर्ता, व्यवस्थापक र अन्य कर्मचारी तथा विभिन्न सभा-सम्मेलनको लागी मानिसहरु आउने क्रममा बढ्दो छ। यी कारणले यी क्षेत्रमा सुविधा सम्पन्न होटलहरुको माग बढ्दो छ। बढ्दो होटलहरुको मागलाई ध्यान राख्दै एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली. ले लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा ७६६१.४८ व.मि.क्षेत्रफल रहेको निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न होटल निर्माण गर्ने लक्ष्य सहित विस्तृत इन्जिनियरिङ नक्सांकनको कार्य पूरा गरेको छ।

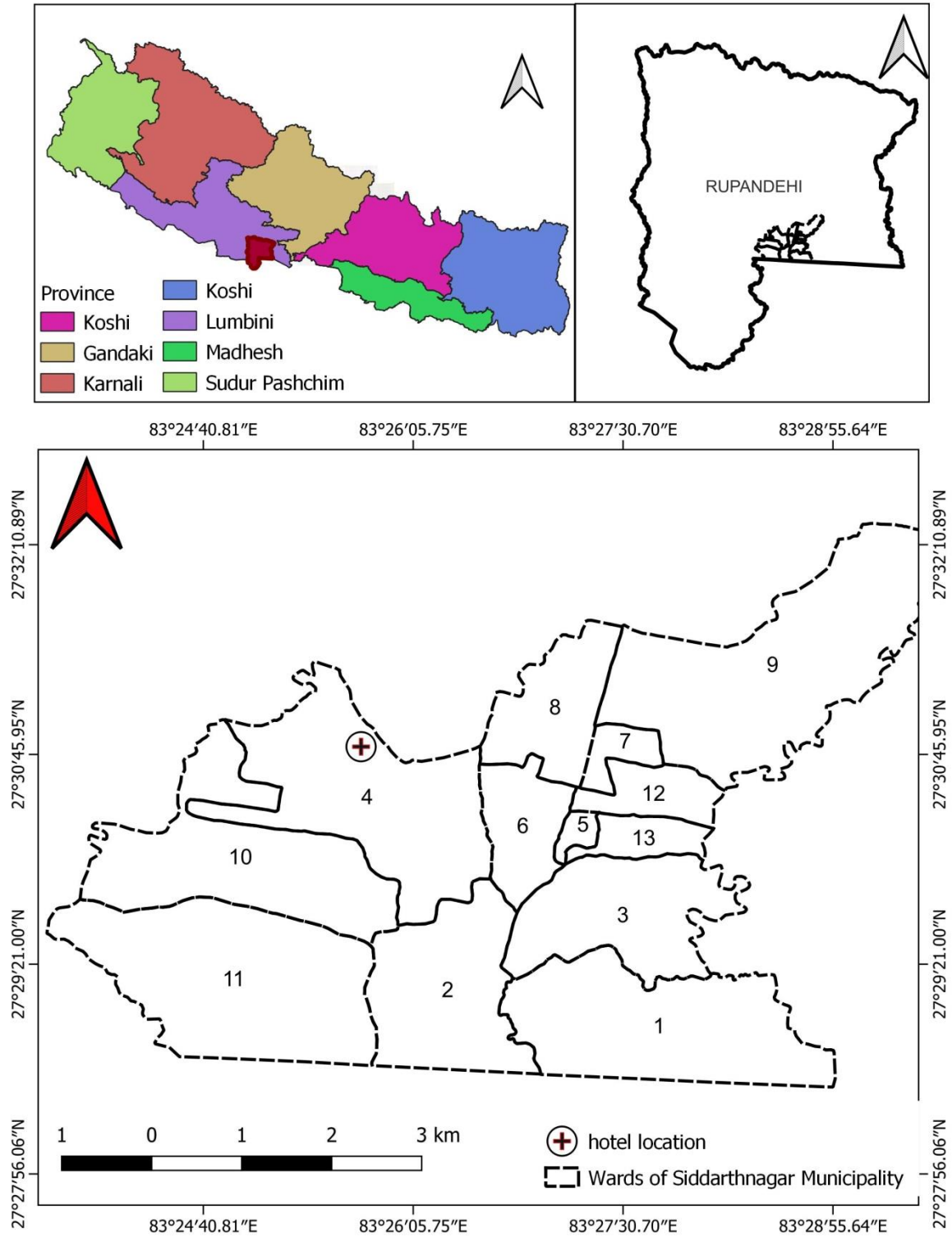
ख) प्रस्तावको विवरण:

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको रहेको निजी जमिनमा (कित्ता नं.: १३४८, क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर) सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल - एमरल्ड प्यालेसको निर्माण तथा संचालनको तयारी गरिएकोछ । यस होटल एक शान्त वातावरणमा अवस्थित रहनेछ। अबको करिब तिन वर्षमा संचालनको तयारी राखेको यस होटलमा कुल ११२ पहुना कोठामा १६० शैय्या रहनेछन् जुन सम्मेलन, विवाह, विभिन्न संघ-संस्थाहरुको कार्यक्रम र विभिन्न कार्यक्रमका लागि पनि उत्कृष्ट स्थान

रहनेछ। यहाँ अउने पाहुनाहरूले स्पा, क्यासिने, टेनिस, जिम हल, स्विमङ्ग पुल, लगायतका सुविधा लिन सक्नेछ।

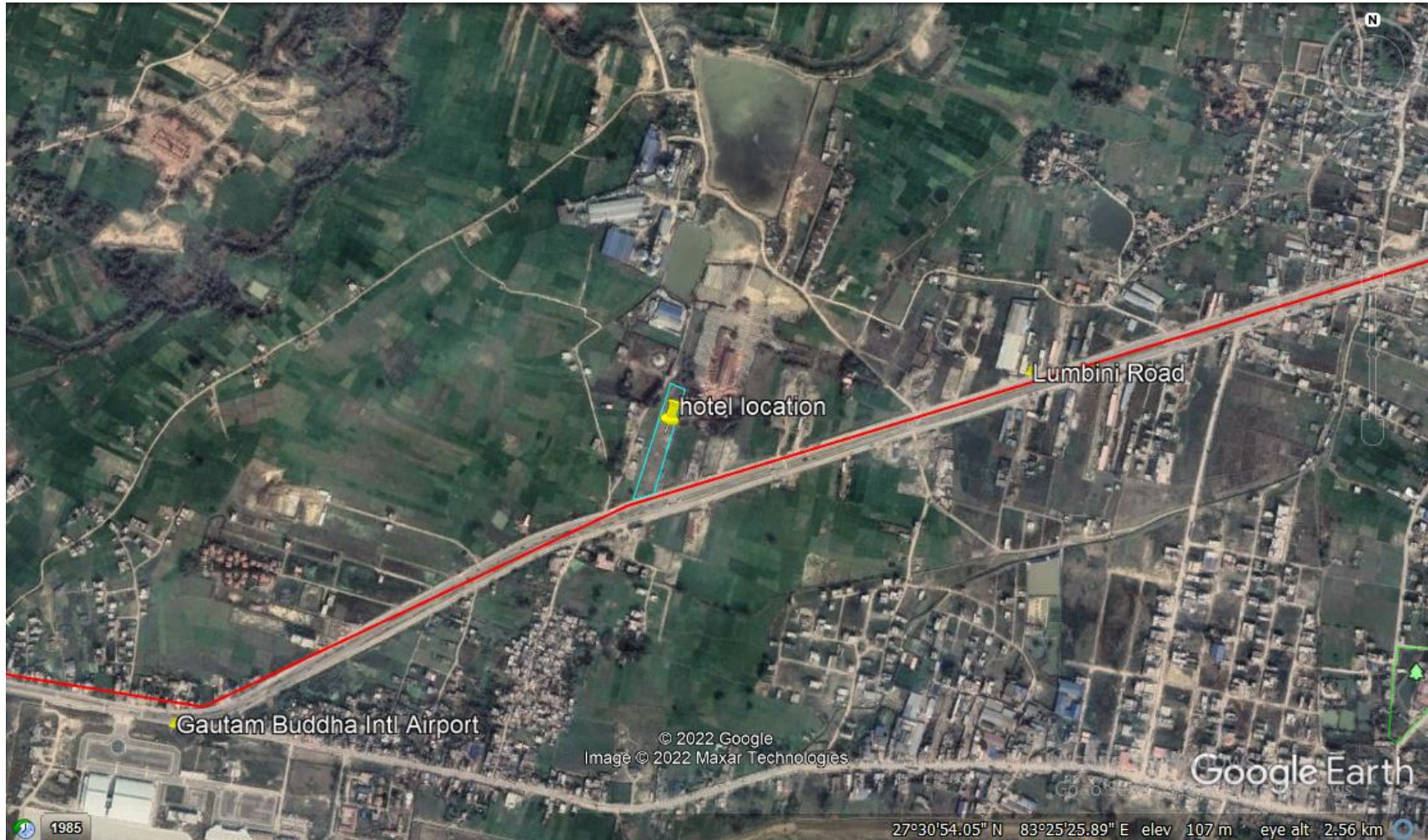
ख.१) प्रस्तावको अवस्थिति र पहुँच

यस होटल लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा अवस्थित हुनेछ। भौगोलिक दृष्टिकोणले होटल निर्माण स्थल $८३^{\circ}२५'३७.९५''$ पूर्वी देशान्तरमा र $२७^{\circ}३०'५१.८६''$ उत्तरी अक्षांश र समुद्री सतहबाट १०५ मिटर उचाइमा अवस्थित रहनेछ। यस होटल भैरहवा बुद्धचोकबाट लुम्बिनी रोड तर्फ २.७ कि.मि. पश्चिम र गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल पुगनु १.२ कि.मि अगाडी रहनेछ। होटल रहने स्थानको वार्ड नक्सा, गुगल अर्थ नक्सा र टोपोगर्फीक नक्साहरू चित्र नं. १, २ र ३ मा क्रमशः प्रस्तुत गरिएको छ।

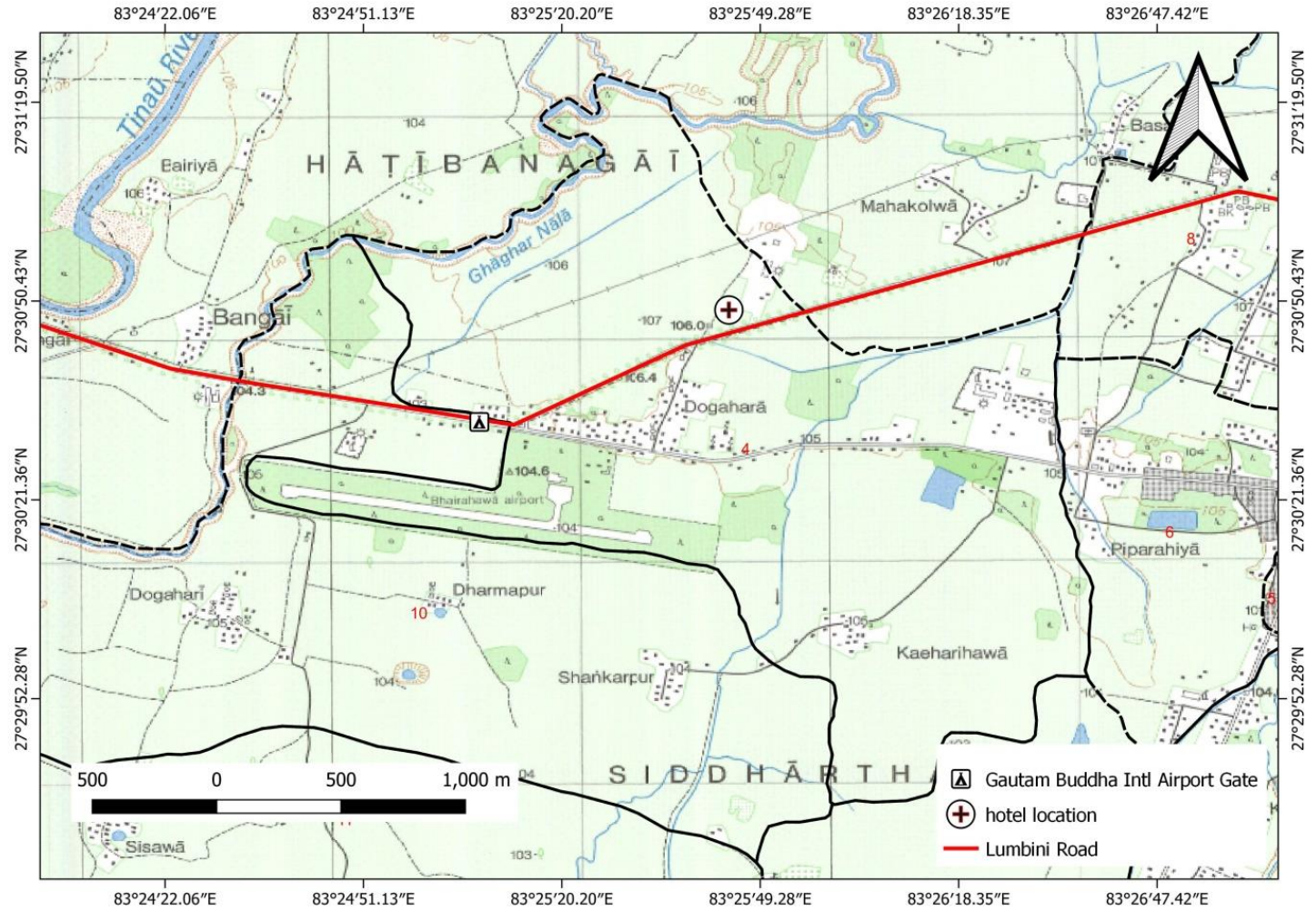
चित्र २.१: सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको वार्ड नक्शामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल

(स्रोत: नापी विभाग, २०७६)

चित्र २.२ : गूगल नक्सामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल

(स्रोत: Google Earth Pro, 2021, Accessed on 2024-03-05 AD)

चित्र २.३: टोपोग्राफिक नक्सामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल

(स्रोत: नापी विभाग, १९९४)

ख.२) प्रस्तावका संरचनागत अवयव

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, कित्ता नं.: १३४८ रहेको निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल — एमरल्ड प्यालेस निर्माण तथा संचालनको तयारी गरिएकोछ। यस होटल जम्मा ११२ पाहुना कोठा हुनेछन् भने पाहुनाहरुको सुविधाहरुको लागि खेलकुद कोर्ट, ब्याडमिन्टन कोर्ट, जिम हल, स्पा, सम्मेलन हल, बार, आदी हुनेछन्। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको थप विशेषताहरु तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ।

तालिका २.२: प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको मुख्य विशेषताहरु

विशेषताहरु	विवरण	
१. होटलको विवरण		
कम्पनीको नाम	एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.	
होटलको नाम	एमरल्ड प्यालेस	
ठेगाना	लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड	
होटलको कुल क्षेत्रफल	१ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.) (सडकको ५० मि. क्षेत्राधिकारको लागि सडकको केन्द्रदेखी २५ मि. छोडेर जम्मा क्षेत्रफल — ७४७४.४ वर्गमिटर)	
जग्गाको स्वामित्व	एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.	
होटलको भवनले ओगट्ने क्षेत्रफल	१६०२.१ वर्गमिटर	
होटलको भवनहरुको तल्लाको कुल क्षेत्रफल	९०३५.३ वर्गमिटर (वेसमेन्ट बाहेक)	
तल्लाहरुको क्षेत्रफल	वेस्मेन्ट	१४२५.०२ वर्गमिटर
	भुई	१६०२.१ वर्गमिटर
	पहिलो	१६६४.५ वर्गमिटर
	दोस्रो	१४४७.४ वर्गमिटर
	तेस्रो	१४४७.४ वर्गमिटर
	चौथो	१४४७.४ वर्गमिटर
	पाँचौ	१४२६.५ वर्गमिटर

विशेषताहरू		विवरण
होटलको तलाहरूमा रहने सुविधाहरू	वेस्मेन्ट	पार्किङ
	भुई	सुरक्षा कार्यालय, लकर रुम, Changing room, खाद्य सामग्री र अन्य सामग्रीको लागी भण्डारण कक्ष, पेय पदार्थ स्टोर, किचेन, बकेरी, तरकारी, मासु तथा अन्य खानेकुरा तयारी कक्ष रेष्टुरेन्ट, मिटिङ हल, सेमिनार हल, Front Office, कार्यालय, Souvenir पसल, शौचालय लबी, लिफ्ट
	पहिलो	अफिस खानेकुरा तयारी कक्ष, Fine dine रेष्टुरेन्ट, शौचालय होटल कर्मचारीको लागी कर्मचारी क्वाटर - ८ वटा रुम (पाहुना नबस्ने) Sauna, मसाज कक्ष, ज्याकुजी, चेन्ज रुम
	दोस्रो	३० वटा डिलक्स रुम
	तेस्रो	३० वटा डिलक्स रुम
	चौथो	२७ वटा डिलक्स रुम र २ वटा स्युट रुम
	पाँचौ	२० वटा डिलक्स रुम र ३ वटा स्युट रुम
	कुल कोठा र शैय्या संख्या	११२ पहुना कोठामा १६० शैया
Ground coverage	१६६४.५ वर्गमिटर २२.२६ % (मापदण्ड < ६०%)	
खुल्ला क्षेत्र र हरियाली क्षेत्र	७७.४%	
Floor Area Ratio	१.२१ (मापदण्ड < ३)	
मूख्य भवनको संख्या	१	
कुल लागत	रु. ५४,८३,१४,६१०.४९ (भ्याट बाहेक)	
२. भौगोलिक अवस्था		
प्रदेश	लुम्बिनी प्रदेश	
जिल्ला	रुपन्देही	
स्थान	सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड	

विशेषताहरू	विवरण
भूगोल	तराई क्षेत्र
मौसम	Tropical Climate
तापक्रम र वर्षा	औसत वार्षिक वर्षा १८०८ मि.मी.
पहँचु सडक	पक्की सडक
३) अन्य सुविधाहरू	
पानिको स्रोत	नगरपालिकाबाट वितरित पानी, प्रशोधित पानी, निजी पानी वितरकहरूबाट आपूर्ति, डिप बोर्ड*
पानी तताउने माध्यम	बोइलर - २ हिट पम्प — ३ सोलार प्यानल — २५
पानीको आवश्यकता	निर्माण चरण — ८,००० लिटर प्रति दिन संचालन चरण - २५,००० लिटर प्रति दिन
पानी भण्डारण क्षमता	पानी ट्याङ्की — ३ (अप्रशोधित पानी ट्याङ्की — ३, कुल ५००,००० लिटर) प्रशोधित ट्याङ्की — ३, कुल ४००,००० लिटर फायर हाइड्रान्टको लागी पानी ट्याङ्की — २, कुल १५०,००० लिटर)
पानी प्रशोधन प्रणाली	एरिडसन, स्याण्ड फिल्टर, एक्टिभेटेड कार्बन फिल्टर
बर्षाको पानी ब्यवस्थापन	बगैचा तथा अन्य स्थानमा भरण
कोठा तताउने/चिस्याउने व्यवस्था	Air conditioner को व्यवस्था
ठोस फोहर उत्पादन	१८० के.जी प्रतिदिन (१५० कुहिने फोहर, ३० के.जी. नकुहिने फोहर)
ठोस फोहर मैला व्यवस्थापन	भान्छाबाट निस्कने फोहरलाई नजिकको कृषी फार्ममा दिइनेछ (फार्ममा रहेका कुखुरा, बङ्गुरलाई दिइनेछ) रहेका कुहिने फोहरलाई जैविक मल बनाइनेछ नकुहुने फोहरलाई पुन-प्रयोग वा कवाडिमा बिक्री गरेनेछ
तरल फोहर	सेप्टिङ्ग ट्याङ्की- ४ (कुल क्षमता- ५००,००० लिटर)

विशेषताहरू	विवरण
	सोक पुट ट्याङ्की — ४ (कुल क्षमता- ५००,००० लिटर)
विद्युतको स्रोत	नेपाल विद्युत प्रधिकरणको राष्ट्रिय प्रसारण
विद्युतको वैकल्पिक स्रोत	जेनेरेटर २ (५०० के.भि.ए)
प्रकोप व्यवस्थापन	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर सिलिन्डर फायर हाइड्रान्ट वाटर स्प्रिङ्गलर, विपतकालिन सिँढी र ढोका स्मोक डिटेक्टर, फायर अलार्म प्रणालीको व्यवस्था आपतकालिन फोन नम्बरहरू सार्वजनिक स्थानमा राखीने
कामदारको संख्या	निर्माण चरण — ५० जना संचालन चरण — ३०० जना
पार्किङ् क्षेत्र	होटलको बेसमेन्ट - १४२५.०२ वर्गमिटर
गुनासो व्यवस्थापन	गुनासो सुन्ने अधिकारी (Public relation Officer)
अन्य	इन्टरकम, वाइफाइ, टेलिभिजन, सि.सी.टि.भि., वातानुकुलन प्रणाली, स्पा, साउना, जिम, लन्ड्री, पार्क, ब्याडमिन्टन र टेनिस कोर्ट, क्यासिनो

(नोट: डिप बोर्ड*- हाल आयोजना क्षेत्रमा डिप वोरिडको लागि अनुमति पत्र लिनु पर्ने व्यवस्था रहेको छैन, यदी होटल संचालन चरणमा स्थानिय कानुन वा अन्य कानुन अनुसार अनुमति पत्र लिनु पर्ने व्यवस्था भएमा अनुमति पत्रको लागि सोही अनुसार गरिनेछ)

ख.३) आयोजनाको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री

सिमेन्ट, फलामको रड र तार जस्ता निर्माण सामग्रीहरू बिक्रेताहरूसँग खरीद गरिनेछ । यस बहुदेशीय भवन निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने मुख्य सामग्रीहरू ग्राबेल, रोड, फलामको डण्डी, गाल्भानाइज्ड स्टिल, पिभिसी पाइप, आदी हुन् ।

ख.४) आयोजनाका लागि प्रयोग हुने उर्जाको किसिम (स्रोत, खपत हुने परिमाण)

निर्माण कार्यहरूको लागि आवश्यक उर्जाको लागि नेपाल विद्युत प्रधिकरणको राष्ट्रिय प्रसारणको विद्युत जडान गरिनेछ । वैकल्पिक उर्जाको लागि डिजेल, मट्टीतेल र पेट्रोलको प्रयोग गरिनेछ ।

ख.५) आयोजना निर्माण र संचालनको लागि आवश्यक जनशक्ति

आयोजना निर्माण समयमा १ जना इन्जिनियर, २ जना सव ईन्जिनियर, ८ जना अर्धदक्ष जनशक्ति र २० जना ज्यामी जनशक्ति आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ।

ख.६) आयोजनाको लागि आवश्यक जग्गा

यस होटल एमरल्ड प्यालेसको लागी सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको कित्ता नं. १३४८, क्षेत्रफल ७६६१.४८ व.मि. (१ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर) रहेको निजी जमिनमा प्रस्ताव गरिएकोछ।

ख.७) निर्माण तथा संचालन चरणका क्रियाकलापहरु

निर्माण पुर्व र निर्माण चरण

जमिनको सर्वेक्षण र नक्सांकन कार्य
वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययन
निर्माण सामग्रीको ढुवानी र भण्डारण
होटलको विभिन्न संरचनाहरुको निर्माण

संचालन चरण

पाहुनाहरुको लागी आतिथ्य तथा सुविधाहरु प्रदान
हलको संचालन
स्थानिय क्षेत्रमा पर्यटनको पर्वद्धन
नियमित मर्मत-सम्भार

ख.८) निर्माण तालिका

तालिका २.३: प्रस्ताव कार्यान्वयन तथा निर्माण तालिका

क्र.स.	कार्यहरू	२०२३		२०२४				२०२५				२०२६				२०२७	२०२८	२०२९
		III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV			
१	इञ्जिनियरिङ्ग सर्वेक्षण र लागत अनुमान	■	■															
२	वा.प्र.मु. अध्ययन		■	■	■	■												
३	प्रस्ताव निर्माण सम्झौता					■												
४	प्रस्तावको निर्माण						■	■	■	■	■	■	■	■				
५	वातावरणीय व्यवस्थापन कार्य						■	■	■	■	■	■	■	■				
६	निर्माण अनुगमन						■	■	■	■	■	■	■	■				
७	वातावरणीय परिक्षण																■	

(I: जनवरी देखि मार्च, II: अप्रिल देखि जुन, III: जुलाई देखि सेप्टेम्बर, IV: अक्टोबर देखि डिसेम्बर)

ख.९) आयोजनाका सहायक संरचनाहरु

आयोजनाको निर्माणका लागि निम्न सुविधाहरुको आवश्यकता पर्नेछ।

- **श्रमिक शिविर र भण्डारण क्षेत्र**

होटल निर्माणको लागि आवश्यक कामदारहरुका लागि होटल निर्माण परिसर भित्र एउटा अस्थायी शिविर निर्माण गरिनेछ। त्यस्तै, निर्माणको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीको भण्डारणको लागि प्रस्तावित पार्किङ क्षेत्रमा भण्डारणको व्यवस्था गरिनेछ। भण्डारण क्षेत्रमा तार बार तथा सामग्री छोप्ने व्यवस्था गरिनेछ। यस बाहेक शिविर स्थलमा शौचालय सुविधा पनि उपलब्ध गराइनेछ।

- **विग्रन व्यवस्थापन**

यस होटल निर्माणको क्रममा जमिन खन्ने कार्यबाट निस्कने माटोलाई होटल परिसर पुर्न र सम्माउन प्रयोग गरिनेछ। यसैले, यस आयोजनाको लागि विग्रन व्यवस्थापन क्षेत्र आवश्यक रहेको छैन।

- **उत्खनन् क्षेत्र**

यस आयोजना निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने नदी जन्य निर्माण सामग्री तथा तथा क्रसरजन्य निर्माण सामग्री ((जस्तै: ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा) स्थानिय विक्रेता बाट खरिद गरिनेछ।

- **फोहरमैला व्यवस्थापन**

आयोजना निर्माण चरणमा श्रमिक शिविरको संचालन तथा अन्य क्रियाकलापहरुबाट निस्कने निर्माणजन्य फोहरहरु बाहेक अन्य ठोस एंव तरल फोहरमैलाहरुलाई निर्माण क्षेत्रमा नै व्यवस्थापन गरिनेछ। श्रमिक शिविर क्षेत्रमा फोहर संकलन स्थानको व्यवस्थापन गरिनेछ। कुहिने र नकुहिने फोहरहरु छुट्याई, कुहिने फोहरहरुलाई खाल्डो खनि पुरिनेछ। नकुहिने फोहरहरु मध्यबाट कवाडीमा बिक्रि गर्न मिल्ने सामग्रीहरु कवाडीमा बिक्रि गरिनेछ। बाकी रहेको फोहरहरु मध्य पुनःप्रयोगिय समाग्रिहरुलाई पुनःप्रयोग गरिनेछ। बाँकी रहेको फ्याक्नु पर्ने फोहरहरुलाई आयोजनाले सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको फोहर व्यवस्थापन क्षेत्रमा लगेर विसर्जन गर्नेछ। यस कार्यको लागि आयोजना वा निर्माण व्यवसायीले सिद्धार्थनगर नगरपालिकालाई नियमानुसार लाग्ने राजस्व दस्तुर तिर्नेछ।

ग) प्रस्तावको उद्देश्य

यस प्रस्तावको मुख्य उद्देश्य लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड स्थित निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल निर्माण र संचलान गर्नु रहेको छ।

परिच्छेद ३

३. प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि

लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ मा व्यवस्था भएका प्रक्रियाहरूको अनुसरण गरी प्रस्तावित कार्यको वातावरणीय अध्ययन गरियो। लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (१) तथा अनुसूची ८ बमोजिम तयार गरिएको तथा सोही नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (४) र (५) बमोजिम २०८०/०१/१० गतेको वन तथा वातावरण मन्त्रालयका मन्त्रीस्तरिय निर्णयानुसार स्वीकृत भएको कार्यसूचीको (अनुसूची-१) आधारमा लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा यस वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन तयार गरियो। प्रतिवेदन तयारी गर्दा अपनाइएको मुख्य गतिविधिहरू निम्नानुसार रहेको छ।

क) सम्बन्धित प्रकाशित वा अप्रकाशित सामग्री/प्रतिवेदनको पुनरावलोकन

आयोजना क्षेत्रको भौतिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक वातावरणको द्वितीय तथ्याङ्क हासिल गर्न सन्दर्भ सामाग्रीहरू जस्तै एमरल्ड प्यालेसको गुरुयोजना तथा निर्माणको लागि तयार गरिएको रेखांकन, आयोजनासँग सम्बन्धित नेपाल सरकारको नीति, ऐन, नियम तथा निर्देशिकाहरू, अघिल्ला मिल्दाजुल्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन, आयोजना कार्यान्वयन हुने सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको प्रोफाइल, राष्ट्रिय तथ्यांक कार्यालयले प्रकाशन गरेको रुपन्देही जिल्लाको वस्तुगत विवरण आदिको पुनरावलोकन गरियो। खानी तथा भूगर्भ विभागले सन् १९९४ मा प्रकाशन गरेको नेपालको भौगोलिक नक्सा, शहरी विकास मन्त्रालयले २०७७ सालमा प्रकाशन गरेको Seismic Zoning map of Nepal, नापी विभागबाट सन् १९९४ मा प्रकाशित टोपोग्राफिक नक्सा तथा २०७६ मा प्रकाशित स्थानीय तह र वडा नक्सा, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले सन् २०१८ मा प्रकाशन गरेको Birds of Nepal (An Official Checklist), IUCN ले प्रकाशन गरेको The Status of Nepal's Mammals: The National Red List Series, नेपाल सरकारले सन् २००० मा प्रकाशन गरेको National Register of Medicinal Plants, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले २०७५ मा प्रकाशन गरेको नेपालमा पाईने सङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिहरू आदिको अध्ययन गरी आवश्यक द्वितीय तथ्यांक हासिल गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरियो।

ख) प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण

आयोजनाको गतिविधिहरूको निकटता र प्रभावहरूको परिमाणको आधारमा प्रतिकूल र अनुकूल वातावरणीय प्रभावहरू पहिचान गरिन्छ। स्थलगत सर्वेक्षणको क्रममा मुख्य जानकार व्यक्तिहरूसँग प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने प्रभावहरूको बारेमा छलफल गर्नुका साथै आयोजना स्थल भित्र निर्माण कार्य, निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने प्रविधि तथा उपकरण, निर्माण समाग्री भण्डारण स्थल, आयोजनाका सहायक सुविधाहरू आदीको विश्लेषण गरी अध्ययन टोलीको विज्ञताको आधारमा आयोजना प्रभावित क्षेत्रलाई निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ: प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र, अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र र समग्र प्रभाव क्षेत्र।

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र

प्रस्तावित होटल निर्माण परिसर देखी ५० मिटर दुरी सम्मको क्षेत्रलाई यस अध्ययनको क्रममा प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको रूपमा वर्गिकृत गरिएकोछ।

अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र बाहिर चारैतिर २००/२०० मि. सम्मको क्षेत्रलाई अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको रूपमा निर्धारण गरिएको छ।

समग्र प्रभाव क्षेत्र

आयोजनाको प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष क्षेत्र बाहिरको सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको बाँकी क्षेत्रलाई समग्र प्रभावको क्षेत्र रूपमा लिईएको छ।

आयोजना प्रभाव क्षेत्र तल तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका ३.१: आयोजनाको प्रभाव क्षेत्रको रेखांकन

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	होटल निर्माण परिसर देखी ५० मिटर दुरी सम्मको क्षेत्र
अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र बाहिर चारैतिर २००/२०० मि. सम्मको क्षेत्र
समग्र प्रभाव क्षेत्र	प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष क्षेत्र बाहिरको सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको बाँकी क्षेत्र

ग) प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको नक्साको अध्ययन तथा विश्लेषण

अध्ययन क्रममा विभिन्न श्रोतमा उपलब्ध आयोजनसँग सम्बन्धित नक्साहरूको संकलन गरी अध्ययन गरिएको थियो। निम्न अनुसारका नक्साहरू संकलन गरी अध्ययन गरिएको थियो।

नापी विभागबाट सन् १९९४ मा प्रकाशित टोपोग्राफिक नक्सा: सिट नं. ०९८-१
नापी विभागबाट २०७६ मा प्रकाशित गरिएको नेपालको स्थानीय तह र वार्ड नक्सा
खानि तथा भू-गर्भ विभागले १९९४(सन्) मा प्रकाशित गरेको नेपालको भू-गर्भिय
नक्सा

शहरी विकास मन्त्रालयले २०७७ सालमा प्रकाशन गरेको Seismic Zoning map of
Nepal

घ) चेकलिष्ट र घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावलीको तयारी

प्रस्तावित आयोजनाको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष क्षेत्रभिन्न पर्ने प्रत्येक घरधुरीको आर्थिक र सामाजिक अवस्था बारे जानकारी लिन गरिएको घरधुरी सर्वेक्षणक अध्ययन गरिएको छ। प्रस्तावित आयोजना निर्माणको क्रममा स्थानीय वातावरणमा पर्ने भौतिक तथा रसायनिक, जैविक, आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक प्रभावहरूको तथ्याङ्क संकलनको लागि तयार पारिएको चेकलिष्ट तथा पश्चावली सम्बन्धित वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची प्रतिवेदनसँगै स्वीकृत भएको थियो। घरधुरी सर्वेक्षणबाट टिपोट गरिएको जनसंख्या, जाति, साक्षरता स्थिति, खानेपानीको स्रोत, शोचालय सुविधा, ऊर्जाको स्रोत जस्ता सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी जानकारी भएको चेकलिष्ट समेत अध्ययन गरिएको छ। अनुसूची १३ मा घरधुरी सर्वेक्षणमा प्रयोग गरिएको प्रश्नावलीको भरिएको नमुना प्रस्तुत गरिएको छ।

ङ) स्थलगत अध्ययन

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको मिति २०८०/०९/१० देखि २०८०/०९/२० गते सम्म स्थलगत भ्रमण गरी भौतिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणको आधारभूत तथ्याङ्क सङ्कलन गरियो। आधारभूत तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न स्थलगत सर्वेक्षण, अध्ययन, अनुसन्धान, घरधुरी प्रश्नावली सर्वेक्षण, समूहगत छलफल, लक्षितसमूह छलफल र मुख्य जानकार व्यक्तिसंग अन्तरवार्ता गरियो।

ङ.१) भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न अध्ययन टोलीद्वारा प्रस्ताव कार्यान्वयन क्षेत्रको स्थलगत अवलोकन, पैदल मार्ग सर्वेक्षण र समूहगत छलफल गरियो। भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्कहरू निम्न विधिद्वारा सङ्कलन गरियो।

- **तापक्रम र वर्षा:**

Environment Statistics of Nepal, २०१९ प्रतिवेदनमा समावेश भएको भौरहवा (कृषी) र भौरहवा (विमानस्थल) को सन् २०१३ देखि सन् २०१७ सम्मको सूचना/ तथ्यांकहरूलाई विश्लेषण गरी आयोजना क्षेत्रको तापक्रम र वर्षा जस्ता मौसमी परिमितिहरू पत्ता लगाईयो।

- **पानीको गुणस्तर:**

आयोजना कार्यान्वयन गर्दा आयोजना स्थलको भूमिगत पानीको गुणस्तरमा प्रभाव पर्न सक्ने क्षेत्रको संस्थाको डिप बोरिंगको (२७°३०'५१.८६"N, ८३°२५'३७.९५"E) पानीको नमूना मिति २०८०/०९/१५ बिहान ११:१५ बजे संकलन गरियो। पानीको नमूना संकलन गर्दा मिति, समय र GPS Location समेत टिपोट गरियो।

- **वायुको गुणस्तर:**

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्र भित्र (प्रस्तावित होटल भवन निर्माण हुने स्थान, २७°३०'५१.८६"N, ८३°२५'३७.९५"E) मा मिति २०८०/१०/१४ गते बिहान ६ बजे देखि २०८०/०९/१५ गते बिहान ६ बजे सम्म Smart CAIR Air Monitor बाट वायुको गुणस्तर सम्बन्धी विभिन्न परिमितिहरू (PM_१, PM_{२.५}, PM_{१०}) मापन गरियो। प्रस्तावको कार्यान्वयन गर्दा सवारी साधन र मेसिनरीहरूमा पेट्रोलियम पदार्थको प्रयोगबाट हुनसक्ने सम्भावित कार्बन उत्सर्जन को मात्रा IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories, २००६ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम पत्ता लगाईयो।

- **ध्वनिको गुणस्तर:**

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्र भित्र (प्रस्तावित होटल भवन निर्माण हुने स्थान, २७°३०'५१.८६"N, ८३°२५'३७.९५"N) मा मिति २०८०/०९/१४ गते बिहान ६ बजे देखि बेलुका ६ बजे सम्म डिजिटल साउण्ड लेवल मिटर (Sound Level Meter) को सहायताले १२ घण्टाको ध्वनिको तीव्रता (sound intensity) मापन गरियो। जाँच गरिएको ध्वनिको गुणस्तरलाई ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ सँग तुलना गरी विश्लेषण गरियो।

- **भू-उपयोग:**

स्थलगत अध्ययन र अवलोकनको क्रममा आयोजना क्षेत्रको भू-उपयोग सम्बन्धी सूचना तथा तथ्यांक जस्तै आयोजनालाई आवश्यक पर्ने जमिन, जमिनको लम्बाई र चौडाई सम्बन्धी जानकारी संकलन गरियो।

- **आयोजनाका सहायक सुविधाहरू:**

आयोजनाका लागि आवश्यक विभिन्न सहायक सुविधाहरू जस्तै; कामदार शिविर, निर्माण सामाग्री भण्डारण स्थल, विग्रन व्यवस्थापन स्थल, आदिको लागि स्थान पहिचान गरियो ।

- **अन्य:**

यसका अतिरिक्त अध्ययन टोलीले स्थानीय बासिन्दाहरूसँग आयोजना कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापन पद्धति, जलाधार क्षेत्र तथा अन्य सार्वजनिक तथा निजी संरचना/सम्पतिमा पर्न सक्ने प्रभाव बारे स्थलगत अध्ययन र समुहगत छलफल गरी जानकारी सङ्कलन गरियो ।

ड.२) जैविक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन

प्रस्तावित होटल निर्माण हुने क्षेत्र तथा आसपासको खुल्ला क्षेत्रमा पाईने वनस्पति र वन्यजन्तुका प्रजातीहरू, तिनको विवरण, उपलब्धता र स्थितिको बारेमा जानकारीहरू लिन अध्ययन टोलीद्वारा स्थलगत अवलोकन गरिनुका साथै स्थानियसँग समूहगत छलफल गरी प्राप्त गरिएको थियो। छलफलकै माध्यमबाट दुर्लभ प्रजातीका वनस्पति र वन्यजन्तुको उपस्थिति र अवस्थाको बारेमा समेत जानकारी लिइएको थियो। त्यसै गरी प्रस्ताव कार्यान्वयनबाट जैविक वातावरणमा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभाव र तिनिहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूका सम्बन्धमा स्थानियसँग छलफल र स्थलगत अध्ययनबाट जानकारी प्राप्त गरिएको थियो ।

ड.३) सामाजिक-आर्थिक- साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन

आयोजना क्षेत्रको सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक वातावरणसँग सम्बन्धित तत्वहरू जस्तै आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्या, जातजातीको जनसंख्या, स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी तथा सरसफाई, जिविकोपार्जन, धार्मिक, साँस्कृतिक एवं पर्यटकीय स्थल आदिको बारेमा जानकारी संकलन गरियो। सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न निम्न विधिहरू अवलम्बन गरियो ।

- **घरधुरी सर्वेक्षण**

यस आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र भित्र पर्ने घरधुरीको सामाजिक-आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी विवरणहरू संकलन गर्नको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यसूचीको अनुसूचीमा संलग्न गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावलीको प्रयोग गरियो। घरधुरी सर्वेक्षणबाट संकलन गरिएका आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र भित्रको सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक वातावरणसँग सम्बन्धित तथ्याङ्कहरू विश्लेषण गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरियो ।

- **समूहगत छलफल**

यस प्रस्तावित आयोजना कार्यान्वयन हुने क्षेत्र र आसपासका क्षेत्रमा रहेका बासिन्दाहरूको विगत तथा वर्तमानको जनसंख्या, पेशा, बसाई सराई, उद्योग र रोजगारी जमिनको स्वामित्व तथा उपभोग प्रणाली, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अवस्था, महिला तथा पिछडिएका वर्गको अवस्था बारे जानकारी संकलन गर्न आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने विभिन्न समुहसँग ३ वटा समूहगत छलफल आयोजना गरियो। समूहगत छलफलबाट आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको सम्पूर्ण सार्वजनिक सवालहरू, धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्वका स्थानहरू, पर्यटकीय स्थलहरू लगायत सो क्षेत्रमा रहेका सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू, भौतिक विकासका पूर्वाधारहरू जस्तै सडक, विद्युत, खानेपानी, अस्पताल, विद्यालय, संचार आदि बारे समेत तथ्यांकहरू संकलन गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरियो।

- **मुख्य सूचनादाता अन्तर्वार्ता**

घरधुरी सर्वेक्षण, समूहगत छलफल र लक्षित समूह छलफलबाट प्राप्त भएका सूचना तथा तथ्यांकहरूलाई थप पुष्टि गर्नुका साथै आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभावित क्षेत्रको बासिन्दाहरूको विगत तथा वर्तमानको जनसंख्या, पेशा, बसाई सराई, उद्योग र रोजगारी जमिनको स्वामित्व तथा उपभोग प्रणाली, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अवस्था, महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्गको अवस्था बारे विस्तृत तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न आयोजना कार्यान्वयन हुने क्षेत्रका ३ जना व्यक्तित्वसँग मुख्य सूचनादाता अन्तर्वार्ता लिइयो।

च) संकलित नमुनाको विश्लेषण

- **कार्बन उत्सर्जनको विश्लेषण विधि**

प्रस्तावको कार्यान्वयन गर्दा विभिन्न निर्माण क्रियाकलापमा प्रयोग हुने सवारी साधन र मेसिनरीहरूमा पेट्रोलियम पदार्थको खपतबाट हुनसक्ने सम्भावित कार्बन उत्सर्जनको मात्रा तल तालिका नं. ३.३ मा प्रस्तुत गरिए अनुसार पत्ता लगाइ विश्लेषण गरियो। त्यसै गरी आयोजना क्षेत्रबाट संकलन गरिएको पानीको नमुनाहरूको विभिन्न गुणहरू तल तालिका नं. ३.४ मा प्रस्तुत गरिए अनुसारको मापन विधिद्वारा परिक्षण गरी विश्लेषण गरियो।

तालिका ३.२ : पेट्रोलियम पदार्थको खपतबाट हुने कार्बन उत्सर्जनको रूपान्तरण तालिका

सि. नं.	पेट्रोलियम पदार्थ	IPCC इकाई	IPCC निर्देशिका अनुसार विभिन्न पेट्रोलियम पदार्थको CO ₂ उत्सर्जन मान (कि.ग्रा.)	
			CO ₂ उत्सर्जन प्रति ग्यालन	CO ₂ उत्सर्जन प्रति लिटर
१	पेट्रोल	ग्यालन	८.७८	२.३१९४३१७१३
२	डीजेल	ग्यालन	१०.२१	२.६९७१९७९२६
३	एल.पि.जी.	ग्यालन	५.६८	१.५००४९७९६५
४	मट्टीतेल	ग्यालन	७५.२	१९.८६५७४७७

नोट:- १ ग्यालन = ३.७८५४१ लिटर

(स्रोत: IPCC Guidelines for National Green House Gas Inventories, २००६)

• पानीको नमुना विश्लेषण विधि

स्थलगत अध्ययनको क्रममा संखलन गरिइको पानीको नमुनालाई Ice Packed Box मा राखेर नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभागबाट मान्यता प्राप्त प्रयोगशाला Soil Water and Air Testing Laboratories Pvt. Ltd. (SWAT), बबरमहल, काठमाडौंमा परिक्षणको लागि लगियो।

Soil Water and Air Testing Laboratories Pvt. Ltd. (SWAT) को प्रयोगशालामा संकलित पानीको नमुनाको विभिन्न गुणहरू जस्तै तापक्रम, pH, , Ammonia, Nitrate, Nitrite, Sulphate, Dissolved Oxygen (DO) आदिको परिक्षण मिति २०८०/०९/२५ गते सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गरियो। जाँच गरिएको पानीको गुणस्तरलाई खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९ सँग तुलना गरी विश्लेषण गरियो।

तालिका ३.३: पानीको गुणहरू र मापन विधि

क्र. स.	गुणहरू	विधि
१	pH at 17 ⁰ C	Electromeric, 4500- H ⁺ B, APHA
२	Electrical Conductivity (µS/cm)	Conductivity Meter, 2510 B, APHA
३	Turbidity (NTU)	Nephelometric, 2130 B, APHA
४	Total Hardness as CaCo ₃ (mg/L)	EDTA Titrimetric, 2340 C, APHA
५	Total Alkalinity as CaCo ₃ (mg/L)	Titrimetric, 2320 B, APHA

६	Chloride (mg/L)	Argentometric Titration, 4500-Cl ⁻ B, APHA
७	Ammonia (mg/l)	Direct Nesslerization, 4500 – NH ₃ C, APHA
८	Nitrate (mg/l)	UV Spectrophotometric Screening, 4500-NO ₃ ⁻ B, APHA
९	Nitrite (mg/l)	NEDA, Colorimetric, 4500- NO ₂ ⁻ B, APHA
१०	Calcium (mg/l)	EDTA Titrimetric, 3500- Ca B & 3500- Mg B, APHA

• ध्वनिको स्तर

आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र अन्तर्गत विभिन्न स्थानहरूको औषत ध्वनिको स्तर (Leq : Equivalent Noise Level) निम्न सुत्रको प्रयोग गरी पत्ता लगाईयो ।

$$Leq = 10 \log \left(\sum_{i=1}^n f_i 10^{Li/10} \right) dB (A)$$

जहाँ,

f_i= ध्वनिको तीव्रता मापन गरिएको समयको अंश (fraction of time for which the sound level persists)

i= समय अन्तराल (time interval)

n= मापनको मात्रा (number of observations)

Li= ध्वनिको तीव्रता (sound intensity)

छ) प्राप्त तथ्याङ्कहरूको विश्लेषण

संकलन गरिएको सूचना /तथ्यांकहरूलाई Arc Map Version १०.२, Autocad, MS- Excel, र GIS को प्रयोगबाट विश्लेषण गरियो। सन्दर्भ सामग्रीहरूको पुनरावलोकन तथा स्थलगत सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्यांक/ सूचनाहरूलाई विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार विभिन्न नक्सा, चित्र र तालिकामा प्रस्तुत गरियो ।

ज) प्रभावको पहिचान, आंकलन तथा उल्लेखनिय प्रभावको मूल्याङ्कन गर्दा अपनाइएको विधि

सन्दर्भ सामग्रीहरूको पुनरावलोकन तथा प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको स्थलगत अध्ययनबाट प्राप्त जानकारीहरूलाई विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार संक्षेपिकरण गरी तालिकामा वा ब्याख्या सहित प्रतिवेदनको उपयुक्त अध्यायमा समावेश गरिएको छ। यसरी प्राप्त जानकारीहरूको आधारमा प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा पर्न जाने सम्भावित अनुकूल र प्रतिकूल प्रभावहरूको पहिचान, आङ्कलन वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

र मूल्याङ्कनको लागि म्याट्रिक्स Checklist Method प्रयोग गरिएको छ। प्रभावको परिणात्मक मूल्याङ्कन, राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका २०५० मा उल्लेख गरिएका मापदण्ड र अनुभवको आधारमा गरिएको छ। यी प्रभावहरूलाई मुख्यतः परिमाण, अवधि र सिमा क्षेत्रको आधारमा विश्लेषण गरिएको छ।

- प्रभावको परिणाम

परिमाणको आधारमा प्रभावहरूलाई उच्च, मध्यम र न्यून गरी तीन किसिममा विभाजित गरिएको छ।

- प्रभावको सिमा क्षेत्र

प्रभावको सिमा क्षेत्र स्थलगत, स्थानिय र क्षेत्रीय गरी तीन किसिममा विभाजित गरिएको छ।

- प्रभावको अवधि

यस आयोजनाबाट पर्न सक्ने प्रभावको समयावधिको आधारमा अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन गरी तीन प्रकारमा छुट्याईएको छ।

तालिका ३.४ : प्रभावको मुल्याङ्कन तालिका

परिमाण	मान	सिमा	मान	अवधि	मान	प्रकार
उच्च	६०	क्षेत्रीय	६०	दीर्घकालीन	२०	प्रत्यक्ष
मध्यम	२०	स्थानीय	२०	मध्यकालीन	१०	अप्रत्यक्ष
न्यून	१०	स्थान निर्दिष्ट	१०	अल्पकालीन	०५	-

(स्रोत: लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७)

माथिको तालिका अनुसार प्रभावको मुल्याङ्कन गर्दा, प्रभावको परिमाण, सिमा र अवधिको मानलाई जोड्दा आउने जम्मा मानलाई बिज्ञहरूको निर्णय अनुसार प्रभावको महत्व निक्यौल गरियो।

तालिका ३.५: प्रभावको महत्व सम्बन्धी तालिका

सि.नं.	जम्मा मान	प्रभावको महत्व	कैफियत
१.	< ४५	न्यून महत्वपूर्ण प्रभाव	
२.	४५ - ७५	मध्यम महत्वपूर्ण प्रभाव	
३.	> ७५	उच्च महत्वपूर्ण प्रभाव	

झ) मस्यौदा प्रतिवेदनको तयारी

लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ मा व्यवस्था भएका प्रक्रियाहरूको अनुसरण गरी प्रस्तावित कार्यको वातावरणीय अध्ययन गरियो। लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ७ को उपनियम (१) तथा अनुसूची ८ बमोजिम तयार गरिएको तथा सोही नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (४) र (५) बमोजिम २०८०/०१/१० गतेको वन तथा वातावरण मन्त्रालयका मन्त्रीस्तरिय निर्णयानुसार स्वीकृत भएको कार्यसूचीको (अनुसूची-१) आधारमा लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा यस वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनको प्रतिवेदन तयार गरियो। प्रतिवेदन तयारी गर्दा अपनाईएको मुख्य गतिविधिहरू निम्नानुसार रहेको छ।

ञ) सार्वजनिक परामर्श, छलफल, अन्तर्क्रिया र सुनुवाई

स्थानिय बस्तीहरूमा आयोजना कार्यान्वयनको सकारात्मक तथा नकरात्मक प्रभावहरूको बारेमा स्थानिय व्यक्तिहरूसँग परामर्श लिइएको थियो। आयोजना क्षेत्रका विभिन्न स्थानहरूमा घरघुरी सर्वेक्षण र समूहगत छलफल कार्यक्रम आयोजना गरि भौतिक, जैविक, सामाजिक- आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी जानकारी संकलन गरिएको थियो। सार्वजनिक सहभागिता सुनिश्चित गर्न र आयोजनाको गतिविधि सम्बन्धी सरोकारवालाहरूलाई आयोजना सम्बन्धी जानकारी दिन स्थानियस्तरमा विभिन्न छलफल कार्यक्रमहरू गरिएको थियो।

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी पश्चात “बुटवल टुडे” मा मिति २०८०/११/२७ गते सुचना प्रकाशित गरी प्रस्तावित होटल निर्माण स्थलमा (सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४ लुम्बिनी रोड) मिति २०८०/१२/०२ गते, शुक्रबार दिनको १ बजे सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका वार्ड ४ का जनप्रतिनिधी तथा अन्य स्थानिय सरोकारवालाहरूको उपस्थितिमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो (अनुसूची ३ र ४)।

होटल निर्माण तथा संचालन हुँदा निस्कने फोहरको व्यवस्थापन होटल स्वयंले गर्नु पर्ने संचालनको क्रममा ठुलो हल्ला गरी छिमेकीलाई असर गर्न नहुने ।

होटल संचालन चरणमा होटलबाट निस्कने फोहर (विशेष गरी तरल फोहर) व्यवस्थापनको लागि प्रशोधन प्लान्ट राख्नु पर्ने ।

होटल निर्माण र संचालनले विद्यालयका क्रियाकलापहरूमा प्रभाव गर्न नहुने ।

होटल संचालनको क्रममा स्कुल संचालनमा सहयोग जस्तै छात्रवृत्ती, जस्ता सहयोग गर्नु पर्ने ।

स्कुल, शिक्षा क्षेत्र, स्वास्थ्य क्षेत्र तथा स्थानिय क्षेत्रको सरसफाईमा सहयोग गर्नु पर्ने

।

स्थानिय क्षेत्रको पर्यटनको पर्वद्वन गर्नु पर्ने।

स्थानियलाई रोजगारी प्रदान गर्नु पर्ने।

टोल र वडाको विकासका कार्यहरु सडक मर्मत, शिक्षामा सहयोग जस्ता कार्य गर्नु पर्ने।

ट) सार्वजनिक सूचना तथा सूचना संप्रेषण र सुझाव संकलन:

सार्वजनिक सहभागिता सुनिश्चित गर्न र आयोजनाको गतिविधि सम्बन्धी सरोकारवालाहरूलाई जानकारी दिन र वडा कार्यालय, नगरपालिका कार्यालय र अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरूबाट लिखित राय-सुझाव लिनका लागि कार्यसूची स्वीकृत भएपछि ७ (सात) दिन भित्र लिखित राय-सुझाव उपलब्ध गराउनु हुन अनुरोध गर्दै लुम्बिनी प्रदेश - वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ९ को उपनियम (१) अनुसूची ९ बमोजिमको ढाँचामा सूचना “बुटवल टुडे” मा मिति २०८०/०९/२६ गते प्रकाशित गरी सम्बन्धित वडा कार्यालय, नगरपालिका कार्यालय र अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरू तथा सार्वजनिक स्थानहरूमा सूचना टाँस गरी सो को मुचुल्का तयार गरिएको थियो (अनुसूची ३)। यसका साथै स्थलगत अध्ययनकै क्रममा सम्बन्धित वार्ड कार्यालयहरूबाट सिफारिस पत्रहरु पनि संकलन गरिएको थियो (अनुसूची ५)। यसरी संकलन गरिएको मुचुल्काहरु र सिफारिसपत्रहरु यस प्रतिवेदनको अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ।

ठ) सुझाव समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदनको तयारी:

माथी परिच्छेदमा व्याख्या गरिए अनुरूप तयार गरिएको मस्यौदा प्रतिवेदन वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय पेश गरिनेछ। वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालयमा हुने वा.प्रा.मु. प्रतिवेदनको पुनरावलोकन\समिक्षा बैठकबाट प्राप्त राय-सुझाव समावेश गरी वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन परिमर्जन गरी स्वीकृतीको लागि पुनः वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरिनेछ।

परिच्छेद ४

४. प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्डः

प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयार गर्नका लागि तथा प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्नका निमित्त सो सम्बन्धित निर्दिष्ट कार्यविधि तथा प्रचलित ऐन, कानून तथा नियमका बारेमा विस्तृत जानकारी रहनु अति आवश्यक छ। यस प्रतिवेदन निम्न बमोजिमका नीति, ऐन, नियमावली, निर्देशिका तथा मापदण्डहरूको अधिनमा रही तयार गरिएको हो।

क) नेपालको संविधान

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २५ को उपधारा (२) बमोजिम सार्वजनिक हितका लागि बाहेक राज्यले कुनै व्यक्तिको सम्पत्ति अधिग्रहण गर्ने, प्राप्त गर्ने वा त्यस्तो सम्पत्ति उपर अरु कुनै प्रकारले कुनै अधिकारको सिर्जना गर्ने छैन र धारा २५ को उपधारा (३) अनुसार उपधारा (२) बमोजिम सार्वजनिक हितका लागि राज्यले कुनै पनि व्यक्तिको सम्पत्ति अधिग्रहण गर्दा क्षतिपूर्तिको आधार र कार्यप्रणाली ऐन बमोजिम हुनेछ।

धारा ३० स्वच्छ वातावरणको हक को उपधारा (१) मा प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हक हुनेछ, उपधारा (२) मा वातावरणीय प्रदूषण वा हासबाट हुने क्षतिबाट पीडितलाई प्रदूषकबाट कानून बमोजिम क्षतिपूर्ति पाउने हक हुनेछ र उपधारा (३) मा राष्ट्रको विकास सम्बन्धी कार्यमा वातावरण र विकासबीच समुचित सन्तुलनका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्न यस धाराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ।

धारा ३४ श्रमको हक को उपधारा (१) मा प्रत्येक श्रमिकलाई उचित श्रम अभ्यासको हक हुनेछ भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ भने उपधारा (२) मा प्रत्येक श्रमिकलाई उचित पारिश्रमिक, सुविधा तथा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षाको हक हुनेछ भन्ने कुरा व्यवस्था गरिएको छ।

धारा ३५ स्वास्थ्य सम्बन्धी हक को उपधारा (१) मा प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गरीने छैन र उपधारा (४) मा प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइमा पहुँचको हक हुनेछ भन्ने कुरा उल्लेख गरिएको छ।

धारा ५१ राज्यका नीतिहरू को उपधारा (च) विकास सम्बन्धी नीति को उपधारा (२) र उपधारा (३) मा क्रमश विकासका दृष्टिले पछाडि परेका क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिदै सन्तुलित, वातावरण अनुकूल, गुणस्तरीय तथा दिगो रूपमा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्ने र विकास वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

निर्माणको प्रक्रियामा स्थानीय जनसहभागीता अभिवृद्धि गर्ने भन्ने कुरा व्यवस्था गरिएको छ । धारा ५१ को उपधारा (छ) मा प्रकृतिक साधन स्रोतको संरक्षण, संवर्धन र उपयोग सम्बन्धी नीतिहरू को ब्याख्या गरिएको छ ।

ख) आवधिक योजना, नीति तथा रणनीति/कार्यनीतिहरू:

- **राष्ट्रिय संरक्षण रणनीति, २०४५**

नेपाल सरकारले पारित गरेको राष्ट्रिय संरक्षण रणनीति २०४५ नै नेपालको पहिलो वातावरणसँग सम्बन्धित दस्तावेज हो । यस रणनीतिले विकास र संरक्षण बीच अन्तरसम्बन्ध रहेको विषय आत्मसात गर्दै भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा विकास आयोजना संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन गर्नु पर्ने र त्यस्ता कार्यहरूबाट वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावहरूको न्युनीकरण गर्न उचित व्यवस्था गर्नु पर्ने कुरामा जोड दिएको पाइन्छ ।

- **नेपाल जैविक विविधता रणनीति, २०५९**

नेपालमा भएका जैविक स्रोतहरूको संरक्षण गर्न नेपाल सरकारले नेपाल जैविक विविधता रणनीति २०५९ लागु गरेको छ । यसले लिएको अन्तर क्षेत्रिय (Cross Sectoral) रणनीति अन्तर्गत जैविक विविधतामा उल्लेखनीय असर पार्न सक्ने कार्यहरू संचालन गर्दा उक्त कार्यहरूको वातावरण संरक्षण ऐन २०५३ र वातावरण संरक्षण नियमावली २०५४ अनुसार वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन गर्नु पर्ने कुरा उल्लेख गरेको छ ।

- **श्रम तथा रोजगार नीति, २०६२**

देशमा काम गर्ने नागरिकलाई लगानी मैत्री वातावरण बनाई उत्पादनमूलक, बिना भेदभाव र शोषण मुक्त बनाउन बि.सं. २०६२ मा श्रम तथा रोजगार नीति जारी गरिएको हो । यस नीतिको मुख्य उद्देश्यको रूपमा काम गर्ने क्षेत्रलाई सुरक्षित, स्वास्थ्य र उत्पादनमूलक बनाउन पेशागत सुरक्षा र प्रजनन स्वास्थ्यको प्रवर्द्धन र विकास गर्नुपर्ने, सुरक्षा तथा स्वास्थ्य समितिको काम र कर्तव्य र जनचेतना मुलक स्रोतको विकास र यसको बृहत प्रचार गरी अपनाउनुपर्ने सावधानीका उपायहरूको चेतनामुलक कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । त्यसैगरी यस नीतिमा बाल मजदुरहरूको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न अपनाउनुपर्ने कार्यहरू उल्लेख गरिएका छन् ।

- **राष्ट्रिय शहरी नीति, २०६४**

राष्ट्रिय शहरी नीति, २०६४ को बुदा नं. २.२ मा स्वच्छ, सुरक्षित र समृद्ध शहरी वातावरणको सृजनाद्वारा शहरी बासिन्दाहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने, बुदा नं. ३.२.३ मा सार्वजनिक यातायात वातावरणमैत्री साधनहरूलाई प्रोत्साहन दिने, बुदा नं. ३.२.४ मा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

शहरी क्रियाकलाप संचालन गर्दा शहरका सांस्कृतिक, पुरातत्त्विक र सामाजिक विशेषताको संरक्षणमा विशेष योगदान दिनु पर्ने भन्ने व्यवस्था गरेको छ ।

- **भू-उपयोग नीति, २०७५**

नेपाल सरकारले उपलब्ध भूमि तथा भूमिस्रोतको महत्तम (Optimum) उपयोग गरी देशको दीगो सामाजिक, आर्थिक तथा वातावरणीय विकास हासिल गरी उच्चतम प्रतिफल प्राप्त गर्न भूमिको वर्गीकरण गरी सो अनुरूप उपयोग, नियमन र व्यवस्थापन सुनिश्चित गर्न राष्ट्रिय भू उपयोग नीति, २०६९ पुनरावलोकन गरी भू उपयोग नीति, २०७५ जारी गरेको हो । यस नीतिमा विकास र वातावरण बीच सन्तुलन कायम राखी वातावरणका दृष्टिले संवेदनशिल क्षेत्रको पहिचान तथा संरक्षण गर्ने तोकिएको मापदण्ड विपरीत प्राकृतिक स्वरूपमा परिवर्तन हुने गरी गरिने भूमिको उपयोगलाई निरुत्साहित गरिने उल्लेख गरिएको छ ।

- **राष्ट्रिय भूमि नीति, २०७५**

राष्ट्रिय भूमि नीति, २०७५ को दीर्घकालिन लक्ष्य भनेको भूमिको न्यायिक वितरण, महत्तम उपयोग र सुशासन मार्फत मुलुकको आर्थिक समृद्धि र जनताको जीवनस्तरमा गुणात्मक परिवर्तन ल्याउने । राष्ट्रिय भूमि नीति, २०७५ को रणनीति तथा कार्यनीतिहरू अन्तर्गत बुदा नं. १.४.१ मा सार्वजनिक हितका लागि राज्यले प्रचलित कानूनको अधिनमा रही जग्गा प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ ।

- **राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६**

विश्वव्यापी तापक्रममा भएको वृद्धिको असर, जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्राकृतिक प्रकोपहरू जस्तै हिमताल फुट्ने, बाढी र अनिकालको साथसाथै मानव स्वास्थ्यमा देखिएमा नकरात्मक प्रभावहरूलाई कम गर्नका लागि राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६ लाई लागू गरिएको हो । पर्यटन, उर्जा क्षेत्र र समाजको उत्थानका लागि नीतिको सहयोगमा प्रगतिशील समाज निर्माणको दिशामा विभिन्न क्षेत्रलाई निर्देशित गर्ने उद्देश्यका साथ यस नीतिलाई लागू गरिएको हो । यस नीतिको मुख्य लक्ष्य भनेको जलवायु उत्थानशील समाजको विकास गरी राष्ट्रको सामाजिक आर्थिक समृद्धिमा योगदान पुऱ्याउने हो । यस नीतिको उद्देश्य भनेको संकटापन्न र जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेका व्यक्ति, परिवार, समूह र समुदायको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, जलवायु परिवर्तनका प्रतिकूल असर तथा प्रभावको जोखिममा रहेका पारिस्थितिकिय प्रणालीहरूको उत्थानशीलता विकास गर्ने, न्यून कार्बन उत्सर्जन विकासको अवधारणा अवलम्बन गर्दै हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन गर्ने, जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण र अनुकूलनका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय वित्तीय स्रोतहरूको न्यायोचित परिचालन गर्ने, जलवायु

परिवर्तन सम्बन्धी अनुसन्धान, प्रविधि विकास र सूचना सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने, राज्यका सबै तह र बिषयगत क्षेत्रका नीति, रणनीति, योजना तथा कार्यक्रमहरूमा जलवायु परिवर्तनका बिषयहरूलाई मुलप्रवाहिकरण गर्ने र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण र अनुकूलन कार्यक्रमहरूमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई मुलप्रवाहिकरण गर्ने हो ।

• राष्ट्रिय वातावरण नीति, २०७६

नेपालको संविधानको धारा ३० ले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बस्नको मौलिक अधिकार प्रदान गर्दछ जसका लागि वातावरण मैत्री विकास कार्यहरू आवश्यक पर्दछ। वातावरण संरक्षण बहुआयामिक राष्ट्रिय तथा अन्तरदेशीय विषय रहेको हुँदा नेपालले विभिन्न वातावरण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौतामा प्रतिबद्धता जाहेर गरेको छ। दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप वर्तमान र अन्तरपुस्ता समन्यायका लागि वातावरणीय स्रोतमाथि न्यायोचित पहुँच र तीनको बुद्धिमत्तापूर्ण उपयोगको प्रत्याभूति गर्नु राज्यको दायित्व हुन्छ। यसका लागि तीनै तहका सरकार, नागरिक समाज, समुदाय, निजी क्षेत्र र व्यक्ति-व्यक्तिबीच आपसी समन्वय र सहकार्यको आवश्यकताको पृष्ठभूमिमा राष्ट्रिय वातावरण नीति, २०७६ तर्जुमा गरिएको छ।

यस नीतिको मुख्य लक्ष्य भनेको प्रदूषण नियन्त्रण, फोहरमैला व्यवस्थापन र हरियाली प्रवर्द्धन गरी नागरिकको स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सुनिश्चितता गर्नु हो । यस नीतिको मुख्य उद्देश्यहरू भनेको सबै प्रकारका प्रदूषणको रोकथाम, नियन्त्रण र न्यूनीकरण गर्ने; सबै स्रोतहरूबाट सिर्जित फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्ने; शहरी तथा नगर क्षेत्रको हरियाली विस्तार गर्ने; विकासको सबै आयामहरूमा वातावरणीय चासोलाई मूलप्रवाहिकरण गर्ने; प्रदूषण पीडितलाई वातावरणीय न्यायको सुनिश्चितता गर्ने; वातावरण संरक्षण तथा प्राकृतिक स्रोतको दिगो व्यवस्थापनमा जनसहभागीता जुटाउने, वातावरण संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि शोध, अनुसन्धान र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने; सम्भव भएसम्म उपलब्ध स्रोत साधनको पुनःप्रयोग र पुनःप्रशोधन गर्ने । त्यस्तै, ध्वनि, जल र वायुसँग सम्बन्धित प्रदूषण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि केही मापदण्ड निर्धारण भई कार्यान्वयनमा आएका छन् । जलवायु अनुकूलित गाउँ कार्यक्रम पनि संचालनमा ल्याइएको छ । देशको कूल वन क्षेत्रको करीब ४० प्रतिशत वन क्षेत्र स्थानीय वन उपभोक्ता समूहबाट व्यवस्थापन भई हरियाली प्रवर्द्धन हुँदै आएको छ । यो नीतिले सबै प्रकारको प्रदूषण नियन्त्रण गर्न प्रभावकारी प्रणाली बनाउँदछ । अस्पताल, उद्योग र यातायात प्रणालीको संचालनमा वातावरण मैत्री प्रविधिलाई प्रोत्साहित गर्दछ र उत्पादनमा रासायनलाई नियन्त्रण गरेर उद्देश्य हासिल गर्नेछ।

- **पन्ध्रौं योजना, आ.व. २०७६/७७- २०८०/८१**

पन्ध्रौं योजनाको मुख्य उद्देश्य विपद प्रतिरोधी, मानव केन्द्रीत, सुरक्षित, आर्थिक रूपमा गतिशील, स्वच्छ, सफा र व्यवस्थित शहर निर्माण गर्ने, सन्तुलित राष्ट्रिय शहरी प्रणाली र परिष्कृत शहरी बनोट विकासका लागि हरित अर्थतन्त्र शहर एवं ग्रामिण शहर अन्तरसम्बन्धलाई जीवन्तता प्रदान गर्ने, शहरको योजना, निर्माण, व्यवस्थापन, सुधार तथा विस्तार का लागि प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि र शहरी पुर्वाधार सुशासनको संस्थागत विकास गर्ने । साथै सबै आय वर्गका निम्ति उपयुक्त, सुरक्षित, वातावरणमैत्री, सुलभ र उत्थानशील आवास निर्माण तथा स्तरोन्नति गर्ने तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको समन्वय र सहकार्यमा एकीकृत बस्ति विकास गर्ने हो ।

ग) सान्दर्भिक ऐन तथा नियमावली

ग.१) सान्दर्भिक ऐन

- **जलचर संरक्षण ऐन, २०१७**

यो ऐनले जलचर संरक्षण को प्रयास गरेको छ । भाग ३ मा कुनै व्यक्तिले पनि कुनै जलमा रहेको कुनै जलचरलाई समात्ने तथा मार्ने अभिप्रायले जानी जानी त्यस्तो जलमा वा त्यसको आसपासमा कुनै किसिमको विद्युतीय धार (करेण्ट) विष्फोट पदार्थ वा विषालु पदार्थको प्रयोग गर्न हुँदैन । भाग ४ मा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित आदेशद्वारा (क) तोकिएका जातिका जलचरहरूलाई नेपाल सरकार वा स्थानीय अधिकारीको इजाजत पत्र बेगर कुनै पनि व्यक्तिले जानी जानी समात्न, मार्न तथा चोट पुर्याउन नपाउने गरी, र (ख) तोकिएको ऋतुमा र तोकिएका अवस्थाका कुनै पनि जलचरहरूलाई कुनै पनि व्यक्तिले जानी जानी समात्न, मार्न तथा चोट पु-याउन मनाही गर्न सक्नेछ ।

- **संक्रमण रोग नियन्त्रण ऐन २०२०**

संक्रमण रोग नियन्त्रण ऐन २०२० को दफा २ मा नेपालभर वा त्यसको कुनै भागमा मानिसमा कुनै संक्रामक रोग उब्जेमा वा फैलिएमा वा फैलिने सम्भावना देखिएमा नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारले सो रोग निर्मूल गर्न वा रोकथाम गर्न आवश्यक कारवाइ गर्न सक्छ र सर्वसाधारण जनता वा कुनै व्यक्तिहरूको समूह उपर लागू हुने गरी आवश्यक आदेश जारी गर्न सक्ने व्यवस्था गरिएकोछ । यस गरी यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत दिइएको आदेशलाई अपहेलना गर्ने व्यक्ति उपर कैद वा जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ ।

- **भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१**

मुलुकको आर्थिक विकासमा द्रुततर गति ल्याउन भूमिबाट निष्क्रिय पूँजी र जनसंख्याको भार झिकी अर्थ व्यवस्थाको अन्य क्षेत्रमा लगाउन नेपाल सरकारले भूमिसम्बन्धी ऐन २०२१ लागु गरेको छ । भूमिसम्बन्धी नियम ३९(ट) मा जिल्ला भू-उपयोग सम्बन्धी गठित समितिको स्वीकृति नलिई एक उपयोगको लागि निर्धारित जग्गा अर्को उपयोगमा ल्याउन पाइने छैन । सोहि नियम अन्तर्गत निर्धारित भू-उपयोगको जग्गाको उपयोग परिवर्तन गर्ने स्वीकृत माग गर्दा अनुसूची २१ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनुपर्ने अनिवार्य गरेको छ ।

- **भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०३९**

बाढी, पहिरो, भू-क्षय जस्ता प्राकृतिक प्रकोपको नियन्त्रण गरी भू तथा जलाधार संरक्षण गर्ने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न र सर्वसाधारण जनताको सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न यो ऐन बनेको हो । यस ऐनको दफा ४(ग) बमोजिम संरक्षित जलाधार क्षेत्रमा जलाधार संरक्षण अधिकृतले भू तथा जलाधार संरक्षणको लागि वृक्षारोपण गर्ने, घाँस, झारपात वा अन्य वनस्पति लगाउने र त्यसको स्याहार सम्भार गर्ने तथा हुर्काउने कार्यहरू गराउन सक्नेछ । यस ऐनको दफा १३ बमोजिम जलाधार संरक्षण अधिकृतले दफा ४ अन्तर्गतको कुनै कार्य भएको जग्गामा तथा त्यस्तो जग्गाको वरपर अरु कसैले भू-क्षय वा भू-कटान हुन सक्ने कार्यहरू गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ ।

- **खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन, २०४२**

नेपाल सरकारले सर्वसाधारण जनताको सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न र देशको द्रुततर आर्थिक विकासको लागि देशमा भई रहेको खानी तथा खनिज स्रोतहरूको विकास गर्न खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन, २०४२ लागु गरेको छ । यस ऐन को दफा ४, ५ र ६ मा क्रमश खनिज कार्य गर्ने अधिकार, खनिज कार्य गर्ने अनुमति र उत्खनन् कार्य गर्ने अधिकार बारे उल्लेख गरिएको छ । ऐन को ११ (क) बमोजिम खनिज कार्य गर्ने व्यक्तिले खनिज कार्य गर्दा वातावरणमा उल्लेखनीय प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । साथै त्यस्तो खनिज कार्य गर्ने व्यक्तिले वातावरण संरक्षणका सम्बन्धमा तोकिए बमोजिमका बचाउका उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

- **भवन ऐन ,२०५५**

भवन ऐन, २०५५ को मुख्य उद्देश्य आगलागी, भूकम्प र अन्य प्राकृतिक विपदबाट भवनहरूलाई यथासम्भव सुरक्षित राखी भवन निर्माण कार्यलाई नियमित गर्ने रहेको छ । यस ऐनको दफा ८ ले भवन संहिता तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने प्रयोजनको लागि भवनलाई क, वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

ख, ग र घ वर्ग गरी चार वर्गमा वर्गीकरण गरेको छ । दफा ९ ले भवनको वर्गको आधारमा भवन संहिता लागु गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । दफा १० अनुसार कुनै व्यक्ति, संस्था वा सरकारी निकायले भवन निर्माण गर्दा भवन संहितामा तोकिएको अनुरूप बनाउनु पर्नेछ र त्यसरी भवन निर्माण गर्दा सो भवनको नक्सा र डिजाईन जुन स्तरको डिजाईनकर्ता, इन्जिनियर वा आर्किटेक्टबाट प्रमाणित गराईएको हो कम्तिमा सोही स्तरको डिजाईनकर्ता वा निजिको प्रतिनिधि, इन्जिनियर वा आर्किटेक्टको रेखदेखमा निर्माण गर्नु पर्नेछ । दफा ११ र १२ मा भवन डिजाईन तथा नक्सा स्वीकृत गर्ने र १३ मा भवन निर्माणको सुपरिवेक्षण गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । दफा १४ ले यो ऐन बमोजिम नक्सा स्वीकृत नगराई वा स्वीकृत नक्सा वा भवन संहितामा उल्लेखित मापदण्ड विपरित हुनेगरी भवन निर्माण गरेमा त्यस्तो निर्माण कार्य तुरुन्त रोक्न, भवन वा त्यसको कुनै भाग भत्काउन र जरिवाना समेत गराउन सक्ने कानूनी व्यवस्था गरेको छ ।

• बाल श्रम ऐन, २०५६

बालबालिकालाई कल कारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन निषेध गर्न तथा बालबालिकालाई अन्य काममा लगाउँदा उनीहरूको स्वास्थ्य, सुरक्षा तथा सेवा र सुविधाका सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न यो ऐन बनेको हो । यस ऐनको दफा ३(१) बमोजिम कसैले पनि चौध वर्ष उमेर पूरा नगरेका बालकलाई श्रमिकको रूपमा काममा लगाउनु हुँदैन । यस ऐनको दफा ४ बमोजिम कसैले पनि बालकलाई ललाई, फकाई वा झुक्याएर वा कुनै प्रलोभनमा वा डर, त्रास वा दबाबमा पारी वा अन्य कुनै तरिकाले निजको इच्छा विरुद्ध श्रमिकको रूपमा काममा लगाउनु हुँदैन । बाल श्रम ऐन आयोजना अन्तर्गत पर्ने हरेक कार्यहरूमा पालना गरिनेछ ।

• फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८

फोहरमैलालाई स्रोतमा न्यूनीकरण, पुनः प्रयोग, प्रशोधन वा विसर्जन गरी फोहरमैलाको व्यवस्थित तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न तथा फोहरमैलाबाट जनस्वास्थ्य तथा वातावरणमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावलाई कम गरी स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण कायम गर्नका लागि फोहरमैला व्यवस्थापन जस्तो अत्यन्त जरूरी सेवा सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गरिएको हो । यस ऐनको दफा ३(१) बमोजिम फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्न स्थानान्तरण केन्द्र (ट्रान्सफर स्टेशन), ल्याण्डफिल साइट, प्रशोधन प्लाण्ट, कम्पोष्ट प्लाण्ट, बायो ग्यास प्लाण्ट लगायत फोहरमैलाको सङ्कलन, अन्तिम विसर्जन तथा प्रशोधनका लागि आवश्यक पर्ने पूर्वाधार तथा संरचनाको निर्माण तथा संचालन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहको हुनेछ ।

त्यसैगरी यस ऐनको दफा ४(२) बमोजिम उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि हानिकारक फोहरमैला, स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला, रासायनिक फोहरमैला वा औद्योगिक फोहरमैला प्रशोधन र व्यवस्थापन गर्ने दायित्व निर्धारित मापदण्डको अधिनमा रही त्यस्तो फोहरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति वा निकायको हुनेछ । यस ऐनको दफा ४(३) बमोजिम कुनै उद्योग वा स्वास्थ्य संस्थाले हानिकारक फोहरमैला, स्वास्थ्य संस्थाजन्य फोहरमैला, रासायनिक फोहरमैला तथा औद्योगिक फोहरमैला प्रशोधन गरी बाँकिरहेको फोहरमैला तथा अन्य फोहरमैलाको व्यवस्थापन गरीदिन स्थानीय तहलाई अनुरोध गरेमा वा स्थानीय तहले निर्माण गरेको फोहरमैला व्यवस्थापन स्थल प्रयोग गर्न माग गरेमा स्थानीय तहले निर्धारण गरे बमोजिमको सेवा शुल्क लिई फोहरमैलाको व्यवस्थापन गरीदिन वा फोहरमैला व्यवस्थापन स्थल प्रयोग गर्न दिन सक्नेछ । साथै यस ऐनको दफा ६(१) बमोजिम स्थानीय तहले फोहरमैलालाई कम्तीमा जैविक र अजैविक लगायत विभिन्न प्रकारमा विभाजन गरी स्रोतमै छुट्याउने गरी तोक्नु पर्नेछ ।

- **अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४**

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ७ बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई यस ऐनद्वारा प्रदत्त अधिकारका अतिरिक्त अन्य व्यक्ति सरह समान आधारमा प्रचलित कानून बमोजिम प्रदत्त अधिकारको उपभोग गर्न पाउने अधिकार हुनेछ । यस ऐनको दफा १५ (१) बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई शैक्षिक संस्था, आवास, कार्यस्थल, भवन, सडक, यातायात, विद्युतीय सञ्चार सेवा लगायत सर्वसाधारणलाई खुला भएका वा प्रदान गरीएका अन्य सेवा तथा सुविधाहरूमा सहज पहुँचको अधिकार हुनेछ ।

- **स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४**

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धि व्यवस्था गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागीता , उत्तरदायित्व र पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्न यो ऐन जारी भएको हो । यस ऐनको दफा ११ उपदफा २ को खण्ड (छ) मा स्थानीय स्तरका विकास आयोजना र परियोजना सम्बन्धि नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन र सोही दफाको उपदफा २ को खण्ड (ज) मा स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता सम्बन्धि नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारको रूपमा व्यवस्था गरेको छ ।

- **श्रम ऐन, २०७४**

श्रमिकको हक, हित तथा सुविधाको व्यवस्था गर्न, श्रमिक र रोजगारदाताको अधिकार तथा कर्तव्यको स्पष्ट व्यवस्था गरी असल श्रम सम्बन्धको विकास गर्न, श्रम शोषणका सबै अवस्थालाई अन्त्य गरी उत्पादकत्व वृद्धि गर्न श्रम सम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गरिएको हो । परिच्छेद-४ १६(१) बमोजिम कुनै प्रतिष्ठानले कुनै शिक्षण संस्थासँग सम्झौता गरी त्यस्तो संस्थाको स्वीकृत पाठ्यक्रम अनुसार कुनै व्यक्तिलाई प्रशिक्षार्थीको रूपमा काममा लगाउन सक्नेछ । तर स्वीकृत पाठ्यक्रम विपरीत काममा लगाएमा निजलाई नियमित रोजगारीमा रहेको श्रमिक मानिनेछ । परिच्छेद-७ २८(१) बमोजिम रोजगारदाताले श्रमिकलाई प्रतिदिन आठ घण्टा र एक हप्तामा अठ्चालीस घण्टाभन्दा बढी समय हुने गरी काममा लगाउन पाइने छैन । यस ऐनको दफा ३०(१) बमोजिम रोजगारदाताले कुनै श्रमिकलाई दफा २८ को अधिनमा रही निर्धारण गरेको कार्य समयभन्दा बढी समय काममा लगाउनु परेमा प्रतिदिन चार घण्टा र एक हप्तामा चौबीस घण्टाभन्दा बढी नहुने गरी लगाउन सकिनेछ । यस ऐनको दफा ३१(१) बमोजिम रोजगारदाताले श्रमिकलाई दफा ३० बमोजिम बढी समय काममा लगाउँदा नियमित रूपमा काम गर्दा पाउने आधारभूत पारिश्रमिकको डेढी पारिश्रमिक दिनु पर्नेछ ।

- **विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४**

यस ऐनले विपद् व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद् बाट सर्वसाधारण जिउज्यान र सार्वजनिक, निजि तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवम् साँस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित कानूनी व्यवस्था निर्धारण गरेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण, विपद् व्यवस्थापन कोष तथा विपद् सङ्कटग्रस्त क्षेत्रको घोषणा, कसुर सजाय सम्बन्धी व्यवस्था ऐनले गरेको छ ।

- **मुलुक देवानी संहिता, २०७४**

मुलुकी देवानी संहिता, २०७४को परिच्छेद २ मा देवानी कानूनका सामान्य सिद्धान्तको विवरण तथा व्याख्या गरिएकोछ । यस्तै, भाग अन्तर्गतको परिच्छेद ३ मा नागरिक अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था तथा सुविधाको वर्णन गरिएको छ ।

- सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५

सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५ क परिच्छेद २ को दफा ३ देखि २० सम्म सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने नेपाली नागरिको विवरण, विभिन्न प्रकारका सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण र सामाजिक सुरक्षा भत्ताको अभिलेखिकरण सम्बन्धित व्यवस्था गरिएको छ । यस्तै, दफा १३ ले दोहोरो सामाजिक सुरक्षा भत्ता नपाउने व्यवस्था तथा दफा १५ ले सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिन नपाउने व्यक्तिहरूको विवरण दिएको छ । यस्तै, दफा २१ मा सामाजिक सुरक्षा भत्तामा हुने सक्ने कसुरको विवरण तथा कारवाहीको व्यवस्था गरेको छ । यसैगरी, दफा २६ मा सामाजिक सुरक्षा पाउने व्यक्तिको अभिलेखको अनुगमन लगायतका व्यवस्था गरिएको छ ।

- बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५

बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ ले बालबालिकाहरूका विभिन्न अधिकारहरू, बाल न्याय सम्बन्धी व्यवस्था, विशेष संरक्षणको आवश्यकता भएका बालबालिका, बालबालिकाहरू विरुद्धका कसुरहरू आदिको व्यवस्था गरेको छ ।

- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६

स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँच्न पाउने प्रत्येक नागरिकको मौलिक अधिकारको संरक्षण गर्न, वातावरणीय प्रदूषण वा हासबाट हुने क्षति बापत पीडितलाई प्रदूषकबाट क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउन, वातावरण र विकास बीच समुचित सन्तुलन कायम गर्न, प्रकृति, वातावरण र जैविक विविधतामा पर्ने प्रतिकूल वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण गर्न तथा जलवायु परिवर्तनको चुनौतीलाई सामना गर्नको लागि वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्रचलित कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न वाञ्छनीय भएको हो । वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को परिच्छेद-२ को दफा ३ को उपदफा (१) अनुसार प्रस्तावकले तोकिए बमोजिमको प्रस्तावको तोकिए बमोजिम वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको र ऐनको दफा ३ को उपदफा २ (क) अनुसार राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त विकास आयोजना, लगानी बोर्डबाट लगानी स्वीकृत भई कार्यान्वयन गरीने आयोजना, राष्ट्रिय गौरवका आयोजना, प्रचलित कानून बमोजिम संघको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने विषयसँग सम्बन्धित विकास निर्माण सम्बन्धी कार्य वा आयोजना, एक भन्दा बढी प्रदेशमा निर्माण कार्य गर्नु पर्ने आयोजना वा नेपाल सरकारले तोकिएको कुनै आयोजना सम्बन्धी प्रस्तावको संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन वा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण भए तोकिएको निकाय समक्ष र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन भए मन्त्रालय समक्ष स्वीकृतिको लागि पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । सोही ऐनको दफा ४ देखि

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

७ मा प्रस्ताव स्वीकृतिको लागि गर्नुपर्ने प्रक्रियागत व्यवस्था गरेको छ। सोही ऐनको दफा ८ ले त्यस्तो प्रस्ताव तोकिएको निकायबाट स्वीकृत गराएपछि मात्र कार्यान्वयन गर्नुपर्ने कुरालाई निर्देशन गरेको छ ।

• भू-उपयोग ऐन, २०७६

भूमिको वर्गीकरण, समुचित उपयोग र प्रभावकारी व्यवस्थापनको माध्यमबाट अधिकतम र दिगो लाभ हासिल गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारले भू-उपयोग ऐन, २०७६ कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस ऐन बमोजिम नेपालको भू-बनोट, भूमिको क्षमता तथा उपयुक्ता, भूमिको मौजात उपयोग र आवश्यकताको आधारमा भूमिलाई कृषि क्षेत्र, आवासीय क्षेत्र, व्यावसायिक क्षेत्र, औद्योगिक क्षेत्र, खानी तथा कनिज क्षेत्र, वन क्षेत्र, नदी, खोला, ताल तथा सिमसार क्षेत्र, सार्वजनिक उपयोग क्षेत्र, सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्व क्षेत्र र नेपाल सरकारबाट आवश्यकता अनुसार तोकिएका अन्य क्षेत्रमा वर्गीकरण गरिएको छ । भू-उपयोग ऐन, २०७६ को दफा ७ बमोजिम जग्गाधनि स्रेस्ता र प्रमाण पूर्जाजा अद्यावधिक गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । ऐन दफा ८ को उपदफा १ अनुसार दफा ४ बमोजिम वर्गीकरण गरिएका जग्गाहरु अर्को प्रयोजनमा प्रयोग हुने गरी भू-उपयोग परिवर्तन गर्न नपाईने व्यवस्था भए पनि दफा ८ को उपदफा ७ को ख अनुसार राष्ट्रिय गौरवका वा प्राथमिकता प्राप्त विकास आयोजनाहरु, औद्योगिक क्षेत्र, विशेष आर्थिक क्षेत्र लगायतका आयोजना स्थापना गर्नु परेमा नेपाल सरकारले विद्यमान भू-उपयोगी परिवर्तन गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

• खानेपानी तथा सरसफाइ ऐन, २०७९

खानेपानी तथा सरसफाइ ऐन, २०७९ को दफा ६ मा पानीको मुल वा मुहान सफा राख्नु, संरक्षण र संवर्द्धन गर्नु र दिगोरूपले उपयोग गर्नु प्रत्येक नागरिकको कर्तव्य रहेको विषय उल्लेख गरिएको छ । दफा ३७ अनुसार कसैले तोकिएको मापदण्ड विपरित मानव मलमुत्र सहित वा रहितको फोहर पानी ढल निकास प्रणालीमा विसर्जन गरेमा वा मानव मलमुत्रलाई सिधै नदि, खोला, ताल, तलैया, जलाशय, मानव बस्ति वा सार्वजनिक जग्गामा मिसाउन वा पठाउन हुँदैन, कसैले आफुबाट उत्सर्जित फोहरपानी ढल निकास प्रणालीमा मिसाउन पर्ने भएमा प्रशोधन गरी प्रचलित कानून बमोजिम तोकिएको मापदण्डको सिमाभित्र रही मिसाउनु पर्ने कानूनी प्रावधान रहेको छ । त्यसैगरी दफा ४२ बमोजिम जलाधार क्षेत्रभित्र खानेपानी प्रदूषण गर्ने वा पानीको परिमाण वा बहावमा असर पर्ने कुनै कार्य गरेमा तथा तोकिएको मापदण्ड विपरित मानव मलमुत्र सहित वा रहितको फोहर पानी ढल निकास प्रणालीमा

विसर्जन गरेमा वा मानव मलमुत्रलाई सिधै नदि, खोला, ताल, तलैया, जलाशय वा सार्वजनिक जग्गामा मिसाए वा पठाएमा तिन महिना देखि एक वर्ष सम्म कैद वा पाँच लाख रुपैयाँ सम्म जरिवाना वा दुबै सजाय हुने कानूनी व्यवस्था रहेको छ।

ग.२) सान्दर्भिक नियमावली

• भूमि सम्बन्धी नियमावली, २०२१

भूमि सम्बन्धी नियमहरू, २०२१ ले मोहियानी हक, मोहिहरूको लागत तथा मोहियानी हक सम्बन्धी हदबन्दी, जग्गाको अधिकतम हदबन्दी, क्षतिपुर्ती तथा विक्री वितरण अनिवार्य बचत तथा ऋणको व्यवस्था, भू-उपयोग सम्बन्धी व्यवस्था, जग्गाको खण्डीकरण नियन्त्रण तथा चक्लाबन्दी सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको बारेमा उल्लेख गरेको छ।

• भू तथा जलाधार संरक्षण नियमावली, २०४२

भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०३९ को दफा २५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले बनाएको भू तथा जलाधार संरक्षण नियमावली, २०४२ को नियम ४(१) बमोजिम संरक्षित जलाधार क्षेत्रमा भू तथा जलाधार संरक्षणको लागि ऐनको दफा ४ मा उल्लेख भए बमोजिमका कामहरूको प्रयोजनको लागि संरक्षित जलाधार क्षेत्रभित्रको जग्गालाई जलाधार संरक्षण अधिकृतले सिमाना, क्षेत्रफल र त्यस्तो जग्गामा गरीने कार्यहरू समेत खुलाई वर्गीकरण गर्नु पर्नेछ। यस नियमावलीको नियम १२(१) बमोजिम जलाधार संरक्षण अधिकृतले ऐनको दफा ४ अन्तर्गतको कुनै काम भएको जग्गामा र त्यस्तो जग्गाको वरपरको जग्गाहरूमा भू-क्षय वा भू-कटान हुन सक्ने कामहरू गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ।

• खानी तथा खनिज पदार्थ नियमावली, २०५०

खानी तथा खनिज पदार्थ नियमावली, २०५६ को नियम ५ मा खनिज कार्यको अनुमतिपत्र लिन चाहने व्यक्तिको योग्यता को बारेमा उल्लेख गरिएको छ। नियमावलीको परिच्छेद -४ मा उत्खनन् कार्य सम्बन्धी व्यवस्था गरे बमोजिम नियम १६, १७, १८, १९, २०, २१ र २२ मा क्रमश उत्खनन् कार्यको आकार तथा क्षेत्रफल, उत्खनन् कार्यको अवधि र अवधि थप सम्बन्धी व्यवस्था, उत्खनन् कार्यको कार्यको कार्यको संचालन, उत्खनन् कार्य गर्दा पालन

गर्नु पर्ने शर्तहरू, उत्खनन् कार्य गर्दा पाउने सुविधा तथा सहूलियत, रोयल्टी बुझाउनु पर्ने र स्थानीय विकास शुल्क सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था गरेको छ ।

- बाल श्रम नियमावली, २०६२

यस नियमावलीको नियम ४(१) बमोजिम बालकलाई श्रमिकको रूपमा काममा लगाउनु अघि निजले सो काम गर्न सक्ने नसक्ने विषयमा बालकको स्वास्थ्य परीक्षण गर्न प्रतिष्ठानले कामको प्रकृति र बालकको उमेर समेत उल्लेख गरी श्रम कार्यलयमा निवेदन दिनु पर्नेछ । साथै प्रतिष्ठानमा काम गर्ने बालकले श्रम ऐन, २०७४ बमोजिम तोकिएको पारिश्रमिक र भत्तामा कम नहुने गरी मासिक पारिश्रमिक र भत्ता पाउनेछ ।

- भवन नियमावली, २०६६

भवन नियमावली २०६६ को नियम ३ को उपनियम १ मा भवन निर्माण गर्नु अघि स्वीकृति लिनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । उपनियम २ मा ऐनको दफा ११ को उपदफा (२) मा उल्लिखित “क” वा “ख” वर्गको भवन निर्माण गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा सरकारी निकायले भवनको नक्सा र डिजाईन र “ग” वर्गको भवन निर्माण गर्न चाहने व्यक्ति, संस्था वा सरकारी निकायले भवनको नक्सा तयार गरी स्वीकृतिको लागि अनुसूची - १ बमोजिमको ढाँचामा सम्बन्धित जिल्लाको शहरी विकास कार्यालयमा दरखास्त दिनु पर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ ।

- फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७०

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ को दफा ५० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले बनाएको फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली, २०७० को नियम ३, ५ र ७ ले क्रमश फोहरमैला पृथकीकरण तथा व्यवस्थापन, हानिकारक वा रासायनिक फोहरमैला निष्काशन तथा व्यवस्थापन र फोहरमैला ढुवानी सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । यस नियमावलीको नियम ३(१) बमोजिम स्थानीय निकायले ऐनको दफा ६ बमोजिम कम्तीमा जैविक र अजैविक लगायतका फोहरमैलालाई स्रोतमै छुट्याउने गरी तोक्दा हानिकारक वा रासायनिक फोहरमैलालाई छुट्टाछुट्टै पृथकीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने गरी तोक्नु पर्नेछ । यसरी तोकिएकोमा फोहरमैला उत्पादन गर्ने व्यक्ति, संस्था वा निकायले सोही बमोजिम पृथकीकरण गर्नु पर्नेछ । यस नियमावलीको नियम ५(१) बमोजिम हानिकारक, रासायनिक, जैविक वा अजैविक फोहरमैला अन्य फोहरमैलासँग मिसाई निष्काशन गर्न हुँदैन ।

- **श्रम नियमावली, २०७५**

श्रम नियमावली, २०७५ को नियम १६(१) बमोजिम रोजगारदाताले प्रतिष्ठानको कामको प्रकृतिको आधारमा प्रतिष्ठानमा काम गर्ने समयको निर्धारण गरी सोको जानकारी सबै श्रमिकलाई गराउनु पर्नेछ । यस नियमावलीको नियम ३४ (१) बमोजिम ऐन तथा यस नियमावलीमा अन्यत्र लेखिएको बाहेक रोजगारदाताले कार्यस्थलमा कार्यरत श्रमिक तथा अन्य व्यक्तिको सुरक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति बनाउँदा प्रतिष्ठानको कार्य प्रकृति अनुसार कार्यस्थलमा अपनाउनु पर्ने सुरक्षा सतर्कता, श्रमिकको स्वास्थ्य, कार्यस्थलमा हुनसक्ने सम्भावित दुर्घटना, कार्यस्थलमा मेशिनरी यन्त्र उपकरण संचालन गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानी, स्वास्थ्यका दृष्टिले संवेदनशील मानिने रसायनिक पदार्थको प्रयोग गर्दा अपनाउनु पर्ने सावधानी लगायत व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको सुनिश्चितता गर्ने आधारलाई समेटिने गरी बनाउनु पर्नेछ ।

- **वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७**

वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ देखि १३ सम्म संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन वा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्दा अपनाउनु पर्ने चरण बढ्द प्रक्रियाहरू क्षेत्र निर्धारणका कागजात, कार्यसूची, सार्वजनिक परामर्श र सुनुवाई, र वातावरणीय अनुगमन को बारेमा विस्तृत रूपमा उल्लेख गरिएको छ । वातावरणीय कानूनले सम्बन्धित मन्त्रालयलाई वातावरणीय गतिविधिहरूको अनुगमन गर्ने लगायत न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्ने अधिकार दिन्छ भने वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई वातावरणीय लेखा परीक्षणका लागि अधिकार प्रदान गर्दछ । यस नियमावलीको अनुसूची-३ मा उल्लेख भएका प्रस्तावहरूको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नु पर्नेछ । यस आयोजनाका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयलाई अन्तिम वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन स्वीकृत गर्न अधिकृत गरिएको छ । यस नियमावलीले प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन चाहिने विभिन्न प्रकारका विकास गतिविधिहरूलाई सूचीबद्ध गर्दछ । साथसाथै यस नियमावलीले कार्यसूची, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका लागि मस्यौदाको रूपरेखा पनि उपलब्ध गराउँदछ ।

- **बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८**

बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ को परिच्छेद ३ ले बालमैत्री व्यवहार र उच्चतम तह निर्धारण, परिच्छेद ५ ले बालबालिका को विशेष संरक्षण, पररच्छेद-६ ले बालबालिकाको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

वैकल्पिक हेरचाह, परिच्छेद —८ ले अस्थायी संरक्षण सेवा तथा पुनर्स्थापना केन्द्र र परिच्छेद — १० ले बालकल्याण अधिकार, समाजसेवी र बालमनोविज्ञान सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था गरेको छ ।

- भू-उपयोग नियमावली २०७९

भू-उपयोग नियमावली २०७९ को नियम ३ अनुसार नेपाल सरकारले भू-उपयोग कार्यक्रम संचालनका लागि सूचना प्रकाशन गर्ने तथा स्थानीय तहसँग परामर्श गर्न सक्नेछ । यसैगरी दफा ४ बमोजिम नेपालको भूबनौट, भूमिको क्षमता तथा उपयुक्तता, भूमिको मौजुदा उपयोग र आवश्यकता समेतको आधारमा वर्गिकरण गरिएको स्थानीय तहको भूउपयोग क्षेत्र नक्सा तथा सोको विवरण तयार गर्नु पर्नेछ । नियम ५ अनुसार स्थानीय तहको भूउपयोग क्षेत्रको वर्गिकरण स्थानीय आवश्यकता, नियम ४ बमोजिम प्राप्त भूउपयोग क्षेत्र नक्सामा नियम ८ मा उल्लेखित भूउपयोग क्षेत्रको वर्गिकरणका आधार, मापदण्ड र क्षेत्रफलको आधारमा गर्नु पर्नेछ । भू-उपयोग क्षेत्र वर्गीकरण गर्ने आधार, मापदण्ड तथा भूउपयोग क्षेत्रको न्यूनतम क्षेत्रफलको बारेमा विवरण नियमावलीको अनुसूची १ मा समावेश गरिएको छ ।

घ) मापदण्ड, निर्देशिका तथा कार्यविधि:

घ.१) निर्देशिका तथा कार्यविधि:

- राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन निर्देशिका, २०५०

नेपाल सरकारले आठौँ योजनाको नीति कार्यान्वयनमा सहयोग पुगोस भन्नको लागि वातावरण संरक्षण ऐन र वातावरण संरक्षण नियमावली ल्याउनु अगाडि नै एक राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका २०५० लागू गरीसकेको छ । वातावरणीय पक्षहरूलाई विकास आयोजना र कार्यक्रमहरूमा एकीकृत गर्न नेपाल सरकारले राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन निर्देशिका, २०५० विकसित गरेको हो । यो निर्देशिकाले अध्ययनको क्रममा जनसहभागीता जुटाउनु पर्ने, आवश्यक सूचनाहरूको संकलन गर्ने, विवादका विषयहरूको गम्भिरताको मूल्याङ्कन गर्ने र वातावरणीय अध्ययनको लागि ती विषयहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने कुरा प्रष्ट रूपमा जोड दिएकोछ ।

- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि पहुँचयुक्त भौतिक संरचना तथा संचार सेवा निर्देशिका, २०६९

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि पहुँचयुक्त भौतिक संरचना तथा संचार सेवा निर्देशिका, २०६९ को परिच्छेद - २ को दफा ३ मा नेपाल सरकार, स्थानीय निकाय, अन्य सम्बन्धित

निकाय वा संस्थाले सार्वजनिक सडक र सडक पेटी निर्माण गर्दा वा गराउँदा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको पहुँचयुक्त विभिन्न व्यवस्थाहरूको उल्लेख गरिएको छ ।

- **मलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४**

मलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४ को परिच्छेद २ मा देवानी कार्यविधि कानूनका सामान्य सिद्धान्तहरू वर्णन गरी परिच्छेद ३ मा अदालतको अधिकारक्षेत्र सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । यस्तै, परिच्छेद ५ मा विभिन्न कानुनी प्रक्रीयाको लागि हदम्याद सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ ।

- **लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण मार्गदर्शन २०७४**

लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरण मार्गदर्शन २०७४ मा विद्यमान लैंगिक तथा सामाजिक विभेद कम गर्न कुनै पनि आयोजनाले कम्तिमा ५% स्थान महिला, गरिव र बहिस्कृत वर्गहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने विषयलाई समावेश गरेको छ । उक्त वर्ग हरूको आयोजनामा अधिकतम सहभागिता जनाउन विभिन्न उपयोगी मध्यमहरू जस्तै: महिलाहरूको लागि छुट्टै शौचालय, बच्चा हेरचाह गर्ने ठाउँ, बच्चाहरूलाई दुध खुवाउने ठाउँ, घर पायक कार्य क्षेत्रको व्यवस्था आदी अपनाउनु पर्नेछ । साथै महिला, गरिव र बहिस्कृत वर्गहरूलाई विभिन्न निर्माण तथा मर्मत सम्बन्धी कार्यहरूको लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तालिमहरू प्रदान गर्नु पर्ने र उक्त वर्गहरूलाई परम्परागत भन्दा भिन्न सिप र पेशा आर्जन गर्न अभिप्रेरित गर्नु पर्ने विषयलाई समेत उल्लेख गरिएको छ ।

घ.२) मापदण्ड:

- **राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६०**

राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० विशुद्ध प्राविधिक सुत्रबद्ध ऐन हो । जसको उद्देश्य नेपालका सबै क्षेत्रमा सुरक्षित घर निर्माण गरी मानविय क्षति न्यूनीकरण गर्ने र सुरक्षित समाजको स्थापना गर्ने नै हो । वास्तवमा भूकम्प प्रतिरोधी सुरक्षित घर भवन निर्माण गर्नु गराउनु भनेको भूकम्पीय क्षतिबाट बच्ने सबै भन्दा भरपर्दो र दीर्घकालीन उत्तम उपाय हो । यसलाई भवन ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०६६ ले निदृष्टि गरेको छ । यसलाई सबै स्थानीय तहहरूमा नक्सा पास प्रकृत्यामा नै समावेश गरी अनिवार्य गर्दै लागिएको छ । राष्ट्रिय भवन संहिता अन्तर्गत NBC १०५; २०२०: Seismic Design of Buildings in Nepal, NBC २०३; २०१५ Guideline for Earthquake Resistant Building Construction low strength masonry, NBC २०४; २०१५ Guidelines for Earthquake Resistant Building Construction Earthen Building, NBC २०२; २०१५ Guideline on Load Bearing Masonry, NBC २०६; २०१५

Architectural Design Requirement, NBC २०८: २०३ Sanitary and Plumbing Design Requirement, NBC 20७; २००३ Electrical Design Requirement for Public Building जस्ता २३ वटा संहिता पुस्तिकाहरू रहेका छन् । २०७२ सालको भूकम्पपछि कतिपय संहिताहरू परिमार्जित पनि भएका छन् ।

• वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

वातावरण संरक्षण नियमावलीमा नेपाल सरकारले वातावरण प्रदूषण नियन्त्रणको लागि आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । उक्त व्यवस्था अनुसार नेपाल सरकारले २०६९ श्रावण २९ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ लागू गरेको छ । हाल लागू रहेको यो मापदण्ड अनुसार ९ प्रदूषकको निम्नानुसार तालिका नं. ४.१ मा मापदण्ड तोकिएको छ ।

तालिका नं. 4.1: हाल कार्यान्वयमा रहेको वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड

क्र.स.	पारामिटर	इकाई	औसत समय	अधिकतम सघनन्
१.	Total Suspended Particles (TSP)	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	-
			२४ घण्टे	२३०
२.	Particulate Matters (PM10)	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	-
			२४ घण्टे	१२०
३.	Sulfur Dioxide (SO ₂)	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	५०
			२४ घण्टे	७०
४.	Nitrogen Dioxide (NO ₂)	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	४०
			२४ घण्टे	८०
५.	Carbon Monoxide	मा.ग्रा./ घ.मि.	८ घण्टे	१०,०००
६.	Lead	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	०.५
७.	Benzene	मा.ग्रा./ घ.मि.	वार्षिक	५
८.	PM2.5	मा.ग्रा./ घ.मि.	२४ घण्टे	४०
९.	Ozone (O ₃)	मा.ग्रा./ घ.मि.	८ घण्टे	१५७

(स्रोत: वातावरणीय मापदण्ड तथा सम्बन्धित सूचनाहरूको सँगालो, २०७५)

• नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९

पेट्रोल, ग्यास र डिजेलबाट संचालन हुने सवारी साधनहरूको लागि नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ लाई लागू गरिएको हो । दुई, तीन र चार पाँचे सवारीहरूको लागि उत्सर्जन मापदण्ड एकदम विशिष्ट हुनेछ । यस आयोजनाले प्रयोग गर्ने सवारी साधनहरूले निर्माण र संचालन अवधिको बखत नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९ को पालना गर्नुपर्दछ ।

• डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९

वातावरण संरक्षण नियमावलीमा नेपाल सरकारले वातावरण प्रदूषण नियन्त्रणको लागि आवश्यक मापदण्ड बनाई लागू गर्न सक्ने व्यवस्था अनुरूप नेपाल सरकारले २०६९ कार्तिक १३ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९ लागू गरेको छ । पैठारी गरीने नयाँ डिजेल जेनेरेटरका लागि उत्सर्जन मापदण्ड भारत III सँग समानस्तरमा छ भने र हाल संचालनमा रहेका डिजेल जेनेरेटरका लागि उत्सर्जन मापदण्ड भारत II सँग समानस्तरमा छ जसको विवरण तालिका नं. ४.२ र ४.३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. 4.2 : पैठारी गरिने नयाँ डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँको लागि उत्सर्जन सीमा

उत्सर्जन सीमा (ग्रा./के.वा.घ.)			
वर्ग (के.वा.)	CO	HC + NO _x	PM
के.वा. < ८	८.००	७.५०	०.८०
८ - १९	६.६०	७.५०	०.८०
१९ - ३७	५.५०	७.५०	०.६०
३७ - ७५	५.००	४.७०	०.४०
७५ - १३०	३.००	४.००	०.३०
१३० - ५६०	३.५०	४.००	०.२०

(स्रोत: वातावरणीय मापदण्ड तथा सम्बन्धित सूचनाहरूको सँगालो, २०७५)

तालिका नं. 4.3 : संचालनमा रहेका डिजेल जेनेरेटरबाट निष्काशन भई हावामा जाने धुवाँको लागि उत्सर्जन सीमा

उत्सर्जन सीमा (ग्रा./कि.वा.घ.)				
वर्ग (कि.वा.)	CO	HC	NO _x	PM
कि.वा. < ८	८.००	१.३०	९.२०	१.००

८ — १९	६.६०	१.३०	९.२०	०.८५
१९ — ३७	६.५०	१.३०	९.२०	०.८५
३७ — ७५	६.५०	१.३०	९.२०	०.८५
७५ = कि.वा. < १३०	५.००	१.३०	९.२०	०.७०
१३० = कि.वा. < ५६०	५.००	१.३०	९.२०	०.५४

(स्रोत: वातावरणीय मापदण्ड तथा सम्बन्धित सूचनाहरूको सँगालो, २०७५)

• ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९

नेपाल सरकारले दिवा तथा रात्रि समयको बेला विभिन्न क्षेत्रहरूको लागि ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ तर्जुमा गरेको छ। वातावरणीय अवस्था अनुगमन गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत वातावरण विभाग स्थापना गरिएको छ। सरकारले लागू गरेको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ ले परिवेशमा ध्वनि गुणस्तर कायम राख्नका लागि गुणस्तरीय मापदण्डहरू तयार गरेको छ। यस आयोजनाले निर्माण र संचालन अवधिको बखत तालिका नं. ४.४ मा देखाइएको ध्वनिको गुणस्तरको लागि बनाएको मापदण्डहरूको पालना गर्नुपर्नेछ।

तालिका नं. 4.4: क्षेत्रको आधारमा ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड

क्षेत्र	ध्वनी सीमा Leq (डेसिबेल)	
	दिवा	रात्रि
औद्योगिक क्षेत्र	७५	७०
व्यापारिक क्षेत्र	६५	५५
ग्रामीण आवास क्षेत्र	४५	४०
शहरी आवास क्षेत्र	५५	५०
मिश्रित आवास क्षेत्र	६३	५५
शान्त क्षेत्र	५०	४०

(स्रोत: वातावरणीय मापदण्ड तथा सम्बन्धित सूचनाहरूको सँगालो, २०७५)

• नेपालका सहरी क्षेत्रमा दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धी संस्थागत र नियामक ढाँचा, २०७३

(Institutional and Regulatory Framework for Faecal Sludge Management in Urban Areas in Nepal, 2017)

नेपालका सहरी क्षेत्रमा दिसा जन्य लेदो व्यवस्थापन सम्बन्धी संस्थागत र नियामक ढाँचा, २०७३ को मुख्य उद्देश्य नेपालका सहरी क्षेत्रहरूमा दिसा जन्य लेदो व्यवस्थापन सेवाको चेन अन्तर्गत सङ्कलन र ढुवानी, प्रशोधन र विसर्जनसँग सम्बन्धित प्रभावकारी योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनमा सहजीकरण गर्नु हो । यस ढाँचाको संस्थागत भूमिका र जिम्मेवारीहरू शिर्षक अन्तर्गत दिसा जन्य लेदो व्यवस्थापनको लागि समग्र जिम्मेवारी, विशिष्ट भूमिका र जिम्मेवारीहरू, सरसफाई प्रणालीको निर्माण तथा विसर्जन, दिसा जन्य लेदो सङ्कलन र ढुवानी, दिसा जन्य लेदोको प्रशोधन, विसर्जन तथा अन्तिम प्रयोग, वातावरणीय अनुगमन र नियमपालन, सचेतना अभिवृद्धि, क्षमता अभिवृद्धि, तालिम र अनुसन्धान, नीति समन्वय, प्राविधिक सहायता र कोष सम्बन्धित विषयहरूलाई समावेश गरिएको छ ।

• राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९

नेपाल सरकारले जलस्रोत ऐन, २०४९ को दफा १८ को उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड र यसको कार्यान्वयन देहाय बमोजिम तोकिएको छ जसको विवरण तालिका नं. ४.५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. 4.5 : खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड

वर्ग	पारामिटर	इकाई	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
भौतिक	धमिलोपन	NTU	५	NHBGV
	हाइड्रोजन विभव		६.५- ८.५ (न्यूनतम-अधिकतम)	NHBGV
	रङ्ग	TCU	५	NHBGV
	स्वाद तथा गन्ध		आपत्तीजनक हुनु नहुने	NHBGV
	कूल घुलित ठोस पदार्थ	मि.ग्रा./लिट र	१,०००	NHBGV
	विद्युतीय सबाहकता	माइक्रोसिमे न्स/से.मि.	१,५००	NHBGV
	फलाम (Iron)	मि.ग्रा./लिट र	०.३ (३)	NHBGV
	म्यानगानिज (Manganese)	मि.ग्रा./लिट र	०.२	NHBGV
	आर्सेनिक (Arsenic)	मि.ग्रा./लिट	०.०५	HBGV

वर्ग	पारामिटर	इकाई	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
रसायनि क		र		
	क्याडमियम (Cadmium)	मि.ग्रा./लिट र	०.००३	HBGV
	क्रोमियम (Chromium)	मि.ग्रा./लिट र	०.०५	HBGV
	साइनाइड (Cyanide)	मि.ग्रा./लिट र	०.०७	HBGV
	फ्लोराइड (Fluoride)	मि.ग्रा./लिट र	०.५-१.५ (न्यूनतम- अधिकतम)	HBGV
	सीसा (Lead)	मि.ग्रा./लिट र	०.०१	HBGV
	आमोनिया (Ammonia)	मि.ग्रा./लिट र	१.५	NHBGV
	क्लोराइड (Chloride)	मि.ग्रा./लिट र	२५०	NHBGV
	सल्फेट (Sulphate)	मि.ग्रा./लिट र	२५०	NHBGV
	नाइट्रेट (Nitrate)	मि.ग्रा./लिट र	५०	HBGV
	तामा (Copper)	मि.ग्रा./लिट र	१	NHBGV
	कूल कडापन (Total Hardness)	मि.ग्रा./लिट र	५००	NHBGV
	क्याल्सियम (Calcium)	मि.ग्रा./लिट र	२००	NHBGV
	जस्ता (Zinc)	मि.ग्रा./लिट र	३	NHBGV
पारो (Mercury)	मि.ग्रा./लिट	०.००१	HBGV	

वर्ग	पारामिटर	इकाई	अधिकतम सघनन् सीमा	कैफियत
		र		
	आलुमिनियम (Aluminium)	मि.ग्रा./लिट र	०.२	NHBGV
	क्लोरिन अवशेष (Residual Chlorine)	मि.ग्रा./लिट र	०.१-०.२ (न्यूनतम- अधिकतम), क्लोरिन प्रयोग हुने प्रणालीहरूका लागि मात्र	HBGV
सूक्ष्म जैविक	इ.कोली (E. coli)	CFU/१०० मि.लि.	०	HBGV

(स्रोत: खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०७९)

ड) अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरू:

- संकटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियमन तथा नियन्त्रण सम्बन्धी महासन्धि (सं.व.व.अ.व्य.नि.नि.), १९७३

सन् १९७५ मा नेपाल सं.व.व.अ.व्य.नि.नि. को सदस्य बन्यो । सं.व.व.अ.व्य.नि.नि. ले लोपोन्मुख वनस्पति र वन्यजन्तुहरूको व्यापारलाई घटाउने वा हटाउने उद्देश्यले ती वन्यजन्तुहरूको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई नियमन गर्न अन्तर्राष्ट्रिय सहकार्यमा सहयोग पुऱ्याएको छ । ती वन्यजन्तुहरूको संख्या वा अवस्थाले उनीहरूलाई उनीहरूको बासस्थानबाट हटाएमा लोप पनि हुन सक्ने भनेर सुझाव दिन्छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज र वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, १९७३ ले सं.व.व.अ.व्य.नि.नि.को परिशिष्टमा सूचीबद्ध प्रजातिको व्यापारलाई नियमन गर्दछ । सरकारले प्राकृतिक इतिहास संग्रहालय (त्रिभुवन विश्वविद्यालय) र वनस्पति विभागलाई क्रमशः वन्यजन्तु र वनस्पतिका लागि वैज्ञानिक अधिकारीहरूको रूपमा तोकिएको छ । यसैगरी, सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र वन विभागलाई वन्यजन्तु र वनस्पतिको व्यवस्थापन अधिकारीका रूपमा भने तोकिएको छ । यस महासन्धिले सदस्यहरूलाई सं.व.व.अ.व्य.नि.नि. को परिशिष्ट १,२ र ३ मा भएका प्रजातिहरूको व्यापारमा संलग्न नहुन भनेर आग्रह गर्दछ ।

- जैविक विविधता सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, सन् १९९२

जैविक विविधता सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि, १९९२ ब्राजिलको रियो दि जेनेरियोमा संयुक्त राष्ट्र संघको वातावरण र विकास सभामा हस्ताक्षरका लागि पहिलो पटक खोलिएको थियो । नेपालले यो महासन्धिमा हस्ताक्षर रियो सम्मेलनको बेला गरेको हो । यो महासन्धिको सदस्य

बन्न संसदले यसलाई सन् १९९३ मा अनुमोदन गर्‍यो। यो महासन्धि नेपालमा २१ फेब्रुअरी सन् १९९४ मा लागू भएको हो । महासन्धिको धारा १४ ले पक्षहरूलाई वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन आवश्यक पर्ने प्रस्तावित आयोजना जसको जैविक विविधतामा पर्ने उल्लेखनीय प्रतिकूल प्रभावलाई घटाउने दृष्टिकोणका साथ र सार्वजनिक सहभागीता हुने गरी आयोजनाहरूका लागि उचित प्रक्रियाहरू लागू गर्न आग्रह गर्दछ। जैविक विविधतामा पर्ने ट्रान्स-सीमाका असरहरूलाई घटाउने कुरामा पनि महासन्धि केन्द्रित छ ।

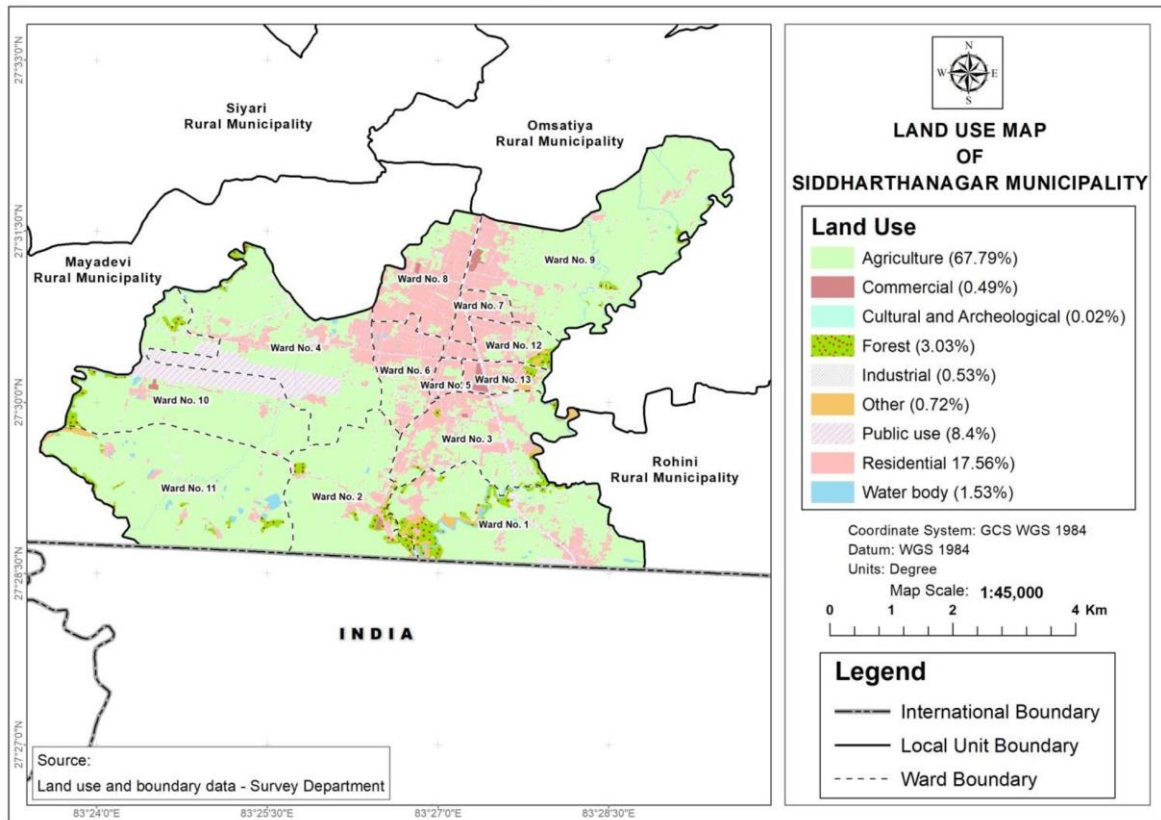
परिच्छेद ५

५. विद्यमान वातावरणीय अवस्था

५.१ भौतिक वातावरण

क) भू-उपयोग

यस प्रस्तावित होटल एमरल्ड प्यालेस आयोजना रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४ मा अवस्थित हुने छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको प्रमुख भू-उपयोग कृषि क्षेत्र र वस्ती क्षेत्र रहेको छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको जम्मा ३६.०३ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफल मध्य कृषि क्षेत्रले ६७.७९% र आवास तथा वस्ती क्षेत्रले १७.५६% क्षेत्रफल ओगटेको छ(सिद्धार्थनगर नगरपालिका - विद्युतिय नगरपाश्वचित्र, २०७८)। थप भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण तलको नक्सामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

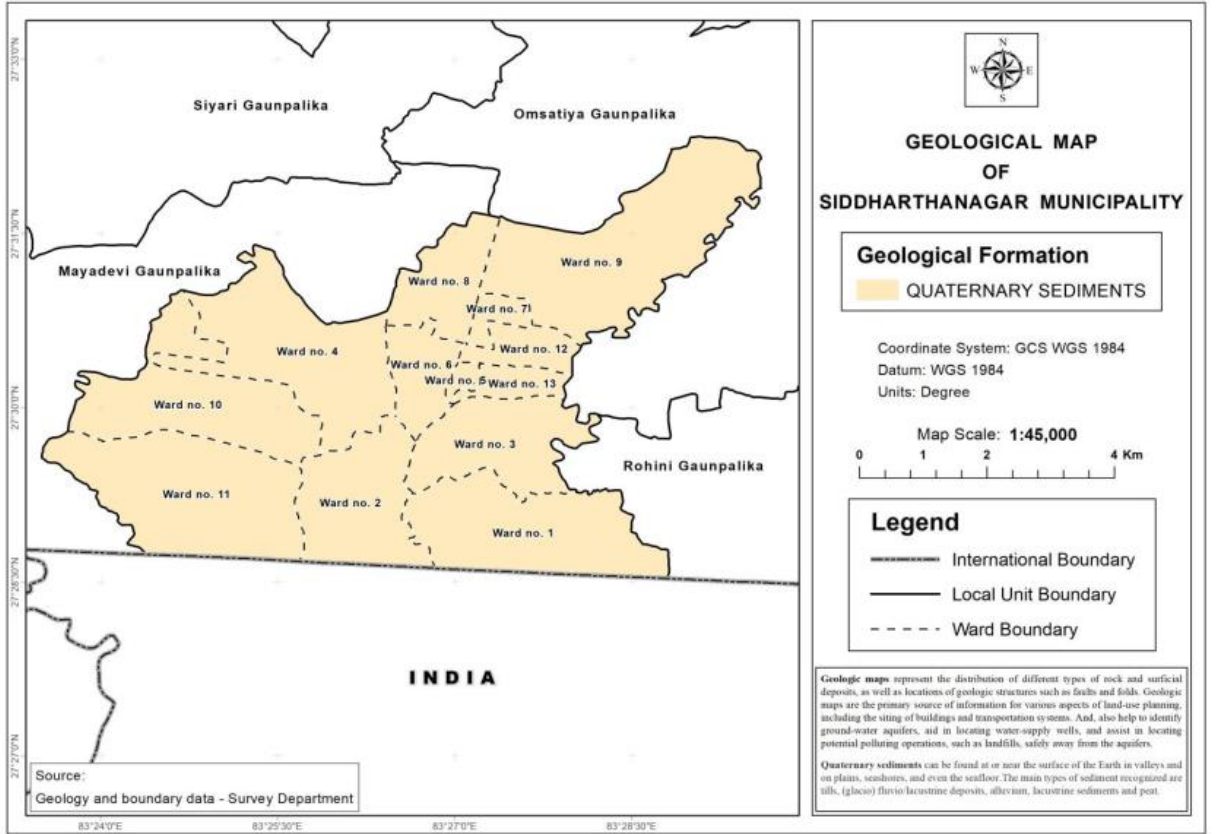
चित्र ५.१: सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको भू-उपयोग सम्बन्धी नक्सा

(स्रोत: सिद्धार्थनगर नगरपालिका - विद्युतिय नगरपाश्वचित्र, २०७८)

ख) भूगर्भ तथा भू-वनोट

भू-वनोट तथा भौगोलिक हिसाबले प्रस्तावित होटल आयोजना पश्चिमी नेपालको तराई क्षेत्रमा पर्दछ। यस क्षेत्र चुरे पर्वतको फेदीको देखी १८ कि.मी. दुरीमा तराईको समथल भुमीमा पर्दछ। यस क्षेत्रको उचाई समुन्द्री सतह देखी ११० मिटर रहेकोछ। यस क्षेत्रको नजिक स-साना कुलेसा तथा खोलिसहरु रहेका छन्। आयोजना क्षेत्रको भु-वनोट नदिखोला वाट हुने भू-क्षय तथा कटान र नदिजन्य माटो र पाङ्गोको जम्मा हुने प्रक्रिया द्वारा बनेको भुवनोट रहेकोछ।

आयोजना क्षेत्रको जमिनको स्वरूप समतल भूभाग रहेको छ। यस क्षेत्रमा मुख्यातः एलुभिएल माटो पाइन्छ। चुरिया पर्वतको उत्तरी भेगवाट शुरु भएको नदी/खोलाले यस भेगमा ढुंगा लगायत सामग्रीहरु थुपारेको छ। यस क्षेत्रमा रहेको सीमित एकवीफर प्रणाली सिवालिक (चुरिया) पहाडको फेदमा रहेको भावर क्षेत्रबाट रिचार्ज भएका हुन्। नेपालको भुगर्भिय नक्सामा आयोजना क्षेत्र नक्सा चित्र ५.२ र आयोजना क्षेत्रको भौगर्भीक नक्सा चित्र ५.३ मा देखाईएको छ।

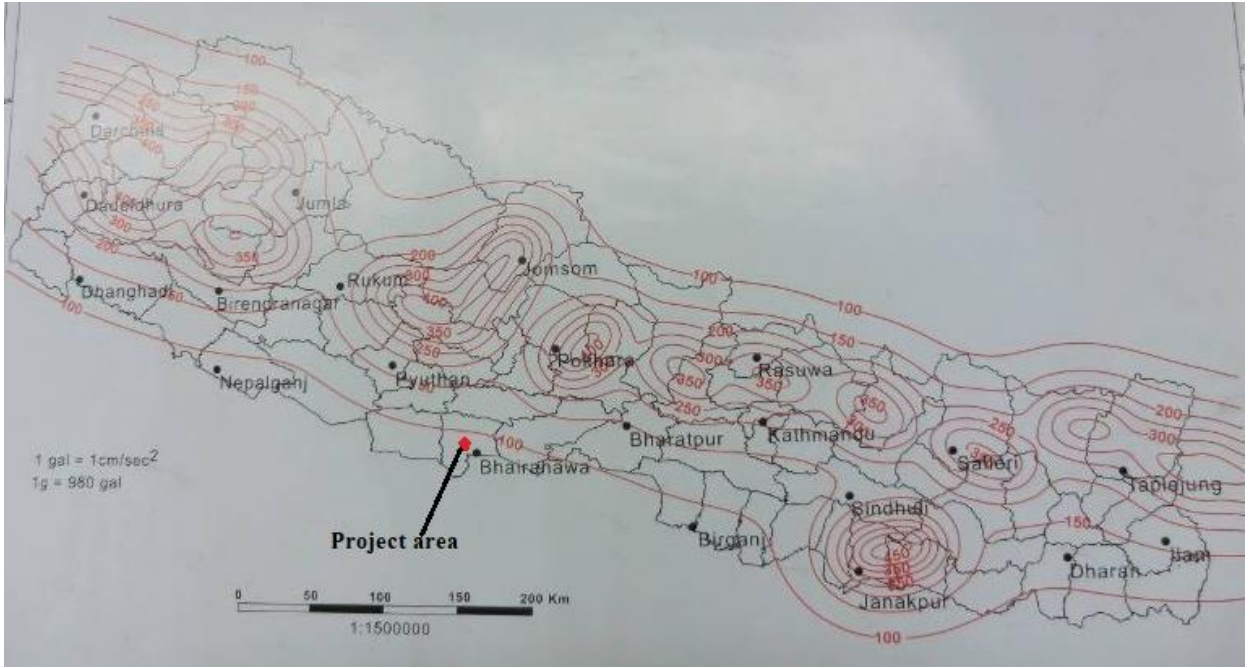

चित्र ५.३ : आयोजना क्षेत्रको भौगर्भिक नक्सा

(स्रोत: सिद्धार्थनगर नगरपालिका -विद्युतिय नगरपाश्वचित्र, २०७८)।

• आयोजना क्षेत्रको भूकम्पिय जोखिम

नेपालको संभावित भूकम्पीय खतरा आंकलन नक्सा अनुसार आयोजना स्थलको ४७५ वर्षको माटोको वर्गिकरणको आधारमा Peak Ground Acceleration पुनरावृत्तिको मान (seismic Zone Factor) ०.१ देखि कम रहेको रहेको देखिन्छ (चित्र ५.४) । माटोको वर्गिकरणको आधारमा Peak Ground Acceleration पुनरावृत्तिको मानले आयोजना स्थल न्यून भूकम्पीय जोखिममा रहेको देखिन्छ ।

चित्र ५.४: नेपालको भुकम्पिय जोखिम नक्सामा आयोजन क्षेत्र

(श्रोत: खनि तथा भु-गर्भ विभाग, २००२)

ग) जल तथा मौसम

आयोजना क्षेत्र ट्रोपिकल मौसमी क्षेत्रमा पर्दछ, गर्मीमा धेरै गर्मी र जाडोयाममा सुख्खा र चिसो मौसम हुनेछ। आयोजना क्षेत्र देखी नजिकमा रहेको भैरहवा एयरपोर्टमा रहेको स्टेशनको औषत वार्षिक तापक्रम 24.8°C देखी 25.5°C सम्म रहेको छ। यस्तै, यस स्टेशनको औषत वार्षिक वर्षा 9335.2 देखि 9797.0 मि.मि. रहेको छ। थप जानकारी तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका ५.१ : आयोजना क्षेत्रको वार्षिक तापक्रम सम्बन्धी जानकारी

वर्ष (सन्)	वार्षिक तापक्रम ($^{\circ}\text{C}$)			वार्षिक वर्षा (मि.मि.)
	औषत न्युनतम	औषत अधिकतम	औषत	
२०१३	१८.०	३०.८	२४.४	-
२०१४	१८.६	३०.६	२४.६	१५५१.३
२०१५	१९.४	३१.३	२५.४	१३३५.२
२०१६	१९.३	३१.७	२५.५	१६०४.८
२०१७	१९.४	३१.७	२५.५	१७१७.०

(स्टेशन - भैरहवा एयरपोर्ट)

उ) ड्रेनेज तथा खोलानालाहरू

होटल आयोजना देखी नजिकमा रहेका मुख्य नदी-खोलाहरूमा तिनाउ नदी, रोहिणी खोला र दाना खोला रहेका छन्। यस स्थान देखी ७०० मि. उत्तरतर्फ घाँघर खोला रहेको छ भने तिनाउ नदी करिब २.५ कि.मी., दाना खोला ८ कि.मी. र रोहिणी खोला ७ कि.मी. दुरीमा रहेका छन्।

ऊ) वायुको गुणस्तर

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्र भित्र (प्रस्तावित होटल भवन निर्माण हुने स्थान, २७°३०'५१.८६"N, ८३°२५'३७.९५"E) मा मिति २०८०/०९/१५ गते बिहान ६ बजे देखि २०८०/०९/१६ गते बिहान ६ बजे सम्म चौबिस (२४) घण्टा को वायुको गुणस्तर (PM 1, PM 2.5 र PM 10) मापन गरीएको औषत वायुको गुणस्तर तालिका ५.२ मा प्रस्तुत गरीएको छ ।

तालिका ५.२ : आयोजना स्थलको वायुको गुणस्तर

पारामिटर	इकाई	मान	अधिकतम मापदण्ड
पि.यम १ (PM १)	µg/m ^३	२४	-
पि.यम २.५ (PM २.५)	µg/m ^३	३६	४०
पि.यम १० (PM १०)	µg/m ^३	४०	१२०

(स्रोत: वायु गुणस्तर अनुगमन, २०८०)

ए) ध्वनिको गुणस्तर

स्थलगत अध्ययनको क्रममा आयोजना क्षेत्र भित्र (प्रस्तावित होटल भवन निर्माण हुने स्थान, २७°३०'५१.८६"N, ८३°२५'३७.९५"E) मा मिति २०८०/०९/१५ गते १२ घण्टाको ध्वनिको तीव्रता (sound intensity) मापन गरी औषत ध्वनिको स्तर (Leq : Equivalent Noise Level) विश्लेषण गर्दा {५३.४९ dB(A)} रहेको पाइयो। आयोजन क्षेत्रको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९ को दिवा ध्वनि सीमा भित्र रहेको पाइयो ।

तालिका ५.३: आयोजना क्षेत्रको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

सि. नं.	मिति	समय	स्थान	औषत ध्वनिको स्तर (Leq) dB(A)	
				मापन	राष्ट्रिय मापदण्ड,

					२०६९
१.	२०८०/० ९/१५	बिहान ६ देखि साँझ ६	प्रस्तावित होटल भवन निर्माण हुने स्थान	५६.५	६५ (व्यापारिक क्षेत्रको दिवा समयको ध्वनिको स्तर)

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०)

५.२ जैविक वातावरण

क) आयोजना क्षेत्रको वन सम्पदाको सूची

आयोजना क्षेत्रमा कुनै पनि वन क्षेत्र रहेको छैन। आयोजना क्षेत्र देखि नजिकको वन क्षेत्र करिब १८ कि.मि. दुरीमा रहेको छ।

ख) वनस्पतिको सूची

आयोजना क्षेत्र ट्रोपिकल मौसमी क्षेत्रमा पर्दछ, गर्मीमा धेरै गर्मि र जाडोयाममा सुख्खा र चिसो मौसम हुनेछ। आयोजनाको क्षेत्रको वनस्पति ट्रोपिकल वनस्पति रहेको छ। होटल निर्माण स्थल देखि नजिकमा कुनै वन क्षेत्र रहेको छैन, कृषी भुमी वा वस्ती क्षेत्र रहेकोछ। स्थानियहरुले आफ्नो घर वरपर वा कृषी भुमीमा विभिन्न रुखका प्रजातीहरु जस्तै पारिजात, कटहर, सिसौ, बकैना, कुटमेरो, निम, बेल, आँप, अम्बा, लिच्ची, कदम, काभ्रो लगायतका रोपेका छन्। त्यस्तै, बाँस, घतुरो, असुरो, जस्ता वुट्टयानहरु पनि यस क्षेत्रमा पाइन्छ।

तालिका ५.३: आयोजना क्षेत्रमा पाइने मुख्य रुखका प्रजातिहरूको सूची

क्र.स.	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	वितरण			संरक्षित वर्ग		
			सामान्य	केही	दुर्लभ	आईयुसिएन रेडलिस्ट	साइटिस	ने.स.
१	आँप	<i>Mangifera sps.</i>	√			-	-	
२	जामुन	<i>Syzygium cummini</i>	√			-		
३	काभ्रो	<i>Ficus lacor</i>		√		-		
४	खयर	<i>Acacia catechu</i>	√			-		
५	सिमल	<i>Bombax ceiba</i>				-		

६	सिसौ	<i>Dalbergia sissoo</i>						
७	टिक	<i>Tectona grandis</i>						
८	क्यामुना	<i>Cleistocalyx operculatus</i>			√			
९	पिपल	<i>Ficus religiosa</i>			√			
१०	बेल	<i>Aegle marmelos</i>			√			
११	बडहर	<i>Artocarpus lakoocha</i>			√			

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०; नेपाल सरकार, राजपत्र खण्ड ७३, संख्या ३८, भाग ५ मिति २०८०/०८/०७; <https://cites.org/eng/app/appendices.php> and <https://www.iucnredlist.org>, retrieved on २०२४/०३/२१)

तालिका ५.४: आयोजना क्षेत्रमा पाइने मुख्य घाँस तथा वुट्यानका प्रजातिहरूको सूची

क्र.स.	नाम	वैज्ञानिक नाम
Herbs (घाँस प्रजाति)		
१	मरेठी	<i>Acmella paniculata</i>
२	दतिवन	<i>Achyranthes aspera</i>
३	केतुकी	<i>Agave Americana</i>
४	उन्यू	<i>Adiantum sps</i> <i>Athyrium filix-femina</i>
५	वनमारा	<i>Ageratina adenophora</i>
६	सेतो गन्धे	<i>Ageratum conyzoides</i>
७	निलो गन्धे	<i>Ageratum houstonianum</i>
८	घिउ कुमारी	<i>Aloe vera</i>
९	रातो चारपाते	<i>Anisomeles indica</i>
१०	तितेपाति	<i>Artimisia indica</i>
११	मकै बन्सो	<i>Axonopus compressus</i>
१२	बाँस	<i>Bambusa sp.</i>
१३	कालो कुरो	<i>Bidens pilosa</i>

क्र.स.	नाम	वैज्ञानिक नाम
१४	अजम्बरी	<i>Bryophyllum pinnatum</i>
१५	सानो टाप्रे	<i>Cassia tora</i>
१६	घोड टाप्रे	<i>Centella asiatica</i>
१७	कर्कलो	<i>Colocasia esculenta</i>
१८	हलेदो	<i>Curcuma sp.</i>
१९	दुबो	<i>Cynodon dactylon</i>
२०	गिठा	<i>Dioscorea bulbifera</i>
२१	निउरो	<i>Diplazium esculentum</i>
२२	मालती फुल	<i>Mirabilis jalapa</i>
२३	तुल्सी	<i>Ocimum tenuiflorum</i>
२४	उखु	<i>Saccharum officinarum</i>
२५	काँस	<i>Saccharum spontaneum</i>
२६	नर्कट	<i>Phragmites karka</i>
२७	घोडे दुबो	<i>Hemarthria compressa</i>
२८	कुश	<i>Desmostachys bipinnata</i>
Shrubs का प्रजाती		
१	असुरो	<i>Adhatoda vasica</i>
२	कुरिलो	<i>Asparagus racemosus</i>
३	भिमसेन पाति	<i>Buddleja asiatica</i>
४	आँख	<i>Caladium bicolor</i>
५	गाजा	<i>Cannabis sativa</i>
६	धुर्सुल	<i>Colebrookea oppositifolia</i>
७	धतुरो	<i>Datura metel</i>
८	निलकण्ठ	<i>Duranta erecta</i>
९	सिउँडी	<i>Euphorbia royleana</i>

क्र.स.	नाम	वैज्ञानिक नाम
१०	रुकमिनी	<i>Ixora sp.</i>
११	चमेली	<i>Jasminum sambac</i>
१२	सज्जिवन	<i>Jatropha curcas</i>
१३	असारे फुल	<i>Lagerstroemia indica</i>
१४	आरी काँडा	<i>Mimosa rubicaulis</i>
१५	सिलम	<i>Perilla frutescens</i>
१६	रुधिलो	<i>Pogostemon benghalensis</i>
१७	भकिम्लो	<i>Rhus chinensis</i>
१८	ऐंसेलु	<i>Rubus sps</i>
१९	कण्टकारी	<i>Solanum aculeatissimum</i>
२०	सिस्नो	<i>Urtica dioica</i>

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०)

ग) प्रमुख गैहकाष्ठ वनस्पतिहरू

आयोजना क्षेत्र गै.का.वा.पै. प्रजातिहरूको मामलामा धनी छ। आयोजना क्षेत्रका प्रमुख गै.का.वा.पै. रूपमा प्रयोग गरिने प्रजातिहरू सूची निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका ५.५: गै.का.वा.पै. प्रजातिहरूको सूची

क्र.स.	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	उपयोग
१	बज्रदन्ती	<i>Potentilla fulgens</i>	दाँत सफा गर्न प्रयोग गरिने
२	गिठा	<i>Tinospora sinensis</i>	तरकारी-अचार बनाउन प्रयोग हुने
४	गोलकाक्री	<i>Coccinia grandis</i>	फल खान सकिने
५	किब्बु	<i>Strobilanthus sps</i>	फल खान सकिने
६	सिरु	<i>Imperata cylindrica</i>	घर-गोठ छाउन
८	सिस्नु	<i>Urtica dioica</i>	तरकारी-अचारमा प्रयोग

९	तितेपाती	Artemisia indica	किटनासकको रूपमा प्रयोग
१०	बढहर	Artocarpus lakoocha	दुखेको, मर्केको उपचार
११	निम	Azadirachta indica	पेट दुखेको, जन्डिस, खोकी, ज्वरो, कुष्ठरोग र अन्य छालाको रोगको उपचार किटनासकको रूपमा प्रयोग
१२	तेजपात	Cinnamomum tamala	चिया र अन्य खानाको परिकारकमा स्वाद र सुगन्धको लागि प्रयोग हुने
१३	खडाई	Themeda arundinacea	घर-गोठ छाउन तथा वार-वेर गर्न
१४	खौरैटो	Pogonatherum crinatum	कुचो बनाउन

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०)

घ) आयोजना क्षेत्रको कृषि जैविक-विविधता

आयोजना क्षेत्रमा उपलब्ध कृषि जैविक-विविधता तलको तालिकामा सूचीबद्ध छ।

तालिका ५.६: आयोजना क्षेत्रमा उपलब्ध कृषि जैविक-विविधताको सूची

क्र.स.	स्थानीय नाम	अङ्ग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम
१	अडहर	Pigeon pea	<i>Cajanus Cajun</i>
२	अदुवा	Ginger	<i>Zingiber officinale</i>
३	आलु	Potato	<i>Solanum tuberosum</i>
४	उखु	Sugarcane	<i>Saccharum officinarum</i>
५	अम्बा	Gauva	<i>Pisidium gaujava</i>
६	आँप	Mango	<i>Mangifera indica</i>
७	आरु	Peach	<i>Prunus persica</i>
८	बन्दा	Cabbage	<i>Barssica oleracea</i>
९	बेल	Wood apple	<i>Aegle marmelos</i>
१०	बेसार	Turmeric	<i>Curcuma domesitea</i>
११	भट्टमास	Soyabean	<i>Glycine max</i>
१२	भोगटे	Pummello	<i>Citrus grandis</i>

क्र.स.	स्थानीय नाम	अङ्ग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम
१३	भुइँ कटहर	Pine apple	<i>Ananas comosus</i>
१४	धान	Rice	<i>Oryza sativa</i>
१५	धनिया	Corindar	<i>Coriandrum sativum</i>
१६	गहुँ	Bread wheat	<i>Triticum aestivum</i>
१७	कागती	Lime	<i>Citrus aurantifolia</i>
१८	काक्रो	Cucumber	<i>Cucumis sativus</i>
१९	काउली	Cauli flower	<i>Brassica oleracea</i>
२०	केरा	Banana	<i>Musa paradisiaca</i>
२१	केराऊ	Garden Pie	<i>Pisum sativum</i>
२२	खुर्सानी	Hot Piper	<i>Capsicum anum</i>
२३	लसुन	Garlic	<i>Allium sp.</i>
२४	लौका	Bottle guard	<i>Legenaria siceraria</i>
२५	लिच्ची	Lichee	<i>Nephelium litchi camp</i>
२६	मकै	Maize, corn	<i>Zea mays</i>
२७	मेवा	Papaya	<i>Carica papaya</i>
२८	मुला	Radish	<i>Raphanus sativas</i>
२९	फर्सी	Pumpkin	<i>Cucurbita pepo</i>
३०	पिडालु	Co-Co Yam	<i>Colocacia antiguorum</i>
३१	प्याज	Onion	<i>Allium cepa</i>
३२	रायोसाग	Leafmustord	<i>Brassica juncea</i>
३३	रुख कटहर	Jackfruit	<i>Atrocarpus heterophyllus</i>
३४	सिमि	Common bean	<i>Phaseolus sp.</i>
३५	तरुल	Wildyam	<i>Dioscorea sp.</i>
३६	करेला	Bitter gourd	<i>Momordica charantia</i>
३७	तोरी	Mustard	<i>Brassica rapa</i>

क्र.स.	स्थानीय नाम	अङ्ग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम
३८	तुलसी	Basil	<i>Ocimum tenuiflorum</i>

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०)

घ) वन्यजन्य

अध्ययन भ्रमण क्रममा स्थलगत अध्ययन र स्थानीय सामुदायहरूसँगको छलफलहरूमा यस क्षेत्रमा पाइने विभिन्न प्रजातिका वन्यजन्तु जीवहरूको बारेमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरियो। यस क्षेत्रमा पाइने प्रमुख वन्यजन्तु जीवहरू निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.७: आयोजना क्षेत्रमा पाईने वन्यजन्तुहरूको विवरण

स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	साइटिसको वर्गिकरण	आईयुसिएनको वर्गिकरण	नेपाल सरकारको वर्गिकरण
स्तनधारी				
रातो राज पंखी लोखर्के	<i>Petaurista petaurista</i>	LC		
धर्के लोखर्के	<i>Tamiops mccllellandii</i>	LC		
मुसा	<i>Rattus rattus</i>	LC		
स्याल	<i>Canis aureus</i>	LC		
चरा चुरुंगी				
काठफोर	<i>Picus chlorolophus</i>	LC	-	-
कोइली	<i>Eudynamis scolopacea</i>	LC	-	-
मलेवा	<i>Columba livia</i>	LC	-	-
तामे ढुकुर	<i>Streptopelia orientalis</i>	LC	-	-
काग	<i>Corvus splendens</i>	LC	-	-
जुल्फे जुरेली	<i>Pycnonotus leucogenys</i>	LC	-	-
रातो टाउके फिस्टे	<i>Phylloscopus castaniceps</i>	LC	-	-
घर भंगेरा	<i>Passer domesticus</i>	LC	-	-
रुख भंगेरा	<i>Passer montanus</i>	LC	-	-
फुस्रे टिकटिके	<i>Motacilla alba</i>	LC	-	-

स्थानिय नाम	वैज्ञानिक नाम	साइटिसको वर्गिकरण	आईयुसिएनको वर्गिकरण	नेपाल सरकारको वर्गिकरण
पहेलो टिकटिके	<i>Motacilla flava</i>	LC	-	-
सरिसृप				
बगाले	<i>Amphispiza stolonata</i>	LC	-	
खस्रे भ्यागुता	<i>Duttaphrynus melanostictus</i>	LC	-	
खस्रे भ्यागुता	<i>Duttaphrynus stomaticus</i>	LC	-	
छेपारो	<i>Calotes versicolor</i>	LC	-	
धोलबाजे पाहा	<i>Euphlyctis cyanophlyctis</i>	LC	-	
टिकटिके	<i>Hemidactylus brookii</i>	LC	-	
टिकटिक पाहा	<i>Limnonectes teraiensis</i>	-	-	
धामन	<i>Ptyas mucosa</i>	LC	-	

(साइटिसको वर्गिकरण: LC- Least Concern, EN- Endangered, NT- Near Threatened, V- Vulnerable)

(स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०८०, <https://cites.org/eng/app/appendices.php> and <https://www.iucnredlist.org/>, <https://dnpwc.gov.np/en/mammals/>, retrieved on 2024/02/10)

५.३ सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरण

५.३.१ सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरण

यस प्रस्तावित आयोजना लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको दोगहरा वस्तीमा अवस्थित हुनेछ। प्रस्तावित आयोजनाको प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र भित्र २० घरधुरी रहेका छन्।

- जनसंख्याको विवरण

यस प्रस्तावित आयोजना लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्लाको सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४ मा अवस्थित रहने छ। केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागले २०७८ मा प्रकाशित गरेको विवरण अनुसार सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा १५८७१ घरधुरीमा ७४४३६ जनसंख्या रहेको छ। यसैगरी, सिद्धार्थनगर नगरपालिका —४ मा १०११ घरधुरीमा ५३३० जनसंख्या रहेको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

छ। थप जनसंख्या सम्बन्धी आधारभूत विवरणलाई संक्षिप्त रूपमा निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छः

तालिका ५.८: आयोजना प्रभाव क्षेत्रको घरधुरीहरूको जनसंख्या सम्बन्धी तथ्याङ्क

क्र.स.	सुचक	सिद्धार्थनगर न.पा.	सिद्धार्थनगर -४
१	घरधुरी संख्या	१५८७१	१०११
२	जनसंख्या	७४४३६	५३३०
३	पुरुष	३७२४९	२७०३
४	महिला	३७१८७	२६२७
५	लैङ्गिक अनुपात (पुरुष प्रति सय महिला)	१००.१७	१०२.८९
६	घरधुरीको औषत आकार	४.६९	५.२७

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधुरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

• जाती र धार्मिक सम्प्रदाय

आयोजना प्रभावित क्षेत्र मा विभिन्न जातजातिका मानिसहरूको बसोबास रहेको छ। आयोजना प्रभावित सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा ६५ भन्दा बढी प्रकारका जातजातिका मानिसहरू बसोबास गर्ने गरेका छन्। प्रमुख जातिहरूमा ब्राह्मण (पहाडी) (१३.६९%), मुसलमान, (१३.१८%), क्षेत्री (८.३३%), मगर (७.०२%), यादव (५.७३%) लगायत रहेका छन्। थप जाति सम्बन्धी विवरणलाई संक्षिप्त रूपमा निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छः

तालिका ५.९: आयोजना प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको जातीय संरचना

जात-जाती	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत (%)
ब्राह्मण (पहाडी)	५०९०	५१००	१०१९०	१३.६९
मुसलमान	४९६२	४८४७	९८०९	१३.१८
क्षेत्री	२९९३	३२११	६२०४	८.३३
मगर	२४५५	२७६८	५२२३	७.०२
यादव	२२२९	२०३७	४२६६	५.७३
गुरुङ	१३४८	१६६१	३००९	४.०४
ब्राह्मण (तराई)	१४६६	१३५४	२८२०	३.७९

जात-जाती	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत (%)
चमार/हरिजन /राम	१२४५	११५६	२४०१	३.२३
तेली	१२५०	११५०	२४००	३.२२
नेवा: (नेवार)	११०९	१२४२	२३५१	३.१६
मल्लाहा	९९१	९०४	१८९५	२.५५
बिश्नवकर्मा	७५१	८९३	१६४४	२.२१
कुर्मी	७८१	७४८	१५२९	२.०५
अन्य	१०५७९	१०११६	२०६९५	२७.८०
जम्मा	३७२४९	३७१८७	७४४३६	१००.००

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधुरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

• मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या

मातृभाषाको आधारमा आयोजना क्षेत्रमा नेपाली भाषा बोल्ने मानिसहरुको संख्या अत्याधिक मात्रामा रहेको छ; सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा भोजपुरी (४२.२०%) र नेपाली (४०.६५%) मुख्य मातृभाषा रहेको छन्। यस्तै, अन्य प्रमुख मातृभाषाहरुमा अवधी, मगर धूत, हिन्दी, गुरुङ्, थारू, उर्दू नेपाल भाषा, मैथिली, आदी रहेका छन्। थप विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.१० : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको मातृभाषाको आधारमा जनसाङ्खिक विवरण

मातृभाषा	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत (%)
नेपाली	१४६३८	१५६२३	३०२६१	४०.६५
भोजपुरी	१६३५०	१५०६१	३१४११	४२.२०
अवधी	२०८७	२२८१	४३६८	५.८७
मगर धूत	६८१	७५१	१४३२	१.९२
हिन्दी	७५९	६६६	१४२५	१.९१
गुरुङ्	५३३	६५९	११९२	१.६०
थारू	४४३	४६५	९०८	१.२२
उर्दू	४७७	४४६	९२३	१.२४
नेपाल भाषा (नेवारी)	३७१	४३७	८०८	१.०९
मैथिली	४९३	४३६	९२९	१.२५
अन्य	४१७	३६२	७७९	१.०५

जम्मा	३७२४९	३७१८७	७४४३६	१००.००
-------	-------	-------	-------	--------

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधुरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

शैक्षिक स्तर

राष्ट्रिय घरधुरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८ अनुसार सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको साक्षरता दर ८६.१२% तथा सिद्धार्थनगर नगरपालिका - ४ को ८२.०४% रहेको छ। थप विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५.११ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको साक्षरता दर अनुसार जनसाङ्ख्यिक विवरण

लिङ्ग	५-वर्ष माथीको जनसंख्या	जनसंख्या जले			नखुलेको	साक्षरता दर
		लेख-पढ गर्ने सक्ने	लेख मात्रै सक्ने	लेख-पढ गर्ने नसक्ने		
सिद्धार्थनगर नगरपालिका						
जम्मा	६९३११	५९६८८	१८८	९४०६	२९	८६.१२
पुरुष	३४५०२	३१९१४	७६	२४९८	१४	९२.५०
महिला	३४८०९	२७७७४	११२	६९०८	१५	७९.७९
सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४						
जम्मा	४९११	४०२९	२२	८५९	१	८२.०४
पुरुष	२४५१	२१९७	८	२४६	०	८९.६४
महिला	२४६०	१८३२	१४	६१३	१	७४.४७

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधुरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

शैक्षिक संस्था

समग्र आयोजना प्रभावित क्षेत्र सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा शिक्षाको अवस्था राम्रो रहेको छ। यस नगरपालिकामा १७ वट्टा सामुदायिक विद्यालय, ४२ वटा संस्थागत विद्यालय, १३ वटा मदरसा, १ संस्कृत विद्यालय र १ सिकाई केन्द्र रहेका छन् ।

- सामुदायिक विद्यालय — १७ वटा
- संस्थागत विद्यालय — ४२ वटा
- मदरसा — १३ वटा
- संस्कृत विद्यालय — १ वटा

- सिकाई केन्द्र — १ वटा

स्वास्थ्य संस्थाहरू

सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा रहेका विद्यमा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा १ सामुदायिक सरकारी अस्पताल, ३ निजी अस्पताल रहेका छन् ।

सामुदायिक सरकारी अस्पताल — १ वटा

निजी अस्पताल — ३ वटा

- सिद्धार्थनगर सिटी अस्पताल
- ओजस हस्पिटल प्रा.लि.
- युनिभर्सल कलेज अफ मेडिकल साईन्सेज शिक्षण अस्पताल

अन्य अस्पताल - लुम्बिनी रण अम्बिका शाह आँखा अस्पताल

आरोग्य मुल्टि स्पेशलिस्ट हेल्थ केयर एण्ड डाईग्नोसोशटिक सेन्टर प्रा.लि.

शहरी स्वास्थ्य केन्द्र — २ वटा

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र - ३ वटा

हेल्थ डेक्स - १ वटा बेलहिया हेल्थ डेक्स

खानेपानीको सुविधा

खानेपानी तथा सरसफाई स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार रहेको विषय हो। सिद्धार्थनगर नगरपालिका क्षेत्रमा खानेपानीको लागि हाल दुईवटा ओभरहेड ट्याङ्क मार्फत खाने पानी वितरण भैरहेकोछ। यस्तै, विभिन्न स्थानमा सार्वजनिक धाराहरू पनि जडान गरिएको छ। सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको खानेपानीको मुख्य स्रोत भनेको ट्युबवेल हो, यहाँ कुल १५८७१ घरपरिवार मध्ये खानेपानीको लागि ट्युबवेल/ह्याण्डपम्पको पानीमा निर्भर रहने परिवार संख्या ८१७९ (५१.५%) रहेका छ। थप विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५.१२ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रको पिउने पानीको मुख्य स्रोतको अनुसार घरधुरीको विवरण

संख्या/ प्रतिशत	खानेपानीको मुख्य स्रोतमा निर्भर रहेका घरधुरी संख्या						
	ट्याप-पाइपबाट वितरित पानी (घर भित्र)	ट्याप-पाइपबाट वितरित पानी (घर बाहिर)	ट्युबवेल-ह्याण्ड पम्प	छोपिएको कुवाँ/ई नार	खुल्ला कुवाँ/ई नार	मुलको पानी	अन्य
सिद्धार्थनगर नगरपालिका							

घरधूरी	५४९६	१८८९	८१७९	१६	२९	११८	१४ ४
प्रतिशत (%)	३४.६	११.९	५१.५	०.१	०.२	०.७	०.९
सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४							
घरधूरी	११८	९०	७८७	२	१	०	१३
प्रतिशत (%)	११.७	८.९	७७.८	०.२	०.१	०.०	१.३

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधूरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

शौचालयको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार संख्या

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका अधिकांश घरपरिवारसँग शौचालय सुविधा रहेको छ। यस नगरपालिकाको १५८७१ घरपरिवार मध्ये १५६५३ (९८.६%) घरपरिवारसँग मात्रै शौचालय रहेको छ। यस्तै, सिद्धार्थनगर नगरपालिका -४ को १०११ घरपरिवार मध्ये ९८९ (९७.८२%) घरपरिवारसँग मात्रै शौचालय रहेको छ। थप विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५.१३ : आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा शौचालयको प्रयोग अनुसार घरधूरीको विवरण

क्षेत्र	जम्मा घरधूरी	शौचालयको प्रकार				शौचालय नभएको	
		फ्लश भएको (सार्वजनिक ढलसँग जोडिएको)	फ्लश भएको (सेप्टिक ट्याङ्क सहित)	साधारण खाडल सहित	सार्वजनिक शौचालय		
सिद्धार्थनगर	जम्मा	१५८७१	४४२	१२९९४	२२१७	५५	१६३
न.पा.	%	१००.०	२.८	८१.९	१४.०	०.३	१.०
शितगंगा	जम्मा	१०११	३	८३४	१५२	१	२१
न.पा.	%	१००.००	०.३०	८२.४९	१५.०३	०.१०	२.०८

(स्रोत: राष्ट्रिय घरधूरी तथा जनसंख्या सर्वेक्षण, २०७८)

पर्यटकिय/ धार्मिक क्षेत्र:

आयोजना क्षेत्रमा रहेका मुख्य पर्यटकिय क्षेत्रहरूमा नेपालको दोश्रो अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल “गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल” र नेपाल- भारत सिमानाको गेट रहेका छन्। यस्तै, आयोजना क्षेत्र देखी नजिकम रहेका पर्यटकिय/धार्मिक क्षेत्रमा पुगता भूमि जेतवन विहार र मुस्लिम समुदायको कबस्थान रहेकाछन्।

परिच्छेद ६

६. प्रस्तावका विकल्पहरु

वैकल्पिक विश्लेषण वातावरणीय प्रभाव मुल्याकन अध्ययनको अभिन्न हिस्साको रूपमा मानिएको छ र यसमा प्रस्तावित आयोजनाको उद्देश्यहरू प्राप्त गर्ने वैकल्पिक तरिकाहरूको मूल्यांकन गर्नु समावेश गरिनेछ। वैकल्पिक विश्लेषणको उद्देश्य अनावश्यक प्रभावहरूलाई कम गर्दा फाइदाहरू बढाउने हो। वातावरणीय प्रभाव मुल्याकन अध्ययनको क्रममा निम्न बुदाहरूलाई विचार गर्दै वैकल्पिक विश्लेषण गरिएको छ

क) कार्य बिकल्प

नेपालमा होटल/होटल र लजको उद्योगलाई नेपाली अर्थतन्त्रको विकासको आधार मानिन्छ। देशमा होटल/होटलहरूको स्थापना र सञ्चालनले राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई राम्रो बनाउँदछ र दक्ष र कुशल जनशक्तिको रोजगारी सिर्जना गर्दछ। होटल/होटलको निर्माण र सञ्चालनले वरपरको वातावरणमा कुनै उच्च जोखिम पुर्याउँदैन। तसर्थ यस होटलको निर्माण तथा सञ्चालन आवश्यक रहेको छ।

ख) बैकल्पिक आयोजना स्थान

प्रस्तावित होटल कुनै पनि ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र धार्मिक महत्त्व रहेको स्थानमा पर्दैन। साथै प्रस्तावित होटलको निर्माण तथा संचालनले वरिपरिको वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू न्युनीकरण गर्न सकिने भएकाले आयोजना स्थलमा होटल निर्माण र संचालनको लागी उपयुक्त रहेको छ। पर्यावरणको रूपमा कुनै पनि ठूलो वातावरणीय प्रभावको पार्ने परिकल्पना गरिएको छैन।

ग) बैकल्पिक उर्जा

उर्जा खपत र जलवायु परिवर्तनको बढ्दो चिन्तालाई ध्यानमा राख्दै प्रस्तावित आयोजनाले वातावरणमैत्री नविकरणीय तथा वैकल्पिक "उर्जाका संसाधनहरू अर्थात् सौर्य उर्जा साथसाथै राष्ट्रिय विद्युत प्राधिकरणको ग्रिड लाइनहरू र एल.पी.जी. का माध्यमबाट उर्जाको माग पुरा गर्ने लक्ष्य राखेको छ।

घ) प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ

ढुङ्गा र बालुवा नजिकैका खोलाहरूमा उपलब्ध छन्। निर्माणको लागि आवश्यक ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा अन्य निर्माण सामग्रीहरू स्थानिय (बुटवल-तिलोत्तमा-भैरहवा क्षेत्र भित्र रहेका) अनुमती प्राप्त विक्रेताहरू खरिद गरिनेछ।

ड) बैकल्पिक साधनहरू

पानीका बोतलहरू पुनर्भरण गर्ने अभ्यास वा प्लास्टिकको बोतलको सट्टा गिलास/स्टिलको बोतलहरू प्रयाग गरेर पाहुनाको आवश्यकता अनुसार पुनर्भरण र पुनः प्रयाग गर्ने अभ्यास अनुसरण गर्न सकिन्छ। वैकल्पिक संसाधन अपनाउँदा बगैचाबाट निस्केको झारपातलाई कम्पोस्टमा रूपान्तरण गर्न सकिन्छ। यी प्रक्रियाहरू अपनाउँदा होटलबाट निस्कने फोहोरको मात्रा कम हुन्छ र यसले वातावरण सफा राख्नमा केही हदसम्म मद्दत पुर्याउछ।

:

परिच्छेद ७

७. प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू तथा संरक्षणका उपायहरू:

७.१ प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा वातावरणमा पर्ने प्रभावहरू

७.१.१ भौतिक प्रभावहरू

१) निर्माण चरण

- भू-प्रयोगमा परिवर्तन

यस होटल निर्माण स्थल हाल कृषी जमिन रहेको छ (हाल खेती गरिएकाले खुल्ला)। होटलको निर्माणले यस क्षेत्रको कृषी जमिनको रूपमा रहेको भूमि प्रयोग परिवर्तन गरी गर्दछ। यस प्रभाव प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थान निर्दिष्ट स्तर र मध्यकालीन अवधिको रहनेछ।

- वायु प्रदूषण

निर्माण चरणको अवधिमा वायुको गुणस्तरमा हुने वृद्धि सम्भावित प्रभाव हो। निर्माण उपकरणहरूको प्रयोगबाट उत्पन्न हुने धूलो-धुँवा, निर्माण क्षेत्र क्लियरेन्स र निर्माणकोक्रममा प्रयोग हुने माटो, बालुवा, सिमनेट आदी वायु प्रदूषणको प्रमुख अंश हो। त्यस्तै निर्माण सामग्रीहरू ढुवानी गर्न आवश्यक सवारी साधनहरू, निर्माण उपकरणहरूको सञ्चालन जस्तै कन्क्रिटको मिश्रण, भाइब्रेटरहरू इत्यादिले वाँयु उत्सर्जन बढाउने सम्भावना रहेको छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा न्यून, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- सतह र भूमिगत पानी प्रदूषण

निर्माण शिविर, ब्याचिङ्ग प्लान्ट, शौचालयबाट फोहोर पानी उत्पादन हुन्छ। त्यस्तै, प्रयोग गरिएको ईन्धन इत्यादिले फोहोर पानीको प्रवाहमा तेल र ग्रीज सामग्री बढाउन सक्छ। सबै निर्माण सम्बन्धी गतिविधिहरू संलग्न निर्माण स्थलमा सिमित हुने भएकोले पानीको स्रोतमा कुनै ठूलो असर नहुने अनुमान छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा न्यून, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- ध्वनि प्रदूषण

ध्वनि प्रदूषण निर्माण कार्यमा हुने मुख्य प्रदूषणहरू मध्ये एक मानिन्छ। उच्च ध्वनिले सामान्य रूपमा मौखिक कुराकानी र निद्रामा प्रभाव पार्दछ। विभिन्न निर्माण गतिविधिहरूको कारण प्रस्तावित होटल क्षेत्रको छेउछाउमा ध्वनि प्रदूषण हुन सक्नेछ। निर्माण सामग्रीका ढुवानीका लागि प्रयोग हुने निर्माण सवारीहरूले पनि होटल क्षेत्रमा ध्वनि बढाउँछन्। यस प्रभावलाई

प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **पानीको माग र खपत**

प्रस्तावित आयोजनाको निर्माणका लागि फाउण्डेशन, कन्क्रिट, पर्खालको निर्माण आदिका क्रममा दैनिक ८,००० लिटर पानी चाहिने अनुमान गरिएको छ। यसका लागि होटलले होटल परिसर भित्र एउटा बोरिङ जडान गरी भूमिगत पानीको प्रयोग गर्नेछ। यसको कारण भूमिगत पानीको सतह घट्ने सम्भावना रहेको छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा न्यून, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन**

निर्माण चरणको यवधिमा ठोस फोहोरहरू जस्तै इट्टा-टुकाहरू र टुटेको टाइलहरू, निर्माण सामग्री जस्तै बालुवा, सिमेन्ट र प्याकिङ सामग्री, फर्नीचर सेट-अपवाट काठको टुक्राहरू र धुलो, पेन्ट र फलाम स्क्राप आदि हुन्। यस्ता फोहोरहरूको व्यवस्थापनको अभावले यस क्षेत्रको पर्यावरणको स्वास्थ्य तथा सौन्दर्यलाई असर गर्न सक्दछ भने कामदारहरूलाई चोटपट लाग्न सक्छ। त्यस्तै निर्माण चरणमा बालुवा मिश्रित पानी, शौचालयबाट निस्कने पानी आदि हुन् तरल फोहोर हुनेछन्। यी तरल पदार्थको उचित व्यवस्थापन नहुनाले भूमिगत पानी र नजिकैको पानीको स्रोतमा प्रदूषण हुन सक्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा न्यून, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **अधिक उर्जा आवश्यकता**

निर्माण चरणको बखत कर्जा खपत अधिक हुन सक्छ। डिजेल जेनरेटर र सवारी-साधनका लागि डिजलको खपत, प्रशासनिक उर्जा उपभोग, आदि निर्माण चरणका उर्जा खपतका प्रमुख स्रोतहरू हुन्। यसले स्थानीय अर्जा आपूर्तिमा दबाव दिने गर्दछ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **आगलागी, भूकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरू**

निर्माण चरणको अर्वाधमा भूकम्प, आगलागी र इलेक्ट्रिक सर्ट सर्किट जस्ता घटना/दुर्घटना कामदारहरू र निर्माण स्थलसँगको नजिकका क्षेत्रहरूमा असर पार्न सक्छ। विद्युतीय सर्ट सर्किट वा निर्माण-चरणमा कामदारहरूको लापरबाहीको कारण आगोका थप जाखिम हुन सक्छ। यस प्रभावलाई अप्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा उच्च, स्थलगत र अल्पकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएका छ।

२) संचालन चरण

• ठोस फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव

होटलको ठोस फोहोर प्रायः दुवै किसिम (जैविक र अजैविक) को हुन्छ। त्यस्ता फोहोरहरूमा खानाको फोहोर, कागजको फोहोर र उपभोक्ता प्याकेजिंग, फोहोर हुन्छन्, जसमध्ये जैविक फोहोरको मात्र अधिक हुन्छ। पाहुनाहरूको फोहोर बाहेक, भान्साको फोहोर होटलको कुल फोहोरको सबैभन्दा ठूलो हिस्सा हुनेछ। त्यस्तै, दैनिक कार्यबाट कागज, फुटेका भाँडा तथा शीशा, लुगा र टावल आदि जस्ता फोहोरहरू निस्कन्छन्। होटल पूर्ण संचालनको क्रममा कुहिने र नकुहिने फोहोर गरी १३० के.जी. फोहोर प्रतिदिन उत्पादन हुने आंकलन गरिएको छ। यी बाहेक आवधिक मर्मत गर्दा टुक्रिएको वा प्रयोग गरिएको लाइट बल्ब (सीएफएल वा एलई.डी. बल्ब), प्रयोग गरिएको ब्याट्री आदि निस्कने सक्ने छन्, जुन सामान्यता जोखिमपूर्ण हुन्छ। त्यस्ता फोहोरहरूको अप्रबन्धित व्यवस्थापनले कर्मचारीहरू र वरपरको बातावरणलाई धेरै तरिका जस्तै: अप्रिय दृश्य, नराम्रा गन्ध, रोग भेक्टरमा बढाव र संक्रमित रोगहरूको प्रसार आदिले असर गर्न सक्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा उच्च, स्थानीय स्तर र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

• तरल फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव

होटलहरूबाट उत्पन्न हुने तरल फोहोरहरूमा शौचालय, भान्सा र बाथरूमबाट निस्कने पानी हुन्। यसै गरी भुइँ र भान्सा सफा गर्दा पनि पानी फोहोर हुन्छ। शौचालयबाट निस्कने तरल फोहोर, नुहाउने, धुने र सफा गर्ने Gray water को संयुक्त संकलनले सम्पूर्ण फोहोर पानीलाई दूषित पार्छ। यस्तो फोहोर पानीको अव्यवस्थित विसर्जनले TSP को वृद्धि, BOD को मात्रा वृद्धि र जल प्रदूषण हुन सक्छ। ढल निकास नाला/पाइपको चुहावटको कारण फोहोर पानीले भूमिगत पानी पनि दूषित गर्न सक्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र दीर्घकालिन अवधिको रहनेछ।

• वायु प्रदूषण

होटलको संचालनबाट कुनै पनि प्रकारको मुख्य वायु प्रदूषकहर उत्सर्जन हुँदैन। यद्यपि डिजेल जेनेरेटर संचालनको बखत (Sulfur dioxide (SO₂), Nitrogen oxides (NO_x) र Particulate Matter (PM)) जस्ता वायु प्रदूषकहरू उत्सर्जन हुन सक्छन्। यस प्रभावहरू प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र दीर्घकालिन अवधिको रहनेछ।

- **ध्वनि प्रदूषण**

होटलको विभिन्न गतिविधिहरू जस्तै जेनेरेटर र पम्पहरूको सञ्चालनका कारण ध्वनि प्रदूषण सक्छ। पाहुनाहरू र कामदारहरूको गतिशीलताबाट थप ध्वनि उत्पन्न हुनेछ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष परिमाणमा न्युन, स्थान निर्दिष्ट र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **भूमिगत पानीको निष्काशनले पर्ने प्रभाव**

यस होटल निर्माण तथा संचालन चरणमा भूमिगत पानीको निकासी उच्च मात्रामा रहने गर्दछ। यदी पानीको निकासी रिजर्भ भन्दा बढी हुन गएमा वरपरको क्षेत्रहरूमा जमिन मुनिको पानीको मात्रामा कमि आउने सम्भावना रहनेछ। उक्त प्रभावहरू प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र दीर्घकालिन अवधीको रहनेछ।

- **उच्च उर्जा खपत**

होटल संचालन चरणको बखत उर्जा खपत अधिक हुन सक्छ। वातानुकूलन प्रणाली, पम्पहरूको सञ्चालन र अन्य उपकरणहरू, जेनेरेटर र सवारीसाधनका लागि डिजेलको खपत, प्रशासनिक उर्जा उपभोग, आदि होटलमा उर्जा खपतका प्रमुख स्रोतहरू हुन्। यसले स्थानीय उर्जा आपूर्तिमा दबाव दिने उच्च उर्जा खपत गर्दछ। यस प्रभावलाई अप्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थानिय स्तर र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन (भूकम्प, आगलागी, गिद्युतीय सर्ट सर्किट आदि)**

प्रस्तावित होटलको संचालन चरणमा भूकम्प र आगो लाग्न सक्ने सम्भावित प्रकोपहरू हुन्। बिजुली सर्ट सर्किट वा पाहुनाहरू र स्टाफको लापरबाहीको कारण आगोको जोखिम हुन सक्छ। यस प्रभावलाई अप्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा उच्च, स्थानिय स्तर र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

- **यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या**

सञ्चालन चरणमा पाहुना र व्यक्तिहरूको आगमनको वृद्धिका कारण ट्राफिक घनत्व बढ्न सक्छ। सडक किनार पार्किङको कारण सडकमा ट्राफिक जाम हुन्छ र पैदलयात्रीमा असर पर्न सक्छ। यस प्रभावलाई अप्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा उच्च, स्थान निर्दिष्ट र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

७.१.२ जैविक प्रभावहरू

- **शहरी जैबिक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव**

यस होटल निर्माण गर्दा यस क्षेत्रमा भौतिक संरचना निर्माण भई खालि रहेको जग्गाको स्वरूप परिवर्तन हुनेछ। यसले गर्दा यस स्थानमा वस्ने चरा-चुरङ्गी तथा मुसा, लोखर्के जस्ता जिवहरू

यी क्षेत्रबाट भाग्नेछन्। उक्त प्रभावहरू प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र दीर्घकालिन अबधीको रहनेछ।

- प्रस्तावित होटलको परिधिमा हरियालीको संरक्षण तथा व्यवस्थापन होटल निर्माण गर्दा कुनै पनि रुख विरुवाहरू कटान गर्नु नपर्ने भएकाले यस सम्बन्धी कुनै प्रभाव अनुमान गरिएको छैन। यद्यपि अन्य भौतिक तथा सामाजिक कारणले जैविक वातावरणमा प्रभाव पर्न सक्छ।

७.१.३ सामाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक क्षेत्रमा प्रभावहरू

१) निर्माण चरण

अ) अनुकूल प्रभाव

- रोजगारीको अवसर

आयोजना निर्माण कार्यले तत्काल नै शिक्षित, अशिक्षित लगायत सीप भएको र नभएको स्थानीय श्रमिकहरूलाई रोजगारीको अवसर श्रृजना गर्दछ। यस आयोजनाको निर्माण चरणमा नियमित रूपमा आयोजना निर्माण समयमा १ जना इन्जिनियर, २ सव ईन्जिनियर, २ सुपरिवेक्षक, १० जना सिकर्मी, डकर्मी लगायतका अदक्ष जनशक्ति र ३५ जना ज्यामी जनशक्तिले रोजगारीको अवसर पाउनेछन्। रोजगारीको अवसरले श्रमिक महिलाहरू पनि लाभान्वित हुनेछन्। स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष, मध्यम परिमाण, स्थानीय सिमा र अल्पकालिन प्रकृतिको प्रभाव पार्नेछ।

- आयमूलक कार्यक्रम र आयश्रोतमा वृद्धि

श्रमिकहरूले प्राप्त गरेको श्रम ज्यालाबाट उनीहरूको दैनिक आवश्यकताका वस्तुहरूको परिपूर्ति हुनेछ। प्राप्त ज्यालाको सहि सदुपयोग हुन सकेमा साना तथा मझौला आयमूलक कार्यक्रमहरू जस्तै बाखापालन, पसल आदी जस्ता क्रियाकलापहरूले आय श्रोतमा अभिवृद्धि गराउनेछ जसबाट दीर्घकालिन फाइदा लिन सकिनेछ। श्रमिकहरूले प्राप्त गरेको ज्याला उनीहरूकै समुदायमा प्रवाह हुने हुँदा आयोजना क्षेत्रको आर्थिक उन्नतिमा पनि केही योगदान पुग्नेछ। त्यसकारण प्रस्तावित आयोजनाको कार्यान्वयनले स्थानीय स्तरमा अप्रत्यक्ष, न्युन स्तर र अल्पकालिन प्रकृतिको प्रभाव पार्नेछ।

आ) प्रतिकूल प्रभाव

- कामदारहरूको पेशागत स्वास्थ्य एवं सुरक्षा

निर्माण चरणको उच्च तापक्रम, उच्च ध्वनि, कमजोर प्रकाश आदिले कामदारहरूलाई शारीरिक रूपमा हानि पुर्याउन सक्छ। विभिन्न प्रकारको मेशिन प्रयोग गर्दा सामान्य चोट-

पटक देखी लिएर घातक समेत हुने सम्भावना रहेको छ। असुरक्षित पिउने पानी, कमजोर सरसफाइ अवस्थाले थप सरूवा रोगहरूको जोखिम बढाउन सक्छ। पेन्ट, ग्रीज, डस्ट जस्ता खतरानक सामग्रीको दिर्घकालिन जोखिमले श्वास सम्बन्धी रोग, टाउको दुखे र काम गर्ने दक्षता घटाएर कर्मचारीहरूलाई जोखिम थप्न सक्छ। चिप्लो भुई र इलेक्ट्रोक्रुशनका कारण निर्माणकर्मीहरूलाई चोटपटक लाग्ने सम्भावना रहेको छ।

त्यसै गरि ढुङ्गा, गिट्टी उछिट्टिएर वा सिमन्ट र अन्य धुवाँ/धुलोहरु उडेर आँखा तथा शरीरका अन्य भागमा पनि चोट लाग्न सक्दछ। उपकरण/सवारी संचालनले धुँवा उत्सर्जन, निर्माण समयमा सवारीको दुर्घटना आदि हुनेछन्। निर्माण समयमा कामदारहरू बीचको सम्पर्क बढ्ने हुनाले गम्भीर स्वास्थ्य जोखिमको हुन सक्छ जस्तै COVID-१९ र अन्य संक्रमणीय रोगहरू पर्दछन्। यस प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृतिको, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र अल्पकालिन अवधिको हुनेछ।

- **बाल श्रमको प्रयोग**

होटल निर्माण कार्यमा बाल श्रमको प्रयोग हुने सम्भावना रहेको छ। यसका कारण बालबालिकाहरूको मानसिक तथा शारीरिक स्वास्थ्यमा हानि गर्न सक्छ, जुन सामाजिक वा नैतिक रूपमा हानिकाक हुन्छ। उक्त प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, न्युन परिमाणको, स्थान निर्दिष्ट र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।

- **महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिंसा**

यस होटल निर्माण गर्दा विभिन्न पेशागत कामदारहरू कार्यरत रहनेछन्। निर्माण स्थलहरूमा दैनिक ज्यालामा भेदभाव हुन सक्छ। महिला कामदारहरूलाई पुरुष समकक्षीको तुलनामा कम पारिश्रमिक र ज्याला भुक्तानीमा भेदभाव हुन सक्छ। त्यस्तै, कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा हुन सक्ने सम्भावना पनि रहन सक्छ। यस प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाणको, स्थानीय स्तर र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।

- **सामाजिक सेवा तथा सुविधाहरूमा अबरुद्ध**

होटल निर्माण कार्यको क्रममा होटलसँगैको सडकमा कहिलेकाही सडक अवरुद्ध हुन सक्ने सम्भावना रहेकोछ। यस बाहेक अन्य कुनै पनि सामाजिक सेवा-सुविधाहरूमा होटल निर्माण कार्यले अवरुद्ध पाउँदैन। यस प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, न्युन परिमाणको, स्थान निर्दिष्ट र अल्पकालीन अवधिको हुनेछ।

२) संचालन चरण

अ) अनुकूल प्रभाव

• रोजगारीको अवसर

यस होटल संचालनको क्रममा होटलको विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्नको लागि विभिन्न मानवस्रोतहरू आवश्यक पर्दछ, जस्तै- कुक, हाउसकिपर, व्यवस्थापन, लेखापाल, सुरक्षा गार्ड, सफाई कर्मचारी, पार्किङ्ग व्यवस्थापक, आदी। होटल संचालनको क्रममा दैनिक करिब ३०० जना कामदारको लागि रोजगारी सृजना हुनेछ। यसले गर्दा स्थानियहरूलाई प्रत्यक्ष रोजगारी सृजना हुनेछ। त्यस्तै, भविष्यमा पनि स्थानिय मानिसहरूले क्षमता अनुरूप रोजगारी पाउने छन् र स्थानिय अर्थव्यवस्था बढाउन यस होटलले मद्दत पुर्याउनेछ। पसलहरूमा स्थानिय उत्पादहरू विक्री तथा माग बढे सँगै थप रोजगारी सृजना हुनेछ। यस प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाण, स्थानीय स्तर र दिर्घकालीन अवधिको हुनेछ।

• पर्यटन बिकास

सिद्धार्थनगर नगरपालिका लुम्बिनी प्रदेशको प्रमुख राजनितिक र आर्थिक केन्द्रको एक हिस्सा रहेकोछ। यहाँ विभिन्न राजनितिक, प्रशासनिक कार्यालय, उद्योग-कल-कारखाना तथा व्यापारिक केन्द्रहरू रहेको यस क्षेत्रमा एमरेल्ड प्यालेसको निर्माण तथा संचालनले उल्लेखनीय योगदान पुर्याउने देखिन्छ।

• राजस्व सङ्कलन

होटल सञ्चालनबाट स्थानीय निकायको राजस्वमा वृद्धि हुन्छ भने होटल वरपरका मानिसहरूलाई पसल, साना-खाजा घरहरू सञ्चालन गर्ने अवसर प्रदान गर्दछ र तिनीहरूलाई जीविकोपार्जन गर्न मद्दत गर्दछ, र थप स्थानीय अर्थव्यवस्था वृद्धि गर्न मद्दत गर्दछ। त्यस्तै सुविधाजनक होटलको सञ्चालनले देशलाई पर्यटनबाट आय आर्जन गर्न लाभान्वित गर्दछ। यस प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृतिको, मध्यम परिमाण, क्षेत्रीय स्तर र दिर्घकालीन अवधिको हुनेछ।

• सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि गरिने सहयोग

प्रस्तावित होटलले सञ्चालनको शुरुदेखि नै सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि सहयोगको गतिविधिहरू गर्ने प्रतिबद्धता गर्दछ। प्रस्तावकले धेरै सामाजिक कार्यक्रम, जागरूकता अभियान तथा पर्यावरण संरक्षण अभियान आदिका लागि बजेट विनियोजन गर्नेछ। त्यस्ता कार्यक्रमहरूमा स्वास्थ्य, शिक्षा, पानी आपूर्ति र सरसफाइ, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण गर्न सहयोग, नजिकको पहुँच सडकहरूको मर्मतका लागि लागत विनियोजन आदि समावेश छन्।

आ) प्रतिकूल प्रभाव

• व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम

विभिन्न कारकहरू जस्तै उच्च तापक्रम, उच्च ध्वनि, कमजोर प्रकाश प्रणाली आदिले होटल भित्र काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई शारीरिक रूपमा हानि पुर्याउन सक्छ। कामदारहरूमा विभिन्न स्वास्थ्य प्रभावहरू देखिन सक्छ, विशेष गरी भान्सा जस्ता विभागहरूमा विजुलीबाट सञ्चालित उपकरणहरू तथा फलफूल र तरकारीहरू काट्न अत्यन्तै धारिलो चक्कुको प्रयोग गरिन्छ, जसको कारण आगलागी, चोटपटक, शारीर जल्ने, आदि हुन सक्छ। मेशिनरी, पम्प र जेनेरेटर अपरेटरहरू जस्ता उच्च ध्वनि क्षेत्रमा काम गरिरहेका कर्मचारीहरूलाई उच्च स्तरको ध्वनि र उपकरणहरूले प्रभाव पर्न सक्छ। फोहोरमैला व्यवस्थापनमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई संक्रमित रोगहरू लाग्न सक्छ। अन्य स्वास्थ्य जोखिमहरू जस्तै भान्सा भित्र ग्याँस विस्फोट, चिप्लो भुईको कारण दुर्घटना आदि हुन सक्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

• होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाई

होटलबाट उत्पन्न हुने कुहिने र नकुहिने फोहारको अव्यवस्थित व्यवस्थापनले वरपरको वातावरण प्रदूषित हुन सक्छ। कुहिने फोहारको उचित व्यवस्थापन वा भण्डारण नहुँदा दुर्गन्ध बढ्न सक्छ र यसले समुदायका स्वास्थ्यलाई असर गर्न सक्छ। फोहोर पानी-पाइपको चुहावट र ढल निकासका अनुचित व्यवस्थाले वरपरको वातावरण विगान्न सक्छ र यदि त्यस्तो चुहावट भूमिगत पानीको स्रोतमा पुग्यो भने जमिनको पानीलाई दूषित पारी यसले समुदायको स्वास्थ्यलाई असर गर्दछ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थानीय स्तर र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

• लैंगिक विभेद तथा कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा

यस होटल संचालन हुदा विभिन्न पेशागत कामदारहरू कार्यरत रहनेछन्। कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा हुन सक्ने सम्भावना पनि रहन सक्छ। उक्त प्रभाव प्रत्यक्ष प्रकृति, मध्यम परिमाणको, स्थान निर्दिष्ट र दीर्घकालीन अवधिको हुनेछ।

• आगन्तुकहरूको सुरक्षा

होटल पूर्ण संचालनको बेलामा ठूलो संख्यामा पाहुना र पर्यटकहरू होटलमा आउँछन्। त्यहाँ व्यक्तिगत सामान, ग्याजेटहरू आगन्तुकहरूबाट र कर्मचारीहरूबाट समेत पनि चोरी हुने सम्भावना हुन सक्छ। रेष्टुरेण्टमा मदिरापानले सामान्य बहस र झगडा निम्त्याउन सक्छ। साथै यौन दुर्व्यवहार हुने सम्भावना रहेको हुन्छ। यस प्रभावलाई अप्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा न्यून, स्थान निर्दिष्ट र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

• खाद्यान्न गुणस्तर

होटलमा खानाको लागि प्रयोग गरिने खाद्यान्न गुणस्तरीय नभएमा पाहुना तथा होटलका कर्मचारीहरूको स्वास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न सक्नेछ। अस्वस्थ खाना, सरसफाइको कमि तथा म्याद सकिएको कच्चा खाद्य सामग्रीको प्रयोगले स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पार्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थान निर्दिष्ट र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

• स्थानीयवासीको गुनासो

होटल सञ्चालनको क्रममा अप्रवन्धित फोहोरमैला व्यवस्थापन, उच्च ध्वनिको स्तर र अव्यवस्थित सवारी साधन पार्किङका कारण स्थानीयवासीहरूमा गुनासो उत्पन्न हुन सक्छ। यस प्रभावलाई प्रत्यक्ष प्रकृतिको, परिमाणमा मध्यम, स्थलगत र दीर्घकालीन अवधिको रूपमा वर्गीकरण गरिएको छ।

तालिका ४.१: अनुकूल प्रभाव मूल्याङ्कन म्याक्ट्रिक्स

सि.न.	वातावरणीय प्रभाव	प्रकार	परिमाण	सिमा	अवधी	जम्मा जोड	महत्त्व
१) निर्माण चरण							
१	रोजगारीको अवसर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	४५	मध्यम महत्त्वपूर्ण
२	आयमुलक कार्यक्रम र आयश्रोतमा वृद्धि	अप्रत्यक्ष	न्युन (१०)	स्थानीय (२०)	अल्पकालिन (५)	३५	न्युन महत्त्वपूर्ण
२) संचालन चरण							
१	रोजगारीको अवसर	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम महत्त्वपूर्ण
२	पर्यटन बिकास	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम महत्त्वपूर्ण
३	राजस्व सङ्कलन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम महत्त्वपूर्ण

तालिका ४.२: प्रतिकूल प्रभाव मूल्याङ्कन म्याक्ट्रिक्स

सि.न.	वातावरणीय प्रभाव	प्रकार	परिमाण	सिमा	अवधी	जम्मा जोड	महत्त्व
क) भौतिक प्रभाव							
१) निर्माण चरण							
१	भू-प्रयोगमा परिवर्तन	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	मध्यकालीन (१०)	४० न्युन
२	बायु प्रदूषण	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	अल्पकालीन (०५)	२५ न्युन
३	सतह र भूमिगत पानी प्रदूषण	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	अल्पकालीन (०५)	२५ न्युन
४	ध्वनि प्रदूषण	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	अल्पकालीन (०५)	२५ न्युन
५	पानीको माग र खपत	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	अल्पकालीन (०५)	२५ न्युन
६	ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	अल्पकालीन (०५)	२५ न्युन
७	अधिक उर्जा आवश्यकता	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	दीर्घकालीन (२०)	५० मध्यम महत्वपूर्ण
८	आगलागी, भूकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरू	प्रत्यक्ष	उच्च (६०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	दीर्घकालीन (२०)	९० उच्च
२) संचालन चरण							
१	ठोस फोहोर उत्पादनसँग	प्रत्यक्ष	उच्च (६०)	स्थानिय स्तर (२०)	निर्दिष्ट	दीर्घकालीन (२०)	१०० उच्च

सि.न.	वातावरणीय प्रभाव	प्रकार	परिमाण	सिमा	अवधी	जम्मा जोड	महत्त्व
	सम्बन्धित प्रभाव						
२	तरल फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानिय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
३	वायु प्रदुषण	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानिय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
४	ध्वनि प्रदुषण	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
५	भुमिगत पानीको निष्काशनले पर्ने प्रभाव	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानिय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
६	उच्च उर्जा खपत	अप्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानिय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
७	प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन (भूकम्प, आगलागी, गिद्युतीय सर्ट सकिट आदि)	अप्रत्यक्ष	उच्च (२०)	स्थानिय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
९	यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या	अप्रत्यक्ष	उच्च (२०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम
ख) जैविक प्रभाव							
१) निर्माण चरण							
१	शहरी जैविक विविधतासँग	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय स्तर (२०)	दीर्घकालीन (२०)	६०	मध्यम

सि.न.	वातावरणीय प्रभाव	प्रकार	परिमाण	सिमा	अवधी	जम्मा जोड	महत्त्व
	सम्बन्धित प्रभाव						
ग) सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक क्षेत्रमा पर्ने प्रभाव							
१) निर्माण चरण							
१	कामदारहरूको पेशागत स्वास्थ्य एवं सुरक्षा	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	स्तर	अल्पकालिन (५)	४५ मध्यम
२	बाल श्रम	प्रत्यक्ष	न्युन (१०)	स्थानीय (२०)	स्तर	अल्पकालिन (५)	३५ न्युन महत्त्वपूर्ण
३	महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिसा	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	स्तर	अल्पकालिन (५)	४५ मध्यम
४	सामाजिक सेवा तथा सुविधाहरूमा अबरुद्ध	प्रत्यक्ष	न्युन (१०)	स्थानीय (२०)	स्तर	अल्पकालिन (५)	३५ न्युन
२) संचालन चरण							
१	व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	स्तर	दिर्घकालीन (२०)	६० मध्यम
२	होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाई	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थानीय (२०)	स्तर	दिर्घकालीन (२०)	६० मध्यम
३	लैंगिक विभेद तथा	प्रत्यक्ष	मध्यम (२०)	स्थान (१०)	निर्दिष्ट	दिर्घकालीन (२०)	५० मध्यम

सि.न.	वातावरणीय प्रभाव	प्रकार	परिमाण	सिमा	अवधी	जम्मा जोड	महत्त्व
	कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा						
४	आगन्तुकहरुको सुरक्षा	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दिर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम
५	खाद्यान्न गुणस्तर	प्रत्यक्ष	न्यून (१०)	स्थान निर्दिष्ट (१०)	दिर्घकालीन (२०)	५०	मध्यम

परिच्छेद ८

८. अनुकूल प्रभाव अधिकतम अभिवृद्धि गर्ने तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपायहरू

८.१ अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू

प्रस्तावित आयोजनाको प्रभाव सकारात्मक (फाइदाजनक) का साथै नकरात्मक पनि हुन सक्छ। प्रभाव मूल्यांकन र स्थानीय विद्यमान वातावरणीय अवस्थाको आधारमा सकारात्मक प्रभाव अभिवृद्धि तथा नकरात्मक प्रभाव न्यूनीकरण उपायहरू प्रस्ताव गरिएको छ।

८.२ प्रतिकूल प्रभावका न्यूनीकरणका उपायहरूको बर्गिकरण

नकरात्मक प्रभाव न्यूनीकरणहरूलाई ३ प्रकारमा बर्गिकरण गरिएको छ- क्षतिपूर्ति, सुधारात्मक र प्रतिरोधात्मक।

क) क्षतिपूर्ति उपायको अवलम्बन

क्षतिपूर्तिका उपायहरूमा विशेषगरी प्रतिकूल प्रभाव कम गर्न वा हटाउन नसकिने खालका प्रतिकूल प्रभावहरूको लागि गरिनेछ।

ख) सुधारात्मक उपायको अवलम्बन

सुधारात्मक उपायहरूमा विशेषगरी प्रतिकूल प्रभावलाई कम गरेर स्विकारयोग्य तहसम्म ल्याउनका लागि सुधारात्मक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।

ग) निरोधात्मक उपायको अवलम्बन

प्रतिरोधात्मक उपायहरूमा विशेषगरी गम्भीर खालका प्रतिकूल प्रभावलाई प्रभाव देखा पर्नु अगाडि नै कम गर्न वा निर्मुल गर्न प्रतिरोधात्मक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ।

८.३ अनुकूल प्रभाव अधिकतम तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरूको विवरण

अनुकूल प्रभाव अधिकतम तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरूको कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवारी प्रस्तावकको हुनेछ।

८.३.१) भौतिक प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूको विवरण

१) निर्माण चरण

- भूमि प्रयोगमा परिवर्तन

भवनहरूको निर्माणले भूमि प्रयोगमा हुने परिवर्तन एक अवशिष्ट प्रभाव हो, जुन न्यूनीकरण गर्न सकिँदैन। प्रस्तावित नक्साको आधारमा संरचनात्मक र ल्यान्डस्केप डिजाइनको लागि अगाडि वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

बढ्न प्रस्तावक प्रतिबद्ध हुनेछ। नक्सामा उल्लेख भए अनुसार खुला स्थानहरू, ग्राउन्ड कभरेज र सेट ब्याक निर्माण गर्दा कायम राखिनेछ।

- **वायु प्रदूषण**

निर्माण चरणको बखत हुने वायु प्रदूषणलाई न्यूनीकरण गर्न निर्माण स्थलमा दिनमा एक पटक पानी छर्कने काम गरिनेछ। निर्माण सामग्रीको भण्डारण गर्दा प्लास्टिक वा त्रिपालले छोपिनेछ। डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन प्रयोग गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको वायुप्रदूषण मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र प्रयोग गरिनेछ भने डिजेल जेनेरेटरको स्ट्याक उचाइ कम्तिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ।

- **जल प्रदूषण**

निर्माण शिविर, ब्याचिङ्ग प्लान्ट, मिश्रण क्षेत्रबाट उत्पादन हुने फोहोर पानीलाई जथाभावी विसर्जन गर्न दिईने छैन, फोहोर पानीलाई सोप पिटमा जम्मा गरी थिग्राइनेछ। आकाशे पानी र फोहोर पानीको मिश्रण हुन नदिन निर्माण कार्य वर्षाको समयमा गरिने छैन। सबै निर्माण सम्बन्धी गतिविधिहरू निर्माण स्थलमा सिमित हुनेछ।

- **ध्वनि प्रदूषण**

निर्माण कार्यबाट उत्पन्न हुने ध्वनि प्रदूषणलाई कम गर्न निम्न लिखित न्यूनीकरणका उपायहरू अपनाइनेछः

- उच्च ध्वनि उत्पादन गर्ने उपकरणहरूको प्रयोग दिनको समयमा मात्र गरिनेछ ।
- प्रेसर हर्नको प्रयोगलाई निषेध गरिनेछ ।
- निर्माण चरणमा ढुवानीको लागी प्रयोग हुने सवारीसाधन तथा डिजेल जेनेरेटरहरूको आवधिक मर्मत गरिनेछ ।
- डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन प्रयोग गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र प्रयोग गरिनेछ ।

- **पानीको माग र खपत**

निर्माण चरणमा आवश्यक हुने पानीको आपूर्ति Deep Boring र नगरपालिकाबाट वितरित पानीबाट गरिनेछ। पानीको माग र खपतलाई न्यूनीकरण र यसको उचित व्यवस्थापन गर्न कामदारहरूमा पानी संरक्षण उपायहरू अपनाउने जागरूकता दिईनेछ।

- **ठोस तथा तरल फोहोर व्यवस्थापन**

निर्माण कार्यबाट उत्पन्न हुने अधिकांश फोहोर भनेको उत्खनन् गरिएको माटो हो। उत्खनन् गरिएको माटोलाई सञ्चालन चरणको बेला बगैँचाहरूमा प्रयोग गरिनेछ र बाँकी माटोलाई होटल परिसर सम्माउन प्रयोग गरिनेछ। निर्माण स्थलबाट उत्पन्न हुने ठोस तथा तरल फोहोरको जथाभावी विसर्जन गरिने छैन। पुनःचक्रीय फोहोर तोकिएको ठाउँमा सङ्कलन गरिनेछ र सम्बन्धित विक्रेताहरूलाई आपूर्ति गरिनेछ।

- **अधिक उर्जा आवश्यकता**

निर्माण चरणको बखत ऊर्जा खपतलाई न्यूनीकरण गर्न वातावरणमैत्री उपकरणहरूको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ। यस्तै, आयोजना निर्माण र संचालनको लागि आवश्यकको लागि आवश्यक उर्जा आपूर्तिको लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी होटलको लागि छुट्टै ट्रान्सफर्मर जडा गरिने छ। त्यस्तै वैकल्पिक ऊर्जाको लागि डिजेल जेनरेटरको प्रावधान गरिनेछ।

- **आगलागी, भूकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरू**

प्रकोपको समयमा निर्माणमा संलग्न कामदारहरूको सुरक्षाका लागि निम्न उपायहरू अपनाइनेछः

- निर्माण स्थलमा फायर एक्सटिङ्गुसरहरू राखिनेछ।
- कामदारहरूलाई कामको प्रकृति अनुसार व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको व्यवस्था गरी प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ।
- प्रकोपको समयमा आपतकालीन बहिर्गमन ढोकाको व्यवस्था, जम्मा हुने सुरक्षित स्थानको पहिचान गरिनेछ।
- सुरक्षित बहिर्गमन क्षेत्रका लागि कामदारहरूलाई विवरण दिइनेछ। राष्ट्रिय भवन संहिता बमोजिम भवन निर्माण गरिनेछ।

२) संचालन चरण

- **ठोस फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव**

फोहोरको प्रकृति अनुसार फोहोर छुट्याउनको लागि होटलको प्रत्येक कोठाहरू तथा विभिन्न स्थानहरूमा color-coded & labelled डस्टविन राखिनेछ र यस प्रक्रियालाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ। होटल भित्र उत्पन्न ठोस फोहोरको संरचना मुख्य रूपले कुहिने फोहोर हुन्छ। कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई छुट्टाछुट्टै सङ्कलन गरी कुहिने फोहोरलाई स्थानीय पशुपालन व्यवसायीहरूलाई दिइनेछ र मल पनि बनाइनेछ, नकुहिने फोहोरलाई नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत व्यवस्थापन गरिनेछ र पुनः प्रयोग गर्न वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

मिल्ने फोहोरलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ। फोहोर व्यवस्थापन गर्दा ३R सिद्धान्तलाई पालना गरिनेछ भने सम्भव भएसम्म होटलमा उत्पादन हुने फोहोरहरू होटलमा नै व्यवस्थित गरिनेछ। प्लास्टिक (polyethylene) झोलाको प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ र कागजको फोहोरहरू कम गर्न प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई निर्देशन गरिनेछ। किटनाशक र अन्य रसायनहरूसँग सम्बन्धित फोहोर उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ। इलेक्ट्रोनिक फोहोरलाई छुट्टै सङ्कलन गरी सम्बन्धित विक्रेतालाई आपूर्ति गरिनेछ तथा होटल परिसरमा फोहोर जलाउनु निषेध गरिनेछ।

• तरल फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव

फोहोर पानीको अव्यवस्थित विसर्जनका कारण पानीको स्रोतमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावहरूलाई कम गर्न होटल डिजाइन चरणमा उपयुक्त ढल निकास प्रणाली तथा फोहोर पानी सङ्कलन प्रणाली जस्ता पर्याप्त सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ। भान्साबाट निस्कने तरल फोहोरबाट तेलीय तथा बोसोजन्य फोहोर जम्मा गर्न ग्रिज ट्रयापको प्रयोग गरिनेछ। फोहोर पानी पाइपको चुहावट नियन्त्रण गर्न समय समयमा मर्मत र अनुगमन गरिनेछ।

• वायु प्रदूषण

होटलको सञ्चालन चरणमा प्रमुख वायु प्रदूषकहरू उत्सर्जन हुँदैन तर डिजेल जेनेरेटर र सवारीसाधनको सञ्चालनले SOX, NO_x र PM जस्ता वायु प्रदूषकहरू उत्सर्जन हुन सक्छ। त्यस्ता स्रोतहरूबाट हुने सम्भावित प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न विभिन्न उपायहरू लागू गरिनेछ। केहि उपायहरू निम्न छन्:

- डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन खरीद गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको वायुप्रदूषण मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र खरीद गरिनेछ।
- जेनेरेटरको स्ट्याक उचाइ भूमिबाट कम्तिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ।
- सवारी साधन र डिजेल जेनेरेटर सेटहरूको आवधिक मर्मत गरिनेछ।
- भान्साबाट हुने वायु प्रदूषणलाई न्यूनीकरण गर्न सकेसम्म विद्युतीय उपकरण तथा इन्धनका लागि एल. पी. ग्याँसको प्रयोग गरिन्छ।
- पानी तताउनको लागि सोलारको प्रयोग गरिन्छ।

• ध्वनि प्रदूषण

होटलको भित्र प्रयोग हुने जेनेरेटर र पम्पहरू संचालनको लागी कम आवाज उत्पादन गर्ने उपकरणहरू जस्तै पम्प, डिजेल जेनेरेटरहरू खरीद/प्रयोग गरिनेछ भने जेनेरेटरहरू साइलेन्सरको जडान गरिनेछ र बन्द कक्षमा राखिनेछ। होटल परिसर भित्र प्रेसर हर्नको

प्रयोगमा कडाइका साथ प्रतिबन्ध लगाइनेछ। बेलुका ८ बजे पछि खुला कार्यक्रममा ठुला आवजका गित/संगित बजाइनेछैन।

- **भूमिगत पानीको निष्काशनले पर्ने प्रभाव**

होटल परिसर भित्र पानीको माग नगरपालिकाबाट वितरित पानी र भूमिगत पानीबाट पूर्ण हुन्छ। भूमिगत पानीको रिचार्जको लागि होटल परिसर भित्र प्रशस्त खुला क्षेत्र राखिएकोछ। होटलको ७७.४% क्षेत्र खुला क्षेत्र रहनेछ जसले आकाशे पानी भूमिगत पानी पुनर्भरण गर्न मद्दत गर्दछ। होटलको वगैँचा वाहेको खुल्ला क्षेत्रमा ल्याण्डसेकिपिड गरी घाँस लगाई पानि सोस्न मिल्ने सतह निर्माण गरिनेछ। कम भन्दा कम क्षेत्रफल मात्रै पक्की (कन्क्रिट) गराइनेछ।

- **उच्च उर्जा खपत**

होटल संचलानको क्रममा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको राष्ट्रिय प्रशारण ग्रीणबाट विद्युत जडान तथा पानी तताउन सोलार प्यानलको प्रयोग गरिनेछ। यी दुईमा केही प्रविधिक समस्या आएको खण्डमा मात्रै डिजेल जेनेरेटरको प्रयोग गरिनेछ। यसैगरी, विद्युतीय ऊर्जा खपत न्यूनीकरणका लागि वातावरणमैत्री उपकरणहरूको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ। सम्भव भएसम्म वातावरणमैत्री तथा ऊर्जा खपत कम हुने फ्रिज, माइक्रोवेभ ओभन, एल.इ.डी. मोनिटर तथा बल्बहरूको प्रयोग गरिनेछ। ब्याकअप पावरको लागि डिजेल जेनेरेटरको प्रावधान गरिनेछ। यस होटलमा वातावरणमैत्री नविकरणीय उर्जा वैकल्पिक "उर्जाका संसाधनहरू अर्थात् सौर्य उर्जाको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

- **प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन (भूकम्प, आगलागी, विद्युतीय सर्ट सकिट आदि)**

प्रकोप जोखिमको आवश्यक साधनहरूको व्यवस्था गरिनेछ। फायर एक्सटिङ्ग्युसर सिलिन्डर, फायर होज रिल, वाटर स्पिड्लर, फायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर, अलार्म सिस्टमको व्यवस्था गरिनेछ। होटल भित्र अतिथि कक्ष, लबी र सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा आपतकालीन बहिर्गमन योजना राखिनेछ।

- **यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या**

सवारी साधन पार्किङका लागि पर्याप्त ठाउँको व्यवस्था गरिनेछ। सवारी संकेतहरू जस्तै 'No Roadside Parking', 'Way to Hotel' र 'No Parking' राखिनेछ। होटल वरपर Street light को व्यवस्था गरिनेछ।

द.३.२) जैविक प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपयहरूको विवरण

१) निर्माण चरण

• शहरी जैविक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव

- यस प्रस्तावकले यस होटल निर्माण गर्दा प्रयाप्त वगैचा निर्माण गरि हरियाली कायम गरिनेछ।
- होटल परिसर भित्रको खुल्ला क्षेत्रलाई पक्की सतह नबाई घाँस वा दुवो रोप्ने, स्थानिय तथा आकर्षक फुलहरू रोप्ने जस्ता कार्य गरी हरिया ॥ पर्वद्धन गरिनेछ।
- यस होटल परिसर भित्र चरा-चुरङ्गी तथा मुसा, लोखर्के जस्ता जिव-जन्तु माने कार्यको पुर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ र यदी यस्ता कार्य देखीएका यस्ता कार्य नगर्न सचेत गराई छोडिनेछ

द.३.३) आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरण

१) निर्माण चरण

अ) अनुकूल प्रभाव बढोत्तरिको क्रियाकलाप/उपायहरू

• रोजगारीको अवसर

आयोजनाबाट श्रृजित हुने विभिन्न किसिमको रोजगारिका अवसरहरू सम्बन्धी स्थानीयहरूलाई सचेत गराउनेछ तथा आयोजना क्षेत्र वरपरका स्थानीय बासीन्दाहरूलाई आयोजनाबाट श्रृजना हुने रोजगारमा पहिलो प्राथमिकता प्रदान गरिनेछ। स्थानीय प्रभावित घरहरूमा उपलब्ध ड्राइभर तथा पेन्टरलाई आयोजनामा रोजगारीका लागि प्राथमिकता दिइनेछ। आयोजना क्षेत्रका युवाहरूलाई यस आयोजनाबाट श्रृजना हुने रोजगारमा संलग्न हुन प्रोत्साहन गरिनेछ।

• आयमुलक कार्यक्रम र आयश्रोतमा वृद्धि

होटल निर्माणमा प्रयोग हुने निर्माण सामाग्रीहरू जस्तै सिमेन्ट, रड, बालुवा सकेसम्म स्थानीय आपूर्तिकर्ताहरूबाट खरिद गरिने छ। कामदारहरूको लागि आवश्यक पर्ने खाद्यान्न, तरकारी तथा लत्ता कपडा स्थानीय पसलहरूबाट खरिद गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।

आ) नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरू

• कामदारहरूको सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम

चोटपटक र धूलोको कारणले स्वास्थ्यमा हुने प्रतिकूल असर न्युनीकरण गर्न कामदारहरूलाई स्वास्थ्य तथा सुरक्षाका आधारभुत तालिम, सुरक्षा सामाग्रीहरू जस्तै मास्क, बुट, पञ्जा र औषधि उपचारको लागि प्राथमिक उपचार जस्तै टिचर, आयोडिन, व्याण्डेज प्याड, टेप वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

आदिको व्यवस्था गरिनेछ। कामको प्रकृति अनुसार हेलमेट, सेफ्टी बेल्ट, मास्क, पन्जा र कामदारहरूलाई बुटको प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ। COM D-१९ र अन्य संक्रमित रोगहरूको बारेमा स्थानीय व्यक्ति र कामदारहरूलाई जागरूकता प्रदान गरिनेछ। त्यस्तै भई-परि आउने दुर्घटनाहरूको जोखिम बहन गर्न कामदारहरू लगायत निर्माण स्थलमा खटिने कर्मचारीहरू, निरीक्षण तथा अनुगमनमा खटिने कर्मचारी र परामर्शदाताहरूको विमा गरिनेछ।

- बाल श्रमकप प्रयोग

बालमजदुरी नियन्त्रण गर्नका लागि आयोजनासँग सम्बन्धित कुनै पनि क्रियाकलापमा बाल श्रमको प्रयोग निषेध गरिनेछ र निर्माण व्यवसायीलाई पनि सोहि अनुरूप निर्देशन दिइनेछ।

- महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिंसा

यस आयोजनाले कामदार नियुक्ती गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा कुनै पनि भेदभाव गर्नेछैन। कामदार नियुक्ती कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गरिनेछ। त्यस्तै, निर्माणस्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा कम गर्न सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ। साथै, यौनजन्य हिंसाको कुनै उजुरी आएको खण्डमा प्रहरीको खबर गरी कानुनी प्रकृया शुरु गरिनेछ।

- सामाजिक सेवा तथा सुविधाहरूमा अबरुद्ध

होटल निर्माण कार्यको क्रममा होटलसँगैको सडकमा कहिलेकाही सडक अवरुद्ध हुन सक्ने सम्भावना रहेकोछ। निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने उपकरणहरू तथा सावारी-साधनहरू होटल बाहिरको सडकमा पर्किड गरिनेछैन।

२) संचालन चरण

अ) अनुकूल प्रभाव बढोत्तरिको क्रियाकलाप/उपायहरू

- रोजगारीको अवसर

यस होटल संचालनको क्रममा होटलको विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्नको लागि विभिन्न मानवस्रोतहरू आवश्यक पर्दछ, जस्तै- कुक, हाउसकिपर, व्यवस्थापन, लेखापाल, सुरक्षा गार्ड, सफाई कर्मचारी, पार्किङ व्यवस्थापक, लगायतमा स्थानियहरूलाई दक्षता अनुरूप प्राथमिकता दिइनेछ।

- पर्यटन बिकास

पर्यटकको लागि आवश्यक सबै प्रकारको सुविधाहरू समयको माग अनुसार प्रदात गरिन्छ। यसले पर्यटन व्यवसाय बढाउन मद्दत पुर्याउछ जसको फलस्वरूप रास्ट्रिय र स्थानिय अर्थव्यवस्था सुधार गर्दछ।

- **राजस्व सङ्कलन**

राजस्व सङ्कलन होटल सञ्चालनबाट स्थानीय निकायको राजस्वमा वृद्धि हुन्छ भने कर्मचारीको रूपमा कार्यरत स्थानीयले आफ्नो जीविका चलाउने अवसर पनि पाउने छन्, जसले स्थानीय अर्थव्यवस्था वृद्धि गर्न मद्दत गर्दछ। त्यस्तै होटल सञ्चालनले राजस्व सङ्कलन गर्न, महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ।

- **सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि गरिने सहयोग**

प्रस्तावित होटलले सञ्चालनको शुरुदेखि नै सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत स्थानीय समुदायका लागि सहयोगको गतिविधिहरू गर्ने प्रतिबद्धता गर्दछ। प्रस्तावकले धेरै सामाजिक कार्यक्रम, जागरूकता अभियान तथा पर्यावरण संरक्षण अभियान आदिका लागि बजेट विनियोजन गर्नेछ। त्यस्ता कार्यक्रमहरूमा स्वास्थ्य, शिक्षा, पानी आपूर्ति र सरसफाइ, धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण गर्न सहयोग, नजिकको पहुँच सडकहरूको मर्मतका लागि लागत विनियोजन आदि समावेश छन्।

आ) नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरू

- **व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम**

प्रस्तावकले व्यावसायिक स्वास्थ्य र कर्मचारीहरूको सुरक्षालाई कम गर्न निम्न रणनीति र न्यूनीकरणका उपायहरू कार्यान्वयन गर्नेछ।

- प्रशिक्षित र कुशल कर्मचारीहरूको नियुक्ति गरिनेछ।
- एल.पी.जी. चुहावटसँग सम्बन्धित जोखिमहरूलाई कम गर्न भान्सा क्षेत्र राम्रोसँग ग्यास-पाइप लगायत अन्य चुलोहरू गुणस्तरिय सामग्री प्रयोग गरिनेछ।
- व्याक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू उपलब्ध गराई प्रयोग अनिवार्य गराइनेछ।
- सावधानीका बारे कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिइनेछ र प्राथमिक उपचार किटको प्रावधान गरिनेछ।
- स्वास्थ्य बीमाको प्रावधान गरिनेछ।

- **होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाइ**

होटल क्षेत्रमा वा वरपर स्वास्थ्य तथा सरसफाइ कायम गर्न, सञ्चालन चरणको बखत निम्न प्रक्रियाहरू पूरा गरिनेछः

- बोरिङ्गको पानी प्रयोग गर्नु अघि प्रशोधन गरिनेछ।
- सामुदायिक स्वास्थ्य र सरसफाइ अभ्यासहरूको बारेमा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिइनेछ।
- होटल परिसर भित्र सफाइ कायम गरिनेछ।

- **लैंगिक विभेद तथा कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा**

यस आयोजनाले कामदार नियुक्ती गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा कुनै पनी भेदभाव गर्नेछैन। कामदार नियुक्ती कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गरिनेछ। त्यस्तै, कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा कम गर्न सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ। साथै, यौनजन्य हिंसाको कुनै उजिरी आएको खण्डमा प्रहरीको खबर गरी कानुनी प्रकृया शुरु गरिनेछ।

- **आगन्तुकहरूको सुरक्षा**

मुख्य प्रवेशद्वारमा सुरक्षा चौकीद्वारा प्रवेशद्वार नियन्त्रण गरिनेछ। सवारी साधनहरूको 'पार्किङ्ग पनि सुरक्षा गार्डद्वारा संचालित हुनेछ। अवैध गतिविधिहरूको निगरानीका लागि मुख्य प्रवेशद्वार, लबी र अन्य सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा सि.सि.टि.भी.को स्थापना गरिनेछ। सार्वजनिक क्षेत्र र लबी, रिसेप्शन आदिमा सुरक्षा हटलाइन नम्बरहरू (नजिकको प्रहरी चौकी) सवैले देखिने गरी राखिनेछ। होटल वरपर स्ट्रीट लाईटको स्थापना गरिनेछ।

- **खाद्यन्न गुणस्तर**

- खाद्यन्न गुणस्तर भान्सामा काम गर्ने कर्मचारीहरूको सुरक्षा तथा खाद्यन्नको गुणस्तर कायम राखिनेछ।
- उचित पोशाकको व्यवस्था गरिनेछ।
- खाद्यन्नको म्याद समाप्त भए/नभएको जाँच गरिनेछ।
- स्थानीय कृषि उत्पादनलाई प्राथमिकता दिइनेछ।
- खाद्यन्नको लागि प्रयोग हुने उपकरण तथा भाँडाहरू सफा र सेनिटाइज गरिनेछ। प्रत्येक उपकरण तथा भाँडाहरू प्रयोग पछि सफा गरिनेछ।
- खाना पकाउन प्रयोग गरिने पानी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्डहरूको अनुपालनमा हुनेछ।

- बहु-जातीयता, संस्कृति, धर्मका व्यक्तिहरूको प्रवाह

कर्मचारीहरूलाई विविध जाति र सामाजिक संस्कृतिलाई सम्मान गर्न सचेतना दिइनेछ । यदि होटलको सञ्चालनका क्रममा सामाजिक र सांस्कृतिक समस्याको बारेमा कुनै विवाद उत्पन्न भयो भने तुरुन्तै त्यस समस्याको समाधान गरिनेछ ।

- स्थानीयवासीको गुनासो

होटल सञ्चालनको स्थानियवासीको गुनासो सुनुवाइ र सम्बोधन गर्नको लागी वार्ड अध्यक्ष (वा प्रतिनिधी), स्थानिय पर्यटन समिती तथा स्थानियहरु सम्मिलित अनुगमन समिती गठन गरि सो समिती मार्फत सम्बोधन गरिनेछ ।

तालिका ८.१ : सकारात्मक प्रभावहरू बढोत्तरीका उपाहरू

बिषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरिको क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
निर्माण चरण								
सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक क्षेत्र	रोजगारीको अवसर	विभिन्न किसिमको रोजगारहरू सम्बन्धी स्थानीयहरूलाई सचेत गराउने स्थानीय बासीन्दाहरूलाई रोजगारमा पहिलो प्राथमिकता सीप प्रशिक्षण, जागरूकता र आय उत्पादन कार्यक्रम	निर्माण क्षेत्र	वडा कार्यालयसँगको सहकार्य	निर्माण चरण	प्रस्तावक / संचालक	ने.रु. २००,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	आयमुलक कार्यक्रम र आयश्रोतमा वृद्धि	होटल निर्माणमा प्रयोग हुने निर्माण सामग्रीहरू जस्तै सिमेन्ट, रड, बालुवा सकेसम्म स्थानीय आपूर्तिकर्ताहरूबाट खरिद गरिने छ। कामदारहरूको लागि आवश्यक पर्ने खाद्यान्न, तरकारी तथा लत्ता कपडा स्थानीय पसलहरूबाट खरिद गर्न प्रोत्साहित गरिने छ।	निर्माण क्षेत्र	वडा कार्यालयसँगको सहकार्य	निर्माण चरण	प्रस्तावक / संचालक	-	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरिको क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
सञ्चालन चरण								
सामाजिक, आर्थिक र साँस्कृतिक क्षेत्र	रोजगारीको अवसर	यस होटल संचालनको क्रममा होटलको विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्नको लागि विभिन्न मानवस्रोतहरु आवश्यक पर्दछ, जस्तै- कुक, हाउसकिपर, व्यवस्थापन, लेखापाल, सुरक्षा गार्ड, सफाई कर्मचारी, पार्किङ्ग व्यवस्थापक, लगायतमा स्थानियहरुलाई दक्षता अनुरूप प्राथमिकता दिइनेछ ।	होटल परिसर र प्रभावित वार्ड	वडा कार्यालयसँगको सहकार्य	संचलान चरण	प्रस्तावक / संचालक	-	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	पर्यटन बिकास	पर्यटकको लागि आवश्यक सबै प्रकारको सुविधाहरु समयको माग अनुसार प्रदान गरिन्छ। यसले पर्यटन व्यवसाय बढाउन मद्दत पुर्याउछ जसको फलस्वरुप रास्ट्रिय र स्थानिय अर्थव्यवस्था सुधार गर्दछ।	होटल परिसर र प्रभावित वार्ड	वडा कार्यालयको सहकार्यमा	संचलान चरण	प्रस्तावक / संचालक	-	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	राजस्व सङ्कलन	राजस्व सङ्कलन होटल सञ्चालनबाट स्थानीय	होटल	वडा	संचलान	प्रस्तावक	-	व.व.म,

बिषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको बढोत्तरिको क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		निकायको राजस्वमा वृद्धि हुन्छ भने कर्मचारीको रूपमा कार्यरत स्थानीयले आफ्नो जीविका चलाउने अवसर पनि पाउने छन्, जसले स्थानीय अर्थव्यवस्था वृद्धि गर्न मद्दत गर्दछ। त्यस्तै होटल सञ्चालनले राजस्व सङ्कलन गर्न, महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ।	परिसर र प्रभावित स्थानिय तह	कार्यालयको सहकार्यमा	चरण	/ संचालक		उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा						ने.रु. २००,०००	

तालिका ८.२ : नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयन तथा लाग्ने अनुमानित रकम र जिम्मेवारी

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु.)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
निर्माण चरण								
आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरण	कामदारहरूको सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम	कामको प्रकृति अनुसार हेलमेट, सेफ्टी बेल्ट, मास्क, पन्जा र कामदारहरूलाई बुटको प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ। COMD-१९ र अन्य संक्रमित रोगहरूको बारेमा स्थानीय व्यक्ति र कामदारहरूलाई जागरूकता प्रदान गरिनेछ। निर्माण स्थलमा खटिने कर्मचारीहरू, निरीक्षण तथा अनुगमनमा खटिने कर्मचारी र	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर को निगारानीमा	निर्माण कार्य भन्दा अगाडी	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा समावेश रकम बाहेक २००,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		परामर्शदाताहरूको विमा गरिनेछ।						
	बाल श्रम	बाल श्रमको प्रयोग प्रतिवन्ध गर्ने	होटल परिसर	आयोजना सुपरभाइजर को निगारानीमा	निर्माण कार्य भन्दा अगाडी	प्रस्तावक/ संचालक	लागत नलाग्ने	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिसा	कामदार नियुक्ती गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा भेदभाव नगर्ने कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गराउने सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर को निगारानीमा	निर्माण कार्य भन्दा अगाडी	प्रस्तावक/ संचालक	लागत नलाग्ने	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	सामाजिक सेवा	निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने	होटल	आयोजनाको	निर्माण	प्रस्तावक/	लागत	व.व.म,

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	तथा सुविधाहरूमा अबरुद्ध	उपकरणहरू तथा सावारी-साधनहरू होटल बाहिरको सडकमा पार्किङ गरिनेछैन ।	परिसर	सुपरभाइजर को निगारानीमा	कार्य भन्दा अगाडी	संचालक	नलाग्ने	उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा						२००,०००	
जैविक क्षेत्र	शहरी जैबिक विविधतासँग सम्बन्धित प्रभाव	प्रयास वगैचा निर्माण गरि हरियाली कायम गर्ने चरा-चुरङ्गी तथा मुसा, लोखर्के जस्ता जिव-जन्तु मार्ने कार्यको पुर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ	होटल क्षेत्र	आयोजना सुपरभाइजर को निगारानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	-	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा						-	
भौतिक प्रभाव	भूमि प्रयोगमा परिवर्तन	नक्सामा उल्लेख भए अनुसार खुला स्थानहरू, ग्राउन्ड कभरेज र सेट ब्याक निर्माण गर्दा कायम	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा न.पा.	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	-	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		राखिनेछ।		को निगरानीमा				
	वायु प्रदूषण	निर्माण स्थलमा दिनमा एक पटक पानी छर्किनेछ । निर्माण सामग्रीको भण्डारण गर्दा प्लास्टिक वा त्रिपालले छोपिनेछ डिजेल जेनरेटरको स्ट्याक उचाइ कम्तिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ।	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा न.पा. को निगरानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा समावेश रकम बाहेक ५,००,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जल प्रदूषण	फोहोर पानीलाई जथाभावी विसर्जन गर्न दिईने छैन भने खाडलमा जम्मा गरी थिग्राइनेछ। निर्माण कार्य वर्षाको समयमा गरिने	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा न.पा. को निगरानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा सामवेश बाहेक	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		छैन। सबै निर्माण सम्बन्धी गतिविधिहरू निर्माण स्थलमा सिमित हुनेछ।					५००,०००	
	ध्वनि प्रदूषण	उच्च ध्वनि उत्पादन गर्ने उपकरणहरूको प्रयोग दिनको समयमा मात्र गरिनेछ। हर्नको प्रयोगलाई निषेध गरिनेछ। निर्माण चरणमा प्रयोग हुने सवारीसाधन तथा डिजेल जेनेरेटरहरूको आवधिक मर्मत गरिनेछ। डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन प्रयोग गर्दा नेपाल सरकारले	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा न.पा. को निगरानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		तोकेको ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र प्रयोग गरिनेछ ।						
	पानीको माग र खपत	निर्माण चरणमा आवश्यक हुने पानीको आपूर्ति Deep Boring र नगरपालिकाबाट वितरित पानीबाट गरिनेछ। पानीको माग र खपतलाई न्युनीकरण र यसको उचित व्यवस्थापन गर्न कामदारहरूमा पानी संरक्षण उपायहरू अपनाउने जागरूकता दिईनेछ।	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा सामवेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	ठोस तथा तरल फोहोर	निर्माण कार्यबाट उत्पन्न हुने अधिकांश फोहोर भनेको उत्खनन्	होटल क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर	निर्माण कार्य	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा	व.व.म, उ.प.स.म.,

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	व्यवस्थापन	गरिएको माटो हो। उत्खनन् गरिएको माटोलाई बगैँचाहरूमा र होटल परिसर सम्माउन प्रयोग गरिनेछ। फोहोर जथाभावी विसर्जन गरिने छैन।		तथा वार्ड कार्यालयको सहकार्यमा	सँगै		सामवेश	सि.न.पा.
	अधिक उर्जा आवश्यकता	निर्माण चरणको बखत ऊर्जा खपतलाई न्युनीकरण गर्न वातावरणमैत्री उपकरणहरूको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ। त्यस्तै वैकल्पिक ऊर्जाको लागि डिजेल जेनरेटरको प्रावधान गरिनेछ।	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर को निगारानीमा	निर्माण कार्य सँगै	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा सामवेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	आगलागी, भूकम्पीय तथा	निर्माण स्थलमा फायर एक्सटिङ्गुसरको प्रावधान	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर	निर्माण कार्य	प्रस्तावक/ संचालक	निर्माण लागतमा	व.व.म,

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	अन्य सम्भावित प्रकोपहरू	गरिनेछ। कामदारहरूलाई व्यक्तिगत सुरक्षाको व्यवस्था गरिनेछ। प्रकोपको समयमा आपतकालीन बहिर्गमन ढोकाको व्यवस्था, जम्मा हुने सुरक्षित स्थानको पहिचान गरिनेछ। सुरक्षित बहिर्गमन क्षेत्रका लागि कामदारहरूलाई विवरण दिइनेछ। राष्ट्रिय भवन संहिता बमोजिम भवन निर्माण गरिनेछ।		तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	सँगै		समावेश रकम बाहेक ५,००,०००	उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा						१५,००,०००	

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
सञ्चालन चरण								
आर्थिक-सामाजिक-साँस्कृतिक वातावरण	व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम	प्रशिक्षित र कुशल कर्मचारीहरूको नियुक्ति गरिनेछ। एल.पी.जी. चुहावटसँग सम्बन्धित जोखिमहरूलाई कम गर्न भान्सा क्षेत्र राम्रोसँग ग्यास-पाइप लगायत अन्य चुलोहरू गुणस्तरिय सामग्री प्रयोग गरिनेछ। व्याक्तीगत सुरक्षा सामग्रीहरू उपलब्ध गराई प्रयोग अनिवार्य गराइनेछ। स्वास्थ्य बीमाको प्रावधान गरिनेछ।	होटल परिसर	सुपरभाइजर को निगारानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाइ	बोरिङ्गको पानी प्रयोग गर्नु अघि प्रशोधन गरिनेछ। सामुदायिक स्वास्थ्य र सरसफाइ अभ्यासहरूको बारेमा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिइनेछ। होटल परिसर भित्र सफाइ कायम गरिनेछ।	होटल परिसर	सुपरभाइजर को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	लैंगिक विभेद तथा कार्यास्थलमा हुने यौनजन्य हिंसा	कामदार नियुक्ती गर्दा तथा पारिश्रामिक दिँदा महिला-पुरुषमा कुनै पनि भेदभाव गर्नेछैन। कामदारहरूलाई यौनजन्य हिंसाको बारेमा सचेत गरिनेछ।	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

विषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		सिसिटिभीको व्यवस्था तथा नियमित अनुगमन गरिनेछ।						
	आगन्तुकहरुको सुरक्षा	मुख्य प्रवेशद्वारमा सुरक्षा चौकीदारद्वारा प्रवेशद्वार नियन्त्रण गरिनेछ। अवैध गतिविधिहरुको निगरानीका लागि मुख्य प्रवेशद्वार, लबी र अन्य सार्वजनिक क्षेत्रहरुमा सि.सि. टि.भी.को स्थापना गरिनेछ। सार्वजनिक क्षेत्र र लबी, रिसेप्शन आदिमा सुरक्षा हटलाइन नम्बरहरु (नजिकको प्रहरी चौकी) सवैले देखिने गरी राखिनेछ। होटल वरपर स्ट्रीट लाईटको	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		स्थापना गरिनेछ।						
	खाद्यान्न गुणस्तर	उचित पोशाकको व्यवस्था गरिनेछ। खाद्यन्नको म्याद समाप्त भए/नभएको जाँच गरिनेछ। खाद्यान्नको लागि प्रयोग हुने उपकरण तथा भाँडाहरू सफा र सेनिटाइज गरिनेछ। प्रत्येक उपकरण तथा भाँडाहरू प्रयोग पछि सफा गरिनेछ। खाना पकाउन प्रयोग गरिने पानी राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्डहरूको अनुपालनमा	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		हुनेछ।						
	बहु-जातीयता, संस्कृति, धर्मका व्यक्तिहरूको प्रवाह	कर्मचारीहरूलाई विविध जाति र सामाजिक संस्कृतिलाई सम्मान गर्न सचेतना दिइनेछ। यदि होटलको सञ्चालनका क्रममा सामाजिक र सांस्कृतिक समस्याको बारेमा कुनै विवाद उत्पन्न भयो भने तुरुन्तै त्यस समस्याको समाधान गरिनेछ।	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	स्थानीयवासीको गुनासो	होटल सञ्चालनको स्थानियवासीको गुनासो सुनुवाई र सम्बोधन गर्नको लागि वार्ड अध्यक्ष (वा प्रतिनिधी), स्थानिय पर्यटन समिती तथा स्थानियहरु सम्मिलित अनुगमन समिती गठन गरि सो समिती	होटल परिसर	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		मार्फत सम्बोधन गरिनेछ ।						
भौतिक प्रभाव	ठोस फोहोर उत्पादनसँग सम्बन्धित प्रभाव	फोहरको प्रकृति अनुसार फोहर छुट्याउनको लागि प्रत्यक कोठाहरू तथा विभिन्न स्थानहरूमा color-coded & labelled डस्टबिन राखिनेछ। कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई छुट्टाछुट्टै सङ्कलन गरी कुहिने फोहोरलाई स्थानीय पशुपालन व्यवसायीहरूलाई दिइनेछ र मल पनि बनाइनेछ, नकुहिने फोहोरलाई नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली मार्फत व्यवस्थापन गरिनेछ र पुनः प्रयोग	होटल र वरीपरी को क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		<p>गर्न मिलने फोहोरलाई पुनः प्रयोग गरिनेछ। फोहोर व्यवस्थापन गर्दा ३R सिद्धान्तलाई पालना गरिनेछ।</p> <p>प्लास्टिक झोलाको प्रयोग प्रतिबन्धित गरिनेछ।</p> <p>कीटनाशक र अन्य रसायनहरूसँग सम्बन्धित फोहोर उचित रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ। इलेक्ट्रोनिक फोहोरलाई छुट्टै सङ्कलन गरी सम्बन्धित विक्रेतालाई आपूर्ति गरिनेछ तथा होटल परिसरमा फोहोर जलाउनु निषेध गरिनेछ।</p>						
	तरल फोहोर उत्पादनसँग	उपयुक्त ढल निकास प्रणाली तथा फोहोर पानी सङ्कलन प्रणाली जस्ता	होटल र	आयोजनाको सुपरभाइजर	संचालन चरणमा	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा	व.व.म,

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	सम्बन्धित प्रभाव	पर्याप्त सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ। फोहोर पानी पाइपको चुहावट नियन्त्रण गर्न समय समयमा मर्मत र अनुगमन गरिनेछ। फोहोर पानीको विसर्जन गर्दा सार्वजनिक ढलहरूमा पठाउने औद्योगिक एफ्लुएन्टको मापदण्ड बमोजिम मात्र विसर्जन गरिनेछ।	वरीपरी को क्षेत्र	तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	नियमित		समावेश	उ.प.स.म., सि.न.पा.
	वायु प्रदूषण	डिजेल जेनेरेटर तथा सवारी साधन खरीद गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको वायुप्रदूषण मापदण्ड भित्र पर्ने गरी मात्र खरीद गरिनेछ। जेनेरेटरको स्ट्याक उचाइ भूमिबाट	होटल र वरीपरी को क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		<p>कम्तिमा १५ मिटर कायम राखिनेछ।</p> <p>सवारी साधन र डिजेल जेनेरेटर सेटहरूको आवधिक मर्मत गरिनेछ।</p> <p>भान्साबाट हुने वायु प्रदूषणलाई न्युनीकरण गर्न सकेसम्म विद्युतीय उपकरण तथा इन्धनका लागि एल. पी. ग्याँसको प्रयोग गरिन्छ।</p> <p>पानी तताउनको लागि सोलारको प्रयोग गरिन्छ।</p>						
	ध्वनि प्रदुषण	होटलको भित्र प्रयोग हुने जेनेरेटर र पम्पहरू संचलानको लागी कम आवाज उत्पादन गर्ने उपकरणहरू	होटल र वरीपरी	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र	संचालन चरणमा	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा	व.व.म, उ.प.स.म.,

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		जस्तै पम्प, डिजेल जेनरेटरहरू खरीद/प्रयोग गरिनेछ भने जेनरेटरहरू साइलेन्सरको जडान गरिनेछ र बन्द कक्षमा राखिनेछ। होटल परिसर भित्र हर्नको प्रयोगमा कडाइका साथ प्रतिबन्ध लगाइनेछ। बेलुका ८ बजे पछि खुला कार्यक्रममा ठुला आवजका गित/संगित बजाइनेछैन।	को क्षेत्र	न.पा.को निगरानीमा	नियमित		समावेश	सि.न.पा.
	भूमिगत पानीको निष्काशनले पर्ने प्रभाव	भूमिगत पानीको रिचार्जको लागि होटल परिसर भित्र प्रसस्त खुला क्षेत्र राखिएकोछ। होटलको ८८.१२% प्रतिशत जग्गा खुला क्षेत्र रहनेछ, जसले आकाशो पानी	होटल र वरीपरी को क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
		भूमिगत पानी पुनर्भरण गर्न मद्दत गर्दछ।						
	उच्च उर्जा खपत	विद्युतीय ऊर्जा खपत न्यूनीकरणका लागि वातावरणमैत्री उपकरणहरूको प्रयोगलाई बढावा दिइनेछ। ब्याकअप पावरको लागि डिजेल जेनरेटरको प्रावधान गरिनेछ भने पानी तताउनको लागि सोलार प्यानलको प्रयोग गरिनेछ।	होटल र वरीपरी को क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन (भूकम्प, आगलागी,	प्रकोप जोखिमको आवश्यक साधनहरूको व्यवस्था गरिनेछ। फायर एक्सटिङ्ग्युसर सिलिन्डर, फायर होज रिल, वाटर स्प्रिङ्गलर,	होटल र वरीपरी को	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित बजेट (ने.रु)	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन
	गिद्युतीय सर्ट सकिट आदि)	फायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर, अलार्म सिस्टमको व्यवस्था गरिनेछ। होटल भित्र अतिथि कक्ष, लबी र सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा आपतकालीन बहिर्गमन योजना राखिनेछ।	क्षेत्र	निगरानीमा				
	यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या	सवारी साधन पार्किङ्गका लागि पर्याप्त ठाउँको व्यवस्था गरिनेछ। सवारी संकेतहरू जस्तै 'No Roadside Parking', 'Way to Hotel' र 'No Parking' राखिनेछ। होटल वरपर Street light को व्यवस्था गरिनेछ।	होटल र वरीपरी को क्षेत्र	आयोजनाको सुपरभाइजर तथा वार्ड र न.पा.को निगरानीमा	संचालन चरणमा नियमित	प्रस्तावक/ संचालक	संचालन लागतमा समावेश	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयनको कुल लागत							१७,००,०००	

८.४ रेकर्ड र सुधारात्मक कार्यहरू (वातावरणीय व्यवस्थापन इकाई तथा गुनासो व्यवस्थापन संयन्त्र)

प्रस्तावकले होटलको प्रशासकिय संयन्त्रमा वातावरणीय व्यवस्थापन इकाई स्थापना गरि वातावरणीय व्यवस्थापन तथा गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गरिनेछ। होटल निर्माण तथा संचालनको क्रममा वातावरण विज्ञको संयोजकत्वामा एकजना इन्जिनियर तथा एकजना समाजशास्त्रीले वातावरणीय व्यवस्थापन तथा गुनासो व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गर्नेछन्। वातावरणीय व्यवस्थापन इकाईले यस वातावरणीय प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका न्यूनीकरणका उपायहरू लागु गरे/नगरेको अनुगमन गर्ने, दैनिक सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त सुझाव तथा गुनासाहरू संकलन गरी दैनिक रेकर्ड राख्ने र गुनासाहरूको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी हुनेछ। गुनासाहरू संकलन प्रक्रियामा सहज वातावरण सिर्जना गर्न होटल क्षेत्र भित्र, बाहिर तथा कामदारलाई सहज हुने स्थानमा गुनासो संकलन बक्स राखिने छ। यसबाहेक वातावरणीय व्यवस्थापन इकाईले कामदार, स्थानीय व्यक्ति, संस्था र अन्य निकायका गुनासा तथा भनाई समेटि समाधान गर्ने प्रयास गर्नेछ। प्रत्येक दिन गुनासाहरू संकलन गरि गुनासाहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ। यदि गुनासाहरू जटिल र आफैले निवारण गर्न सकिने प्रकारका छैनन् भने होटल प्रस्तावकलाई पेश गरि व्यवस्थापन गरिनेछ। साथै वातावरणीय व्यवस्थापन इकाईले प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण प्रतिवेदन र संघिय सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानिय सरकारले जारी गरेको अन्य वातावरणीय मापदण्डमा सिफारिस गरिएको प्रावधानलाई कार्यान्वयन गर्नेछ। वातावरणीय व्यवस्थापन इकाईले वातावरणीय व्यवस्थापन सम्बन्धी गरेका कार्यक्रमका साथै सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत होटलले प्रत्येक वर्ष व्यवस्थापन सम्बन्धी गरेका कार्यक्रमका साथै सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत सम्बन्धी होटलले प्रत्येक वर्ष स्थानीय सरकारसंग समन्वय गरी स्थानीय समुदायमा गरेका कार्यक्रमको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरि सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्नेछ ।

८.५ व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व

व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत होटलले स्थानीय सरकारसंग समन्वय गरी स्थानीय समुदायको आवश्यकताको आधारमा त्यस क्षेत्रको सामुदायिक विकासको लागि आवश्यक सहयोग गर्नेछ। स्थानीय समुदाय आर्थिक रूपमा बिपन्न रहेकाले समुदायमा जिविकोपार्जन सम्बन्धी व्यवसायमुलक तालिम प्रदान दिनुका साथै जनचेतना मुलक कार्यक्रम गर्नु आवश्यक देखिन्छ। होटलले होटल सम्बन्धी सीपमुलक तालिम दिई योग्य व्यक्तिलाई आवश्यकता आधारमा होटलमा रोजगारी दिने प्रयास गर्नेछ। यसका साथै सार्वजनिक स्थानमा सरसफाई सम्बन्धी

कार्यक्रममा सहयोग, स्वास्थ्य केन्द्र तथा सामुदायिक विद्यालयको सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम, स्थानिय सामुदायिक संस्थाको सशक्तीकरण र स्थानिय धार्मिक सांस्कृतिक संरचनाहरूको संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम गरिनेछ। यी कार्यक्रमहरू होटल संचालन, प्रभावित वडा कार्यालय तथा स्थानियहरूको समनव्यमा कार्यन्वयन गरिनेछ।

तालिका ६.१: व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू

कार्यक्रम	विवरण	अवधी
होटल नजिक वृक्षरोपण	वार्ड कार्यालय तथा टोल विकास समितीको सहकार्यमा	संचालन चरण, वार्षिक
सार्वजनिक स्थानमा सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रममा सहयोग	वार्ड कार्यालय तथा टोल विकास समितीको सहकार्यमा	संचालन चरण, आवश्यकता अनुसार
स्वास्थ्य केन्द्र तथा समुदायिक विद्यालयको सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम	स्वास्थ्य केन्द्र तथा समुदायिक विद्यालय संचालक समिति तथा वार्ड कार्यालय र होटल संचालकको आपसी समझदारीमा	संचालन चरण, आवश्यकता अनुसार
स्थानिय सामुदायिक संस्थाको सशक्तीकरण	स्थानिय सामुदायिक संस्थाको आवश्यकता अनुसार	संचालन चरण, आवश्यकता अनुसार
स्थानिय धार्मिक सांस्कृतिक संरचनाहरूको संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम	वार्ड कार्यालय र होटल संचालकको आपसी समझदारीमा	संचालन चरण, आवश्यकता अनुसार

परिच्छेद ९

९. वातावरणीय अनुगमन

वातावरण संरक्षण ऐनको दफा ३९ (१) र (२) तथा वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम ४५ (१) र (२) ले कुनै पनि प्रस्ताव वा आयोजनाको वातावरणीय अनुगमनको लागी कानूनी व्यवस्था गरेको छ। वातावरण संरक्षण ऐनको दफा ३९ (१) ले वन तथा वातावरण मन्त्रालय वा वातावरण विभागलाई अनुगमन तथा निरिक्षण गर्ने अधिकार प्रदान गरेकोछ। त्यस्तै, वातावरण संरक्षण ऐनको दफा ३९ (२) ले आफ्नो क्षेत्रभित्रको वातावरण संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले प्रदेश सरकार वा स्थानिय तहलाई वातावरण संरक्षण ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, निर्देशिका, कार्यविधि वा मापदण्डको कार्यान्वयन भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन वा निरिक्षण गर्न सक्ने अधिकार प्रदान गरेको छ। वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम ४५ (१) ले कुनै पनि प्रस्तावको निर्माण तथा सञ्चालन गर्ने चरणमा सोबाट वातावरणमा परेको प्रभावको विषयमा प्रत्येक छ महिनामा स्वःअनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय वा विभागमा पेश गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था गरे अनुरूप प्रस्तावकले यस प्रतिवेदनको अनुसूची ११ मा समावेश गरिएको ढाँचामा स्वःअनुगमन सोको प्रतिवेदन बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालय वा वातावरण विभागमा पेश गर्नेछ।

वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम ४५ (२) ले ऐनको दफा ३९ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालय वा वातावरण विभागले कुनै आयोजनाको अनुगमन तथा निरिक्षण गर्दा प्रस्ताव स्वीकृत हुदाँका बखत वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनमा उल्लेखित सिमा भन्दा बढी प्रभाव परेको देखिएमा त्यस्ता प्रभाव हटाउन वा हटाउने उपाय अवलम्बन गर्न सो आयोजनाको प्रस्तावकले निर्देशन दिने र सो निर्देशनको पालान गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था गरेको छ। त्यस्तै, वातावरण संरक्षण ऐनको दफा २१ र दफा २२ तथा वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम २३ र नियम २४ ले वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार गर्नु पर्ने कार्य प्रभावकारी रूपले भए नभएको सम्बन्धमा अनुगमन गर्न सक्ने गरी वातावरण निरिक्षकलाई विभिन्न व्यवस्था गरेकोछ। वातावरण निरिक्षकले वातावरण संरक्षण ऐन वा वातावरण संरक्षण नियमावली तथा वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन अनुसार गर्नु पर्ने कार्य नगरेको खण्डमा त्यस्ता कार्य रोक्का गरी सो को जनाकारी तथा प्रतिवेदन सम्बन्धीत निकाय तथा वातावरण विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ। वातावरण निरिक्षकले अनुगमन प्रतिवेदनमा कानून बमोजिम कारबाहीको सिफारिस गर्न सक्ने प्रवाधान रहेकोछ।

यस आयोजनाको लागि अनुगमनका उद्देश्यहरू निम्न अनुसार रहेका छन्-

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

आयोजनाको कार्यान्वयनलाई कानूनमा व्यवस्था भए अनुरूप बनाउन वातावरणीय प्रभाव कम गर्न अपनाइएका उपाय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुसार कार्यान्वयन भएका छन् कि छैनन् भन्ने कुरा जँचन, पहिचान गरीएका तथा आँकलित प्रभाव वास्तविकतासँग कति नजिक छन् जानकारि संकलन गर्न

९.१ अनुगमनका प्रकार

क) प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन

आधारभूत अनुगमनले वातावरणीय स्रोतहरूको आधारभूत अवस्था निर्धारित गर्न मद्दत गर्दछ। आधारभूत अनुगमनले आयोजनाको वा.प्र.मू. प्रतिवेदनको स्वीकृति पछि र निर्माण कार्य शुरु हुनु भन्दा अगाडि गरिनेछ।

ख) नियमापालन अनुगमन

वा.प्र.मू. प्रतिवेदनले सिफारिस गरेको वातावरणीय संरक्षण उपायहरू, आयोजनाको वा.प्र.मू. प्रतिवेदन स्वीकृतीको बेला निर्धारित अन्य सर्तहरू तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी निर्धारित मापदण्डको पालाना गरेको छ वा छैन यकिन गर्न नियमापालन अनुगमन गरिनेछ।

ग) प्रभाव अनुगमन

प्रभाव अनुगमन सामान्यतया वातावरणीय न्यूनीकरण उपायहरूको प्रभावकारिताको आकलन गर्नको लागि गरिन्छ। प्रभाव अनुगमन मूल्याङ्कन प्रत्येक पूर्वानुमानित प्रभाव र वातावरणीय संरक्षण उपायहरूको प्रभावकारितामा केन्द्रित हुनेछ।

९.२ वातावरणीय अनुगमनका सूचक

अनुगमनको लागि कम प्राकृतिक भिन्नता र फराकिलो उपयोगिता तथा मापनयोग्य हुने सूचकहरूलाई प्रयोग गरिनेछ। वातावरणीय अनुगमनमा प्रयोग हुने सुचकहरू तालिका ९.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

९.३ अनुगमनको विधि

आयोजनाको अनुगमनको लागि स्थलगत अध्ययन, आयोजना कार्यालयबाट प्राप्त हुने तथ्यांकहरू, स्थानीयहरूसंगको अन्तरक्रिया तथा सरोकारवालाहरूसँगको छलफल आदि विधि अपनाइनेछ। यसका साथै आयोजना क्षेत्रको नमूना (वायु, ध्वनि, पानी, आदि) सङ्कलन गरी प्रयोगशालामा नमूना परीक्षण गरी थप विश्लेषण गरिनेछ। आयोजनाको अनुगमन गर्दा विज्ञद्वारा तयार पारिएका सूचक/मानकहरूको साथ आयोजनाको अनुगमन गरिनेछ। आयोजनाको अनुगमन वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

कार्य गर्दा आयोजनासँग सम्बन्ध राख्ने विभिन्न निकायहरू, आयोजना कार्यालय, प्रस्तावक तथा प्रस्तावक अन्तर्गतका निकायहरू, वन विभाग, डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन, आयोजनाबाट प्रभावित स्थानीय तह तथा वडा कार्यालयहरूको सहकार्यमा गरिनेछ। थप विवरण तालिका ९.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

९.४ अनुगमनको लागि समय तालिका

आयोजना निर्माण तथा सञ्चालन चरणका विभिन्न अवस्थाका अनुगमन गर्नुपर्ने भएकाले सूचकको प्रकृति हेरी वातावरणीय अनुगमन गर्ने समय तालिका उल्लेख गरिनेछ। समय तालिकाको विवरण बारेमा तालिका ९.१ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

९.५ अनुगमन गर्ने निकाय

प्रस्तावित होटल निर्माणसँग सम्बन्धित वातावरणीय व्यवस्थापन तथा अनुगमनको जिम्मेवारीमा विभिन्न निकाय/संस्थाहरूलाई आयोजनाको फरक-फरक गतिविधिहरूको लागि फरक फरक दायित्व सहित संलग्न हुनेछन्। वातावरणीय सुरक्षा उपायहरूको कार्यान्वयन तथा अनुगमन कार्यको लागि विभिन्न मुख्य निकाय/संस्थाहरू जिम्मेवार हुनेछन्। तालिका ९.१ मा यस प्रस्तावित आयोजनासँग सम्बन्धित वातावरणीय व्यवस्थापनको उत्तरदायित्वमा विभिन्न निकायहरू समावेश गरिएका छन् र प्रत्येक निकायहरूको विशेष गतिविधिहरूका लागि विशेष जिम्मेवारहरू समेत तोकिएको छ।

प्रस्तावकद्वारा आन्तरिक रूपमा आवधिक अनुगमन गरिनेछ भने सरकारी पक्षबाट पनि अनुगमन गरिनेछ। लुम्बिनी प्रदेश सरकार प्रकाशित वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा २७ बमोजिम मन्त्रालय वा स्थानीय तहले प्रस्ताव कार्यान्वयनको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नुपर्नेछ। लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा २८ को उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहले आफूले गरेको अनुगमन तथा निरीक्षणको प्रतिवेदन प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले तीस दिन भित्र मन्त्रालय समक्ष पठाउनु पर्नेछ।

यस्तै लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ को नियम २८ को उपदफा (६) बमोजिम प्रस्तावकले प्रस्ताव विषयमा वार्षिक रूपमा स्वःअनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ। यस प्रकारको अनुगमनका लागि आवश्यक जनशक्ति तथा अनुमानित बजेट रकम समेत विनियोजन गरी प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

९.६ अनुगमनको लागि अनुमानित रकम

वातावरणीय अनुगमनका लागि आवश्यक जनशक्ति तथा अनुमानित बजेट रकम समेत विनियोजन गरी तालिका ९.१ मा उल्लेख गरिएको छ।

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

तालिका ९.१ : वातावरण अनुगमन म्याट्रिक्स

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
क) आधारभूत अनुगमन							
१	बायूको गुणस्तर	कण पदार्थ, धुलो संचय घर, वनस्पति निर्माण गतिविधिबाट वरपरको क्षेत्र	अवलोकन र टिपोण	होटल परिसर भित्र र पहुँच मार्ग	निर्माण सुरु हुनु भन्दा पहिले	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
२	ध्वनीको गुणस्तर	अनिद्रा, अशान्ति ध्वनीको अवस्था	आवाज स्तर मापन	होटल परिसर भित्र र पहुँच मार्ग	निर्माण सुरु हुनु भन्दा पहिले	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
३	पानीको गुणस्तर	पारदर्शिता, turbidity, टोटल सोलिड, तापमान, क्लोराइड, अमोनिया, कठोरता, फ्लाम, नाइट्रेट आदि।	पानी नमूना र परीक्षण	होटल परिसरमा जडान गरिने बोरिड	निर्माण सुरु हुनु भन्दा पहिले	५०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
५	जमिनको उपयोग	आयोजनाले उपयोग गर्ने जमिनको क्षेत्रफल	स्थलगत अवलोकन	होटल वरीपरी	निर्माण सुरु हुनु भन्दा पहिले	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.,

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
							सि.न.पा.
६	सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक आधारभूत अवस्था	सामाजिक-आर्थिक / सांस्कृतिक आधारभूत अवस्था	स्थानीय मानिससँग छलफल, अवलोकन, समीक्षा	आयोजना र वडा/न.पा	आयोजना निर्माण पूर्व	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा					७५,०००	
ख) अनुपालन अनुगमन							
१	रोजगारिमा प्राथमिकता	रोजगार प्राप्त व्यक्तिहरुको नामावली	रोजगार सूचीको विश्लेषण	आयोजना क्षेत्र	त्रैमासिक	लागत नलाग्ने	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
२	पेशागत सुरक्षा	सुरक्षा उपकरण, चेतावनी चिन्ह आदि	अवलोकन	आयोजना क्षेत्र	निर्माण चरणमा नियमित	लागत नलाग्ने	व.व.म, उ.प.स.म.
३	स्पोइल व्यवस्थापन	निर्माण स्थलमा पानी छर्कने काम, आयोजना	स्थलगत अवलोकन/ रेकर्ड	निर्माण स्थल	निर्माण चरणमा नियमित	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.,

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
		स्थल भित्रै फोहोरको व्यवस्थापन उत्खनन गरिएको माटोलाई तोकिएको क्षेत्रमा भण्डारण गरिनेछ र यसलाई संचालन चरणको समयमा बगैँचामा प्रयोग					सि.न.पा.
४	फोहर व्यवस्थापन	कार्यक्षेत्रबाट उत्पन्न फोहोर व्यवस्थापन गर्न डस्टबिनको प्रावधान	स्थलगत अवलोकन/ रेकर्ड	निर्माण स्थल	निर्माण चरणमा नियमित	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
५	खुल्ला क्षेत्र	खुला स्थानहरूमा हरियाली व्यवस्थापन	स्थलगत अवलोकन	निर्माण स्थल	निर्माण चरणमा नियमित	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
६	ठोस र फोहरको व्यवस्थापन	सेप्टिक ट्याधी, सोक पिट र रिचार्ज पिटको प्रावधान ३R (reduce, reuse, recycle) सिद्धान्तको अभ्यास प्लास्टिक ग्राहाको प्रयोगमा	स्थलगत अवलोकन र स्थानियहरूसँगको छलफल	होटल परिसर	संचालन चरणमा अर्ध वार्षिक	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
		प्रतिबन्ध पानीको बोतलहरू रिफिल गर्न अभ्यास					
७	ध्वनि प्रदुषण	जेनेरेटरको स्ट्याक उचाई, सवारी साधन र डिजेल जेनेरेटर सेटहरूको आवधिक मर्मत चर्को आवाजमा बजाइने रोडियो वा वाजा/गाना	स्थलगत अवलोकन र स्थानियहरूसँगको छलफल	होटल परिसर	संचालन चरणमा अर्ध वार्षिक	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
८	उर्जा खपत	कम ऊर्जा खपत गर्ने उपकरणहरूका प्रयोग	स्थलगत अवलोकन र स्थानियहरूसँगको छलफल	होटल परिसर	संचालन चरणमा अर्ध वार्षिक	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
९	वर्गैचा/हरियालीको रूपमा खुल्ला क्षेत्र	होटल परिसर	होटल परिसरको अवलोकन	होटल परिसर भिन्न	संचालन चरण	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
१०	सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक	सामाजिक-आर्थिक / सांस्कृतिक आधारभूत अवस्था	स्थानीय मानिससँग	होटल परिसर	संचालन चरणमा अर्ध वार्षिक	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.,

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
	आधारभूत अवस्था		छलफल, अवलोकन, समीक्षा				सि.न.पा.
जम्मा						६०,०००/ वार्षिक	
ग) प्रभाव अनुगमन							
निर्माण चरण							
१	फोहर व्यवस्थापन	फोहरको उत्पादनको मात्रा	स्थलगत अवलोकन/ रेकर्ड	निर्माण स्थल	निर्माण चरणमा नियमित	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
२	ध्वनि प्रदूषण	रातको समयमा ध्वनि उत्पादन गतिविधिहरूको निषेध (बेलुका ७ देखि बिहान ७)	स्थलगत अवलोकन/ रेकर्ड	निर्माण स्थल	निर्माण चरणमा नियमित	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
३	पानीको गुणस्तर	तापमान, पीएच, डीओ, बीओडी, टर्बिडिटी, क्लोराइड, अमोनिया, फ्लाम, क्याल्सियम आदि	नमूना र प्रयोगशाला विश्लेषण र तुलना	बोरिङ्ग	निर्माण चरणमा हरेक वर्ष मार्च र डिसेम्बरमा	८०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
४	वायु गुणस्तर	TSP, PM ₁₀ घर, कृषि जग्गा वन क्षेत्रमा धूलो जम्मा हुने मात्रा	परिमाणको साथ मापन र तुलना	होटल परिसर	निर्माण चरणमा हरेक बर्ष मार्च र डिसेम्बरमा	५०,०००	व.व.म, उ.प.स.म.
५	पेशागत स्वास्थ्य र सुरक्षा	सुरक्षा टोपी, चेतावनी र सावधानी चिन्ह, फेंसिंग, आदि	अवलोकन र छलफल	होटल परिसर	दैनिक	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
सञ्चालन चरण							
१	अर्थव्यवस्था	आयोजना र अन्य द्वारा नियोजित स्थानीय व्यक्तिहरूको संख्या आर्थिक गतिविधिहरू	रेकर्डको समीक्षा	प्रभावित वार्ड	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
२	नया रोजगारी	स्थानीयहरूको आयआर्जनको श्रोत	छलफल र अन्तरक्रिया	प्रभावित वार्ड	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
३	स्थानीय विकास	स्थानीय विकास गतिविधिले प्रभावित वडाहरूमा सृजना गरेको विकास	अन्तर्वार्ता र छलफल	प्रभावित वार्ड	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
४	खाद्यान्नको गुणस्तर	होटलमा प्रयोग हुने खाद्यान्नको	अन्तर्वार्ता र	होटल परिसर	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म,

क्र.स.	प्यारामिटर	सूचक	विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम (ने.रु.)	अनुगमन गर्ने निकाय
	सुरक्षा	गुणस्तर	छलफल				उ.प.स.म., सि.न.पा.
५	शान्ति - सुरक्षा	सुरक्षा उपकरण, सि.सि.टि.भी, सुरक्षागार्डको प्रवन्ध	अन्तर्वार्ता र छलफल	होटल परिसर	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
६	स्वास्थ्य र विमा	कामदारहरुलाई प्रदान गरिएको विमा	विमा रेकर्ड, कार्मचारीहरुको अन्तर्वार्ता	होटल परिसर	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
७	गुनासो व्यवस्थापन	गुनासो व्यवस्थापन टोलीको गठन	छलफल र रेकर्डहरुलो समिक्षा	होटल परिसर	हरेक वर्ष	१०,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
८	वगैँचा/हरियालीको रूपमा खुल्ला क्षेत्र	होटल परिसर	होटल परिसरको अवलोकन	होटल परिसर भिन्न	संचलान चरण	५,०००	व.व.म, उ.प.स.म., सि.न.पा.
	जम्मा					२,३०,०००	
	कुल					३,६५,०००	

परिच्छेद १०

१०. वातावरणीय सम्परिक्षण

१०.१ वातावरणीय सम्परिक्षण किसिम

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा १२ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रस्ताव कार्यान्वयन शुरु भएको २ वर्ष भुक्तान भएको मितिले ६ महिना भित्र गर्नेछ। वातावरणीय परीक्षणमा वातावरणीय मूल्याङ्कनको अनुसारको भैसकेका र भैरहेका वातावरणीय कार्यहरूको प्रमाणित गर्न प्रयोग गरिन्छ। कुनै आयोजनाको वातावरणीय व्यवस्थापनको सन्दर्भमा, वातावरणीय प्रभावको परीक्षणले वास्तविक वातावरणीय प्रभावहरूको मूल्यांकन गारि वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण उपायहरूको पूर्वानुमान र प्रभावकारिताको मूल्यांकन गर्दछ वातावरणीय परीक्षणले पूर्व निर्माण, निर्माण र सञ्चालन चरणको अनुगमन संयन्त्रको कार्यक्षमताको पनि मूल्याङ्कन गर्दछ।

वातावरणीय सम्परिक्षण प्रतिवेदनमा निम्न कुराहरू समावेश हुनु पर्छ :

आयोजना कार्यान्वयन हुनुभन्दा पहिले र निर्माण कार्य पूरा भएपछि प्राकृतिक, सामाजिक र आर्थिक स्रोतहरूको अवस्था,

वा.प्र.मू. द्वारा पूर्वानुमानित प्रभावहरू भए-नभएको यकिन गरी सो प्रभावहरूको सीमा यकिन गर्ने

प्रतिकूल प्रभावहरू नियन्त्रण गर्न वा लाभदायक प्रभावहरू बढाउन लागू हुने उपायहरू प्रभावकारी छ कि छैन भनेर मूल्यांकन गर्ने

सबै विशिष्ट पक्षहरू जस्तै स्थानीय अर्थव्यवस्था, पुनर्स्थापना र आयोजनाहरूको कार्यान्वयनप्रति सामाजिक मनोवृत्ति, आदि वातावरणीय परीक्षण गर्दा सम्बोधन गरिनेछ।

१०.२ वातावरणीय सम्परिक्षण हुने संलग्नता

वातावरणीय परीक्षणमा सामान्यतया तिन पक्ष संलग्न हुने गर्दछन्:

क) परीक्षक

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षक नेपाल सरकार-वन तथा वातावरण मन्त्रालय हुनेछ। वातावरणीय परीक्षणको लागी वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रस्ताव कार्यान्वयन शुरु भएको २ वर्ष भुक्तान भएको मितिले ६ महिना भित्र गर्नेछ

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

ख) परीक्षित पक्ष

वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षित पक्ष एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड हुनेछ। वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ को दफा १२ को उपदफा २ बमोजिम वन तथा वातावरण मन्त्रालयले आवश्यक अध्ययन गरी वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरण गर्न अपनाइएको उपाय प्रयास भएको नदेखिएमा त्यस्तो प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरण गर्न परीक्षित पक्षालई उपयुक्त आदेश दिनेछ र उपदफा ३ बमोजिम उक्त आदेश कार्यान्वयन गर्नु परीक्षित पक्षको कर्तव्य हुनेछ।

ग) तेस्रो पक्ष

यस आयोजनाको वातावरणीय सम्परिक्षणको तेस्रो पक्ष क) लुम्बिनी प्रदेश सरकार - उद्योग, पर्यटन तथा सहकारी मन्त्रालय, ख) प्रस्तावक, घ) प्रभावित ना.पा (सि.न.पा.) र ड) निर्माण व्यवसायी हुनेछन्।

१०.३ आन्तरिक/बाह्य परीक्षण वा बाध्यकारी/स्वैच्छिक सम्परिक्षण

वातावरणीय सम्परिक्षण गर्ने वा गराउने व्यक्ति/संस्था वा कानूनी आवश्यकताको आधारमा वातावरणीय सम्परिक्षण चार प्रकारका हुनेछन् । यिनीहरूलाई तल बर्णन गरिएको छ।

क) आन्तरिक सम्परिक्षण: प्रस्तावक स्वयले गर्ने वातावरणीय परीक्षण

ख) बाह्य सम्परिक्षण: प्रस्तावले छुट्टै कुनै स्वतन्त्र निकाय वा संस्था मार्फत गर्ने वातावरणीय परीक्षण

ग) बाध्यकारी सम्परिक्षण: प्रस्तावले कानूनी रूप बाध्यकारी भएर गरिने वातावरणीय परीक्षण

घ) स्वैच्छिक परीक्षण: प्रस्तावकले कानूनी रूप बाध्यकारी नभई स्वयम् स्वैच्छिक रूपमा प्रस्तावित आयोजनाको वातावरणीय प्रभावको बारेमा जानकारी लिन र केही सुधार गर्नु पर्ने प्रवाधानको वारेमा जानकारी लिन गरिने वातावरणीय परीक्षण

१०.४ सम्परिक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

वातावरणीय सम्परिक्षणको उद्देश्य प्राप्त गर्नको लागि यस आयोजनाको वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा देहाय अनुसार हुनेछ।

तालिका १०.१ : वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

अध्याय १	कार्यकारी सारांश							
अध्याय २	परीक्षण प्रशासनिक तथा परीक्षण कार्यको विवरण, आयोजना स्थलमा गरिएका अन्तर्वाता, परीक्षण गर्ने पक्ष तथा परीक्षणका क्षेत्र र विधि यो अध्यायमा समावेश गरिनेछ। साथै वातावरणीय अनुगमन, परीक्षणसँग सम्बन्धित तथ्यांक तथा विवरण पनि समावेश गरिनेछ ।							
अध्याय ३	परीक्षणको पूर्ण विवरण							
अध्याय ४	आयोजना सम्बन्धमा पालना गर्नु पर्ने सुझाव तथा सुधारात्मक कार्य							
अनुसूची	सम्बन्धित तथ्यांक र विवरण							
परीक्षण गर्ने समुहमा समावेश हुनु पर्ने जनशक्ति प्राविधिक	प्रस्तावसँग विषय मिल्ने विज्ञ							
	वातावरण विज्ञ							
	सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक विज्ञ							
	प्रस्तावको क्षेत्र, किसिम र यसले परेको प्रभावको गम्भीर्यताको आधारमा थप अन्य विज्ञ							
वातावरणीय परीक्षणको लागि चेकलिष्ट								
१. भौतिक पक्ष								
क्र.स.	विवरण	आयोजनाको क्रियाकलाप	अनुमान गरिएको प्रभाव	खस प्रभाव	न्यूनीकरणका उपाय	प्रभावकारिता	सूचना	तथ्यांकको स्रोत
	वायुको गुण							
	पानीको गुण							
	ध्वनिको मात्र							

	भूउपयोग							
	जल स्रोत							
२. जैविक पक्ष								
	आयोजना क्षेत्रको हरियाली प्रवर्द्धन							
३. सामाजिक आर्थिक तथा सांस्कृतिक पक्ष								
	शिक्षा							
	कृषि							
	रोजगारी							
	बसाइ सराइ							
	स्वास्थ्य र सरसफाइ							
	वातावरणीय सौन्दर्यता							
	लैङ्गिक सवाल							
	धार्मिक तथा सांस्कृतिक स्थिति							
	सामाजिक स्थिति							

परिच्छेद ११

११. निष्कर्ष तथा सुझाव

११.१ निष्कर्ष

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको निजी जमिनमा {कित्ता नं.: १३४८, क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.)} “एमरल्ड प्यालेस” निर्माण र संचालनको कार्यको प्रस्तावक एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि. रहेकोछ । यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसमा ११२ पहुना कोठामा १६० पाहुना शैय्या रहनेछ। प्रस्तावकले यस होटलको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने जिम्मा नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ललितपुरलाई दिएको छ। यहाँ अउने पाहुनाहरूले स्पा, क्यासिने, टेनिस, जिम हल, स्विमङ्ग पुल, लगायतका सुविधा लिन सक्नेछ। यस होटलमा सम्मेलन, विवाह, विभिन्न संघ-संस्थाहरूको कार्यक्रम र विभिन्न कार्यक्रमका लागि पनि उत्कृष्ट स्थान हुनेछ।

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को १) अनुसूची ३ (नियम ३ संग सम्बन्धित) को खण्ड (छ) पर्यटन क्षेत्रको बुँदा नं. १ अनुसार १०० शैयाभन्दा बढीको होटल वा रिसोर्ट निर्माण, स्थापना तथा सञ्चालन गर्नका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन कार्य गर्नु पर्नेछ। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसमा कुल १६० शैय्या हुनेछन्। त्यसैले, लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ अनुसार यस एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्नु पर्ने भएकाले यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

विभिन्न पक्ष, भौतिक-रासायनिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक पक्षहरूमा यस आयोजनाबाट हुन सक्ने सम्भावित वातावरणीय प्रभावहरूको मूल्यांकन गरिएको छ। यी पहिचान गरिएको लाभदायक र प्रतिकूल प्रभावहरू बढाउने उपायहरू र न्यूनीकरणका उपायहरू प्रस्तावित गरिएको छ। यस आयोजनाबाट रोजगारी सिर्जना, उद्यम विकास र व्यवसाय प्रवर्द्धन र पर्यटनमा विकास जस्ता विभिन्न धेरै सकारात्मक प्रभाव पर्नेछ।

होटल निर्माणका कारण भौतिक वातावरणमा केही प्रतिकूल असर पर्ने छन् जस्तै :- भूमिको प्रयोगमा स्थायी परिवर्तन, प्राकृतिक पानीको बहाव प्रणालीमा अवरोध, सतहको पानीको श्रोतहरू दुषित हुने, फोहोरको कारण हुने जोखिम, धुलो र ध्वनी प्रदूषण, आदी रहेका छन्। त्यस्तै जैविक वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल प्रभावहरूमा नजिकमा वन क्षेत्र तथा बन्यजन्तुको

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदन

वासस्थानमा असर, खुल्ला स्थानको कमि र होहल्लाले गर्दा चरा-चुरुङ्गीको विविधतामा हाश तथा जलचर प्रणालीमा पर्ने प्रभावहरू छन्। यसै गरि सामाजिक-आर्थिक वातावरणमा पर्ने असरहरूमा कामदारहरूको पेशागत स्वास्थ्य एवं सुरक्षा, महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैंगिक भेदभाव/हिंसा, होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाई, आगन्तुकहरूको सुरक्षा र खाद्यान्न गुणस्तरसँग सम्बन्धित प्रभावहरू रहेका छन् ।

यस होटलले निर्माण तथा संचालनको क्रममा आर्थिक-सामाजिक-सांस्कृतिक, भौतिक तथा जैविक वातावरणमा पर्ने प्रभावहरूको न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनको लागी प्रस्तावक/संचालक, वार्ड तथा न.पा. कार्यालय लगायत स्थानिय सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा गरिनेछ। सबै पहिचान भएका महत्वपूर्ण प्रभावहरूलाई ध्यानमा राखि न्यूनीकरण उपायहरूलाई प्रस्ताव गरिएको छ र जुन प्रस्तावक/संचालकले कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ।

यसै गरी, व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत होटलले स्थानीय सरकारसंग समन्वय गरी स्थानीय समुदायको आवश्यकताको आधारमा त्यस क्षेत्रको सामुदायिक विकासको लागि आवश्यक सहयोग गर्नेछ। होटलले होटल सम्बन्धी सीपमुलक तालिम दिई योग्य व्यक्तिलाई आवश्यकता आधारमा होटलमा रोजगारी दिने प्रयास गर्नेछ। यसका साथै सार्वजनिक स्थानमा सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रममा सहयोग, स्वास्थ्य केन्द्र तथा सामुदायिक विद्यालयको सुधार सम्बन्धी कार्यक्रम, स्थानिय सामुदायिक संस्थाको सशक्तीकरण र स्थानिय धार्मिक सांस्कृतिक संरचनाहरूको संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम गरिनेछ।

यस आयोजनाको अनुकूल प्रभाव बढोत्तरिको क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयनको लागी ने.रु. २००,०००।००, नकारात्मक प्रभावको न्युनीकरणका क्रियाकलाप/उपायहरूको कार्यान्वयनको लागी ने. रु. १७,००,००००० र अनुगमन कार्यको लागी ने.रु. ३,६५,०००।०० गरी वातावरणीय व्यवस्थापनको लागी लागत जम्मा ने.रु. २२,६५,०००।०० लाग्ने अनुमानित गरिएको छ।

अनुगमन स्थापित मूल्य-मान्यता ता विभिन्न सूचकहरूको आधारमा पारदर्शी र विश्वसनीय ढंगले गरिनेछ। व.व.म, उ.प.स.म. र सि.न.पा. ले होटल निर्माण तथा सञ्चालन चरणमा उचित वातावरणीय अभ्यास र व्यवस्थापनको सुनिश्चित गर्नेछ। प्रस्तावित होटल कार्यान्वयन गर्दा आयोजनाबाट पर्न जाने प्रभावहरूको सहज न्युनीकरण गर्न सकिने र आयोजनाबाट स्थानीय र क्षेत्रीय पर्यटन विकासमा समेत टेवा पुग्ने हुँदा प्रस्तावित होटल निर्माण तथा संचालन उचित रहेको निष्कर्ष निकालिएको छ।

९.१ होटल प्रस्तावक/संचालकको प्रतिबद्धता

अनुगमन योजनामा दिइएका न्युनीकरणका उपायहरूको अनिवार्य कार्यान्वयन र त्यसको नियमित अनुगमन गरिनेछ।

स्थानीयवासीको समस्याहरू बुझी नियमित रूपमा उनीहरूको राय सुझाव लिइने छ।

रोजगारीको लागि स्थानीयलाई प्राथमिकता दिइने छ।

कामदारहरूको लागि व्यवसायिक स्वास्थ्य र सुरक्षको उपायहरू अपनाइनेछ।

वाल श्रमको प्रयोग आयोजनाको कुनै पनि कार्यमा प्रयोग गरिने छैन।

ठेक्का सझौतामा उल्लेख भएको परीमाण, स्थान आदिको नियमित अनुगमन गरिने छ।

अनुगमन समितिद्वारा नियमित अनुगमन गरिने छ।

समग्र क्रियाकलापको अनुगमनको लागि वातावरण विज्ञ, सामाजिक तथा अर्थिक विज्ञ आदि विशेषज्ञहरू सम्मिलित अनुगमन टोली निर्माण गरिने छ।

परिच्छेद १२

सन्दर्भ सामाग्री

सिद्धार्थनगर नगरपालिका -विद्युतिय नगरपाश्वचित्र, २०७८ (Digital municipal profile of SiDDharthanagar municipality), सिद्धार्थनगर नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, भैरहवा, रुपन्देही लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

केन्द्रीय तथ्यांक ब्यूरो, २०६८. राष्ट्रिय जनगणना ।

नेपाल सरकार, वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६

नेपाल सरकार, वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७

लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७

लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७

अनुसूची

अनुसूची १: कार्यसूची स्वीकृतीको पत्र

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

पत्र संख्या: २०७९/०८०

चलानी: ९०९

मिति: २०८०/१/१२

विषय:- क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूचि स्वीकृत भएको सम्बन्धमा ।

श्री एमराल्ड प्यालेस प्रा. लि.,

सिद्धार्थनगर न.पा. ४, रुपन्देही।

उपरोक्त विषयमा तहाँ प्रस्तावक भई सिद्धार्थनगर न.पा. ४, रुपन्देहीमा स्थापना भई संचालन हुने एमराल्ड प्यालेस प्रा. लि. प्रस्तावको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नको लागि पेश भएको क्षेत्र निर्धारण र कार्यसूचि सम्बन्धमा निम्न कानूनी व्यवस्थाका शर्तहरू सहित मिति २०८०/१/१० गतेको मन्त्रीस्तरीय निर्णयबाट स्वीकृत भएको जानकारी अनुरोध छ।

- यस प्रस्तावको अध्ययन टोलीमा लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूचि १३ बमोजिमको विज्ञ टोली हुनुपर्नेछ।
- वातावरणीय अध्ययन गर्दा आयोजना व्यवस्थापन तथा संचालन, भवन निर्माण एवं अन्य सम्बन्धित प्रचलित कानून तथा निर्देशिका, मापदण्ड र कार्यविधिको एवं निर्देशिकाहरू अध्ययन गरी सोही अनुसार निर्माण र संचालन हुने गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्नेछ। प्रतिवेदनमा कानूनको पूनरावलोकन गर्दा कानूनी प्रावधानहरू यस प्रस्ताव प्रति के कसरी आकर्षित हुन्छन् भन्ने पनि उल्लेख गर्नु पर्नेछ।
- अस्पताल प्रस्तावको वरपरको हालको वातावरणीय अवस्था (वायु, जल (भूमिगत समेत), माटो, ध्वनीको गुणस्तर मापन) तथा जैविक, भौतिक र समाजिक सर्वेक्षण गरी Primary Data को आधारमा आधार रेखा (Baseline) स्थापित गर्नुपर्नेछ। आधार रेखा (Baseline) मा प्रकाशित जानकारीहरू तुलनात्मक रूपमा प्रस्तुत समेत गर्नु पर्नेछ।
- प्रतिवेदनमा कानूनहरू बमोजिम ध्वनी, धुलो, फोहरमैला र फोहरपानी वा रसायनको उचित व्यवस्थापनको प्रावधान हुनुपर्नेछ। विशेषतः उत्सर्जनहरू वातावरणीय मापदण्ड भित्र रहने गरी उचित प्रविधिहरू जडान र संचालन समेत हुने गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ।
- वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनमा ७ दिने सूचना प्रकाशन भएको पत्रिका, सूचना टाँस मूचुल्काहरू, स्थलगत अध्ययनका फोटो, प्रस्ताव नजिकको वायु गुणस्तर र भूमिगत एवं सतही पानीको गुणस्तर विवरण, सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना, भौगर्भिक जाँच प्रतिवेदन, सार्वजनिक सुनुवाईको उपस्थिति, निर्णय र फोटोहरू, सम्बन्धित निकायको सिफारिस अध्ययन विज्ञहरूको वैयक्तिक विवरण, सर्टिफिकेट, स्वघोषणा(प्रस्तावकको समेत) प्रतिवेदनमा संलग्न गर्नुपर्नेछ।
- प्रस्तावकले प्रस्ताव संचालन गर्दा अर्धवार्षिक रूपमा स्वःअनुगमन गर्नुपर्ने कार्ययोजना प्रतिवेदनमा संलग्न गर्नुपर्नेछ। साथै वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम २७ को उपनियम (६) बमोजिम अर्धवार्षिक एवं

फोन नः

फ्याक्सः

इमेल: mofesc.lumbini@gmail.com

वेबसाइट: <http://moitfe.lumbini.gov.np>

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राप्ती उपत्यका (देउखुरी), नेपाल

पत्र संख्या: २०७९/०८०

चलानी: ५०१

मिति: २०८०/१/१२

वार्षिक अनुगमन गरी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्न प्रस्तावकले विषयगत सेवाप्रदायकसँगको करारपत्र अन्तिम प्रतिवेदनमा संलग्न गर्नुपर्नेछ।

- अन्तिम प्रतिवेदन पेश गर्दा आयोजनाको स्वीकृत नक्सा वा डिपिआर समेत पेश गर्नुपर्नेछ।

निर्मल चौधरी
वातावरण निरीक्षक

फोन नः

फ्याक्सः

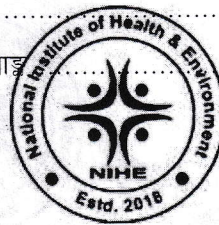
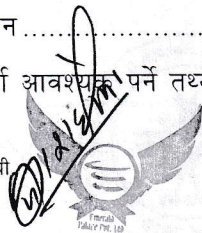
इमेल: mofesc.lumbini@gmail.com

वेबसाइट: <http://moitfe.lumbini.gov.np>

बिषयसूचीहरूको तालिका

बिषयसूचीहरूको तालिका.....	i
संक्षेपीकरणको सूची.....	iv
परिच्छेद १ : पृष्ठभूमि.....	१
१.१ प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना :.....	१
१.२ भूमिका.....	१
१.३ प्रस्तावकको नाम.....	१
१.४ पत्राचार गर्ने पूर्ण ठेगाना.....	२
१.५ परामर्शदाता संस्था वा व्यक्ति.....	२
१.६ कार्यसूचीको उद्देश्य.....	२
१.७ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य.....	३
१.८ वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनको औचित्यता.....	३
परिच्छेद २: प्रस्तावको बारेमा जानकारी.....	४
२.१ प्रस्तावको सामान्य परिचय.....	४
२.२ प्रस्तावको सान्दर्भिकता.....	४
२.३ अवस्थिति र पहुँच.....	४
२.४ प्रकृति/किसिम.....	७
२.५ संरचनाको जानकारी र अवयव.....	७
२.६ आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलाप.....	१०
२.७ निर्माण योजना.....	१०
२.७.१ आवश्यक जग्गाको क्षेत्रफल.....	१०
२.७.२ जग्गाको प्रकार.....	१०
२.८ आयोजनाका लागि आवश्यकता.....	१०
२.८.१ आवश्यक जनशक्ति.....	१०
२.८.२ निर्माण सामग्री र परिमाण स्रोत.....	११
२.८.३ निर्माण तालिका.....	११
२.८.४ प्रयोग हुने उर्जा किसिम, स्रोत, खपत हुने परिमाण.....	१३
२.८.५ प्रयोग हुने प्रविधि, आवश्यक सुविधाहरू.....	१३
२.८.६ अन्य थप विवरण.....	१४
परिच्छेद ३ : तथ्याङ्क संकलन.....	१५
३.१ प्रतिवेदन तयार पार्दा आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क.....	१५

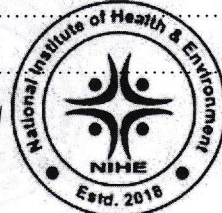
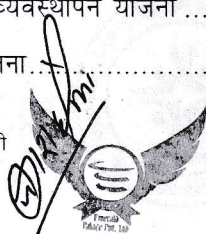
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यसूची

[Handwritten signature]

३.१.१. भौतिक तथा रासायनिक वातावरण.....	१५
३.१.२ जैविक वातावरण.....	१५
३.१.३ सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरण.....	१५
३.२ तथ्याङ्क संकलन गर्न अपनाइने विधि.....	१५
३.२.१ सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकन.....	१५
३.२.२ स्थलगत अध्ययन.....	१६
३.३ सार्वजनिक सूचना र स्थानीयको सहभागिता.....	१९
परिच्छेद ४: प्रतिवेदन तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता.....	२०
४.१ संविधान.....	२०
४.२ प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, रणनीति तथा योजना.....	२०
४.३ प्रस्तावसँग सम्बन्धित ऐन.....	२०
४.४ प्रस्तावसँग सम्बन्धित नियमावली.....	२१
४.५ प्रस्तावसँग सम्बन्धित निर्देशिका/कार्यविधि/कार्यनीति.....	२१
४.६ प्रस्तावसँग सम्बन्धित वातावरणीय तथा अन्य मापदण्ड.....	२१
४.७ प्रस्तावसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता.....	२१
परिच्छेद ५: अबधि, बजेट तथा जनशक्ति.....	२२
५.१ समय.....	२२
५.२ अनुमानित बजेट.....	२४
५.३ विज्ञ जनशक्ति.....	२४
परिच्छेद ६: प्राथमिकीकरण गरिएका सवाल.....	२५
६.१ सरोकारवालाले उठाएका सवाल :.....	२५
६.२ अध्ययन दलले देखेका सवाल :.....	२५
६.३ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार पार्न प्राथमिकीकरण गरिएका सवाल.....	२७
६.४ सरोकारवालाले उठाएका तर प्राथमिकीकरणमा नपरेका सवाल हटाउनुको औचित्य.....	३०
परिच्छेद ७: प्रस्तावको विकल्प.....	३१
परिच्छेद ८: वातावरणीय प्रभाव विश्लेषण.....	३२
८.१ विश्लेषण.....	३२
८.२ प्रभाव पहिचान, आकलन, तह निर्धारण र उल्लेखनीयताको मूल्याङ्कन.....	३२
परिच्छेद ९ : वातावरणीय प्रभाव नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन.....	३४
परिच्छेद १०: वातावरणीय व्यवस्थापन योजना.....	३६
परिच्छेद ११: अनुगमन योजना.....	३८

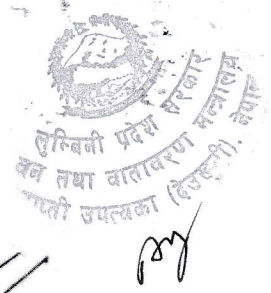
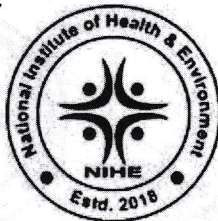

(Signature)

एमरल्ड प्यालेस, रुपन्देही

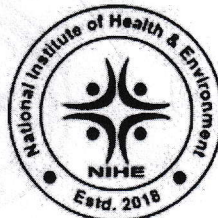
परिच्छेद १२ : वातावरणीय निरिक्षण अनुमगन.....	३९
परिच्छेद १३ : वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको रूपरेखा.....	४०
परिच्छेद १४: अनुसूची.....	४५

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यासूची

तालिकाहरूको सूची

तालिका १: प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको मुख्य विशेषताहरू	७
तालिका २ : प्रस्ताव कार्यान्वयन तथा निर्माण तालिका	१२
तालिका ३ : आयोजनाको प्रभाव क्षेत्रको रेखांकन	१४
तालिका ४ :पेट्रोलियम पदार्थको खपतबाट हुने कार्बन उत्सर्जनको रूपान्तरण तालिका	१७
तालिका ५ पानीको गुणहरू र मापन विधि :	१७
तालिका ६ :अनुमानित समय	२२
तालिका ७ :वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन दल	२४
तालिका ८ : सरोकारवालाहरू पहिचान गरिएका सवालहरू	२५
तालिका ९ वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययनका : लागि प्राथमिकीकरण गरिएका सवालहरूको सूची	२८
तालिका १० प्रभाव :मुल्यांकन मेट्रिक्स	३३
तालिका ११ प्रभावको :महत्व	३३
तालिका १२ न्यूनीकरणका उपायहरू /वातावरणीय प्रभावहरूको तह निर्धारण तथा प्रभाव बढोत्तरीका :	३४
तालिका १३ निर्माण तथा संचालनको क्रममा कार्यान्वयन गरिने उपायहरूको लागत तथा जिम्मेवारी :	३५
तालिका १४ तालिका वातावरणीय व्यवस्थापन योजना :	३६
तालिका १५ :वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धिका उपायहरूको लागतको सारांश	३७
तालिका १६ :वातावरणीय अनुगमन	३८
तालिका १७ :वातावरणीय निरिक्षण अनुगमन खाका	३९

[Handwritten signature]

अनुसूचीहरूको तालिका

अनुसूची १ : एमरल्ड प्यालेसको कागजातहरू

अनुसूची २ सार्वजनिक सुचना : तथा मुचुल्काहरू

अनुसूची ३ अध्ययनको लागि प्रयोग गरिने चेकलिस्ट र प्रश्नावली :

अनुसूची ४ वायु :, पानी र ध्वनीको गुणस्तर विश्लेषणको लागि विधि

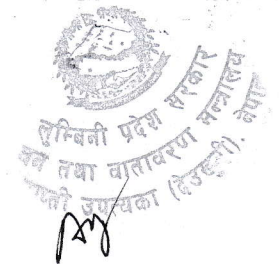
अनुसूची ५ सार्वजनिक : सूचनाको ढाँचा

अनुसूची ६ आयोजना क्षेत्रका फोटोग्राफहरू :

अनुसूची ७ अध्ययन टोलीको स्व :-घोषणा पत्र

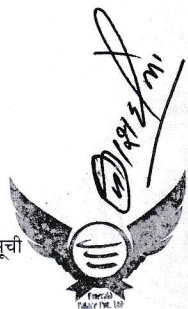
अनुसूची ८ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको क्षेत्र नि : धारण प्रतिवेदन र कार्यसूचीमा प्राप्त रायसुझाव र -
तिनको सम्बोधन

अनुसूची ९ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन र कार्यसूचीको स्वीकृतीको पत्र :

संक्षेपीकरणको सूची

CSR	:	Corporate Social Responsibility
DHM	:	Department of Hydrology and Metrology
DMG	:	Department of Mines and Geology
KII	:	Key Informant Interview
क्र.स.	:	क्रमिक संख्या
नं	:	नम्बर
मी.	:	मिटर
वा.प्र.मु	:	वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन
हे.	:	हेक्टर
%	:	Percent
°	:	Degree
°C	:	Degree Celsius

Signature

अनुसूचीहरूको तालिका

अनुसूची १ :एमरल्ड प्यालेसको कागजातहरू

अनुसूची २ सार्वजनिक सुचना :तथा मुचुल्काहरू

अनुसूची ३अध्ययनको लागी प्रयोग गरिने चेकलिस्ट र प्रश्नावली :

अनुसूची ४वायु :, पानी र ध्वनीको गुणस्तर विश्लेषणको लागी विधि

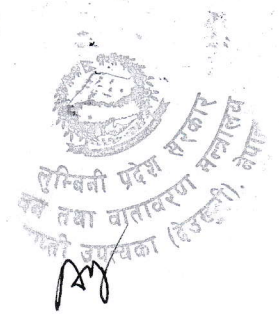
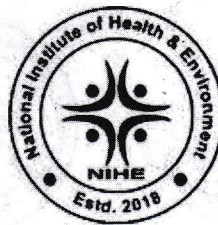
अनुसूची ५सार्वजनिक : सूचनाको ढाँचा

अनुसूची ६आयोजना क्षेत्रका फोटोग्राफहरू :

अनुसूची ७अध्ययन टोलीको स्व :-घोषणा पत्र

अनुसूची ८वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको क्षेत्र नि :धारण प्रतिवेदन र कार्यसूचीमा प्राप्त रायसुझाव र -
तिनको सम्बोधन

अनुसूची ९वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन र कार्यसूचीको स्वीकृतीको पत्र :

परिच्छेद १ : पृष्ठभूमि

१.१ प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्ति वा संस्थाको नाम र ठेगाना :

यस प्रतिवेदन तयार गर्ने संस्था नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ललितपुर रहेको छ ।

१.२ भूमिका

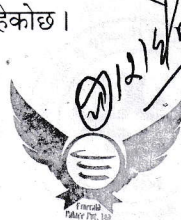
नेपाल प्राकृतिक एवं धार्मिक-सांस्कृतिक सम्पदा लगायत पर्यटकहरूलाई अकर्षण गर्ने क्षेत्रहरूले भरिपूर्ण रहेको छ । नेपालको धरातलीय स्वरूप हिमाल, पहाड, तराई तथा यहाँका प्राकृतिक स्रोत नदी, खोला, ताल-तलैया, वन, जंगल, वन्यजन्तुहरूको विविधता, सुन्दर हिमालका परिदृश्य र अद्वितीय संस्कृति नेपालमा मुख्य पर्यटक आकर्षणका स्रोतहरू हुन् । नेपाल पर्यटन बोर्डका अनुसार २०१९ मा ११,९७,९९९ पर्यटकहरूले नेपाल भ्रमण गरेका थिए जुन २०१८ को तुलनामा २% बढि हो (नेपालको पर्यटन तथ्यांक २०१९, ९, पर्यटन बोर्ड) । नेपालमा पर्यटनले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा करिब ६ लाख कुशल र अर्धकुशल व्यक्तिलाई रोजगारीको अवसर प्रदान गरिरहेको छ । यसमा कुनै शंङ्का छैन कि पर्यटन नेपालको एक प्रमुख आर्थिक क्षेत्र हो जसले प्रत्यक्ष रोजगारी र विदेशी मुद्रा आम्दानीमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याइरहेको छ ।

संस्कृति, पर्यटन र नागरिक उड्डयन मन्त्रालयले देश भित्र रहेका पर्यटन सम्पदाहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी नेपाललाई आकर्षक, सुरक्षित, रमाईलो र अद्वितीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्दै पर्यटनलाई नेपालको दिगो अर्थतन्त्रको मुख्य योगदानकर्ताको रूपमा स्थापित गर्ने उद्देश्य लिएको छ । देश बाहिरबाट आउने पर्यटकलाई आकर्षक गर्ने उद्देश्य राखे पनि घरेलु पर्यटनको प्रवर्द्धनमा कमी रहेदै आएको छ । नेपालले निरन्तर पर्यटन बृद्धी गर्दै पर्यटन २०२० सम्म २० लाख भन्दा बढीको आवगमनको लक्ष्य लिएको थियो, जुन कोभिड-१९ लगायत अन्य कारणले गर्दा प्राप्ति हुन सकेको छैन । नेपालको पर्यटन आवगमनको लक्ष्य प्राप्तिमा निजी उद्यमीहरूको भूमिका पनि महत्वपूर्ण हुनेछ । निजी क्षेत्रको भूमिका राष्ट्रव्यापी सम्भावित न्यूनतम वातावरणीय प्रभाव, स्थानीयहरूको स्वामित्वको सिर्जना, रोजगारीका अवसरहरू र यस क्षेत्रको थप विस्तार गरी देशभरि सम्भावित नयाँ पर्यटकिय क्षेत्रमा लगानी ल्याउनु रहेको छ ।

नेपाल सरकारको लुम्बिनी र यस आसपासको क्षेत्रलाई प्रमुख पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने लक्ष्य अनुरूप यस क्षेत्रमा विभिन्न सुविधा सम्पन्न होटल/रिसोर्टहरू स्थापना भैरहेका छन् । लुम्बिनी (भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल तथा युनेस्को विश्व सम्पदाको सुचीमा सुचीकृत) हुनुका साथै लुम्बिनी प्रदेशको अस्थायी राजधानी- वुटवल, लुम्बिनी प्रदेशमा रहेको मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सिमा नाका- भैरहवा, क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भैरहवा लगायतका थुप्रै सम्भावना रहेकाले यस क्षेत्रमा पर्यटन विकासमा ठुलो सम्भावना रहेको छ । थप रूपमा, देशकै दुई ठुला सहर भैरहवा र वुटवल, भारतिय पर्यटकहरूको लागि पोखरा, मुस्ताङ तथा अन्य क्षेत्रहरूको लागि प्रस्थान विन्दु, आदी जस्ता सम्भावनाहरू भएको वुटवल-भैरहवा क्षेत्रमा पर्यटन क्षेत्रमा लागनी गरी सुविधा-सम्पन्न तारे होटल संचालन गर्ने उद्देश्य सहित एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली. ले योजना अगाडी बढेको हो ।

१.३ प्रस्तावकको नाम

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कित्ता नं.: १३४८ {क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.)} होटलको लागि आवश्यक संरचनाहरू तथा कार्यलय रहने गरी भैरहवा बुद्धचोकबाट लुम्बिनी रोड तर्फ २.७ कि.मि. पश्चिम र गौतम बुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल पुग्नु १.२ कि.मि अगाडी एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि. ले सुविधा सम्पन्न पाँच तारे होटल निर्माण गर्ने लक्ष्य लिएको छ । यस “एमरल्ड प्यालेस” को प्रस्तावक एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि. रहेको छ ।

[Handwritten signature]

१.४ पत्राचार गर्ने पूर्ण ठेगाना

प्रस्तावकको नाम र पत्राचार ठेगाना तल दिईएको छ।

प्रस्तावकको ठेगाना

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.

सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड

रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश

ई-मेल: emraldpalace21@gmail.com

मोबाईल नं : ९८५७०२१०१४

१.५ परामर्शदाता संस्था वा व्यक्ति

प्रस्तावकले लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ अनुसार यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन, क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची तयार गर्ने जिम्मा नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ललितपुरलाई दिएको छ। नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा. लि. ले प्रचलित ऐन, नियम, निर्देशिकाको अधिनमा रही यो वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनका लागि क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तयार गरेको छ।

प्रतिवेदन तयार पार्ने संस्थाको ठेगाना

नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि. , ज्वागल, ललितपुर

मोबाईल नं.: ९८५१०६०२७७/ ९८४१७५८८२५

ई-मेल: radium.adhikari43@gmail.co, वेब साईट : www.nihe.com.np

परामर्शदाताले विभिन्न वातावरणीय क्षेत्रका विज्ञहरूको टोली बनाएर वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गर्ने छ। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनमा संलग्न हुने टोली सदस्यहरूको नाम परिच्छेद ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.६ कार्यसूचीको उद्देश्य

कार्यसूचीको मुख्य उद्देश्यहरू निम्न अनुसार छन्:

- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्य विधि, कानुनी आधार र सम्भावित वातावरणीय र सामाजिक मुद्दाहरूको पूर्वचित्रण गरी समग्र अध्ययन प्रक्रियालाई मार्गनिर्देशन गर्ने,
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनको बखत प्रदर्शन गरिने विशेष गतिविधिहरूको सूची र वर्णन गर्ने
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन समयसीमा भित्र काम पूरा गर्न प्राविधिक मार्गदर्शन प्रदान गर्ने
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनका लागि आयोजनाले वातावरणमा पर्न सक्ने सम्भावित असरहरूको सूची बनाउने
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन का लागि अध्ययन क्षेत्रको चित्रण गर्ने

१.७ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य

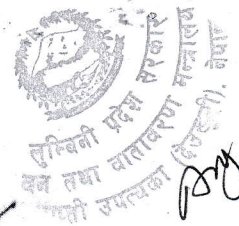
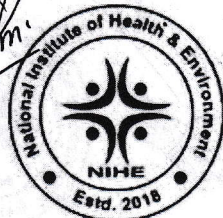
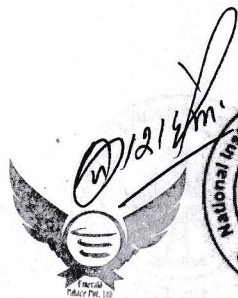
वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको मुख्य उद्देश्य यस आयोजनाको सम्भावित प्रभाव बारेमा प्रस्तावकलाई सूचित गर्ने र यी प्रभावहरू न्यूनीकरणका विभिन्न उपायहरू प्रस्ताव गरी आयोजनालाई वातावरण मैत्री बनाउने रहेको छ। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको अन्य उद्देश्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् :

- आयोजना क्षेत्रको भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणको विद्यमान अवस्थाको जानकारी संकलन गर्ने;
- आयोजनाको लाभदायक र प्रतिकूल प्रभावहरू पहिचान गर्ने;
- लाभकारी प्रभावहरूको अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरूको सुझाव दिने;
- वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण उपायहरूको व्यवस्थापन योजना, अनुगमन योजना र वातावरणीय लेखापरिक्षण योजनाको विकास गर्ने;
- आयोजनाको वातावरणीय प्रभावको बारेमा निर्णय निर्माताहरू र इच्छुक पक्षहरूलाई जानकारी दिने

१.८ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको औचित्यता

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को १ अनुसूची (३(संग सम्बन्धित ३नियम) को खण्ड (छ) पर्यटन क्षेत्रको बुँदा नं. १ अनुसार १०० शैयाभन्दा बढीको होटल वा रिसोर्ट निर्माण, स्थापना तथा सञ्चालन गर्नका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन कार्य गर्नु पर्नेछ। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसमा कुल १६० शैय्या हुनेछन्। त्यसैले, लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ अनुसार यस एमरल्ड प्यालेसको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन गर्नु पर्ने भएकाले यो क्षेत्र निर्धारण प्रतिवेदन तयार गरिएको हो।

लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण ऐन २०७७ -७ को दफा ३ को उपदफा (२)-(क), लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ६ को उपनियम (७), नियम ७ को उपनियम (४) र नियम १० को उपनियम (२) अनुसार यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन र क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूची स्वीकृत गर्ने निकाय प्रदेश सरकार -लुम्बिनी प्रदेश, वन तथा वातावरण मन्त्रालय रहेको छ। यस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनका लागि कार्यसूची लुम्बिनी प्रदेश वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ७ को उपनियम (१) र अनुसूची ८ अनुसार तयार गरिएको छ।

परिच्छेद २: प्रस्तावको बारेमा जानकारी

२.१ प्रस्तावको सामान्य परिचय

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको रहेको निजी जमिनमा (कित्ता नं.: १३४८, क्षेत्रफल: १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर) सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल – एमरल्ड प्यालेसको निर्माण तथा संचालनको तयारी गरिएको छ। यस होटल एक शान्त वातावरणमा अवस्थित रहनेछ। अबको करिब तिन वर्षमा संचालनको तयारी राखेको यस होटलमा कुल ११२ पहुना कोठामा १६० शैय्या रहनेछन् जुन सम्मेलन, विवाह, विभिन्न संघ-संस्थाहरूको कार्यक्रम र विभिन्न कार्यक्रमका लागि पनि उत्तम स्थान रहनेछ। यहाँ अउने पाहुनाहरूले स्पा, क्यासिने, टेनिस, जिम हल, स्विमड्रग पुल, लगायतका सुविधा लिन सक्नेछ।

एमरल्ड प्यालेसमा होटलको मुख्य भवनमा वेसमेन्ट बाहेक ६ तल्ला रहनेछन्। यस भवनमा ११२ पाहुना कोठा, ३ वटा हल, एउटा जिम हल/स्पा लगायतका सुविधा रहने छन्। यसैगरी, रेष्टुरेन्ट/बार लगायत अन्य सुविधाहरूको लागि स्थान राखीएको छ।

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, कित्ता नं.: १३४८ रहेको निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल – एमरल्ड प्यालेस निर्माण तथा संचालनको तयारी गरिएको छ। यस होटल जम्मा ११२ पाहुना कोठा हुनेछन् भने पाहुनाहरूको सुविधाहरूको लागि खेलकुद कोर्ट, ब्याडमिन्टन कोर्ट, जिम हल, स्पा, सम्मेलन हल, बार, आदी हुनेछन्। यस प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको थप विशेषताहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.२ प्रस्तावको सान्दर्भिकता

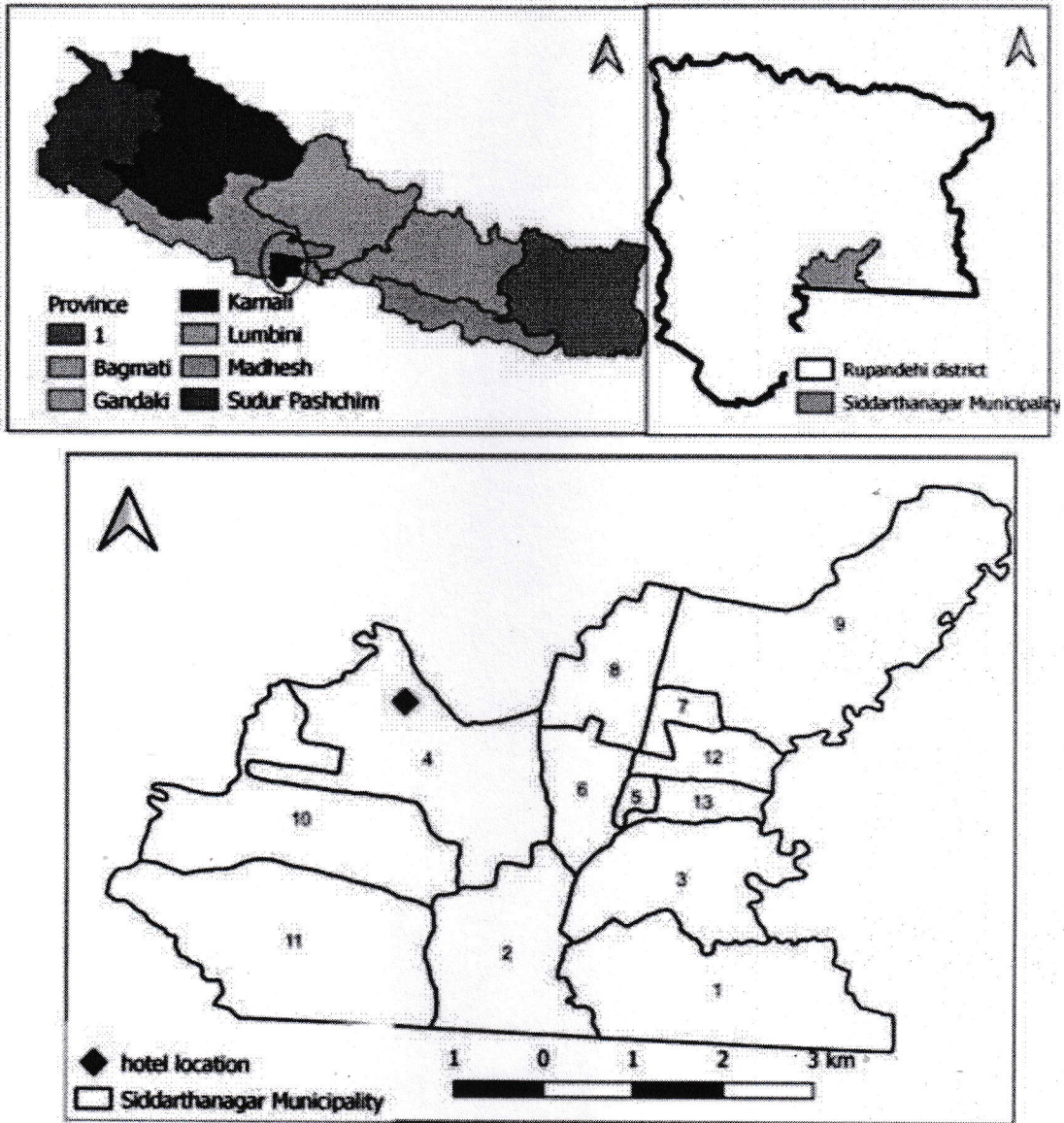
भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल तथा युनेस्को विश्व सम्पदाको सुचीमा सुचीकृत तथा सम्पूर्ण बौद्धधर्मात्मिकीहरूको आस्थाको केन्द्र लुम्बिनी क्षेत्र नेपालको एक प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्र रहेको छ। निर्माणाधीन क्षेत्रीय अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल, हाल लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी र भारतिय पर्यटकहरूको लागि पोखरा- मुस्ताङ तथा क्षेत्रहरूको लागि प्रस्थान विन्दु जस्ता कारणले यस लुम्बिनी- भैरहवा-वुटवल क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आवागमन बढ्दै गैरहेको छ। यस्का साथै लुम्बिनी- भैरहवा – वुटवल र आसपासका क्षेत्रमा रहेका उद्योग/कलकारखानाका लगानिकर्ता, व्यवस्थापक र अन्य कर्मचारी तथा विभिन्न सभा-सम्मेलनको लागि मानिसहरू आउने क्रममा बढ्दो छ। यी कारणले यी क्षेत्रमा सुविधा सम्पन्न होटलहरूको माग बढ्दो छ। बढ्दो होटलहरूको मागलाई ध्यान राख्दै एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली. ले लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा ७६६१.४८ व.मि.क्षेत्रफल रहेको निजी जमिनमा सुविधा सम्पन्न होटल निर्माण गर्ने लक्ष्य सहित विस्तृत इन्जिनियरिङ नक्सांकनको कार्य पूरा गरेको छ।

२.३ अवस्थिति र पहुँच

यस होटल लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा अवस्थित हुनेछ। भौगोलिक दृष्टिकोणले होटल निर्माण स्थल ८३°२५'३७.९५" पूर्वी देशान्तरमा र २७°३०'५१.८६" उत्तरी अक्षांश र समुद्री सतहबाट १०५ मिटर उचाइमा अवस्थित रहनेछ। यस होटल भैरहवा बुद्धचोकबाट लुम्बिनी रोड तर्फ २.७ कि.मि. पश्चिम र गौतम बुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल पुग्नु १.२ कि.मि अगाडी रहनेछ। होटल रहने स्थानको वार्ड नक्सा र गुगल अर्थ नक्सा क्रमशः चित्र न १ र २ मा क्रमशः प्रस्तुत गरिएको छ।

[Handwritten signature]

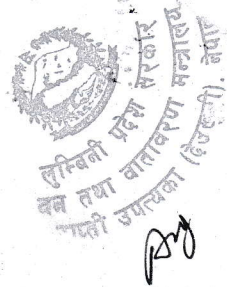

चित्र १: सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको वार्ड नक्शामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल (स्रोत: नापी विभाग, २०७६)

वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनको कार्यासूची

[Handwritten signature]

चित्र २ : गौतम बुद्धसामा प्रस्तावित होटलको निर्माण स्थल
(स्रोत : Google Earth Pro, 2021)

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यायुक्त

२.४ प्रकृति/किसिम

यस आयोजनाको प्रकृति होटल निर्माण र संचलान रहेकोछ । यस प्रस्तावको मुख्य उद्देश्य लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड स्थित निजि जमिनमा सुविधा सम्पन्न पर्यटकिय होटल निर्माण र संचलान गर्नु रहेको छ ।

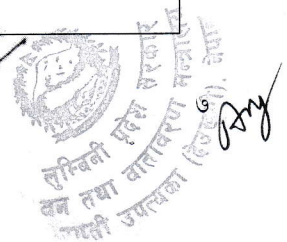
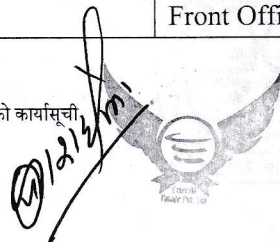
२.५ संरचनाको जानकारी र अवयव

२.५.१ आयोजनाको विशेषताहरू

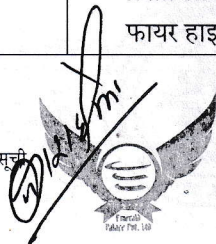
यस प्रस्तावित होटल फाउटेन फनको थप विशेषताहरू तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ ।

तालिका १: प्रस्तावित एमरल्ड प्यालेसको मुख्य विशेषताहरू

विशेषताहरू	विवरण	
१. होटलको विवरण		
कम्पनीको नाम	एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.	
होटलको नाम	एमरल्ड प्यालेस	
ठेगना	लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड	
होटलको कुल क्षेत्रफल	१ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.) (सडकको ५० मि. क्षेत्राधिकारको लागी सडकको केन्द्रदेखी २५ मि. छोडेर जम्मा क्षेत्रफल – ७४७४.४ वर्गमिटर)	
जग्गाको स्वामित्व	एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.	
होटलको भवनले ओगट्ने क्षेत्रफल	१६०२.१ वर्गमिटर	
होटलको भवनहरूको तल्लाको कुल क्षेत्रफल	९०३५.३ वर्गमिटर (वेसमेन्ट बाहेक)	
तल्लाहरूको क्षेत्रफल	वेस्मेन्ट	१४२५.०२ वर्गमिटर
	भुई	१६०२.१ वर्गमिटर
	पहिलो	१६६४.५ वर्गमिटर
	दोस्रो	१४४७.४ वर्गमिटर
	तेस्रो	१४४७.४ वर्गमिटर
	चौथो	१४४७.४ वर्गमिटर
	पाँचौ	१४२६.५ वर्गमिटर
होटलको तलाहरूमा रहने सुविधाहरू	वेस्मेन्ट	पार्किङ
	भुई	सुरक्षा कार्यालय, लकर रुम, Changing room, खाद्य सामग्री र अन्य सामग्रीको लागी भण्डारण कक्ष, पेय पदार्थ स्टोर, किचेन, बकेरी, तरकारी, मासु तथा अन्य खानेकुरा तयारी कक्ष रेष्टुरेन्ट, मिटिङ्ग हल, सेमिनार हल, Front Office, कर्मचारी Sou. Ch. पसल, शौचालय

विशेषताहरू		विवरण
		लबी, लिफ्ट
	पहिलो	अफिस खानेकुरा तयारी कक्ष, Fine dine रेष्टुरेन्ट, शौचालय होटल कार्मचारीको लागि कार्मचारी क्वाटर - ८ वटा रुम (पाहुना नबस्ने) Sauna, मसाज कक्ष, ज्याकुजी, चेन्ज रुम
	दोस्रो	३० वटा डिलक्स रुम
	तेस्रो	३० वटा डिलक्स रुम
	चौथो	२७ वटा डिलक्स रुम र २ वटा स्युट रुम
	पाँचौ	२० वटा डिलक्स रुम र ३ वटा स्युट रुम
कुल कोठा र शैया संख्या		११२ पहुना कोठामा १६० शैया
Ground coverage		१६६४.५ वर्गमिटर २२.२६ % (मापदण्ड < ६०%)
खुल्ला क्षेत्र र हरियाली क्षेत्र		७७.४%
Floor Area Ratio		१.२१ (मापदण्ड < ३)
मूख्य भवनको संख्या		१
कुल लागत		रु. ५४,८३,१४,६१०.४९ (भ्याट बाहेक)
२. भौगोलिक अवस्था		
प्रदेश		लुम्बिनी प्रदेश
जिल्ला		रुपन्देही
स्थान		सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड
भूगोल		तराई क्षेत्र
मौसम		Tropical Climate
तापक्रम र वर्षा		औसत बार्षिक वर्षा १८०८ मि.मी.
पहँचु सडक		कच्ची गिट्टी सतहको सडक
३) अन्य सुविधाहरू		
पानिको स्रोत		नगरपालिकाबाट वितरित पानी, प्रशोधित पानी, निजी पानी वितरकहरूबाट आपूर्ती, डिप बोरड
पानी तताउने माध्यम		बोइलर - २ हिट पम्प - ३ सोलार प्यानल - २५
पानीको आवश्यकता		निर्माण चरण - ८,००० लिटर प्रति दिन संचालन चरण - २५,००० लिटर प्रति दिन
पानी भण्डारण क्षमता		पानी ट्याङ्की - ३ (अप्रशोधित पानी ट्याङ्की - ३, कुल ५००,००० लिटर) प्रशोधित ट्याङ्की - ३, कुल ४००,००० लिटर फायर हाइड्रान्टको लागि पानी ट्याङ्की - २, कुल १५०,००० लिटर)

विशेषताहरू	विवरण
पानी प्रशोधन प्रणाली	एरिडसन, अटोमेटिक केमिकल डोजिङ, स्याण्ड फिल्टर, एक्टिभेटेड कार्बन फिल्टर
बर्षाको पानी ब्यवस्थापन	बगैचा तथा अन्य स्थानमा भरण
कोठा तताउने/चिस्याउने व्यवस्था	Air conditioner को व्यवस्था
ठोस फोहर उत्पादन	१८० के.जी प्रतिदिन (१५० कुहिने फोहर, ३० के.जी. नकुहिने फोहर)
ठोस फोहर मैला व्यवस्थापन	भान्छाबाट निस्कने फोहरलाई नजिकको कृषी फार्ममा दिइनेछ (फार्ममा रहेका कुखुरा, बङ्गुरलाई दिइनेछ) रहेका कुहिने फोहरलाई जैबिक मल बनाइनेछ नकुहुने फोहरलाई पुन-प्रयोग वा कवाडिमा बिक्री गरेनेछ
तरल फोहर	सेप्टिङ्ग ट्याङ्की- ४ (कुल क्षमता- ५००,००० लिटर) सोक पुट ट्याङ्की - ४ (कुल क्षमता- ५००,००० लिटर)
विद्युतको स्रोत	नेपाल विद्युत प्रधिकरणको राष्ट्रिय प्रसारण
विद्युतको वैकल्पिक स्रोत	जेनेरेटर २ (५०० के.भि.ए)
प्रकोप व्यवस्थापन	फायर एक्स्टिङ्ग्युसर सिलिन्डर फायर हाइड्रान्ट वाटर स्पिड्कलर, विपतकालिन सिँढी र ढोका स्मोक डिटेक्टर, फायर अलार्म प्रणालीको व्यवस्था आपतकालिन फोन नम्बरहरू सार्वजनिक स्थानमा राखिने
कामदारको संख्या	निर्माण चरण - ५० जना संचालन चरण - ३०० जना
पार्किङ् क्षेत्र	होटलको वेसमेन्ट - १४२५.०२ वर्गमिटर
गुनासो व्यवस्थापन	गुनासो सुन्ने अधिकारी (Public relation Officer)
अन्य	इन्टरकम, वाइफाइ, टेलिभिजन, सि.सी.टि.भि., वातानुकूलन प्रणाली, स्पा, साउना, जिम, लन्ड्री, पार्क, ब्याडमिन्टन र टेनिस कोर्ट

(नोट :डिप बोरड*- हाल आयोजना क्षेत्रमा डिप वोरिङको लागि अनुमति पत्र लिनु पर्ने व्यवस्था रहेको छैन, यदि होटल संचालन चरणमा स्थानिय कानुन वा अन्य कानुन अनुसार अनुमति पत्र लिनु पर्ने व्यवस्था भएमा अनुमति पत्रको लागि सोही अनुसार गरिनेछ)

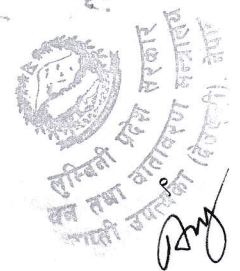
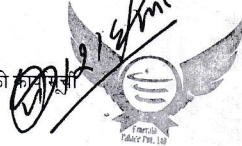
(अन्य विवरणहरू वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ)

२.५.२ प्रस्तावित आयोजनाको संरचनागत अवयव

यस एमरल्ड प्यालेसमा रहने विभिन्न संरचनाहरू निम्न बमोजिम रहेका छन्।

- पार्किङ्क्षेत्रफल ४५०होटलको मुख्य प्रवेशद्वारसँगै वर्ग मिटर -
- पार्टी सेमिनार /हल- होटलको भई तला र पहिलो तला होटलको चूटा हल

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन

- होटल भवन – १ वटा

२.६ आयोजना सम्बन्धी क्रियाकलाप

आयोजनाको निर्माण अघि, निर्माण चरण तथा सञ्चालन र मर्मतसम्भार चरणको गतिविधिहरूको विवरण तल तालिकामा सारांशमा प्रस्तुत गरिएको छ।

निर्माण पुर्व र निर्माण चरण

- जमिनको सर्वेक्षण र नक्सांकन कार्य
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन
- निर्माण सामग्रीको ढुवानी र भण्डारण
- होटलको विभिन्न संरचनाहरूको निर्माण

संचालन चरण

- पाहुनाहरूको लागी आतिथ्य तथा सुविधाहरू प्रदान
- क्यासिने संचालन
- व्याङ्कवेट हलको संचालन
- स्थानिय क्षेत्रमा पर्यटनको पर्वद्धन
- नियमित मर्मत-सम्भार

२.७ निर्माण योजना

२.७.१ आवश्यक जग्गाको क्षेत्रफल

यस एमरल्ड प्यालेस निर्माणको लागी सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा १ विघा, २ कठ्ठा, १२.५ धुर (७६६१.४८ व.मि.) क्षेत्रफल प्रस्ताव गरिएकोछ।

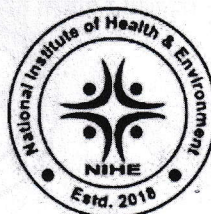
२.७.२.जग्गाको प्रकार

यस होटल एमरल्ड प्यालेसको लागी सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा रहेको कित्ता नं. १३४८ को निजी जमिनमा रहेकोछ।

२.८ आयोजनाका लागी आवश्यकता

२.८.१ आवश्यक जनशक्ति

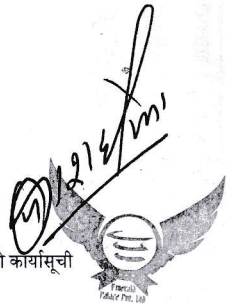
आयोजना निर्माण समयमा १ जना इन्जिनियर, २ जना सव ईन्जिनियर, ८ जना अर्धदक्ष जनशक्ति र २० जना ज्यामी जनशक्ति आवश्यक पर्ने अनुमान गरिएको छ। संचालन चरणमा आवश्यक पर्ने जनशक्ति तथा अन्य थप विवरणहरू वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ।

२.८.२ निर्माण सामग्री र परिमाण स्रोत

सिमेन्ट, फलामको रड र तार जस्ता निर्माण सामग्रीहरू बिक्रेताहरूसँग खरीद गरिनेछ । यस बहुदेशीय भवन निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने मुख्य सामग्रीहरू ग्राबेल, रोड, फलामको डण्डी, गाल्भानाइज्ड स्टिल, पिभिसी पाइप, आदी हुन् । आयोजनाका लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीहरू परिमाण वा.प्र.मु.प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ ।

२.८.३ निर्माण तालिका

[Handwritten signature]

तालिका २ प्रस्ताव कार्यान्वयन तथा निर्माण तालिका :

क्र.स.	कार्यहरू	२०२२				२०२२				२०२३				२०२४				२०२५	२०२६	२०२७
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV			
१	इञ्जिनियरिङ्ग सर्वेक्षण र लागत अनुमान																			
२	वा अध्ययन .मु.प्र.																			
३	प्रस्ताव निर्माण समझौता																			
४	प्रस्तावको निर्माण																			
५	वातावाणीय व्यवस्थापन कार्य																			
६	निर्माण अनुगमन																			
७	वातावाणीय परिक्षण																			

(I- जनवरी देखि मार्च, II- अप्रिल देखि जुन, III- जुलाई देखि सेप्टेम्बर, IV- अक्टोबर देखि डिसेम्बर)

वातावाणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यासूची

२.८.४ प्रयोग हुने उर्जा किसिम, स्रोत, खपत हुने परिमाण

निर्माण कार्यहरूको लागि आवश्यक उर्जाको लागि नेपाल विद्युत प्रधिकरणको राष्ट्रिय प्रसारणको विद्युत जडान गरिनेछ । वैकल्पिक उर्जाको लागि डिजेल, मट्टीतेल र पेट्रोलको प्रयोग गरिनेछ । आयोजनाका लागि आवश्यक उर्जाको परिमाण वा.प्र.मु.प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ।

२.८.५ प्रयोग हुने प्रविधि, आवश्यक सुविधाहरू

क) निर्माण प्रविधि

होटल निर्माणका लागि धेरै जसो कामहरू मेसेनरी औजार/उपकरणहरूबाट गरिनेछ । निर्माण सामग्रीहरूको ढुवानी ट्रिप्पर, ट्रक, ट्राक्टर आदिको मध्यमबाट गरिनेछ । जग खन्ने कार्य एस्काभेटरहरूबाट गरिनेछ । निर्माण कार्यमा कन्क्रिट मिक्सर, जेनेरेटर, आदीको प्रयोग गरिनेछ ।

ख) आयोजनाका लागि आवश्यक सुविधाहरू

आयोजनाको निर्माणका लागि निम्न आवश्यक सुविधाहरू आवश्यक पर्नेछ।

अ) श्रमिक शिविर र भण्डारण क्षेत्र

होटल निर्माणको लागि आवश्यक कामदारहरूका लागि होटल निर्माण परिसर भित्र एउटा अस्थायी शिविर निर्माण गरिनेछ । त्यस्तै, निर्माणको लागि आवश्यक निर्माण सामग्रीको भण्डारणको लागि प्रस्तावित पार्किङ क्षेत्रमा भण्डारणको व्यवस्था गरिनेछ । भण्डारण क्षेत्रमा तार बार तथा सामग्री छोप्ने व्यवस्था गरिनेछ । यस बाहेक शिविर स्थलमा शौचालय सुविधा पनि उपलब्ध गराईनेछ ।

आ) Spoil व्यवस्थापन क्षेत्रहरू

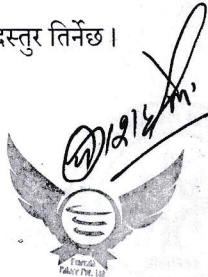
यस होटल निर्माणको क्रममा जमिन खन्ने कार्यबाट निस्कने माटोलाई होटल परिसर पुर्न र सम्माउन पर्योग गरिनेछ । त्यस्तै, निर्माणको क्रममा निस्कने अन्य फोहर तथा spoil हरूको व्यवस्थापन योजन वा.प्र.मु. प्रतिवेदनमा सामवेश गरेनछ ।

इ) उत्खनन् क्षेत्र

यस होटल निर्माणको क्रममा आवश्यक पर्ने नदी जन्य निर्माण सामग्री (जस्तै ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र माटो) स्थानिय विक्रेता बाट खरिद गरिनेछ ।

ई) फोहरमैला व्यवस्थापन

आयोजना निर्माण चरणमा श्रमिक शिविरको संचालन तथा अन्य क्रियाकलापहरूबाट निस्कने निर्माणजन्य फोहरहरू बाहेक अन्य ठोस एवं तरल फोहरमैलाहरूलाई निर्माण क्षेत्रमा नै व्यवस्थापन गरिनेछ । श्रमिक शिविर क्षेत्रमा फोहर संकलन स्थानको व्यवस्थापन गरिनेछ । कुहिने र नकुहिने फोहरहरू छुट्याई, कुहिने फोहरहरूलाई खाल्डो खनि पुरिनेछ । नकुहिने फोहरहरू मध्यवाट कवाडीमा बिक्रि गर्न मिल्ने सामग्रीहरू कवाडीमा बिक्रि गरिनेछ । बाकी रहेको फोहरहरू मध्य पुनःप्रयोगिय सामग्रीहरूलाई पुनःप्रयोग गरिनेछ । बाँकी रहेको फ्याक्नु पर्ने फोहरहरूलाई आयोजनाले सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको फोहर व्यवस्थापन क्षेत्रमा लगेर विसर्जन गर्नेछ । यस कार्यको लागि आयोजना वा निर्माण व्यवसायीले सिद्धार्थनगर नगरपालिकालाई नियमानुसार तिर्नु लाग्ने राजस्व दस्तुर तिर्नेछ ।

२.८.६ अन्य थप विवरण

- आयोजना क्षेत्रको रेखांकन

प्रस्तावको प्रभाव क्षेत्रलाई तीन वर्गमा विभाजित गरिएको छ; प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र, अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र र समग्र प्रभाव क्षेत्र।
प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र

प्रस्तावित होटल निर्माण परिसर देखी ५० मिटर दुरी सम्मको क्षेत्रलाई यस अध्ययनको क्रममा प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको रूपमा वर्गिकृत गरिएको छ।

अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र वाहिर चारैतिर २००/२०० मी. सम्मको क्षेत्रलाई अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्रको रूपमा निर्धारण गरिएको छ।

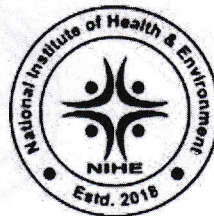
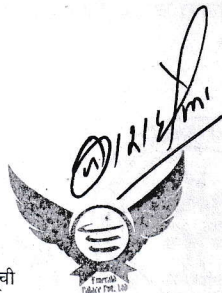
समग्र प्रभाव क्षेत्र

आयोजनाको प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष क्षेत्र बाहिरको सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको बाँकी क्षेत्रलाई समग्र प्रभावको क्षेत्र रूपमा लिईएको छ।

आयोजना प्रभाव क्षेत्र तल तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका ३ : आयोजनाको प्रभाव क्षेत्रको रेखांकन

प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	होटल निर्माण परिसर देखी ५० मिटर दुरी सम्मको क्षेत्र
अप्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र	प्रत्यक्ष प्रभाव क्षेत्र वाहिर चारैतिर २००/२०० मी. सम्मको क्षेत्र
समग्र प्रभाव क्षेत्र	प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष क्षेत्र बाहिरको सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको बाँकी क्षेत्र

परिच्छेद ३ : तथ्याङ्क संकलन

यस खण्डमा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन चरणको समयमा संकलन गर्न आवश्यक तथ्याङ्क र यसका संकलन विधिहरू छलफल गरिएको छ।

३.१ प्रतिवेदन तयार पार्दा आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क

वर्तमान अवस्थाको वातावरणीय तथ्याङ्क तयार गर्न भौतिक, जैविक र सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक पक्षको वातावरणीय अवस्थाको आधारभूत जानकारी निम्न अनुसार आवश्यक पर्दछ।

३.१.१. भौतिक तथा रासायनिक वातावरण

- आयोजना क्षेत्रको टोपोग्राफी, भूगोल र भूकंपीय अवस्था
- आयोजना क्षेत्रको क्षेत्रीय तथा स्थानीय मौसम/जलवायु
- हावा र पानीको गुणस्तर
- ध्वनिको स्तर
- सतहको पानीको प्रवाह, भूमिगत पानीको उपलब्धता, विद्यमान पानीको प्रयोग
- माटोको अवस्था, माटोको प्रकार/बनावट र भुक्षय
- सम्भावित ठोस तथा तरल फोहोरहरू बिसर्जन गर्ने स्थान

३.१.२ जैविक वातावरण

- आयोजना क्षेत्र र नजिकमा पाइने वनपस्तीहरू (रूख, वुट्ट्यान, घाँस, आदी)
- आयोजन क्षेत्रमा पाइने जिव-जन्तुहरू

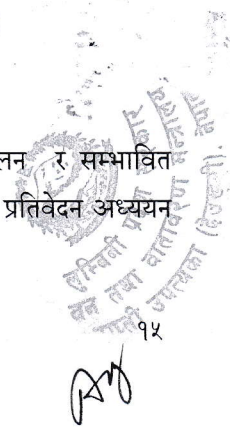
३.१.३ सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरण

- जनसंख्या, जनसंख्याको वितरण र जातीयता
- शिक्षा, लैंगिक स्थिति र सम्भावित पर्यटन गन्तव्य
- स्थानीय कामदारहरूको उपलब्धता र श्रम स्थिति
- आयोजना क्षेत्रको स्वास्थ्य र सरसफाई
- प्रमुख आर्थिक गतिविधि र आयस्तर
- सामाजिक सेवा सुविधा
- सांस्कृतिक अभ्यास र धार्मिक क्षेत्रहरू आदि

३.२ तथ्याङ्क संकलन गर्न अपनाइने विधि

३.२.१ सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकन

सान्दर्भिक कागजात र प्रतिवेदनहरू संकलन र समिक्षा गरी आयोजनाको विस्तारमा विवरण संकलन र सम्भावित वातावरणीय मुद्दाहरूको प्रारम्भिक सूची पहिचान गरिनेछ।

गरिनेछ । यसका साथै आयोजना क्षेत्रको टोपोग्राफिक नक्सा, भौगर्भिक नक्सा तथा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र सिद्धार्थनगर नगरपालिकाबाट प्रकाशित प्रतिवेदनहरू अध्ययन गरिनेछ र आयोजनासँग सम्बन्धित जानकारी संकलन गरिनेछ । यी अध्ययनहरूको आधारमा अध्ययन टोलीले आयोजनाको कारणले वातावरणमा पर्न सक्ने प्रभाव क्षेत्रहरूको चित्रण गर्नेछ। यिनै अध्ययनहरूको आधारमा प्रस्तावित आयोजना गतिविधिहरूबाट स्थानीय क्षेत्र, प्राकृतिक स्रोतहरू र स्थानीय वातावरणमा उत्पन्न हुन सक्ने सम्भावित असर/सवालहरूको खाका तयार गरिनेछ ।

३.२.२ चेकलिस्ट र घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली तयारी

कार्यसूची तयारको लागि गरिएको संक्षिप्त स्थल भ्रमणको आधारमा भौतिक, जैविक र सामाजिक तथा साँस्कृतिक वातावरणको अवस्था र संभावित वातावरणीय प्रभावहरू आंकलनको लागि चेकलिस्ट तयार गरिएको छ -अनुसूची)२। जुन (चेकलिस्ट प्रारम्भिकवातावरणीय परीक्षणको स्थलगत अध्ययनको क्रममा प्रयोग गरिनेछ । चेकलिस्टमा समावेश नभएका तर स्थलगत अध्ययनको क्रममा पहिचान गरीएका अन्य कुनैपनि प्रभावहरू मुद्दाहरू /ुलाई समेत समेटिनेछ । साथै प्रत्यक्ष प्रभावित घरधुरीको विवरण संकलन गर्नको लागि घरधुरीको सर्वेक्षण प्रश्नावली तयार गरिएको छ -अनुसूची)३। (

३.२.३ स्थलगत अध्ययन

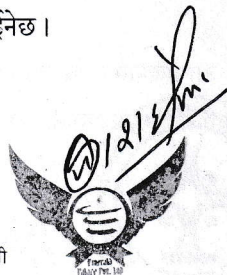
स्थलगत क्षेत्र अवलोकन क्रममा वाक ओभर सर्वेक्षण तथा चेकलिस्ट मार्फत भौतिक, जैविक, सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक वातावरण जनकारी लिइनेछ । विज्ञ टोलीद्वारा प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको वरपर रहेका वस्तीहरूको स्थलगत भ्रमण गरी उक्त ठाउँहरूको भौतिक, जैविक, सामाजिक, आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी आवश्यक तथ्याङ्क पनि संकलन गर्नेछ । प्रस्तावकले आयोजना निर्माण/संचालन गर्दा स्थानीय भौतिक, जैविक, सामाजिक- आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरणमा पर्न सक्ने अनुकूल र प्रतिकूल प्रभावको समिक्षा गरी अनुकूल प्रभावलाई अधिकतम गर्ने र प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने उपायहरू बिज्ञका अनुभवका साथै स्थानीयसँग गरिएको छलफलको आधारमा पहिचान गरी म्याट्रिक्समा राखिनेछ ।

३.२.३.१ भौतिक वातावरणमा अपनाउनु पर्ने विधि

प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न अध्ययन टोलीले प्रस्ताव कार्यान्वयन क्षेत्रमा स्थलगत अवलोकन, पैदल मार्ग सर्वेक्षण र समूहगत छलफल गरिनेछ । भौतिक वातावरण सम्बन्धी तथ्याङ्क निम्न विधिद्वारा सङ्कलन गरिनेछ ।

क:तापक्रम र वर्षा . जल तथा मौसम विभागको भैरहवा स्टेशनबाटबाट प्राप्त सूचना/तथ्यांकहरूलाई विश्लेषण गरि आयोजना क्षेत्रको तापक्रम, वर्षा, आर्द्रता जस्ता मौसमी प्यारामिटरहरू पत्ता लगाईनेछ ।

खवायुको गुणस्त .रआयोजना कार्यन्वयन क्षेत्रको स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन गरिनेछ । सो क्षेत्रहरूको : २४ घण्टाको PM1, PM2.5, PM10, Humidity सम्बन्धी तथ्यांकहरू High Volume Sampler, Medium Volume Sampler वाSmart CAIR Air Monitor द्वारा पत्ता लगाईनेछ । प्रस्तावको कार्यान्वयन गर्दा सवारी साधन र मेसिनरीहरूमा पेट्रोलियम पदार्थको प्रयोगबाट हुनसक्ने सम्भावित कार्बन उत्सर्जनको मात्रा नेशनल ग्रीनहाउस ग्यास ईन्भेन्टरीहरूका लागि आई) २००६ ,निर्देशिका .सि.सि.पि.IPCC Guidelines for National Greenhouse GasInvento (ries, 2006ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम पत्ता लगाईनेछ ।

[Handwritten signature]

तालिका ४ : पेट्रोलियम पदार्थको खपतबाट हुने कार्बन उत्सर्जनको रूपान्तरण तालिका

सि.नं.	पेट्रोलियम पदार्थ	आई.पिसि.. सिइकाई .	IPCCनिर्देशिका अनुसार विभिन्न पेट्रोलियम पदार्थको CO ₂ उत्सर्जन मान (.जी.के)	
			CO ₂ उत्सर्जन प्रति ग्यालन	CO ₂ उत्सर्जन प्रति लिटर
१	पेट्रोल	ग्यालन	८७८.	२३१९४३१७१३.
२	डीजेल	ग्यालन	१०२१.	२६९७१९७९२६.
३	एल.पि.जी.	ग्यालन	५६८.	१५००४९७९६५.
४	मट्टीतेल	ग्यालन	७५२.	१९८६५७४७७.

नोट १ :- ग्यालन ७८५४१.३ = लिटर

स्रोत: 2006, esGreen House Gas Inventori als for Nationine IPCC Guidel)

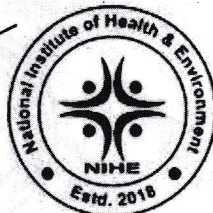
ग. पानीको गुणस्तर: आयोजना कार्यन्वयन गर्दा पानीको गुणस्तरमा प्रभाव पर्न सक्ने स्थानिय ईनारको पानीको नमूना संकलन गरी नेपाल सरकारद्वारा मान्यता प्राप्त प्रयोगशालामा परीक्षण गरि उक्त पानीको विभिन्न गुणहरू जस्तै रंग, Electrical Conductivity, अम्लियपना, Total Suspended Solids, Turbidity, Ammonia, Chloride, आदीको परिक्षण गरिनेछ। जाँच गरिएको पानीको गुणस्तरलाई राष्ट्रिय खानेपानी गुणस्तर मापदण्ड, २०६२ सँग तुलना गरी विश्लेषण गरिनेछ।

तालिका ५: पानीको गुणहरू र मापन विधि

क्र.स .	गुणहरू	इकाई	विधि
१	रंग(Color)	TCU	पानीको नमूना संकलन गरी प्रयोगशालामा परिक्षणवा पानीको) गुणस्तर मापन (किटको प्रयोग गरी
२	Electrical Conductivity	µ S/cm	
३	अम्लियपना(pH)		
४	Total Suspended Solids	mg/L	
५	Turbidity	NTU	
६	Chloride	mg/L	
७	फलाम (Iron)	mg/L	
७	Nitrate	mg/L	
८	Nitrite	mg/L	
९	Ammonia	mg/L	
१०	Total Hardnessas CaCo ₃	mg/L	
११	Total Alkalinity	mg/L	
१२	Greese	mg/L	
१३	Coliform		

घ ध्वनिको गुणस्तर : डिजिटल साउण्ड लेबल मिटर दिउँसो र ,को सहायताले लगातार तिन दिन बिहान (Sound Meter)

आयोजना कार्यन्वयन (मिनेट सम्म ३०प्रत्येक पटक) बेलुकाहुने क्षेत्रको ध्वनिको गुणस्तर मापन गरिनेछ। आयोजना स्थलको औषत ध्वनिको स्तर)Leq :Equivalent Noise Level) निम्न सूत्रको प्रयोग गरि पत्ता लगाईनेछ।

[Handwritten signature]

$$Leq = 10 \log \left(\sum_{i=1}^n f_i 10^{L_i/10} \right) dB (A)$$

जहाँ,

- f_i = ध्वनिको तीव्रता मापन गरिएको समयको अंश) fraction of time for which the sound level persists(
 i = समय अन्तराल) time interval(
 n = मापनको मात्रा) number of observations(
 L_i = ध्वनिको तीव्रता) sound intensity(

ड:भौगर्भिक अनुसन्धान . स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन गरी चेकलिस्टको र भौगर्भिक नक्साको आधारमा आयोजन स्थलको माटोको प्रकार र भौगर्भिक संरचनाहरूको बारेमा सूचीकरण गरी विश्लेषण गरिनेछ ।

च:सार्वजनिक सम्पतिहरू . स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन गरी चेकलिस्ट अनुसार आयोजना क्षेत्र नजिकका सार्वजनिक सम्पतिहरू जस्तैपानीको धारा आदिको ,पानीको ट्यांकी ,प्रतिकालय ,चौतारा ,टेलिफोन खम्बा ,विद्युतीय खम्बा ; टिपोट गरी सूचीकरण गरिनेछ ।

छ:आयोजनाका सहायक सुविधाहरू . आयोजनाका विभिन्न सहायक सुविधाहरू जस्तैसामाग्री ,कामदार शिविर ; खानी उत्खनन् क्षेत्र आदिको लागि स्थलगत अध्ययन तथा अवलोकन गरी ,बिग्रन व्यवस्थापन स्थल ,भण्डारण स्थल को प्रयोगले अक्षांश र देशान्तरको टिपोट गरिनेछ। यस.पि.अस्थायीरूपमा जग्गा पहिचान गर्नुका साथै उक्त स्थानहरूको जि

ज:उपयोग-भू . स्थलगत अध्ययन र अवलोकनको क्रममा आयोजना क्षेत्रको भूउपयोग सम्बन्धी सूचना तथा तथ्यांक जस्तै - आयोजनालाई आवश्यक पर्नेजमिन, जमिनको लम्बाई र चौडाई सम्बन्धी जानकारी संकलन गरिन्छ ।

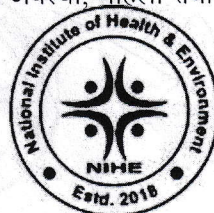
झ:अन्य . यसका अतिरिक्त प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षणमा संलग्न अध्ययन टोलीले स्थानीय बासिन्दाहरूसँग त्यस क्षेत्रको भौतिक अवस्था खास गरेर फोहोरमैला व्यवस्थापन पद्धति, चट्टान, माटो, भूक्षय हुने क्षेत्र-, जलाधार क्षेत्र, आयोजना क्षेत्र भएर बग्ने खोला/नालामा बाढी र पानीको अवस्था बारे समूहगत छलफल गरी प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा पर्न सक्ने सम्भावित प्रभावका बारेमा समेत जानकारी सङ्कलन गरिनेछ ।

३.२.३.२ जैविक वातावरणमा अपनाउनु पर्ने विधि

जैविक वातावरणको अध्ययनको लागि आयोजना क्षेत्रको स्थलगत भ्रमणको क्रममा भेटिएका वनपस्तीहरू र जिवजन्तुहरू नाम टिपी एउटा सूची तयार गरेनेछ । यस सूचीलाई पुनः स्थानियहरूसँग छलफल गरी अध्यावधिक गरिनेछ ।

३.२.३.३ सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा अपनाउनु पर्ने विधि

सामाजिक सर्वेक्षण गर्नुपूर्व आयोजना क्षेत्रको सामाजिक आर्थिक अवस्थाको बारेमा जानकारी लिन आयोजना संचालन क्षेत्रमा समूहगत छलफल गरिनेछ । उक्त छलफलको आधारमा सामाजिक विशेषज्ञले सर्वेक्षणको लागि उपयुक्त नमूना विधि र नमूना आकार निर्धारित गर्दछ । प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी विवरणहरू संकलन गर्नको लागि सहभागितामूलक ग्रामीण लेखाजोखा विधिद्वारा घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावाली (३- अनुसूची) को प्रयोग गरिनेछ साथै सम्वन्धित विषयका जानकार व्यक्तिहरूसँग समेत अन्तर्वार्ता लिइनेछ । प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्र र आसपासका क्षेत्रमा रहेका बासिन्दाहरूको विगत तथा वर्तमानको जनसंख्या, पेशा, बसाई सराई, उद्योग र रोजगारी जमिनको स्वामित्व तथा उपभोग प्रणाली, शैक्षिक तथा स्वास्थ्य अवस्था, महिला तथा पिछडिएका वर्गको अवस्था बारे जानकारी

[Handwritten signature]

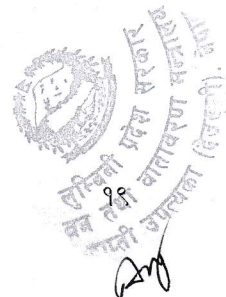
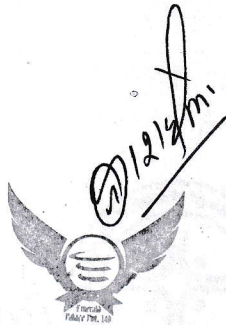
संकलन गर्न सार्वजनिक छलफल लक्षित, समूह छलफल- अनुसूची) मुख्य सूचनादाता सर्वेक्षण, ३आदिको संचालन (गरिनेछ । धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्वका स्थानहरू, पर्यटकीय स्थलहरू लगायत सो क्षेत्रमा रहेका सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू, भौतिक विकासका पूर्वाधारहरू जस्तै सडक, विद्युत, खानेपानी, अस्पताल, विद्यालय, संचार आदि बारे जानकारी लिन सार्वजनिक छलफल- अनुसूची) मुख्य सूचनादाता सर्वेक्षण, लक्षित समूह छलफल, ३आदिको (संचालन गर्नुका साथै प्रत्यक्ष अवलोकन विधिको प्रयोग गरिनेछ । आयोजना प्रभावित क्षेत्रहरूको द्वितीय तथ्याङ्कहरू (Secondary Data) स्थानीय तहको प्रोफाईल र अन्य उपलब्ध श्रोतबाट सङ्कलन गरिनेछ ।

३.३ सार्वजनिक सूचना र स्थानीयको सहभागिता

स्थानीय बस्तीहरूमा आयोजना कार्यान्वयनको सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावहरूको बारेमा स्थानीय व्यक्तिहरूसँग परामर्श लिइनेछ । सो क्रममा भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गरिनेछ । सार्वजनिक सहभागिता सुनिश्चित गर्न र आयोजनाको गतिविधि सम्बन्धी सरोकारवालाहरूलाई जानकारी दिन र वडा कार्यालय, नगरपालिका कार्यालय र अन्य स्थानीय सरोकारवालाहरूबाट लिखित राय-सुझाव लिनका लागि कार्यसूची स्वीकृत भएपछि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयारीको क्रममा लुम्बिनी प्रदेश - वातावरण संरक्षण नियमावलीको नियम ९ को उपनियम (१), उपनियम (२) र उपनियम (३) बमोजिम बमोजिम ७ दिने सूचना प्रकाशित गरी स्थानीयको राय-सुझाव संकलन गरिनेछ । यसका साथै स्थानीय स्तरमा नियम ४ उपनियम (१) देखी उपनियम (५) अनुसार एक सार्वजनिक सुनुवाई पनि गरिनेछ । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा नगरपालिका कार्यालय र वडा कार्यालयका प्रतिनिधीहरूको सहभागितामा सहित गरिनेछ । स्थलगत अध्ययनकै क्रममा नियम १० को उपनियम (२) तथा अनुसूची १४ बमोजिम सम्बन्धित नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालय र अन्य बिषयगत कार्यालयहरूबाट सिफारिस पत्रहरू पनि संकलन गरिनेछ । यसरी संकलन गरिएको मुचुल्काहरू र सिफारिस पत्रहरू प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ ।

३.४ प्रतिवेदन तयारी र स्वीकृती

यसरी तयार गरिएको प्रतिवेदन उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरिनेछ । उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयमा हुने वा.प्रा.मु. प्रतिवेदनको पुनरावलोकन,समिक्षा बैठकबाट प्राप्त राय-सुझाव समावेश गरी वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन परिमर्जन गरी पुनः उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गरिनेछ । उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयले वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा स्वीकृतीको लागि पेश गर्नेछ । वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन माथि छलफल गरी बिज्ञहरूको सुझाव संकलन गरिनेछ । यसका साथै वन तथा वातावरण मन्त्रालयले वा.प्रा.मु. प्रतिवेदनमा राय-सुझाव संकलन गर्नका लागि ७ दिने सूचना प्रकाशन गरी वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन वेबसाईटमा उपलब्ध गराउने छ । यसरी प्राप्त राय-सुझाव अनुसार वा.प्रा.मु. प्रतिवेदन परिमर्जन गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी स्वीकृतीका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गरिनेछ र वन तथा वातावरण मन्त्रालयले आवश्यक प्रकृया अनुसार प्रतिवेदन स्वीकृत गर्नेछ ।

परिच्छेद ४: प्रतिवेदन तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता

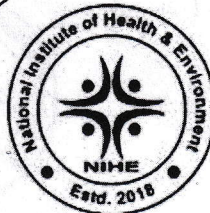
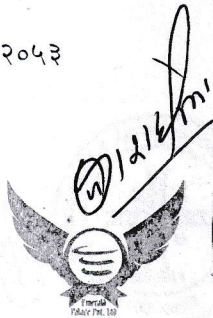
४.१ संविधान

४.२ प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, रणनीति तथा योजना

- १० वर्षे राष्ट्रिय पर्यटन रणनीति (२०७२/७३-२०८१/८२)
- पन्ध्रौं पन्चवर्षीय योजना आ.व.(२०७६/७७-२०८०/८१)
- राष्ट्रिय वातावरण नीति २०७६
- राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६
- राष्ट्रिय जैविक-विविधता रणनीति र कार्ययोजना, २०१४-२०२०
- राष्ट्रिय भू नीति २०७५
- राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति २०७२
- पर्यटन नीति २०६५

४.३ प्रस्तावसँग सम्बन्धित ऐन

- वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६
- लुम्बिनी प्रदेश - वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७
- बाल श्रम ऐन (निषेध र नियमित गर्ने), २०५६
- उपभोक्ता संरक्षण ऐन २०७५
- रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५
- श्रम ऐन २०७४
- वैयक्तिक गोपनीयता सम्बन्धी ऐन, २०७५
- योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७४
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- अपांगता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन २०७४
- संक्रमण रोग नियन्त्रण ऐन २०२०
- फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन २०६८
- भवन ऐन, २००५५
- नेपाल पर्यटन बोर्ड ऐन, २०५३
- पर्यटन ऐन, २०३५

[Handwritten signature]

- मदिरा ऐन २०३१

४.४ प्रस्तावसँग सम्बन्धित नियमावली

- वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७
- लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७
- बाल श्रम (निषेध र नियमित गर्ने) नियमावली, २०६२
- श्रम नियमावली २०७५
- फोहरमैला व्यवस्थापन नियमावली २०७०
- योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७५
- भवन नियमावली, २०६६
- होटल, लज, रेष्टुराँ तथा रिसोर्ट, बार तथा पथ पर्दशक नियमावली २०३८

४.५ प्रस्तावसँग सम्बन्धित निर्देशिका/कार्यविधि/कार्यनीति

- राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन निर्देशिका २०५०
- पर्यटन उद्योग सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७०

४.६ प्रस्तावसँग सम्बन्धित वातावरणीय तथा अन्य मापदण्ड

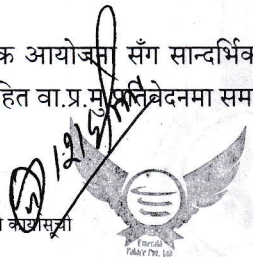
- ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- राष्ट्रिय खानेपानि गुणस्तर मापदण्ड २०७९
- वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- डिजेल जेनेरेटरहरूको उत्सर्जन मापदण्ड
- नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड २०६९
- होटलहरूको वर्गीकरण सम्बन्धी सूचना, २०७६
- होटलहरूको वर्गीकरण सम्बन्धी मापदण्ड २०७०
- कोभिड सन्दर्भमा पालना गर्नुपर्ने जनस्वास्थ्यका अत्यावश्यक मापदण्ड १९-

४.७ प्रस्तावसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, सम्झौता

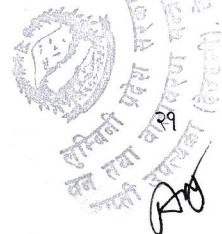
- जैविक विविधता सम्मेलन, सन् १९९२
- दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार महासन्धि सन् १९७३
- सिमसार सम्बन्धी महासन्धी (CWI) १९७९

(यी नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूको विस्तृत विवरण वा.प्र.मु.प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ)

(माथि उल्लेखित वाहेक आयोगमा सँग सान्दर्भिक तथा आवश्यक नीति, ऐन, नियम, निर्देशिका तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरू विवरण सहित वा.प्र.मु.प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ)

(Handwritten signature)

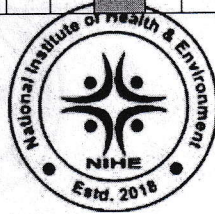
परिच्छेद ५: अबधि, बजेट तथा जनशक्ति

५.१ समय

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को अनुसूची १२ मा राखिएको ढाँचामा तयार गरिनेछ। प्रतिवेदनमा भौतिक, जैविक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणसँग सम्बन्धित आधारभूत जानकारीहरू हुनेछन्। वा.प्र.मु. अध्ययन कार्य कार्यसूची स्वीकृत पश्चात १६ हप्तामा सकिने अनुमान गरिएको छ।

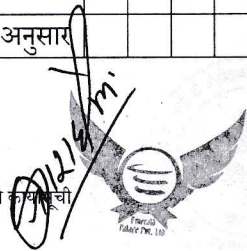
तालिका ६ : अनुमानित समय

क्र.स.	कार्यक्रम	कार्य हप्ता																
		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	
१.	क्षेत्र निर्धारण तथा कार्यसूचीको स्वीकृति																	
२.	स्थलगत अध्ययन, मस्यौदा प्रतिवेदन तयार																	
३.	तथ्याङ्क विश्लेषण र मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी																	
४.	स्थानीय तथा अन्य सरोकारवालाहरूसँग राय-सुझाव संकलन गर्न नियम ९ र अनुसूची- ९ बमोजिम राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा ७ दिने सूचना प्रकाशन तथा मुचुल्का संकलन																	
५.	आयोजनासँग सम्बन्धित सराकरवालाहरुबाट लिखित राय-सूझाव संकलन																	
६.	नियम ४ बमोजिम सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम																	
७.	राय-सुझाव समावेश																	

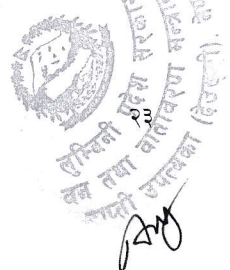

(Handwritten signature)

क्र.स.	कार्यक्रम	कार्य हप्ता															
		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	गरी मस्यौदा प्रतिवेदनमा आवश्यक परिमार्जन																
७.	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने																
८.	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयमा वा.प्र.मु. प्रतिवेदनको पुनरावलोकन/समिक्षा																
९.	उद्योग, पर्यटन तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयले वा.प्र.मु. प्रतिवेदन वन,वातावरण तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा पेश																
१०.	वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा वा.प्र.मु. प्रतिवेदन माथि छलफल तथा बिज्ञहरूको सुझाव संकलन																
११.	वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा वा.प्र.मु. प्रतिवेदनमा राय-सुझाव संकलन गर्नका लागि ७ दिने सूचना प्रकाशन तथा वा.प्र.मु. प्रतिवेदन वेबसाईटमा उपलब्ध गराउने																
१२.	प्राप्त सुझाव अनुसार																

[Handwritten signature]

क्र.स.	कार्यक्रम	कार्य हप्ता															
		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	वा.प्र.मु. प्रतिवेदन परिमार्जन																
१३.	वा.प्र.मु. को अन्तिम प्रतिवेदन स्विकृतीका लागि पेश र स्विकृती																

५.२ अनुमानित बजेट

यस अध्ययन कार्यका लागि ने.रु. ६,५०,०००.०० (भ्याट सहित) लाग्ने अनुमान गरिएको छ ।

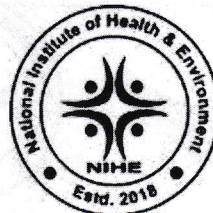
५.३ बिज्ञ जनशक्ति

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन र प्रभावको तयारीको क्रममा संलग्न हुने विशेषज्ञको सूची निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७ : वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन दल

क्र.स.	विज्ञको नाम	पद	योग्यता	विज्ञता	कार्यानुभव (वर्ष)	वातावरणीय अध्ययन कार्यानुभव संख्या
१	राडियम अधिकारी	टोली प्रमुख	स्नातकोत्तर (वातावरण बिज्ञान)	वातावरणीय बिज्ञ	१२	२५
२	किरण भुसाल	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (वातावरण बिज्ञान)	वातावरणीय बिज्ञ	८	२०
३	भावुक अर्याल	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (स्टक्चरल इन्जिनियरिङ्ग)	भवन इन्जिनियर	४	३
४	प्रविन श्रेष्ठ	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (वन्यजन्तु विज्ञान)	वन्यजन्तु विज्ञान	५	८
६	सुबोध आचार्य	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (समाज शास्त्र)	समाजिक-सांस्कृतिक विज्ञ	४	८
९	अजय नयाजु	टोली सदस्य	स्नातकोत्तर (भुगर्भ विज्ञान)	भुगर्भ विद	४	७

(यस टोली लाई दुई जना तथ्याङ्क संकलक तथा सहयोगीहरूले सहयोग गर्नेछन् ।)

(Handwritten signature)

परिच्छेद ६: प्राथमिकिकरण गरिएका सवाल

६.१ सरोकारवालाले उठाएका सवाल :

क्षेत्र निर्धारणको अभ्यासको क्रममा स्थानीय सरोकारवालाहरूले उठाएका वातावरणीय सवालहरू निम्नानुसार थिए:

तालिका ८ : सरोकारवालाहरू पहिचान गरिएका सवालहरू

क्र.स.	सवाल	सान्दर्भिक	कैफियत
१) निर्माण चरण			
क) जैविक			
१	-	छ	
ख) सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक			
१	आयोजना निर्माण गर्दा स्थानियलाई योग्यता र क्षमताको आधारमा रोजगारीमा प्राथमिकता दिनुपर्ने	छ	
२	होटलको फोहरको व्यवस्थापन स्वयमले गर्नुपर्ने	छ	
२) संचालन चरण			
ग) सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक			
१	आयोजनाले स्थानिय धर्म संस्कृति परम्परामा असर पुग्ने खालका कार्यहरू गर्नु नहुने	छ	
२	आयोजना कार्यवन्धनको क्रममा सडक, खानेपानी जस्ता पूर्वाधारमा सहयोग गर्नु पर्ने		CSR अन्तर्गत समावेश हुने
३	आयोजनाले समय समयमा स्थानियहरूसँग समबन्ध गर्नु पर्ने		CSR अन्तर्गत समावेश हुने

(*:माथिका सबै मुद्दाहरूलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ र वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनका लागि विचार गरिनेछ)

६.२ अध्ययन दलले देखेका सवाल :

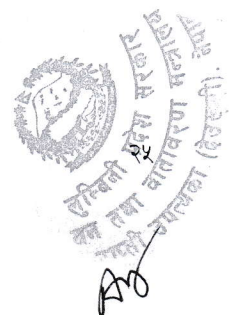
अ) सकारात्मक सवाल

निर्माण चरण

- रोजगारीको अवसर र स्थानीयका लागि आर्थिक विकासका अवसर
- सिप विकास

संचालन चरण

- रोजगारिको अवसर र आर्थिक स्थितिको बृद्धि
- पर्यटन विकास
- आयोजना क्षेत्रमा पर्यटकीय सम्भबनाको अभिवृद्धि

- स्थानिय कलासंस्कृतिको पहिचान तथा प्रवर्द्धन
- CSR अन्तर्गत कार्यहरु

आ) नकरात्मक वातावरणीय सवाल

१) भौतिक- रासायनिक वातावरण

निर्माण चरण

- भु-प्रयोगमा परिवर्तन
- वायु, धुलो, जल र ध्वनि प्रदूषण
- पानीको माग तथा खपत
- सतहको पानी तालिने तथा पानीको निकासका सवाल
- ठोस र तरल फोहर मैला व्यवस्थापनका सवाल
- Spoil तथा अन्य निर्माण जन्य उत्खनन् गरिएका सामग्रीहरूको व्यवस्थापका सवाल
- निर्माण चरणको ट्राफिक व्यवस्थापनमा समस्या
- रंग लगायत अन्य रासायनिक पदार्थहरू पोखिने र जमिनमा बग्नेसँग सम्बन्धित सवाल
- अधिक ऊर्जा आवश्यकता
- आगलागी, भूकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरु

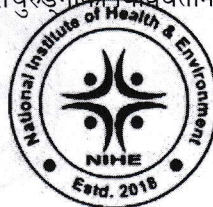
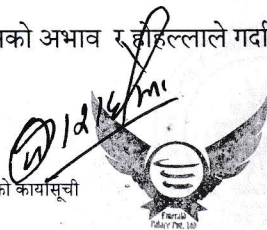
संचालन चरण

- ठोस र तरल फोहर मैला व्यवस्थापनका सवाल
- तरल फोहरका कारण जल प्रदूषण
- वायु र ध्वनिसँग सम्बन्धित सवाल
- उच्च पानी उपभोगसँग सम्बन्धित सवालहरु
- सतहको जल प्रणालीको व्यवस्थापन
- सवारी साधन व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या
- होटल भवनको उचाईले विमानस्थलको हवाई मार्गमा पार्न सक्ने असरहरु
- भूकम्पीय जोखिमसँग सम्बन्धित सवाल

२) जैविक वातावरण

निर्माण चरण

- खुल्ला स्थानको अभाव र होल्लाले गर्दा चराचुरुङ्गीको विविधतामा हाश-

[Handwritten signature]

संचालन चरण

- शहरी जैविक विविधतामा हाश

३) सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण

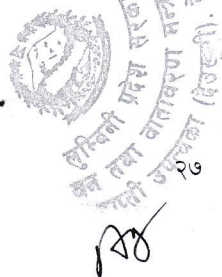
निर्माण चरण

- आयोजनासँग सम्बन्धित सार्वजनिक गुनासो
- श्रमिक र स्थानीयहरूका लागि पेशागत सुरक्षाको सवाल
- बाहिरबाट कामदारहरूको चाप र स्थानीय र बाहिरी श्रमिकको कलहसँग सम्बन्धित सवाल
- सामाजिक अपराधमा हुन सक्ने वृद्धी
- महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी सवाल
- बाल श्रम संलग्नताको सम्भावनाका सवाल
- संक्रमण रोगको हुन सक्ने विस्तार एवं वृद्धी सम्बन्धी सवाल

संचालन चरण

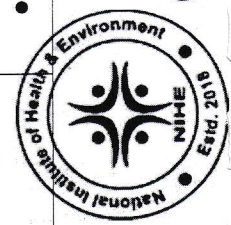
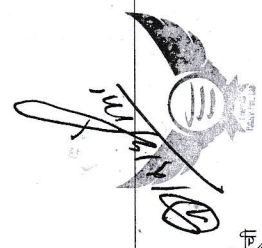
- व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम
- होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाइ
- आगन्तुकहरूको सुरक्षा
- खाद्यन्न गुणस्तर
- बहु जातियताधर्मका व्यक्तिहरूको प्रवाह ,सांस्कृति ,
- स्थानिय वस्तुको मूल्यवृदी तथा अभद्र सृजना हुन सक्ने सवाल
- बाह्य व्यक्तिको आवगमनबाट स्थानिय संस्कृतिमा पर्ने प्रभाव

६.३ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार पार्न प्राथमिकीकरण गरिएका सवाल

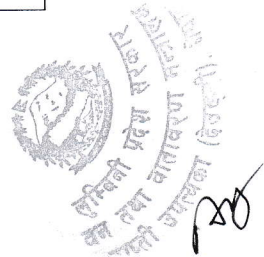

तालिका ९ : वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन अध्ययनका लागि प्राथमिकीकरण गरिएका सवालहरूको सूची

	सकारात्मक सवाल	नकारात्मक सवाल
क) निर्माण चरण		
भौतिक रासायनिक		<ul style="list-style-type: none"> • भु-प्रयोगमा परिवर्तन • वायु, धुलो, जल र ध्वनि प्रदूषण • पानीको माग तथा खपत • सतहको पानी तालिने तथा पानीको निकासका सवाल • टोस र तरल फोहर मैला व्यवस्थापनका सवाल • Spoil तथा अन्य निर्माण जन्य उत्खनन् गरिएका सामग्रीहरूको व्यवस्थापका सवाल • निर्माण चरणको ट्राफिक व्यवस्थापनमा समस्या • रंग लगायत अन्य रासायनिक पदार्थहरू पोखिने र जमिनमा बनेसँग सम्बन्धित सवाल • अधिक ऊर्जा आवश्यकता • आगलागी, भुकम्पीय तथा अन्य सम्भावित प्रकोपहरू
जैविक		<ul style="list-style-type: none"> • खुल्ला स्थानको अभाव र होहल्लाले गर्दा चरा-चुरुङ्गीको विविधतामा हाश
सामाजिक, आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> • रोजगारीको अवसर र स्थानीयका लागि आर्थिक विकासका अवसर • सिप विकास 	<ul style="list-style-type: none"> • आयोजनासँग सम्बन्धित सार्वजनिक गुनासो • श्रमिक र स्थानीयहरूका लागि पेशागत सुरक्षाको सवाल • बाहिरबाट कामदारहरूको चाप र स्थानीय र बाहिरी श्रमिकको कलहसँग सम्बन्धित सवाल • सामाजिक अपराधमा हुन सक्ने वृद्धि • महिला-पुरुष बीच भेदभाव तथा लैङ्गिक हिंसा सम्बन्धी सवाल • बाल श्रम संलग्नताको सम्भावनाका सवाल • संक्रमण रोगको हुन सक्ने विस्तार एवं वृद्धि सम्बन्धी सवाल

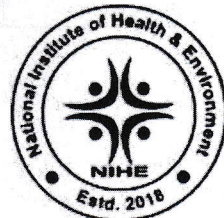

	सकारात्मक सवाल	नकारात्मक सवाल
भौतिक- रासायनिक		<ul style="list-style-type: none"> • टोस र तरल फोहर मैला व्यवस्थापनका सवाल • तरल फोहरका कारण जल प्रदुषण • वायु र ध्वनिसँग सम्बन्धित सवाल • उच्च पानी उपभोगसँग सम्बन्धित सवालहरू • सतहको जल प्रणालीको व्यवस्थापन • सवारी साधन व्यवस्थापन सम्बन्धी समस्या • होटल भवनको उचाईले विमानस्थलको हवाई मार्गमा पार्न सक्ने असरहरू • भूकम्पीय जोखिमसँग सम्बन्धित सवाल
जैविक		<ul style="list-style-type: none"> • शहरी जैविक विविधतामा हाश
सामाजिक, आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> • रोजगारको अवसर र आर्थिक स्थितिको बृद्धि • पर्यटन विकास • आयोजना क्षेत्रमा पर्यटकिय सम्भवनाको अभिवृद्धि • स्थानिय कलासंस्कृतिको पहिचान तथा प्रवर्द्धन • CSR अन्तर्गत कार्यहरू 	<ul style="list-style-type: none"> • व्यवसायजन्य सुरक्षा तथा स्वास्थ्यको जोखिम • होटल भित्र र वरपर क्षेत्रको स्वास्थ्य तथा सरसफाइ • आगन्तुकहरूको सुरक्षा • खाद्यन्न गुणस्तर • बहु जातियता, सांस्कृति, धर्मका व्यक्तिहरूको प्रवाह • स्थानिय वस्तुको मूल्यवृदी तथा अभद्र सृजना हुन सक्ने सवाल • वाह्य व्यक्तिको आगमनबाट स्थानिय संस्कृतिमा पर्ने प्रभाव

६.४ सरोकारवालाले उठाएका तर प्राथमिकिकरणमा नपरेका सवाल हटाउनुको औचित्य

सरोकारवालाहरूले उठाएका सम्पूर्ण सवाल वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनका लागि प्राथमिकिकरण गरिएका सवालमा समावेश गरिएको छ ।

परिच्छेद ७: प्रस्तावको विकल्प

वैकल्पिक विश्लेषण वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनको अभिन्न हिस्साको रूपमा मानिएको छ र यसमा प्रस्तावित आयोजनाको उद्देश्यहरू प्राप्त गर्ने वैकल्पिक तरिकाहरूको मूल्याङ्कन गर्न समावेश गरिनेछ। वैकल्पिक विश्लेषणको उद्देश्य अनावश्यक प्रभावहरूलाई कम गर्दै फाइदाहरू बढाउनु हो। वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनको क्रममा निम्न बुँदाहरूलाई विचार गर्दै वैकल्पिक विश्लेषण गरिनेछ :

क) होटल संचालनको विकल्प

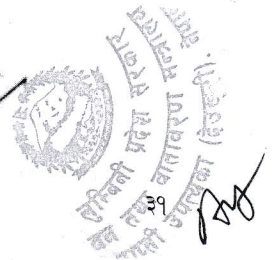
ख) वैकल्पिक स्थान

ग) वैकल्पिक डिजाईन, प्रविधि र संचालन बिधि, समय तालिका, प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ

घ) अन्य कुराहरू

[Handwritten signature]

परिच्छेद ८: वातावरणीय प्रभाव विश्लेषण

८.१ विश्लेषण

८.१.१ तथ्याङ्क विश्लेषण

आयोजना क्षेत्र भ्रमणको क्रममा जानकारीहरू चेकलिस्ट र प्रश्नावलीको सहयतामा संकलन गरिनेछ । संकलन गरिएको जानकारीहरूलाई EXCEL मा तयार गरिएको तालिकाहरूमा भरेर तथ्याङ्क विश्लेषणको गरिनेछ । सन्दर्भ सामग्रीहरूको पुनरावलोकन तथा प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको स्थलगत अध्ययनबाट प्राप्त जानकारीहरूलाई विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार संक्षिप्तिकरण गरी तालिकामा वा ब्याख्या सहित प्रभावको उपयुक्त अध्यायमा समावेश गरिनेछन् । यस क्रममा भौतिक तथा सांस्कृतिक वातावरण सम्बन्धी जानकारीलाई छोटकरीमा वर्णन गरी जैविक तथा सामाजिक, आर्थिक वातावरणलाई ब्याख्या सहित तालिका, ग्राफ र चित्रको रूपमा प्रस्तुत गरिनेछ ।

८.१.२ प्रभावको विश्लेषण

सन्दर्भ सामग्रीहरूको पुनरावलोकन तथा स्थलगत अध्ययनबाट प्राप्त जानकारीहरूलाई विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार संक्षिप्तिकरण गरी प्रतिवेदनको उपयुक्त अध्यायमा राखिनेछन् । यस क्रममा उपलब्ध भएका जानकारीहरूलाई ब्याख्या सहित तालिका र नक्शाको रूपमा प्रस्तुत गरिनेछन् । त्यसैगरी विश्लेषित तथ्याङ्कको आधारमा प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्दा भौतिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरणमा पर्न जाने सम्भावित अनुकूल र प्रतिकूल प्रभावहरूको पहिचान, आङ्कलन र मूल्याङ्कन गरिनेछन् । यसका लागि म्याट्रिक्स वा चेकलिष्ट पद्धती अपनाइनेछ। प्रभावको परिणात्मक मूल्याङ्कन, राष्ट्रिय वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन निर्देशिका २०५० मा उल्लेख गरिएका मापदण्ड र अनुभवको आधारमा गरिनेछन् । यी प्रभावहरूलाई मुख्यतः परिमाण, अवधि र सिमाक्षेत्रको आधारमा विश्लेषण गरिनेछन्।

प्रभावको परिमाण

प्रभावको परिमाण हेरेक सम्भाव्य प्रभावको तीव्रताको आधारमा ब्याख्या गरिनेछन्। यसले प्रभावको अपरिवर्तनीय वा परिवर्तनीय अवस्थालाई जनाउनेछ। परिमाणको आधारमा प्रभावहरूलाई उच्च, मध्यम र निम्न किसिममा विभाजित गरिनेछन् ।

प्रभावको सिमाक्षेत्र

प्रभावको सिमाक्षेत्र आयोजना स्थान निर्दिष्ट, स्थानीय र क्षेत्रीय गरी तीन तहमा विभाजित गरिनेछन्।

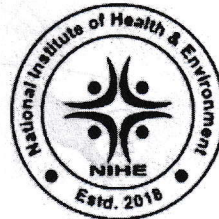
प्रभावको अवधि

यस आयोजनाबाट पर्न सक्ने प्रभावको समयावधिको आधारमा प्रभावलाई अल्पकालिन, मध्यकालिन र दिर्घकालिन गरी तीन प्रकारमा छुट्याइनेछन् ।

प्रभावहरूलाई परिमाण, अवधि र सिमाक्षेत्रको आधारमा मूल्याङ्कन गरे पश्चात अनुकूल र प्रतिकूल प्रभावहरूको सार्थकता ठम्याइनेछन् । प्रभावहरूको सार्थकता न्यून महत्वपूर्ण प्रभाव, मध्यम महत्वपूर्ण प्रभाव, उच्च महत्वपूर्ण प्रभाव गरी तिन तहमा विभाजित गरिनेछ ।

८.२ प्रभाव पहिचान, आकलन, तह निर्धारण र उल्लेखनीयताको मूल्याङ्कन

माथि बर्णन गरिएको विधि अनुरूप प्रभाव पहिचान, आकलन, तह निर्धारण र उल्लेखनीयताको मूल्याङ्कन गर्ने क्रममा तलको तालिका बमोजिम गरिनेछ ।

[Handwritten signature]

तालिका १०: प्रभाव मुल्यांकन मेट्रिक्स

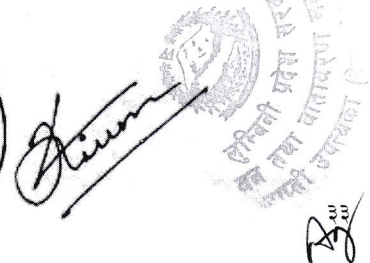
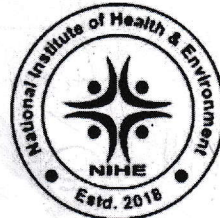
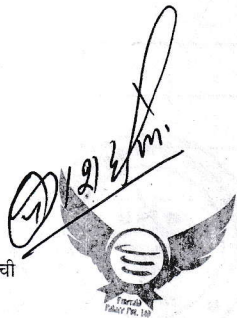
परिमाण	मान	सिमा	मान	अवधी	मान	प्रकार
उच्च	६०	क्षेत्रीय	६०	दिर्घकालीन	२०	प्रत्यक्ष
मध्यय	२०	स्थानीय	२०	मध्यकालीन	१०	अप्रत्यक्ष
न्युन	१०	स्थान निर्दिष्ट	१०	अल्पकालीन	०५	-

(सरलीकरण:प्रकार-Nature, परिमाण-Magnitude, हद-Extent, अवधी-Duration, महत्व-Significance I)

(श्रोत: राष्ट्रिय वाप.. मु. निर्देशिका २०५०)

तालिका ११: प्रभावको महत्व

जम्मा मान	प्रभावको महत्व	कैफियत
< ४५	न्यून महत्वपूर्ण प्रभाव	
४५-७५	मध्यम महत्वपूर्ण प्रभाव	
> ७५	उच्च महत्वपूर्ण प्रभाव	

परिच्छेद ९ : वातावरणीय प्रभाव नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन

प्रतिकूल वातावरणीय प्रभावबाट बच्न वा कम गर्न वा क्षतिपूर्ति दिन, प्रभावकारी, कम लागतका र स्थानीय रूपमा कार्यान्वयन योग्य उपायहरू विकास गरिनेछ। वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिवेदनको तयारीको क्रममा पहिचान भएका सबै प्रभावहरूका लागि न्यूनीकरणका उपायहरूलाई विचार गरिनेछ। प्रस्तावक तथा निर्माण व्यवसायीले आयोजनाले वातावरणीय रूपमा स्वीकार्य हुने स्तरहरूमा महत्वपूर्ण प्रतिकूल प्रभावहरूलाई रोक्न वा कम गर्न न्यूनीकरण उपायहरूको कार्यान्वयन गर्नेछन्। लाभदायक प्रभावहरू अभिवृद्धि गर्न उपायहरू पनि प्रस्तुत गरिनेछ। निर्माण र सञ्चालन चरणहरूका लागि भौतिक, रसायनिक, जैविक, सामाजिक-आर्थिक र सांस्कृतिक वातावरणका प्रभावहरूको न्यूनीकरणका उपायहरू प्रस्तावित गरिनेछ। वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धि कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि प्रस्तावक तथा निर्माण व्यवसायी जिम्मेवार हुनेछन्।

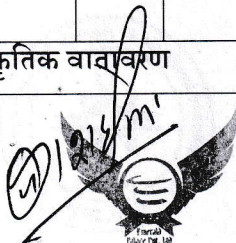
नकारात्मक तथा लाभदायक प्रभावहरू जुन अध्ययनको क्रममा पहिचान वा पूर्वानुमान गरिएको छैन यदि प्रस्तावित आयोजनाको निर्माण र संचालन चरणहरूको क्रममा फेला पारिएमा प्रस्तावकले त्यस्ता प्रभावहरूको पनि अभिवृद्धि तथा न्यूनीकरणका उपायहरू कार्यान्वयन गरिनेछ। आयोजनाले कुनै प्रतिकूल प्रभावलाई हटाउनका वा न्यूनीकरण गर्न निम्न अनुसार प्रभावहरूलाई वर्गीकृत गरिनेछ:

- ९.१) निरोधात्मक (Preventive)
- ९.२) सुधारात्मक (Corrective)
- ९.३) क्षतिपूर्ति (Compensatory)

होटल निर्माण तथा संचालनले पार्ने वातावरणीय प्रभावहरूको तह निर्धारण र सकारात्मक प्रभाव बढोत्तरी तथा नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरूको सारांश निम्न अनुसारको तालिकामा प्रस्तुत गरिनेछ।

तालिका १२ : वातावरणीय प्रभावहरूको तह निर्धारण तथा प्रभाव बढोत्तरीका/ न्यूनीकरणका उपायहरू

प्रस्तावका कार्य	वातावरणीय प्रभाव	प्रभावको तह निर्धारण							वढोत्तरीका /न्यूनीकरणका उपायहरू
		प्रत्यक्ष	आप्रत्यक्ष	अनुकूल	प्रतिकूल	परिमाण	सीमा	अवधि	
निर्माण अवधि									
भौतिक वातावरण									
१.									
२.									
जैविक वातावरण									
सामाजिक आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण									

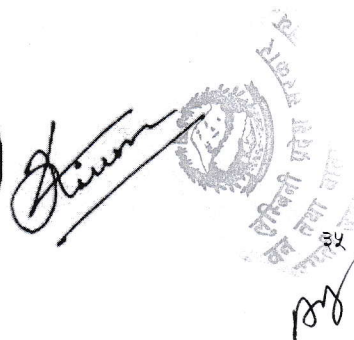
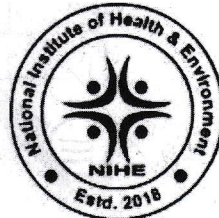
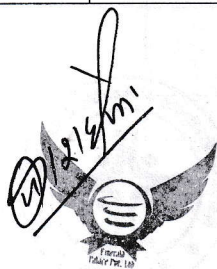
(Handwritten signature)

प्रस्तावका कार्य	वातावरणीय प्रभाव	प्रभावको तह निर्धारण							वढोत्तरीका न्युनीकरणका उपायहरु
		प्रत्यक्ष	आप्रत्यक्ष	अनुकूल	प्रतिकूल	परिमाण	सीमा	अवधि	
संचालन अवधि									
भौतिक वातावरण									
१.									
२.									
जैविक वातावरण									
१.									
२.									
सामाजिक आर्थिक तथा साँस्कृतिक वातावरण									
१.									
२.									

त्यस्तै, होटल निर्माण तथा संचालनको क्रममा कार्यान्वयन गरिने सकारात्मक प्रभाव वढोत्तरी तथा नकारात्मक प्रभाव न्युनीकरणका उपायहरु तथा लाग्ने अनुमानित रकम र कार्यान्वयनको जिम्मेवारी लगायतको विवरण निम्न बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिनेछ।

तालिका १३ : निर्माण तथा संचालनको क्रममा कार्यान्वयन गरिने उपायहरुको लागत तथा जिम्मेवारी

वातावरण संरक्षणका उपाय	कार्यान्वयन हुने स्थान	कार्यान्वयन हुने समय	अनुमानित रकम	कार्यान्वयनको जिम्मेवारी	जिम्मेवार निकाय
अनुकूल प्रभाव					
१.					
२.					
प्रतिकूल प्रभाव					
१.					
२.					

परिच्छेद १०: वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धिका उपायहरू विशिष्ट र व्यावहारिक दृष्टिकोण लागू गर्न सकिने गरी विकास गरिनेछ जुन प्राविधिक र आर्थिक दृष्टिले सम्भाव्य छ, सामाजिक रूपमा स्वीकार्य छ र आयोजनालाई प्रभावकारी हुनेछन्। प्रत्येक वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धिहरूका लागि आवश्यक लागत विस्तृत रूपमा पहिचान गरिनेछ र प्रतिवेदनमा समाहित गरिनेछ।

वातावरणीय प्रभाव, वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरण/अभिवृद्धिका उपाय र जिम्मेवार निकाय समेटेर वातावरणीय व्यवस्थापन कार्य योजना तलको तालिका बमोजिम प्रस्तुत गरिनेछ। वातावरणीय व्यवस्थापन कार्ययोजना (EMAP) को म्याट्रिक्स तयार हुनेछ। यो निम्न चरणहरूका लागि विकसित गरिनेछ:

पूर्व-निर्माण चरण

निर्माण चरण

सञ्चालन र मर्मत चरण

वातावरणीय प्रभाव, वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धिका उपायहरूको क्रियाकलाप, कार्यान्वयन गरिने स्थान, कार्यान्वयन गरिने तरिका, कार्यान्वयनको जिम्मेवारी, कार्यान्वयनको लागत तथा अनुगमन तथा मूल्याङ्कन खुलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको ढाँचामा बमोजिम वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाको म्याट्रिक्स वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ।

तालिका १४ : तालिका वातावरणीय व्यवस्थापन योजना

बिषयगत क्षेत्र	सकारात्मक प्रभावको वढोत्तरीका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित जनशक्ती, बजेट, समय	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
भौतिक क्षेत्र								
जैविक क्षेत्र								
सामाजिक क्षेत्र								
साँस्कृतिक क्षेत्र								
अन्य								
बिषयगत क्षेत्र	नकारात्मक प्रभावको न्यूनीकरणका क्रियाकलाप	के के गर्ने	कहाँ गर्ने	कसरी गर्ने	कहिले गर्ने	कसले गर्ने	अनुमानित जनशक्ती, बजेट, समय	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
भौतिक क्षेत्र								
जैविक								

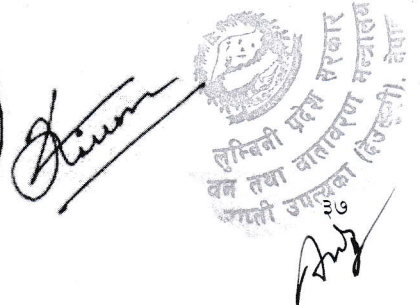

[Handwritten signature]

क्षेत्र								
सामाजिक क्षेत्र								
साँस्कृतिक क्षेत्र								
अन्य								

तालिका १५: वातावरणीय न्यूनीकरण र अभिवृद्धिका उपायहरूको लागतको सारांश

क्र.स.	क्रियाकलाप	लागत	कैफियत

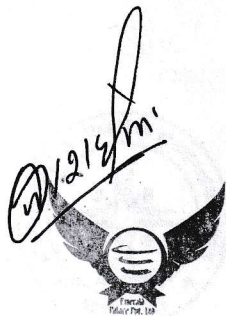

परिच्छेद ११: अनुगमन योजना

निर्माण र सञ्चालन अवधिमा आयोजनाको प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन, अनूपालन अनुगमन, प्रभाव अनुगमनका लागि वातावरणीय अनुगमन विकास गरिनेछ। प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन, नियमपालन अनुगमन, प्रभाव अनुगमन योजनामा अनुगमन मानक सूचकहरू, अनुगमन स्थान, अनुगमन विधि र अनुगमनको समयतालिका साथै अनुगमनका लागि आवश्यक अनुमानित बजेट समावेश हुनेछ।

तालिका १६: वातावरणीय अनुगमन

अनुगमनका प्रकार	अनुगमनका सूचक	अनुगमनको विधि	स्थान	समय	अनुमानित रकम	अनुगमन गर्ने निकाय
प्रारम्भिक अवस्थाको अनुगमन						
१.						
२.						
प्रभाव अनुगमन						
१.						
२.						
नियमपालन अनुगमन						
१.						
२.						

[Handwritten signature]

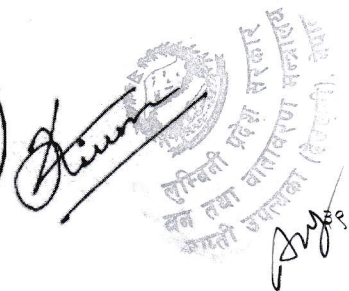
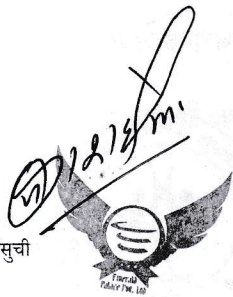
परिच्छेद १२ : वातावरणीय निरिक्षण अनुमगन

आयोजना संचालन भएको दुई बर्ष पश्चात सम्बन्धित अधिकार प्राप्त निकायले आयोजनाको वातावरणीय निरिक्षण अनुमगन गर्नेछ। वातावरणीय सम्परीक्षणको विस्तृत खाका, प्रकार, बिधि र समय तालिका वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययनको क्रममा तयार गरी प्रतिवेदनमा समावेश गरिनेछ।

तालिका १७ : वातावरणीय निरिक्षण अनुमगन खाका

मानक	सूचक	स्थान	बिधि	स्रोत
भौतिक- रासायनिक वातावरण				
जैविक वातावरण				
सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक वातावरण				

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्यसूची

परिच्छेद १३ : वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको रूपरेखा

यस आयोजनाको वातावरणीय मूल्याङ्कन प्रतिवेदन लुम्बिनी प्रदेश- वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को अनुसूची १२ मा राखिएको ढाँचा बमोजिम तयार गरिनेछ ।

घोषणापत्र

कार्यकारी सारांश

विषयसूचीको तालिका

अनुसूचीको सूची

तालिकाहरूको सूची

चित्रहरूको सूची

संक्षेपीकरणको सूची

परिच्छेद १: प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यक्तिको वा संस्थाको नाम र ठेगाना

१.१ प्रस्तावकको पुरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं सहित

१.२ परामर्शदाताको पुरा नाम, ठेगाना, ईमेल र फोन नं सहित

१.३ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको औचित्यता

१.४ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको उद्देश्य

१.५ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको सिमा तथा अन्य कुरा

परिच्छेद २: प्रस्तावको परिचय

२.१ भूमिका

२.१.१ पृष्ठभूमि

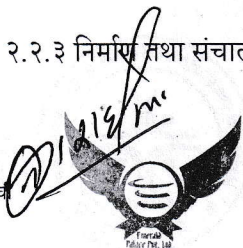
२.१.२ प्रस्तावको आवश्यकता तथा औचित्य र कार्यन्वयनको उद्देश्य

२.२ प्रस्तावको विवरण

२.२.१ प्रस्तावको अवस्थिति र पहुँचको अवस्था

२.२.२ प्रस्तावित आयोजनाको संरचनागत अवयव

२.२.३ निर्माण तथा संचालन चरणका क्रियाकलाप

[Handwritten signature]

- २.२.४ आयोजना निर्माणको लागि प्रयोग हुने प्रविधि
- २.२.५ आयोजनाको लागि आवश्यक निर्माण सामग्री
- २.२.६ निर्माण कार्यको लागि आवश्यक जनशक्ति
- २.२.७ आयोजनाको लागि आवश्यक उर्जा तथा इन्धन
- २.२.८ आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने जमिन र जमिनको प्रकार
- २.२.९ प्रस्ताव कार्यान्वयन तालिका
- २.२.१० आयोजनाको लागि आवश्यक सुविधाहरू
- २.२.११ आयोजनाको प्रभाव क्षेत्र

२.३ प्रस्तावको उद्देश्य

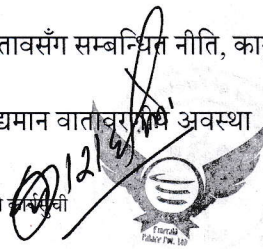
परिच्छेद ३: प्रतिवेदन तयार गर्दा अपनाइएको विधि

- ३.१ सम्बन्धित प्रकाशित वा अप्रकाशित सामग्री/प्रतिवेदनको पुनरावलोकन
- ३.२ आयोजनाको प्रभाव क्षेत्र निर्धारण
- ३.३ प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको नक्साको अध्ययन तथा विश्लेषण
- ३.४ चेकलिस्ट तथा प्रश्नावलीको निर्माण तथा तथ्यांक संकलन
- ३.५ स्थलगत अध्ययन
- ३.६ सङ्कलित नमुनाहरूको विश्लेषण
- ३.७ प्राप्त तथ्यांकको विश्लेषण
- ३.८ प्रभाव पहिचान, आकलन तथा उल्लेखनिय प्रभावको मूल्यांकन गर्दा अपनाइएको विधि
- ३.९ मस्यौदा प्रतिवेदनको तयारी
- ३.१० सार्वजनिक परामर्श, छलफल, अन्तरक्रिया र सुनुवाई
- ३.११ सार्वजनिक सूचना तथा सूचना सम्प्रेषण र सुझाव संकलन
- ३.१२ सुझाव समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदनको तयारी

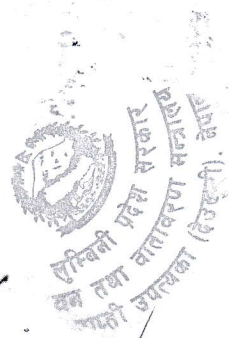
परिच्छेद ४: प्रस्तावसँग सम्बन्धित नीति, कानून तथा मापदण्ड

परिच्छेद ५: विद्यमान वातावरणीय अवस्था

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनको विधि

[Handwritten signature]

५.१ भौतिक वातावरण

५.१.१ भू-उपयोग

५.१.२ भूगर्भ

५.१.३ जलवायु तथा मौसम

५.१.४ हावा, जल तथा ध्वनिको गुणस्तर

५.१.५. टोपोग्राफी

५.१.६ पानीको श्रोतहरु

५.२ जैविक वातावरण

५.२.१ आयोजना क्षेत्रको वन सम्पदाको सूची

५.२.२ वनस्पतीको सूची

५.२.३ प्रमुख गैर काष्ठ वनस्पतिहरु

५.२.४ वन्यजन्तुहरुको सूची

५.३ सामाजिक-आर्थिक र सास्कृतिक वातावरण

परिच्छेद ६: प्रस्तावको विकल्प

६.१ डिजाइन

६.२ आयोजना स्थल

६.३ भू-वनोट

६.४ अपनाईने प्रविधि

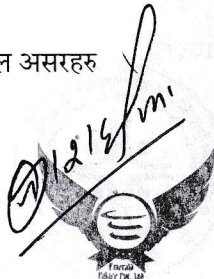
६.५ संचालन विधी

६.६ समय तालिका

६.७ कच्चा पदार्थ

६.८ वन तथा सरकारी जग्गाको प्रयोग

६.९ प्रतिकुल असरहरु

[Handwritten signature]

परिच्छेद ७: प्रस्ताव कार्यन्वयन गर्दा वातावरण पर्ने प्रभाव

७.१ निर्माण पूर्व र निर्माण चरण

७.१.१ भौतिक वातावरण

७.१.२ जैविक वातावरण

७.१.३ सामाजिक-आर्थिक र सास्कृतिक वातावरण

७.२ संचालन चरण

७.२.१ भौतिक वातावरण

७.२.२ जैविक वातावरण

७.२.३ सामाजिक-आर्थिक र सास्कृतिक वातावरण

७.४ वातावरणीय प्रभावहरूको सारांश

परिच्छेद ८: अनुकूल प्रभाव अधिकतम अभिवृद्धि गर्ने तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यून गर्ने उपायहरू

८.१ अनुकूल प्रभाव अभिवृद्धि तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू

८.२ प्रतिकूल प्रभावका न्यूनीकरणका उपायहरूको बर्गिकरण

८.२.१ क्षतिपूर्तिक उपायको अवलम्बन

८.२.२ सुधारात्मक उपायको अवलम्बन

८.२.३ प्रतिरोधात्मक उपायको अवलम्बन

८.३ अनुकूल प्रभाव अधिकतम तथा प्रतिकूल प्रभाव न्यूनीकरणको कार्यान्वयनको विवरण

परिच्छेद ९: वातावरणीय अनुगमन

९.१ अनुगमनका प्रकार

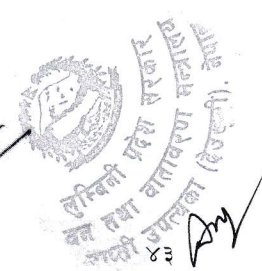
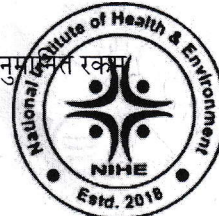
९.२ वातावरणीय अनुगमनका सूचकहरू

९.३ अनुगमनको विधि

९.४ अनुगमनको लागि समय तालिका

९.५ अनुगमन गर्ने निकाय

९.६ वातावरणीय अनुगमनको लागि अनुमति रकम

परिच्छेद १०: वातावरणीय सम्परीक्षण

- १०.१ वातावरणीय सम्परीक्षणका किसिम
- १०.२ वातावरणीय सम्परीक्षणमा हुने संलग्नता
- १०.३ आन्तरिक/बाह्य सम्परीक्षण वा बाध्यकारी/स्वैच्छिक सम्परीक्षण
- १०.४ वातावरणीय सम्परीक्षणको विशिष्ट तत्त्व
- १०.५ वातावरणीय सम्परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

परिच्छेद ११: निष्कर्ष र सुझाव

- ११.१ अध्ययनको निष्कर्ष
- ११.२ सुझाव

परिच्छेद १२: सन्दर्भ सामग्री

परिच्छेद १३: अनुसूची

[Handwritten signature]

अनुसूची २: जानकारी संकलनको लागि प्रयोग भएका चेकलिस्ट

A. PHYSICAL ENVIRONMENT		
Description of Information/Issues	Justification of Information/ Issues	Remarks
Hotel Name and Location - Emerald Palace, Siddartha Municipality, Lumbini Province		
Area, Plot Nos.		
Total Buildup Area		
GPS Coordinates (4 corner) Latitude: Longitude:		
Administrative Boundary (E,W,N,S)		
Physiography and Topography (types of classification, elevation, topographical distribution, types of land use pattern nearby the project area, typology composition perspective)		
Geology and Soil (formation type, classification of rock and soil type around the project area, sample distribution –size)		
Climate (Temperature and rainfall trend analysis of the project area)		
Drainage and Hydrology (Major river network, origin, type, flow pattern, possible influence to project area or not)		
Land Use (Settlement type, land use pattern/coverage, mapping area (P/S))		
Air Quality and Noise Levels (Scenario of existing source, type, extent, possible sources probe)		
Water Resource and Quality Source, Daily requirement of water Kitchen, demand and supply, storage facility, rain water harvesting (if any in plan), firefighting plan and water consumption at one time (details). Quality maintain (how), water heating system		
Solid Waste Management (Segregation/characterization, recyclable waste management, composting facility and so on. Management system of existing waste in SMC/ward level along with SWM projection of waste generation, composition system proposed from hotel. Also, give consideration on fecal sludge management plan from hotel in future.		

B. BIOLOGICAL ENVIRONMENT		
Description of Information/Issues	Justification of Information/ Issues	Remarks
Hotel Name and Location Emerald Palace, Siddartha Municipalty, Lumbini Province		
Plant Diversity (Major, Tree and vegetation present nearby project area)		
Wildlife Diversity (Major encountered/presence status and habitat along with magnitude and extent of adverse impact from the proposed project)		

C. SOCIO-ECONOMIC AND CULTURAL ENVIRONMENT		
Description of Information/Issues	Justification of Information/ Issues	Remarks
Hotel Name and Location Emerald Palace, Siddartha Municipality, Lumbini Province		
Socio-Economic Information (Private HHs, hotels, shops, schools, temples/shrines, archeological sites, corporate-banking sectors information within DIZ (50-100m based on HHs density) and ward level information on population, ethnicity, religion, education, institute, caste, mother tongue, energy used for cooking and lightning, toilet use, communication channel within IIZ)		
Corporate Social Responsibility (practice of existing in DIZ/IIZ and plan of hotel in future)		
Basic Infrastructure Services (Public health facilities, energy and electricity, Road network and air transport, Major economic activities)		
Resource Availability and Accessibility (Materials (construction and other), Energy (demand, supply and backup plan) and Human Resources: Skill (Cook, Manager and Account), Semi skill (Driver, waiter, reception) & Unskilled (housekeeping, cleaning, dishwasher)		
Open space (parking and urban greenery)		
Safety and Emergency Preparedness (Building code 2060.....)		

D. Checklist for collecting baseline information of affected HHs at DIZ

S.N.	Information	Details
1.	HHs number	
2.	Respondent name	
3.	Family members M F	
4.	Age group (15-59)	
5.	Ethnicity	
6.	Mother language	
7.	Occupation	
8.	Ownership of HHs Owned / Rented	
9.	Types of HHs	
10.	Water source used for drinking	
11.	Sanitation facility	
12.	Energy used for cooking	
13.	Energy used for lighting	
14.	Religion	
15.	Major Culture/Traditions	
16.	Communication type	

अनुसूची ३: सार्वजनिक सूचना र मुचुल्काहरु

नेपालको अर्थतन्त्र सुध्दै गएको विश्व बैंकको प्रक्षेपण

सर्वोत्तम सिमेन्टको साधारण सेयरको बिक्री आह्वान

पञ्चपुरी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

प्राधिकरणले भने उद्योगहरूले सर्वसाधारण जनताले लोडसेडिङमा रहेको बेला डेडिकेटेड र ट्रक लाइनको माध्यमबाट दिनमा २४ घण्टा विद्युत् उपभोग गरेकाले सो विद्युत्को महसुल

थियो । त्यतिबेला काठमाडौं लगायतका सहरका अस्पताल लगायतका क्षेत्रमा पनि लोडसेडिङको अवस्थामा राख्दा उद्योगलाई डेडिकेटेड र ट्रक लाइनमार्फत् विद्युत् दिइएको हो ।

यस बा
WWW
प्रभाव
दफा ।

S.N
1
2
3
4
5
6

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको सम्बन्धि सार्वजनिक सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८०/०९/२६)

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	क) नाम: एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि. ख) ठेगाना: सिद्धार्थनगर नगरपालिका, बडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश ग) ई-मेल: emeraldpalace21@gmail.com घ) मोबाईल नं: ९८५७०२१०१४
प्रस्तावको व्यहोरा	क) कार्यान्वयन हुने स्थान: सिद्धार्थनगर नगरपालिका, बडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, कित्ता नं.: १३४८ र ४०५ ख) चार किल्ला: पूर्व- श्याम लाल श्रेष्ठ, पश्चिम- मलाउ मुसलमान, दक्षिण- सडक, उत्तर- सुनिता शर्मा ग) प्रस्तावको बारे सामान्य जानकारी: होटलको नाम: एमरल्ड प्यालेस होटल संचालन हुने जग्गाको क्षेत्रफल: १ विघा, ५ कठ्ठा, ७.५ धुर (८५९२.७५ व.मि.) मुख्य भवनको विवरण: Total Floor Area- १०३२.३१ व.मि., सेट व्याक- ८२', GCR- २२.२६ %, FAR- १.२, बेसमेन्ट बाहेक ६ तल्ला, ११२ बटा कोठा, १६० शौचालय संख्या, ३ बटा लिफ्ट प्रदान गरिने सेवा सुविधा: होटल, रेस्टुराण्ड, गेट हाउस, पार्टि-सेमिनार तथा अन्य कार्यक्रमको स्थान उपलब्ध घ) लगानी: रु. ५४,८३,१४,६१०.४९ (भ्याट बाहेक) ङ) लगानीको किसिम: निजी च) अन्य: पर्यटकिय सेवा-सुविधा उपलब्ध गराउने
प्रभाव पर्ने सबै जिल्ला/ न.पा.	रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, बडा नं.४

माथि उल्लेखित प्रस्तावको वातावरणीय अध्ययन गर्ने क्रममा यस क्षेत्रको प्राकृतिक भौतिक पक्ष, जैविक पक्ष, रसायनिक पक्ष, सामाजिक पक्ष, सांस्कृतिक पक्ष र आर्थिक पक्षहरूमा पर्ने प्रभाव यकिन गर्न न.पा. तथा त्यस क्षेत्रका विद्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी तथा सरोकारवाला व्यक्ति वा संस्थाको लिखित राय सुझाव लिनको लागि यो सार्वजनिक सूचना जारी गरीएको छ । यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र सूचना टाँस भएको निकाय वा वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा वा निम्न ठेगानामा आई पुग्ने गरी लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराई दिनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

राय सुझावको लागि पत्राचार गर्ने ठेगानाहरु:

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, बडा ४, लुम्बिनी रोड, रुपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश ई-मेल: emeraldpalace21@gmail.com, मोबाईल नं: ९८५७०२१०१४
परामर्शदाताको नाम र ठेगाना	नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि. , ज्वागल, ललितपुर मोबाईल नं.: ९८५१०६०२७७/ ९८४१७५८८२५ ई-मेल: radium.adhikari43@gmail.co, वेब साईट : www.nihe.com.np

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.स २०८०/०८९

च.न. १५०६

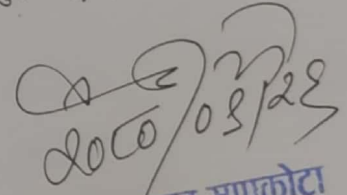
मिति: २०८०/०९/२६

श्री EMERALD PALACE PVT.LTD.

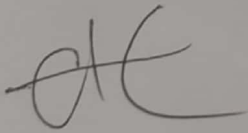
भैरहवा, रुपन्देही ।

विषय: जानकारी सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा तहाँको मिति २०८०/०९/२६ गतेको सूचना टाँस सम्बन्धी विषय भएको सुचना यस कार्यालयको सूचना पार्टीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

२०८०/०९/२६

यादव प्रसाद सापकोटा
वरिष्ठ अधिकृत

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

४ नं वडा कार्यालय

सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.सं. २०८०१०८१

च.नं. ८४८

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.,
सि न पा ४, रुपन्देही ।

मिति :- २०८०१०९।२६

विषय : सूचना टाँस गरिएको जानकारी सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा यस जिल्ला रुपन्देही सि.न.पा. वार्ड नं.४ रहेको एमरल्ड प्यालेस प्रा.ली.ले दिएको निवेदन अनुसार मिति २०८०१०९।२६ गते वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धीको सूचना यस कार्यालयको सूचना पाटिमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ ।

Handwritten signature and date:
२०८० १० २६
२०८० १० २६
मुक्तिनाथ यादव
वडा अध्यक्ष

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय
वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही

Email: dforupandehi@gmail.com
Phone No. ९८५७०१५१०९

पत्र संख्या :- २०८०/८१
च.न :- १३३६

मिति: २०८०/१०/०३

विषय:- जानकारी सम्बन्धमा।

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा. -४ लुम्बिनी रोड।

प्रस्तुत विषयमा तहा कार्यालयको मिति २०८०।०९।२६ को पत्र साथ प्राप्त सुचना यस कार्यालयको सुचना पाटीमा टाँस गरिएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

२०८०/१०/०३
बन अधिकृत

आज मिति २०८०/१०/०३ एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको सम्बन्धि मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना नेशनल इन्स्टिट्यूट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुरका प्रतिनिधिले यस लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४ को दोगाहरा मा तपसिल हामीहरुको रहोवारमा टाँस गरि यो मुचुल्का गरिदियो।

- तपसिल
१. रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री श्री रामप्रसाद धवत का छोरा / छोरी वर्ष २४ को श्री रमावती धवत
 २. रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री रमावती धवत का छोरा / छोरी वर्ष २२ को श्री रमावती धवत
 ३. रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री श्री रामप्रसाद धवत का छोरा / छोरी वर्ष २० को श्री मनाज धवत
 ४. रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री श्री रामप्रसाद धवत का छोरा / छोरी वर्ष २३ को श्री संगिता धवत
 ५. _____ जिल्ला, _____ नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा नं. _____ बस्ने श्री _____ का छोरा / छोरी वर्ष _____ को श्री _____

आज मिति २०८०/१०/०३

एमरल्ड च्यानिंग प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४.

लुम्बिनी रोड प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश, सप्तरी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड

प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको सम्बन्धि मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय

दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना नेशनल इन्टरच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वाल,

ललितपुरका प्रतिनिधित्वे यस लुम्बिनी प्रदेश, सप्तरी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा

नं. ४ को सिद्धार्थनगर मा तपसिल हामीहरूको रहोवरमा टाँस गरि यो

मुचुल्का गरिदियो।

तपसिल

१. रूपकेशी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा

नं. ४ बस्ने श्री का छोरा / छोरी वर्ष ६३ को श्री

गौरी कौहर

२. रूपकेशी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा

नं. ४ बस्ने श्रीमती का छोरा / छोरी वर्ष ३३ को श्री

विष्णु कौहर

३. रूपकेशी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा

नं. ४ बस्ने श्रीमती गौरी कौहर का छोरा / छोरी वर्ष ३२ को श्री

आरती कौहर

४. रूपकेशी जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा

नं. ४ बस्ने श्रीमती गौरी कौहर का छोरा / छोरी वर्ष ३८ को श्री

राजेश कौहर

५. जिल्ला, नगरपालिका/गाउँपालिका, वडा

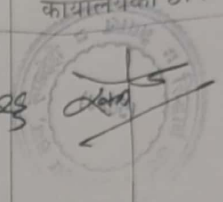
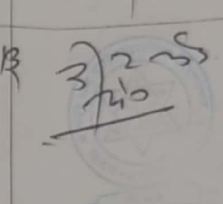
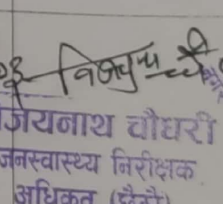
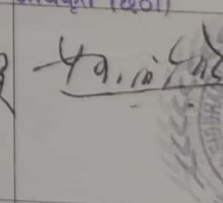
नं. बस्ने श्री का छोरा / छोरी वर्ष को श्री

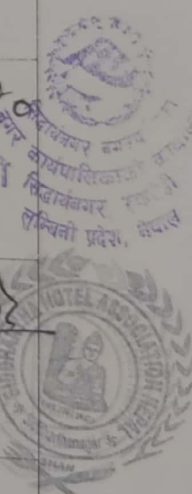

आज मिति २०२०/१०/०३ एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको सम्बन्धि मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुरका प्रतिनिधिले यस लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४ को दा.जा.ह.रा. मा तपसिल हामीहरुको रहोवारमा टाँस गरि यो मुचुल्का गरिदियो।

- तपसिल
१. रूपकृष्ण जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/ गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री. धारस यादव का छोरा / छोरी वर्ष २८ को श्री सुवास यादव
 २. रूपकृष्ण जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/ गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री. अर्चना यादव का छोरा / छोरी वर्ष २६ को श्री अर्चना यादव
 ३. रूपकृष्ण जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/ गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री. गणेशलाल यादव का छोरा / छोरी वर्ष २६ को श्री गणेशलाल यादव
 ४. रूपकृष्ण जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/ गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री. गणेशलाल यादव का छोरा / छोरी वर्ष ३० को श्री देवप्रताप यादव
 ५. रूपकृष्ण जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका/ गाउँपालिका, वडा नं. ४ बस्ने श्री. गणेशलाल यादव का छोरा / छोरी वर्ष २८ को श्री देवानर यादव

तपशिल अनुसारको भित्तिमा एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, बडा ४, लुम्बिनी रोड प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको सम्बन्धि मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सार्वजनिक सूचना नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुरका प्रतिनिधिले यस कार्यालको सूचना पाटीमा टाँसेको ब्यहोरा प्रमाणित गरिन्छ ।

सूचना टाँस भएको कार्यालको नाम	सूचना टाँस प्रमाणित गर्ने पदाधिकारी नाम	पद	मिति	दस्तखत / कार्यालयको छाप
सिद्धार्थ नडछोग वाणिज्य क्षेत्र कपटेश	स्वर्गेड क.उप सचिव	क.उप सचिव	२०८०/१/१९	
श्री गणेश गणेश सिद्धार्थ १-४, कपटेश	गोपेन्द्र गुरुगोड (प्रधानाध्यापक)	प्रधानाध्यापक	२०८०/१/१३	
श्री विजयनाथ चौधरी सि.न.पा. १२				
श्री सिद्धार्थ १-४ पालिकाको शाखा, सि.न.पा. कपटेश	विजयनाथ चौधरी (जनस्वास्थ्य निरीक्षक)	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	२०८०/१/०९	
सिद्धार्थ १-४ पालिका	गोपेन्द्र क.उप प्रधानाध्यापक	प्रधानाध्यापक	२०८०/१/०९	

अनुसूची ४: सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना, मुचुल्काहरु र माइन्यूट

समाचारका छ।
१५००० एमएच
थ्रि लाई युएसबी
किने छ। ग्लास
याक गरी दुईवटा
मा उपलब्ध यो
गरप्रिन्ट स्क्यानर
वेधाहरूउपलब्ध

लका कन्ट्री
मनु मनस्वीले
पि ए थ्रि प्रस्तुत
उत्साहित छौं।
उत्कृष्ट डिस्प्ले
प्राको साथ रेड्

गध्यान तथा न प्रशिक्षण

(बुटवल टुडे)
पालिका आयुर्वेद
ता योग ध्यान
स्थापन सम्बन्धि
पन्न गरेको छ।
क्रममा आयुर्वेद
पूर्वका निमित्त
शिक्षक विस्नुहरि
स्थ रहन योग
नले कार्यक्रममा
त नृत्यबाट योग
लुम्बिनी प्रदेश
मंत्रालय नीति
प्रमुख डाक्टर
नाव ब्यबस्थापन
रणका बारेमा
नावबाट उत्पन्न
यूनीकरण जस्ता
ताएका थिए।

साय परामारवाका साय रश्मा ए। प्रसा
एक अनुपम अनुभव प्रदान गर्नेछ।
मिडियाटेक हेलियो जि ३६ प्रोसेसर र

लुम्बिनी प्रदेश, रूपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारिको तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८०/११/२७)

प्रस्तावकको नाम र ठेगाना	क) नाम: एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि. ख) ठेगाना: सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, रूपन्देही जिल्ला, लुम्बिनी प्रदेश ग) ई-मेल: emraldpalace21@gmail.com घ) मोबाईल नं : ९८५७०२१०१४
प्रस्तावको व्यहोरा	क) कार्यन्वयन हुने स्थान: सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोड, कित्ता नं.: १३४८ र ४०५ ख) चार किल्ला: पूर्व- श्याम लाल श्रेष्ठ, पश्चिम- मलाउ मुसलमान, दक्षिण- सडक, उत्तर- सुनिता शर्मा ग) प्रस्तावको बारे सामान्य जानकारी: • होटलको नाम: एमरल्ड प्यालेस • होटेल संचालन हुने जग्गाको क्षेत्रफल: १ विघा, ५ कठ्ठा, ७.५ धुर (८५९२.७५ व.मि.) • मुख्य भवनको विवरण: Total Floor Area- ९०३२.३१ व. मि., सेट ब्याक- ८२', GCR- २२.२६ %, FAR- १.२, वेसमेन्ट बाहेक ६ तल्ला, ११२ वटा कोठा, १६० शैया संख्या, ३ वटा लिफ्ट • प्रदान गरिने सेवा सुविधा: होटल, रेष्टुराण्ड, गेष्ट हाउस, पार्टी-सेमिनार तथा अन्य कार्यक्रमको स्थान उपलब्ध घ) लगानी: रु. ५४,८३,१४,६१०.४९ (भ्याट बाहेक) ड) लगानीको किसिम: निजी च) अन्य: पर्यटकिय सेवा-सुविधा उपलब्ध गराउने
प्रभाव पर्न सक्ने जिल्ला/ न.पा.	रूपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४

लुम्बिनी प्रदेश सरकारको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ४ बमोजिम माथि उल्लेखित प्रस्तावको कार्यान्वयनबाट आयोजना क्षेत्रको प्राकृतिक भौतिक प्रणाली, जैविक प्रणाली, सामाजिक प्रणाली, साँस्कृतिक प्रणाली र आर्थिक प्रणालीमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको बारेमा सरोकारवाला व्यक्ति र संघ/ संस्थाहरूसँग सामुहिक छलफल तथा अन्तरक्रिया गरी राय सुझाव संकलन गर्नुपर्ने कानूनी प्रवाधान अनुसार निम्न मिति, समय र स्थानमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम हुन गइरहेको हुँदा सम्पूर्ण सरोकारवाला संघ-संस्था र व्यक्तिहरूमा उपस्थितिको लागि हार्दिक अनुरोध गरिन्छ।

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम हुने मिति, समय र स्थान

मिति	समय	स्थान
२०८०/ १२/२ गते	१ बजे, शुक्रबार	सिभेट क्याफे, एयरपोर्ट गेट अगाडी

ऋ
ठे
ना
ज

ऋ
ठे
ना
ज

ऋ
ठे
ना
ज

ऋ
ठे
ना
ज

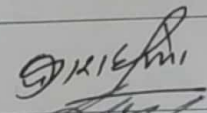
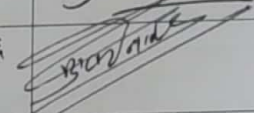
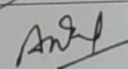
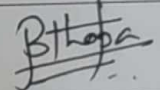
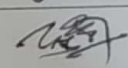
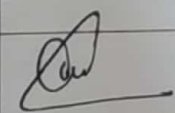
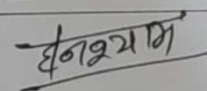
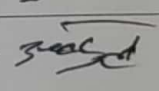
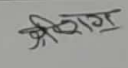
मिति: २०८०/१२/०२, शुक्रबार

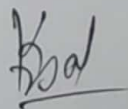
समय: दिउँसो १ बजे

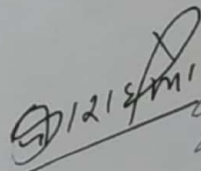
स्थान: सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका

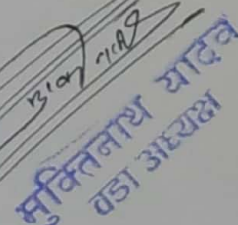
एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा ४, लुम्बिनी रोड प्रस्तावक रहेको लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदन तयारीको सिलसिलामा एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि. का अध्यक्ष/ संचालक श्री योगेश घिमिरे ज्यू को अध्यक्षता तथा सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४ का वडा अध्यक्ष श्री मुक्तिनाथ यादव ज्यू को प्रमुख आतिथ्यतामा देहाय बमोजिमको उपस्थितिमा परामर्शदाता नेशनल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ एण्ड इन्भाइरोमेन्ट प्रा.लि., ज्वागल, ललितपुरले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरि सरोकारवाला व्यक्ति, संघ/ संस्थाबाट राय सुझाव संकलन गरियो।

उपस्थितिहरु

सि.नं.	नाम	पद/ सम्बन्धित निकाय/ ठेगाना	मोबाईल नं.	हस्ताक्षर
१.	श्री योगेश घिमिरे	अध्यक्ष, एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.	९८६७०२१०१४	
२.	श्री मुक्तिनाथ यादव	वडा अध्यक्ष, वडा नं. ४, सि.न.पा.	९८५७०१५२०६	
३.	श्री निर्मल चौधरी	वडा, वातावरण मयल तथा बमोजिमका मन्त्रालय	९८९९५४१३३७	
४.	श्री अमर वहादुर बापटा	वातावरण विज्ञ	९८२९९३८६६६०	
५.	श्री हरी व. वैली	वडा अध्यक्ष	९८९८६०२२९०	
६.	श्री चिरञ्जीवी वास्वाल	स्थानीय	९८२६०३४०२९	
७.	श्री सुब्रह्मण्य यादव	सि. नं. पा. ४	९८२६०९९२८३	
८.	श्री सुब्रह्मण्य यादव	सि. नं. पा. ५	९८२६०२१९९६	
९.	श्री विशाल ठकाल	पत्रकार महासंघ - उपाध्यक्ष	९८५६०२६९९८	
१०.	श्री रतन वास्वा	श्री त्रिवेणी. का. वि. - अतिरिक्त सचिव	९८२४०९०८९३	

मुक्तिनाथ यादव
वडा अध्यक्ष

सि.नं.	नाम	पद/ सम्बन्धित निकाय/ ठेगाना	मोबाईल नं.	हस्ताक्षर
११	श्री अनिता ठडाल	स्थानीय	९८५७०२६१४९	
१२.	श्री अनिल कु. चौहारी	स्थानीय	९८२७०७७६३७	
१३.	श्री सुमित शर्मा	स्थानीय	९८५६०२५७७	
१४.	श्री धर्मेश यादव	स्थानीय	९८४७०३७६९०	
१५.	श्री वावुराम कुर्मी	स्थानीय	९८०४४०३३१२	
१६.	श्री इंदुजित पांडव	स्थानीय	९८५४४७२९३५	
१७.	श्री राज कुमार बेर	स्थानीय	९८०७८३३०९	
१८.	श्री रोहित पांडे	स्थानीय	९८७६२४४०५८	
१९.	श्री राजेश वाणीया	स्थानीय	९८२१६२१६२३	
२०.	श्री प्रकाश पांडे	स्थानीय	९८००७०४२६८	
२१.	श्री कुमदिप कुमाल	स्थानीय	९८४७२८५२४	
२२.	श्री नरेश यादव	स्थानीय	९८५४४६५७७	
२३.	श्री तुलु हरीज	स्थानीय	९८०३३३६३२९	
२४.	श्री दिनेश चौहान	स्थानीय	९८५६४९०८५४	
२५.	श्री राज अरुनी शर्मा	स्थानीय	९८०७२६६४८३	
२६.	श्री दिपक वाणीया	स्थानीय	९८०४४९४२५४	

KSD

12/1/2021

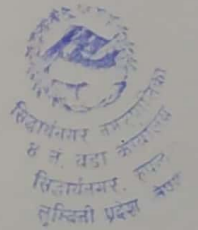
मुक्तिनाथ यादव
रडा अध्यक्ष

सि.नं.	नाम	पद/सम्बन्धित निकाय/ठेगाना	मोबाईल नं.	हस्ताक्षर
२७.	श्री शोकेश केपट	स्थानीय	९८२६६३२०३२	शोकेश
२८.	श्री संजय दुबे	स्थानीय	९८०५४२६६६	Sanjay
२९.	श्री एमनेंद्र पण्डेय	स्थानीय	९८९९३३३६२८	एमनेंद्र
३०.	श्री दुखराम बोधा	स्थानीय	९८०४४३०६३	दुखराम
३१.	श्री रामचंद्र आनन	स्थानीय	९८००६०३३९६	रामचंद्र
३२.	श्री राम जंफ बोधा	स्थानीय	९८०६४४२४२६	रामजंफ
३३.	श्री प्रिती सिंह	स्थानीय	९८०४८६२६४	Prity
३४.	श्री देव वा जाडे	स्थानीय	९८०६४४८६६६	Dev
३५.	श्री कदनाथ यादव	स्थानीय	९८९४९०४८४	Kadana
३६.	श्री दिपु यादव	स्थानीय	९८९९००४६२	Dipu
३७.	श्री संदीपकुमार कुशी	स्थानीय	९८४६४६९४०२	Sandeep
३८.	श्री अक्षयहाट्ट यादव	स्थानीय	९८६६०९९३३४	Akshay
३९.	श्री प्रदुतल नांदे	..	९८९९४६०२६८	Pradutal
४०.	श्री जयेश डांबी		९८०६२६२९३२	Jayesh
४१.	श्री लक्ष्मण पाण्डे		९८९९९२८२६४	Lakshman

Kad

12/1/2021
मुक्तिनाथ यादव
वडा अध्यक्ष

सि.नं.	नाम	पद/सम्बन्धित निकाय/देगाना	मोबाईल नं.	हस्ताक्षर
८२.	श्री विकरज मुथाल	परामर्शदाता (NDR)	909996828	
८३.	श्री विजयक			
८४	श्री विजयक केपट	एन.ए.ए.		
८५	श्री प्रेम मुखर्जी	इंजीनियर (इलेक्ट्रिकल)	808929982	
८६	श्री कदुल घोषी	ए.ए.ए.	82860 28508	
८७	श्री दिनेश माडव	"	82068 09293	
८८	श्री रमेश कुमार	"	80948 82053	
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			
	श्री			

Kodal

मुख्य अधिकारी
मुक्तिनाथ यात्रा
वडा अड्डा
०२/२१/२०२१

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

मिति र समय : २०८०/१२/०२, शुक्रबार, दिउँसो १ बजे

स्थान : सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सि.न.पा.

नाम अनिल कुमार चौधरी

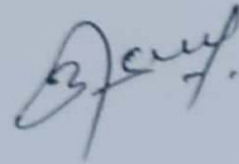
ठेगाना शिवहरा

पेशा

इमेल र फोन नं.

राय-सुझाव/जिज्ञासा

१. होटल निर्माण तथा संचालन हुदा निरक्षर प्रो.हरू को व्यवस्थापन होटल संचालन ले गर्नुपर्ने।
२. संचालनको क्षमतामा ठूलो हल्ला गरी 'सिनेक्लीलाइ' प्रभाव पर्ने।

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको
वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

मिति र समय : २०८०/१२/०२, शुक्रबार, दिउँसो १ बजे

स्थान : सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सि.न.पा.

नाम अरिन्द्रा ठकाल

ठेगाना हथुली

पेशा

इमेल र फोन नं.

राय-सुझाव/ जिज्ञासा

- (१) हेराल संघालत नगरपालिका हेरालको सिद्धार्थनगर प्रकृत (विशेष) गरी नराल फोहर) अवस्थापनाको लागि प्रकृत धान लागू सिरानु प्रकृत।

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको
वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

मिति र समय : २०८०/१२/०२, शुक्रबार, दिउँसो १ बजे

स्थान : सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सि.न.पा.

नाम श्रीराज अरिण्यो

ठेगाना - रुपन्देही

पेशा

इमेल र फोन नं.

राय- सुझाव/ जिज्ञासा

- ① होटल निर्माण र संचालन कार्यको कम्पनाहरूको कार्यहरूमा
प्रभाव नहुने कुराको थपिकन गर्नु पर्ने ।
- ② होटल संचालनको कम्पनाहरूको संचालनको स्थिति
अदरने र सागावृत्ति, अरु स्थितिमा गर्दा राम्रो हुने ।

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको
वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

मिति र समय : २०८०/१२/०२, शुक्रबार, दिउँसो १ बजे

स्थान : सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सि.न.पा.

नाम चिरञ्जीवी वासुदेव

ठेगाना

पेशा स्थानीय

इमेल र फोन नं.

राय-सुझाव/जिज्ञासा

नेहरूल शिलसिलामा वातावरणीय अध्ययन
कोषा स्थापना गर्ने योजना अचल पारदर्शी
सातपचा कुन वार्ड
नेहरूल शिलसिलामा वातावरणीय
परिष्कार गर्नु पर्ने ।

लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिकामा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको
वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयारीको शिलसिलामा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

मिति र समय : २०८०/१२/०२, शुक्रबार, दिउँसो १ बजे

स्थान : सिभेट क्याफे एयरपोर्ट गेट अगाडी, वडा नं. ४, सि.न.पा.

नाम इन्द्रावत बस्नेत

ठेगाना

पेशा

इमेल र फोन नं.

राय-सुझाव/ जिज्ञासा

- १) स्थानीयतालाई रोजगारी प्रदान गर्ने गर्ने ।
- २) स्थल र वडाको विकासक कामहरू एक गर्ने । 'शिक्षण' लक्ष्यका साथै काम गर्ने गर्ने ।

इन्द्रावत

अनुसूची ५: विभिन्न निकायहरूबाट प्राप्त सिफारिस पत्र

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthanagar -04 , Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,

सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

सिद्धाचमगर नगर पालिका कार्यालय
सिद्धाचमगर
दस्ता नं.- ६५३९.....
मिति- २०७०/१२/१३

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.स. २०८०/०८१

च.न. ३४६९

मिति : २०८०/१२/२०

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.
सिद्धार्थनगर-४, लुम्बिनी रोड रुपन्देही ।

विषय : साय सुभाब सहित सिफारिस गरिएको सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा तँहाको मिति २०८०/१२/०४ को पत्र प्राप्त भई व्यहोरा अवगत भयो । मिति २०८०/०९/२६ गतेको आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना अनुसार संभावित कार्यान्वयन हुने एमरल्ड प्यालेसको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नासारको प्राभव पर्ने देखिन्छ ।

सकारात्मक प्रभावहरु:

- लुम्बिनी भ्रमण गर्ने बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकहरुलाई सुविधा सम्पन्न तारे होटेल उपलब्ध हुने ।
- स्थानीय वासिन्दाको लागि रोजगारीको अवसर हुने ।
- आयोजन क्षेत्रमा पर्यटकका लागि ट्रेकिङ तथा ट्राभल्स कम्पनी खुल्न गई आर्थिक गतिविधीमा बृद्धि हुने ।
- समग्रमा लुम्बिनी क्षेत्रको पर्यटकीय विकासमा टेवा पुग्ने, आदि ।

नकारात्मक प्रभावहरु:

- भैतिक पूर्वाधार निर्माणको चरणमा प्रयोग हुने उपकरण तथा सवारी साधनबाट आयोजना स्थल वरपर कम्पन, ध्वनी प्रदुषण तथा वायु प्रदुषण हुने सम्भावना रहेको ।
- हाटल संचालनको क्रममा फोहोर मैला उत्पादन भई संकमण फैलिन सक्ने ।
- बाल श्रमको शोषण हुन सक्ने तथा अन्य यौन जन्य क्रियाकलापहरु संचालन हुन सक्ने, आदि ।

उल्लेखित प्रभावहरुको आधारमा सकारात्मक प्रभावहरुलाई बढोत्तरी र नकारात्मक प्रभावहरु नगर्ने/नगराउने र तुलनात्मक रूपमा सकारात्मक प्रभाव बढीहुने देखिएकोले निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा सिफारिस गरिएको छ ।

"कृषि, स्वास्थ्य, पर्यटन, उद्योग, व्यापार र शिक्षा - हराभरा बुद्ध मूमा सिद्धार्थनगरको इच्छा"

जनक थापा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
सिद्धार्थनगर, रुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.स २०८०/०८१

च.न ३४६१

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधारहरु :

१. होटल संचालनको कममा उत्सर्जन हुने फोहोरमैला होटल परिसरमा राखी होटल स्वएंगेले व्यवस्थापन गर्नु पर्ने छ।
२. स्थानिय बासिन्दालाई उच्च प्राथमिकता दिई रोजगारीको व्यवस्था गर्नु पर्ने छ।
३. निर्माण चरणमा कम ध्वनी उत्सर्जन हुने उपकरण तथा सवारी साधनको प्रयोग गर्नु पर्ने छ।
४. सुरक्षा सावधानीका उपायहरु अवलम्बन गर्नु पर्ने छ।
५. श्रम ऐन, नियम तथा अन्य आकर्सित हुने प्रचलित ऐन कानूनको पूर्ण पालना गर्नु पर्ने छ।
६. ईजाजत लिनु पर्ने अन्य निकायहरुबाट समेत पूर्वस्वकृती लिनु पर्ने छ।

वेधार्थः

श्री वन, वातावरण पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश नेपाल।

२०८०/११/२६.

जनक थापा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthanagar -04 , Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,

सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

Email: dforupandehi@gmail.com

Phone No. ९८५७०१५१०९

वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय
वन निर्देशनालय
डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही

पत्र संख्या :- २०८०/८१

च.न :- २११२

मिति: २०८०/१२/१३

विषय:- राय सुझाव सहित सिफारिस गरिएको बारे।

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,

सि.न.पा. -४ लुम्बिनी रोड।

प्रस्तुत विषयमा तहा कार्यालयको मिति २०८०।१२।०४ को पत्र प्राप्त भई ब्यहोरा अवगत भयो सो सम्बन्धमा वातावरण संरक्षण नियमावली २०७७ को नियम ८ को उपनियम ८ बमोजिम विषयगत कार्यालयले दिनु पर्ने सिफारिसको सम्बन्धमा उक्त फर्म सञ्चालनको लागि वातावरणिय विषयमा यस कार्यालयको तर्फबाट निम्न राय पेश गरिएको छ।

क. सकारात्मक प्रभावहरु:

- ✓ पर्यटकिय क्षेत्रमा सुविधा थप हुने,
- ✓ स्थानिय विकासमा टेवा पुग्ने

ख. नकारात्मक प्रभावहरु:

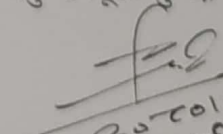
- ✓ होटेल निर्माणको क्रममा हुन सक्ने ध्वनी तथा वायू प्रदुषण
- ✓ होटेल संचालनको क्रममा उत्सर्जन हुने ठोस तथा तरल जन्य फोहर मैला

उल्लेखित प्रभावहरुको आधारमा सकारात्मक प्रभावलाई बढोत्तरी र नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्ने गरि आयोजना सञ्चालन गर्न मिल्ने देखिन्छ

- ✓ होटेल निर्माण तथा संचालनको क्रममा उत्पन्न हुन सक्ने प्रदुषणको न्यूनीकरणको प्रयास उपाय अपनाउनु पर्ने
- ✓ उक्त क्षेत्रमा पंक्षी प्रयास मात्रामा पाईने हुँदा पंक्षी मैत्री संरचना निर्माण गर्नु उपयुक्त हुन्छ,

बोधार्थ:

श्री वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय, राप्ती उपत्यका देउखुरी दाँडा, जैनकोरोको लागि अनुरोध छ।

२०८०/१२/१३
डिभिजन वन अधिकृत
जैनकोरोको लागि अनुरोध

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthnagar - 04, Rupandehi

Handwritten notes and signatures in the top left corner, including the date 20/09/2020 and the name 'Siddharth'.

मिति: २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

वडा समिति कार्यालय वडा नं. ४
दिनांक १०/१२/२०
मिति २०८०/१२/११

Handwritten signature of Yogesh Ghimire
योगेश घिमिरे
अध्यक्ष/ संचालक
एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthnagar - 04, Rupandehi

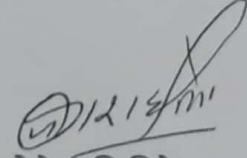
मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश । ।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

वडा समिति कार्यालय वडा नं. ४
दिनांक १०२४
मिति २०८०/१२/११

योगेश घिमिरे
अध्यक्ष/ संचालक
एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

४ नं वडा कार्यालय

सिद्धार्थनगर, सुपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.स. ०८०/०८९

च.न. ११६६

मिति: २०८०/१२/११

विषय : राय/ सुझावहरु सहित सिफारिश गरिएको बारे।

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.

लुम्बिनी रोड, वडा नं. ४, सि.न.पा., लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल।

प्रस्तुत विषयमा तहाँ कार्यालयको मिति २०८०/०९/२६ गतेको आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित सूचना अनुसार कार्यान्वयन हुने एमरल्ड प्यालेस विषयको प्रस्तावबाट यस क्षेत्रमा निम्नानुसारको वातावरणीय प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ :

(क) सकारात्मक प्रभावहरु :

- लुम्बिनी भ्रमण गर्ने बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकलाई सुविधा सम्पन्न तारे होटल उपलब्ध हुने।
- जग्गाको मूल्य वृद्धि हुने।
- स्थानीय बासिन्दाले रोजगारी पाउने।
- आयोजना क्षेत्रमा पर्यटकका लागि ट्रेकिङ/ ट्राभल्स कम्पनी खुल्न गई आर्थिक गतिविधिमा वृद्धि।
- समग्र लुम्बिनी क्षेत्रको पर्यटकीय विकास।

(ख) नकारात्मक प्रभावहरु :

- होटल संचालनको क्रममा उत्सर्जन हुने ठोसजन्य फोहोर मैला तथा तरल फोहोर तथा फोहोर पानीले पार्ने प्रभाव।
- निर्माण चरणमा होटलको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधारको निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने उपकरण तथा सवारी साधनबाट आयोजना स्थल वरपर कम्पन, ध्वनी प्रदूषण तथा वायु प्रदूषण हुने।
- संचालन चरणमा होटलमा आउने पर्यटक तथा आगन्तुक तथा सवारी साधनबाट आयोजना क्षेत्र वरपर कोलाहाल बढ्ने।
- उल्लेखित प्रभावहरुको आधारमा सकारात्मक प्रभावलाई बढोत्तरी र नकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने वातावरणीय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकाले उल्लेखित प्रस्ताव निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिश गरिएको छ।

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्ने मिल्ने आधार

१. होटल संचालनको क्रममा उत्सर्जन हुने ठोसजन्य फोहोर मैला तथा तरल फोहोर तथा फोहोर पानी व्यवस्थापन होटल परिसर मै हुनुपर्दछ।
२. निर्माण तथा संचालन चरणमा स्थानीय बासिन्दालाई रोजगारी प्रदान गर्नु पर्दछ।
३. निर्माण चरणमा कम ध्वनि उत्सर्जन हुने उपकरण तथा सवारी साधनको प्रयोग गर्नु पर्दछ।

बोद्यार्थ :

श्री वन, वातावरण, पर्यटन तथा खानेपानी मन्त्रालय, राम्रि उपत्यका (देउखुरी), लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल।

"कृपि स्वास्थ्य, पर्यटन, उद्योग, व्यापार र शिक्षा, हुरामरा वुद्धमुमी सिद्धार्थनगरको इच्छा"
फोन नं. : ०३१५०७१७४ e-mail: 4wardsnp@gmail.com

मुक्तिनाथ यादव
तडा अध्यक्ष

EMERALD PALACE PVT. LTD.

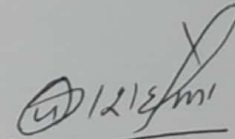
Siddharthanagar - 04 , Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश । ।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

SICCI

सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही

भैरहवा
(स्थापित: २०११ साल)

Siddhartha Chamber of Commerce & Industry, Rupandehi

Bhairahawa
Estd. 2011

च.नं. ९३९

पत्र संख्या ०२०/२९

मिति: २०८०/१२/१३

श्री एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.
सि.न.पा ४, लुम्बिनी रोड, भैरहवा रुपन्देही

विषय: राय/सुझावहरु सहित सिफारिश गरिएको बारे ।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा, तहाँको मिति २०८०/१२/१४ गतेको पत्र प्राप्त भई व्यहोरा अवगत भयो । सो सम्बन्धमा देहाय बमोजिमका बुदाँहरु समावेश गरी पठाईएको व्यहोरा अनुरोध गरिन्छ ।

(क) सकारात्मक प्रभावहरु :

- लुम्बिनी भ्रमण गर्ने बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकलाई सुविधा सम्पन्न तारे होटल उपलब्ध हुने ।
- स्थानिय वासिन्दाले रोजगारी पाउने ।
- आयोजना क्षेत्रमा पर्यटकका लागि ट्रेकिङ/ट्रामब्लस कम्पनी खुल्ला गर्दै आर्थिक गतिविधिमा वृद्धि हुने ।
- लुम्बिनी क्षेत्रको पर्यटकीय विकास हुने महसुस गरिएको छ ।

(ख) नकारात्मक प्रभावहरु :

- होटल संचालनको क्रममा उत्पन्न हुने फोहोर मैला तथा फोहर पानीले वातावरणमा प्रभाव पार्न सक्ने ।
- होटलको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधारको निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने उपकरण तथा सवारी साधनबाट आयोजना स्थल वरपर कम्पन, ध्वनी प्रदुषण तथा वायु प्रदुषण हुन सक्ने ।
- संचालन चरणमा होटलमा आउने पर्यटक तथा आगन्तुकको सवारी साधनबाट आयोजना क्षेत्र वरपर कोलाहल बढ्न सक्ने ।

उल्लेखित प्रभावको आधारमा सकारात्मक प्रभावलाई बढोत्तरी र नकारात्मक प्रभाव न्यूनिकरण गर्ने वातावरणिय व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयन गर्दा उल्लेखित प्रस्तावको सकारात्मक प्रभाव बढी हुने देखिएकाले उल्लेखित प्रस्ताव निम्न आधारमा कार्यान्वयन गर्न मिल्ने व्यहोरा उल्लेख गरी यो सिफारिस गरिएको छ ।

प्रस्ताव कार्यान्वयन गर्न मिल्ने आधार

१. होटल संचालनको क्रममा उत्पन्न हुने फोहोरमैला तथा फोहर पानी व्यवस्थापन होटल परिसर मै हुनुपर्ने ।
२. निर्माण तथा संचालन चरणमा स्थानिय वासिन्दालाई रोजगारी प्रदान गर्नु पर्दछ ।
३. निर्माण चरणमा कम ध्वनी उत्पन्न हुने उपकरण तथा सवारी साधनको प्रयोग गर्नु पर्ने ।

कमला वस्नेत
कार्यकारी सचिव

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthanagar -04, Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

28/12/2018
28/12/2018
28/12/2018

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthanagar -04 , Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

२००८/१४/०८

सुप

PAN: 609769799

५८/०२५
०८०/८९

EMERALD PALACE PVT. LTD.

Siddharthanagar -04, Rupandehi

मिति : २०८०/१२/०४

१. श्री नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, सिद्धार्थनगर, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
२. श्री डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
३. श्री वडा कार्यालय, वडा नं. ४, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
४. श्री सिद्धार्थ उद्योग वाणिज्य संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।।
५. श्री सिद्धार्थ होटल संघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
६. श्री पत्रकार महासंघ, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।
७. श्री लुम्बिनी विकास कोष, लुम्बिनी ।
८. श्री नव दुर्गा मा.वि., सिद्धार्थनगर नगरपालिका- ०४, रुपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश ।

विषय: लिखित राय सुझाव सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा उपरोक्त सम्बन्धमा यस एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.द्वारा लुम्बिनी प्रदेश, रुपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका, वडा नं. ४, लुम्बिनी रोडमा कार्यान्वयन गरिने एमरल्ड प्यालेस आयोजनाको वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी सार्वजनिक सूचना मिति २०८०/०९/२६ गते आर्थिक राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा प्रकाशन गरी लिखित राय सुझाव माग गरिएकोमा तहाँ कार्यालयबाट कुनै राय सुझाव उपलब्ध नभएकोले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि लुम्बिनी प्रदेशको वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को अनुसूची १४ बमोजिमको ढाँचामा लिखित राय सुझाव उपलब्ध गराईदिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

योगेश घिमिरे

अध्यक्ष/ संचालक

एमरल्ड प्यालेस प्रा.लि.,
सि.न.पा., वडा ४, लुम्बिनी रोड

अनुसुची ६:होटल एमरल्ड प्यालेसको कागजातहरु

नेपाल सरकार
उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय
कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय
कम्पनी दर्ता प्रमाण-पत्र

दर्ता नं: २३९२३८/०७७/०७८

श्री एमरल्ड प्यालेस

नामको प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी संवत् २०७७ साल श्रावण महिना १४ गते रोज ४
मा दर्ता भएको हुनाले कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम यो प्रमाण-
पत्र दिइएको छ।

मिति: २०७७-०४-१४

Government of Nepal

Ministry of Industry, Commerce & Supplies

Office of the Company Registrar

Registration No: 239238/077/078

स. रजिष्ट्रार

CERTIFICATE OF INCORPORATION OF COMPANY

This Certificate of Incorporation has been issued to

M/s Emerald Palace

Private Limited having incorporated it on the 29 day of July, 2020 pursuant to
sub-section (1) of section 5 of the Companies Act, 2006.

Date: 2020-07-29

Asst. Registrar

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

नक्सा विभाग उप-शाखा

भवन निर्माण अस्थायी इजाजत पत्र
(प्लिनथ लेभल सम्मको लागि)

(प्लिनथ लेभल सम्मको लागि)

सिद्धार्थनगर, नेपाल
सुदूरपश्चिम प्रदेश

इमाण पत्र नं. ४४२

श्री/श्रीमती/सुश्री श्रीमती रश्मि देवी शर्मा सि.न.न.पा. वडा नं. ४

अन्तर्गत बुकिनी बस्ती टोलमा रहेको कित्ता नं. १३४८ मा

नक्सा बमोजिम नक्शापास सम्बन्धी प्रकृया भैरहेको हुँदा नियम कानून पालना गर्ने शर्तहरूको अधिनमा रही नक्शा बमोजिम निर्माण कार्य गर्न भवन निर्माण अस्थायी इजाजत पत्र प्रदान गरिएको छ।

स्वीकृत भएको नक्शा बमोजिम प्लिनथ लेभल सम्मको निर्माण कार्य गरी सकेपछि सो भन्दा माथीको भवनको निर्माण कार्य गर्न भवन निर्माण स्थायी इजाजत पत्र लिनु पर्नेछ।

- १) नयाँ घर/पुरानो घर भत्काई नयाँ बनाउने पछाल
- २) बन्ने छाउटो चर्चेको क्षेत्रफल (१३३३.२४ + १६३९.६२ + १६३९.०४ + १३५६.६१ + १३५६.६१ + १३५६.६१ + १३३३.६२) वर्ग फिट, जग्गाको क्षेत्रफल १३३३.२४
- ३) पुरानो भइ राखेको घरले चर्चेको क्षेत्रफल वर्ग फिट
- ४) बन्ने घरको तल्ला कुल उँचाई ६.२' ०" लम्बाई २६.८' ०" चौडाई ३६.८' ०", १०६' ०"
- ५) बाटोको केन्द्र रेखाबाट कमिमा छाड्नुपर्ने दुरी (क) ८.२' ०"
- ६) नयाँ घरको किसिम फ्रेम स्ट्रक्चर/लोड बेयरिङ, अन्य नोट:- यसै सम्बन्धी स्ट्रक्चर र डिजाइनको लागि कन्स्ट्रक्टेन्सी जिम्मेवार हुने र Fire Fighting
- ७) अन्य को लागि घर भित्रै स्तरो जिम्मेवार हुने गरी लिफ्ट दिइएको।

[Signature]
इन्जिनियर
(सब इन्जिनियर)

[Signature]
वरिष्ठ इन्जिनियर वरिष्ठ इन्जिनियर
(प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

"व्यापारिक, पर्यटकीय र औद्योगिक केन्द्रको रूपमा स्वास्थ्य, सफा र हराभरा बुढको नगरी" सिद्धार्थनगर

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

स्थायी लेखा नम्बर (PAN) दर्ता प्रमाण पत्र

स्थायी लेखा नम्बर : ६ ० ९ ७ ६ ९ ७ ९ ९
आन्तरिक राजस्व कार्यालय : आन्तरिक राजस्व कार्यालय धरहवा

दर्ता मिति
आयकर: १४ ०४ २०७७
मु. अ. कर: १४ ०४ २०७७
दिन महिना साल

कारोबारको नाम : एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि.

करदाताको प्रकार : प्राइभेट लिमिटेड

ठेगाना : वार्ड नं. ४, लुम्बिनी रोड
नगरपालिका: सिद्धार्थनगर,
रुपन्देही

व्यवसायका कारोबारहरू : होटल ,

करदाताको हस्तक्षर

२०७७/०४/१४

मन्जु पोखरेल

कर अधिकृत

कर अधिकृत

करदाताले पालना गर्नुपर्ने कार्यहरू:

- कारोबार गर्दा अनिवार्य रूपमा जित विजयकारी गर्नुपर्छ ।
- मू.अ.करमा दाता हुनेले प्रत्येक कर अवधि (मासिक वा त्रैमासिक वा चौमासिक) समाप्त भएको २५ दिनभित्र मू.अ.कर विवरण तथा मू.अ.कर रकम बुझाउनु पर्छ ।
- अन्तःशुल्क ताली कारोबार गर्नेले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक प्रत्येक महिना समाप्त भएको २५ दिनभित्र मासिकवारी र अन्तःशुल्क रकम बुझाउनु पर्छ ।
- प्रत्येक आर्थिक वर्षका आय विवरण असोज महिनाभित्र बुझाउनु पर्छ ।
- समयमा विवरण र कर रकम बुझाएमा प्यान, शुल्क र करिबाना लाग्नेछ ।
- यो प्रमाणपत्र बेचिने गरी कारोबार स्थल/मुख्य कार्यालयमा राख्नु पर्नेछ ।
- कुनै दिवसमा भएका कार्यालयमा सम्पर्क राख्नुपर्नेछ ।

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भैरहवा

(आयकर नियमावली, २०५९ को नियम २६ संग सम्बन्धित)

यो विवरण मिति २०७८.०८.१७ मा रुजु भएको छ।

मिति: २०७८.०८.१७

प.सं: २०७८.०७९

च.नं. २४९९

नं. ७८९९९९७२८

विषय : कर चुक्ता प्रमाण पत्र ।

एमरल्ड प्यालेस प्रा. लि.

४- सिद्धार्थनगर,

स्थायी लेखा नं : ६ ०९७६ ९७९९

यस कार्यालय अन्तर्गत दर्ता रहेका तपाईं ले आ.व २०७७.०७८ मा देहाय बमोजिमको आय रकमको आय विवरण मिति २०७८.०८.१७ मा यस कार्यालयमा पेश गरी सो अनुसार देहाय बमोजिमको आयकर दखिला गरेकोले यो कर चुक्ताको प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

आय विवरण पेश गरेको मिति	जम्मा आय (कारोबार) रकम रु.	कर योग्य आय रु.	दाखिला गरको कर रकम रु.
२०७८.०८.१७	०.००	१००,९६०.००	०.००

(कर अधिकारी)

पुनः यो प्रमाणपत्र त्यस फर्म/उद्योग कम्पनी/संस्थाले पेश गरेको विवरणको आधारमा जारी गरिएको छ। पेश भएको आय विवरण छानबिनम
पेश गरेको तथ्यांकको तथ्यांक १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण हुन सक्ने जानकारी गराइन्छ।

FORMS

जम्मागुठी संकेत सम्पदा

OP/00011840

भूमि व्यवस्थापन तथा भूअवस्थापन तथा भूअवस्थापन कार्यालय
भूमि व्यवस्थापन तथा भूअवस्थापन कार्यालय

जम्मागुठी दर्ता प्रमाण-पत्र

ठेगाना: जिल्ला: काठमाडौं गा.पा. / न.पा. / गा. वि. स.: सिद्धार्थनगर नगरपालिका चाई नं.: ४
दर्ता नं.: २३६२३६/०७७/०७६८

जारी गर्ने कार्यालय: कर्मचारी रजिष्ट्रारको कार्यालय, काठमाडौं
श्रेयसङ्केत: ईमेल:

दर्ता मिति (वि.सं.): २०७७/०७/१४

संख्या: १११/१११/१११

सोबिक दिनांक १६/१२/३६	प्रमाण संकेत कारोबार स्थान ३०७७/०१/०७ जिल्ला पञ्जीकरण हाल कायम	जिल्ला / गा. वि. स. न. पा.	चाई नं./ नक्सा सीट नं.	कित्ता नं./ सोपे प	विवरण (घर, जग्गा, इत्यादि)	जग्गाधनी को सहकारिता	सोहीको नाम घर	सोसिम आ तमा	वैज्यापन	प्रमाणित गर्ने को इच्छा
		सिद्धार्थनगर नगरपालिका	४ ४७	१३४८ ०	काठमाडौं सुदूर पश्चिमी	एकतहरी		जगर सोही सुदूरपश्चिम	१-२-३-४-५-६-७-८-९-१०-११ (०.७०-०.७०-४१) ०६६९.४८	०६६९.४८

प्रिन्ट मिति : २०७७/०६/०७

रजिस्ट्रारको कार्यालय
२०७६/१६

PUBLIC OFFICE

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

४ नं. वडा कार्यालय
सिद्धार्थनगर, रूपन्देही
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७८-०५-२२

पत्र संख्या : २०७८/२०७९
चलानी नं. : २८६

विषय : चार किल्ला प्रमाणित ।

श्री जो जस संग सम्बन्ध छ ।

प्रस्तुत विषयमा रूपन्देही जिल्ला, सिद्धार्थनगर नगरपालिका वडा नं.४ बस्ने ना.प्र.प.न.२३९२३८ को श्री एमरल्ड प्रा.ली. ले यस कार्यालयमा मिति २०७८-०५-२२ गते चारकिल्ला प्रमाणित गरि पाँउ भनि दिनुभएको निवेदन तथा संलग्न प्रमाणहरूका आधारमा निजको तपसिल बमोजिमका चारकिल्ला भएको व्याहोरा सम्बन्धित कार्य प्रयोजनका लागि प्रमाणित गरिन्छ ।

क्र.स.	ठेगाना				सिट नं./कि.नं	क्षेत्रफल	वाटो भएको/नभएको	पूर्व	पश्चिम	उत्तर	दक्षिण	कैफियत
	साविक	वडा नं.	हाल	वडा नं.								
१			सिद्धार्थनगर नगरपालिका	४	/ १३४८	१-२- १२.५-	वाटो भएको	श्याम लाल श्रेष्ठ	मलउ मुसलमान	सुनिता शर्मा	पक्की वाटो	बैक प्रयोजनको लागि

Muktimath Yadav
०६२-०५-२२
मुक्तिनाथ यादव
वडा अध्यक्ष

मुक्तिनाथ यादव
वडा अध्यक्ष

सिद्धार्थनगर नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
रूपन्देही, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
सम्पत्ति तथा भूमिकारणसिद्धि (कार्यालय प्रति)
मान्य अवधि: २०७९ ज्येष्ठपाद मसान्तसम्म

विद्युतीय फारमवार संकेत नं: REC00000000071562128070328148DF3CE25

सम्वत् नं: ७१५६

मिति: २०७८/०५/२२

करदाताको नाम वर: श्री एमरुद प्रा.सी.

व.प./गा.प: सिद्धार्थनगर नगरपालिका

घर नं:

आ.व: २०७८/२०७९

प्रदेश: लुम्बिनी प्रदेश

वाड नं: ५

करदाता संकेत: ०४-३१-०५६२

पछिल्लो पटक तिरको रसिद नं:

जिल्ला: रूपन्देही

सडक/टोलको नाम:

अन्तरिक संकेत: २५२७४३

(जग्गा मापन एकाइ: विघा-कठ्ठा-धुरमा तथा क्षेत्रफल मापन एकाइ: वर्ग फुट मा गरिएको छ ।)

जग्गाको विवरण							भौतिक संरचनाको विवरण								
सविक गा.वि.स	वाड नं.		नक्सा नं.	कर क्षेत्र	कित्ता नं.	जग्गा क्षेत्रफल	कर योग्य मूल्य	सडकको नाम	घर नं.	बनावटको किसिम	प्रकार	प्रयोग	क्षेत्रफल वर्गफुट	कायम मूल्य	सम्पत्तिको जग्गा मूल्य
	सविक	वाड													
भूमिकार:															
	५	५१६			१३५८	१-२-१२.५००	५०,९०,६२५।००						०	०।००	५०,९०,६२५।००
जम्मा						१-२-१२.५००	०।००								०।००

कर निर्धारण

गत आर्थिक वर्षसम्मको सम्पत्ति कर परचौता रकम :	०।००
गत आर्थिक वर्षसम्मको वाड जरिवाना रकम :	०।००
गत आर्थिक वर्षसम्मको थप दरनुरको जग्गा :	०।००
गत आर्थिक वर्षको जग्गा बन्धौता	०।००
वस आर्थिक वर्षको निर्धारित सम्पत्ति कर :	०।००
अन्य सेवा शुल्कहरूको जग्गा :	३,१५०।००
वाड जरिवाना :	०।००
सुट :	०।००
जम्मा:	३,१५०।००
सुद जग्गा रकम:	३१२०.००
यस आर्थिक वर्षमा पहिलेको रसिदहरूबाट तिरको रकम:	०।००
यस आर्थिक वर्षमा जग्गा तिरको रकम :	३,१५०।००

अक्षरहरूी: रु, तीन हजार एक सय पचास मात्र ।

अन्य सेवा शुल्कको विवरण

शिर्षक नं:	शिर्षकको नाम	रकम रु.
०९०७	भूमिकार/मातृपेता	३,१५०।००
	भूमिकार सुट	-३,१५०।००
जम्मा:		३,१५०।००

पुष्पजनेको सती

कृपया: अर्को पटक कर तिर आउदा यो रसिद साधना तिरर आउनुहोला

मोहम्मद सिद्दिक
भूमितिरको सती

नेपाल सरकार

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

नापी विभाग

नापी कार्यालय रुपन्देही

गा. वि. स. / नगरपालिका : **तल्लुवा**

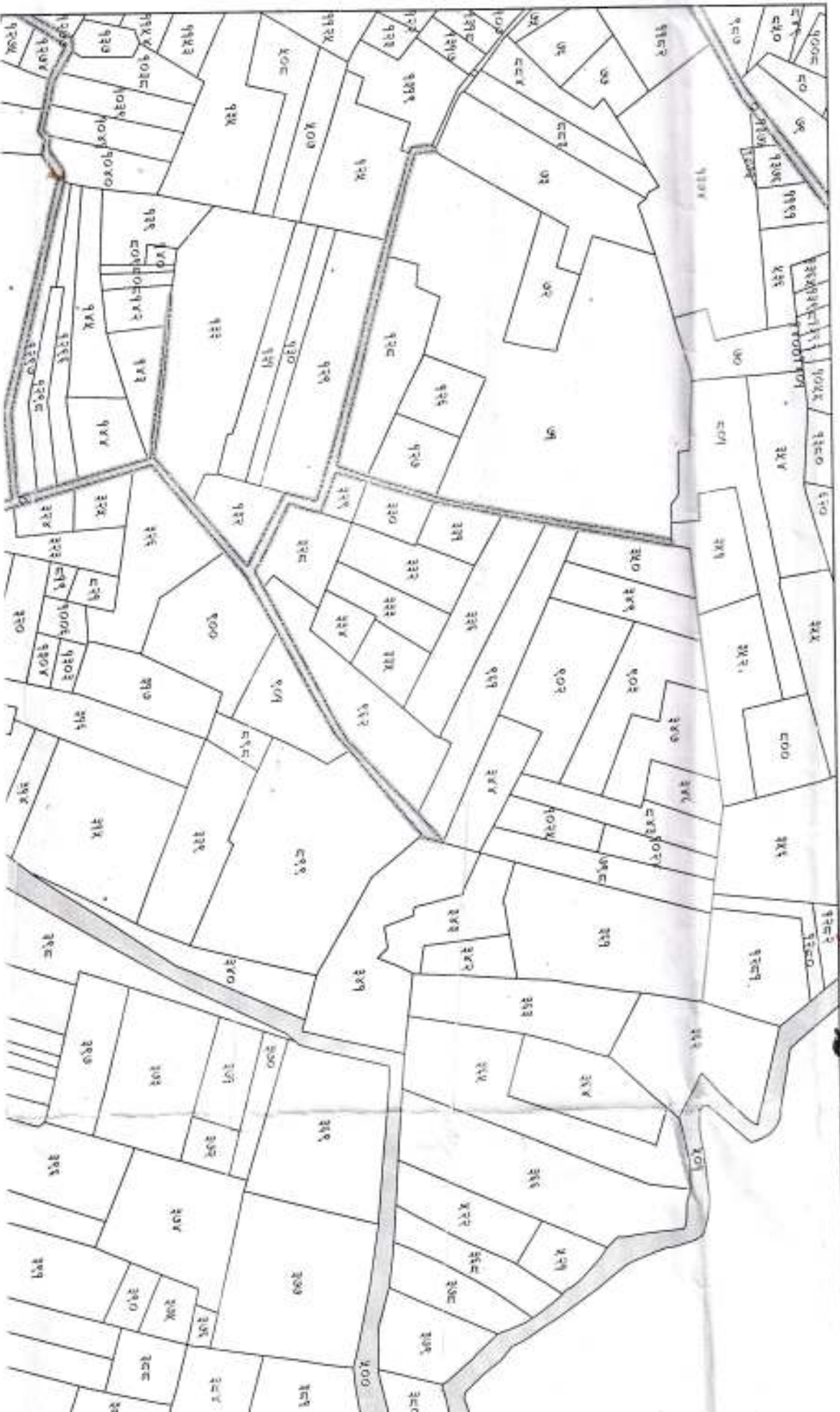
जिल्ला :- रुपन्देही
सिस्ट नं.

नक्शा प्रिन्ट (व्युप्रिन्टको सहामा उपलब्ध गराइएको)

रुपन्देही
सुभाष

वडा नं. : ४

स्केल :- 1:2,400

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

नक्सा पास उप-शाखा

भवन निर्माण अस्थायी इजाजत पत्र

(प्लिनथ लेभल सम्मको लागि)

सिद्धार्थनगर, सप्तरी
सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

प्रमाण पत्र नं. ४५२

श्री/श्रीमती/सुश्री शुभ्रराज खत्री पौ.जी. सि.न.पा. वडा नं. ४

अन्तर्गत सुम्बन्धी खुल्लो टोलमा रहेको कित्ता नं. १३४८ मा

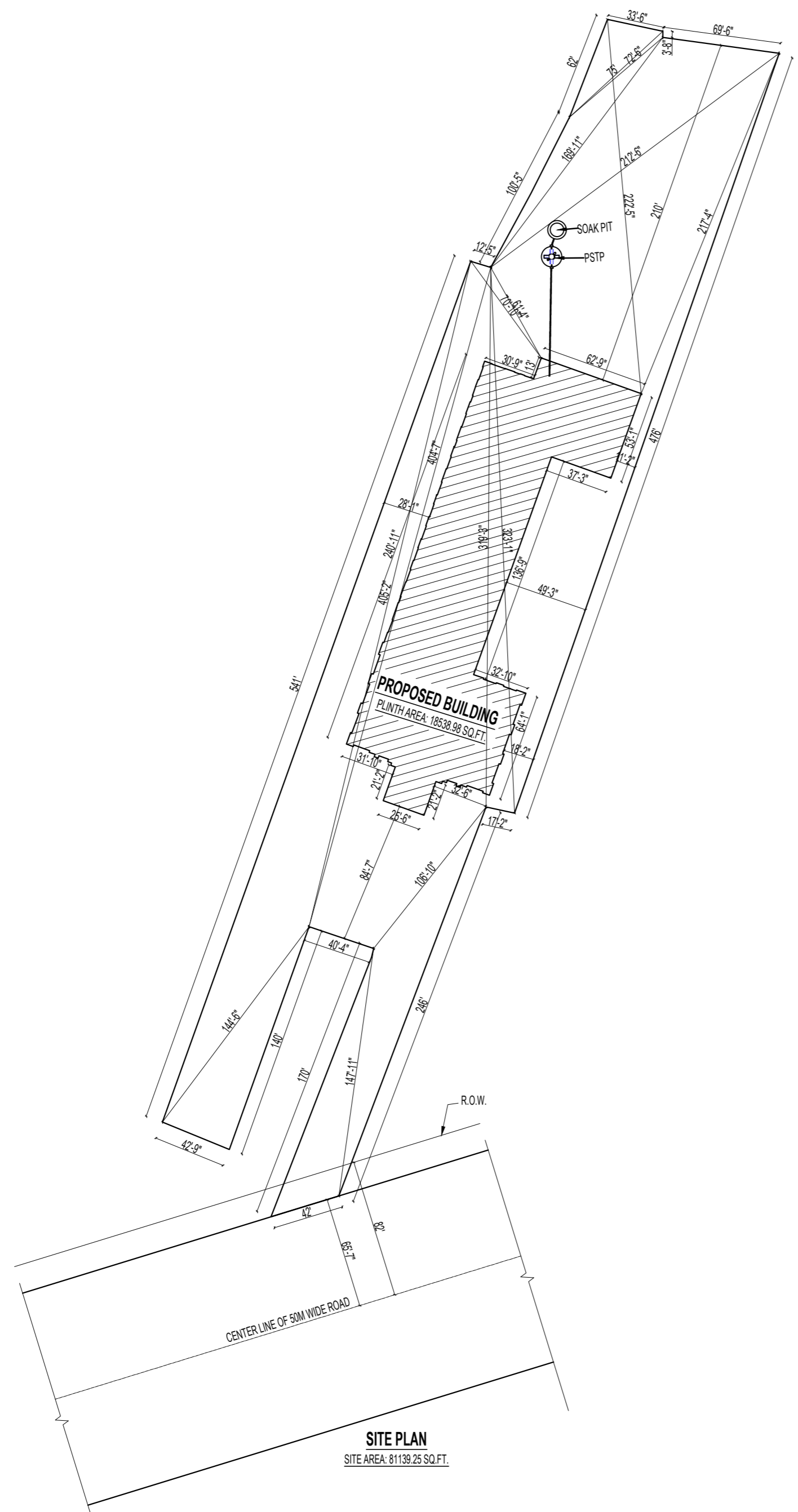
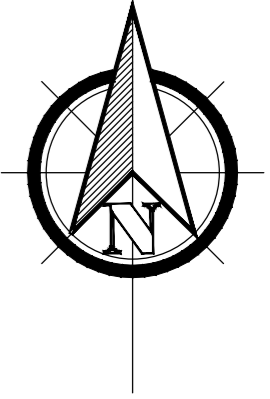
नक्सा बमोजिम नक्शापास सम्बन्धी प्रकृया भैरहेको हुँदा नियम कानून पालना गर्ने प्रकृयाको अधिनमा रही नक्शा बमोजिम निर्माण कार्य गर्न भवन निर्माण अस्थायी इजाजत पत्र प्रदान गरिएको छ।

स्वीकृत भएको नक्शा बमोजिम प्लिनथ लेभल सम्मको निर्माण कार्य गरी सकेपछि सो भन्दा माथीको भवनको निर्माण कार्य गर्न भवन निर्माण स्थायी इजाजत पत्र लिनु पर्नेछ।

- नयाँ घर/पुरानो घर भत्काई नयाँ बनाउने पर्खाल
- बन्ने घर चर्चेको क्षेत्रफल (१२३३४.२४ + १६३३६.६३ + १६३१०.४४ + १५५६५.६९ + १५५६५.६९ + १५५६५.६९ + १५५६५.६९) वर्ग फिट, जग्गाको क्षेत्रफल (१५५६५.६९ + १५३४३.६८)
- पुरानो भइ राखेको घरले चर्चेको क्षेत्रफल — वर्ग फिट
- बन्ने घरको तल्ला नेस फ्लोर, ३३-३४, पाका, तेश्रो, चौथो, पाचौ कुल उँचाई ६.२'-०" लम्बाई २.६८'-०" चौडाई ३.५४'-०", १.०६'-०"
- बाटोको केन्द्र रेखाबाट कम्तिमा छाडनुपर्ने दुरी (क) ८.२'-०"
- बन्ने घरको किसिम फ्रेम स्ट्रक्चर/लोड बेयरिङ, अन्य
- अन्य नोट:- तेश्रो सम्बन्धी स्ट्रक्चर र डिजाइनको लागि कन्सल्टेन्सी जिम्मेवार हुने र Fire Fighting को लागि घर धरि स्तरो जिम्मेवार हुने गरी लिइने दिइएको।

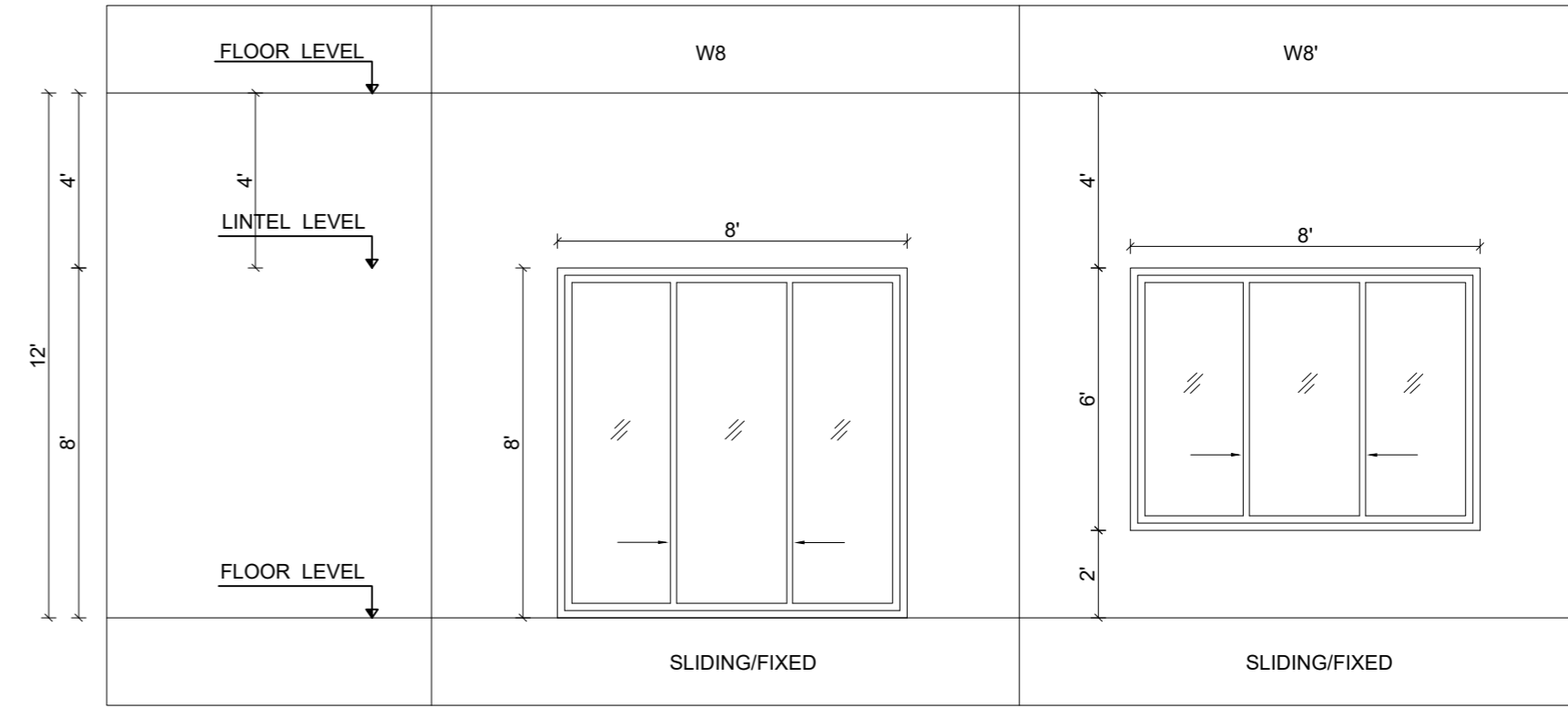
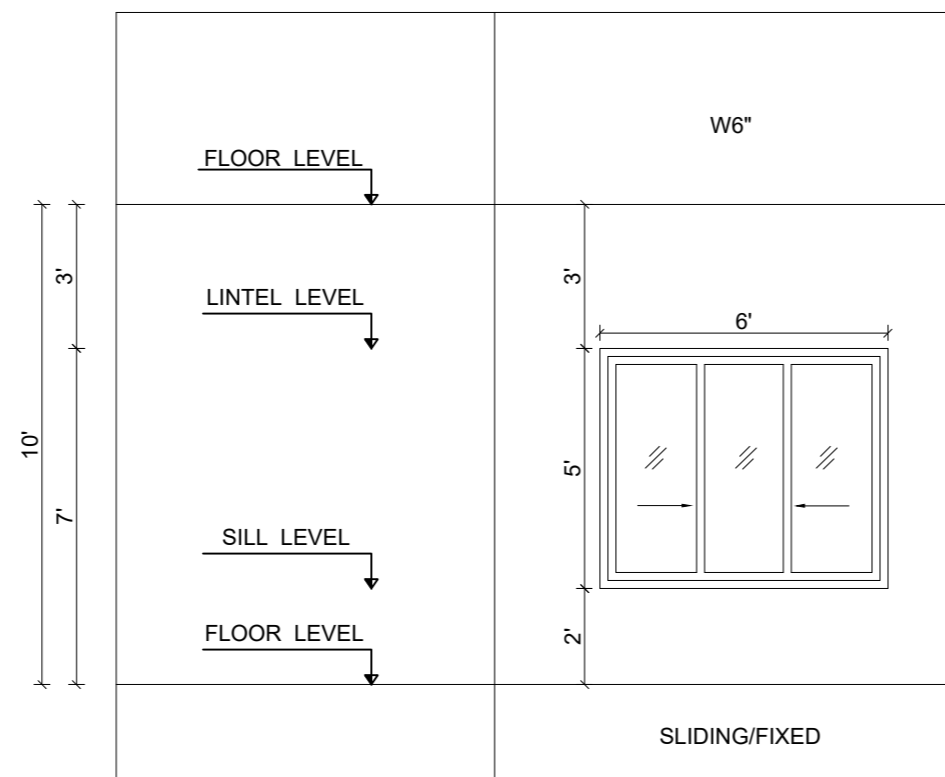
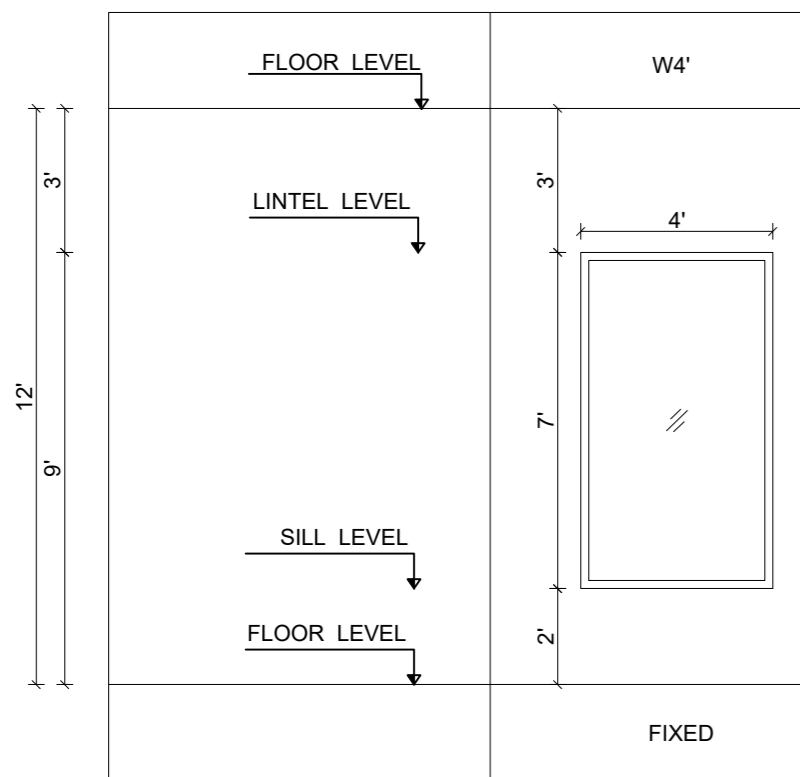
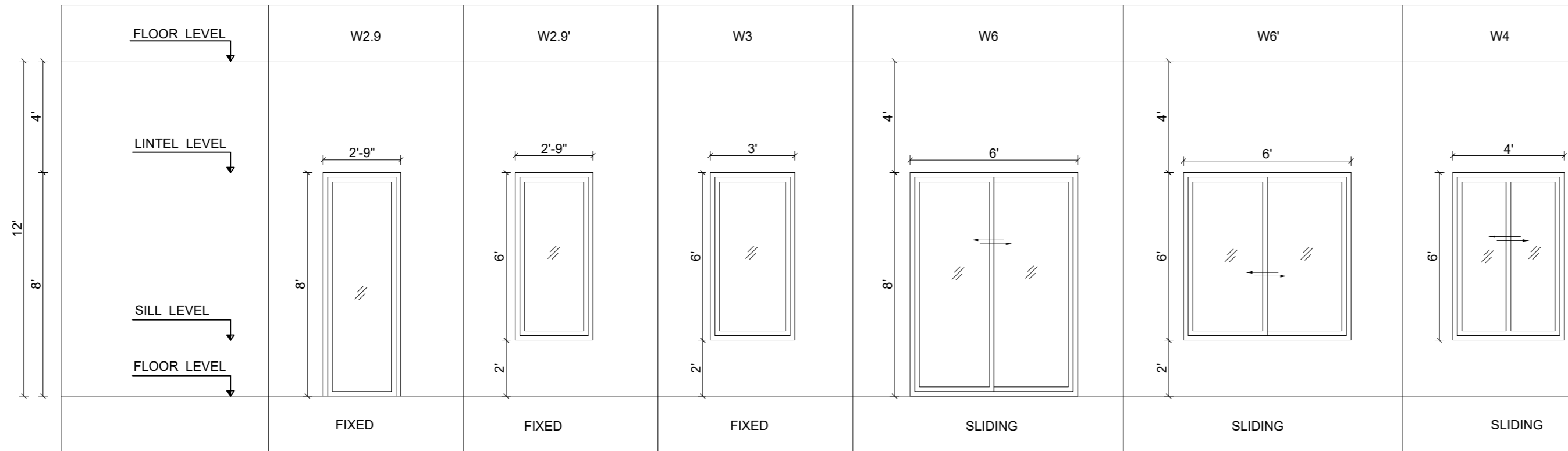
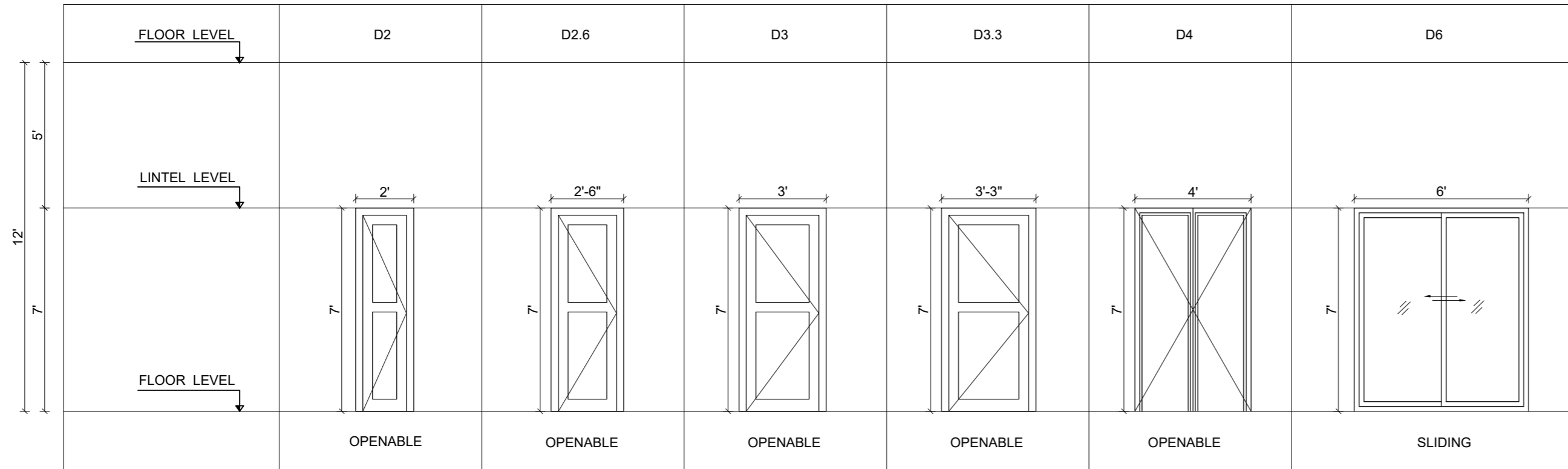
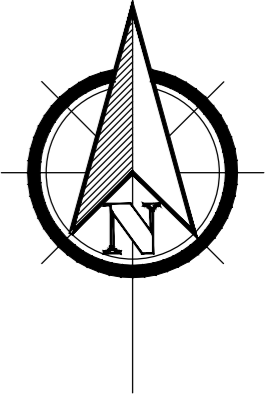
(सब इन्जिनियर) इन्जिनियर (इन्जिनियर) वरिष्ठ इन्जिनियर (प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत) वरिष्ठ इन्जिनियर

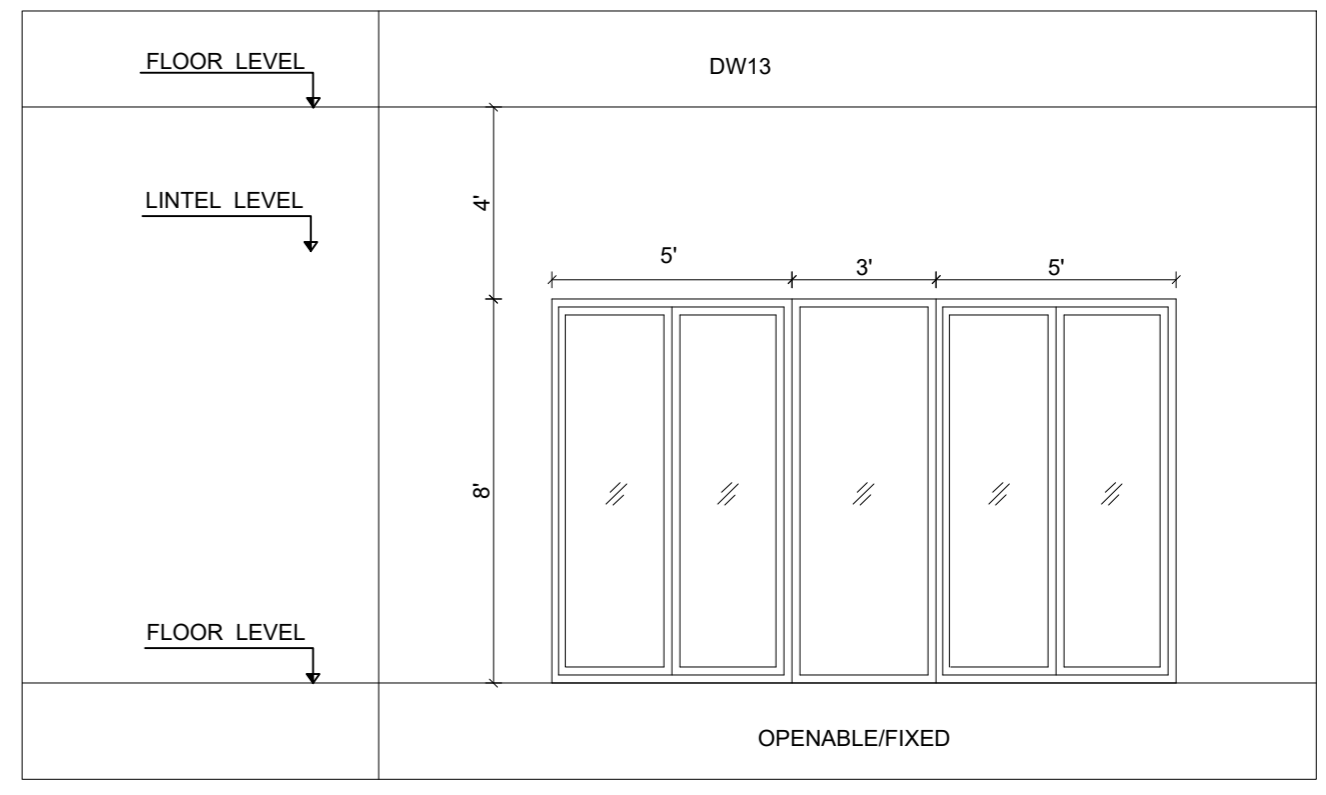
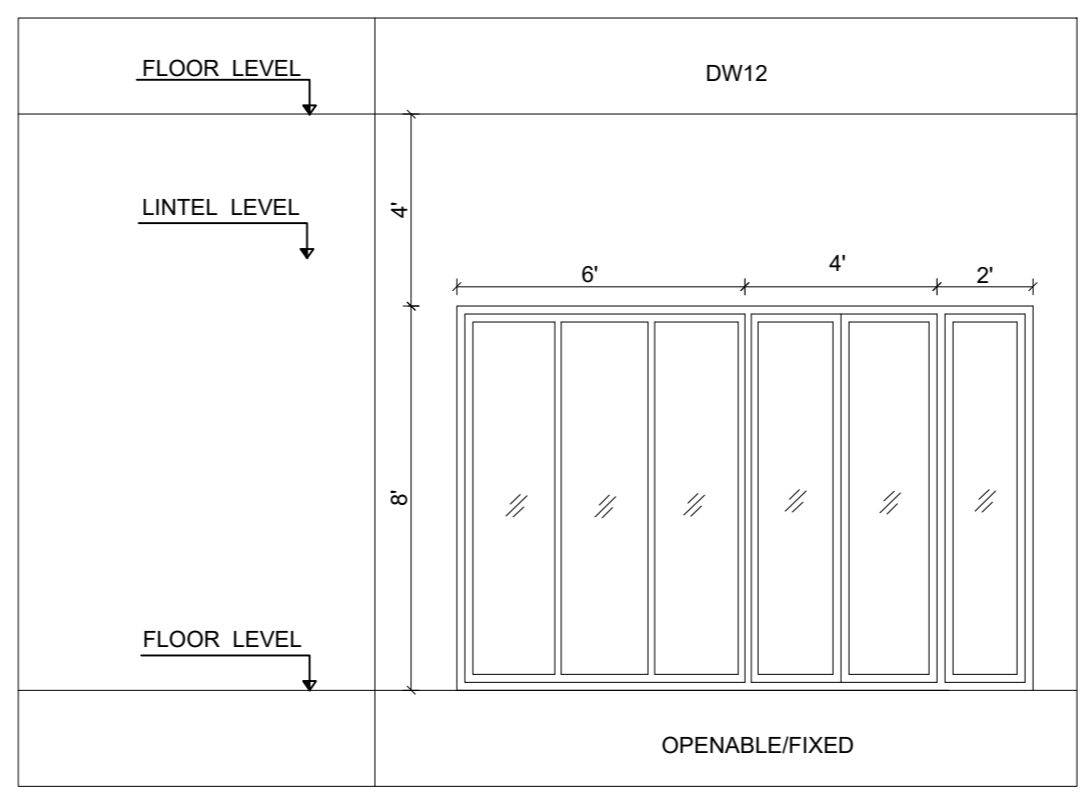
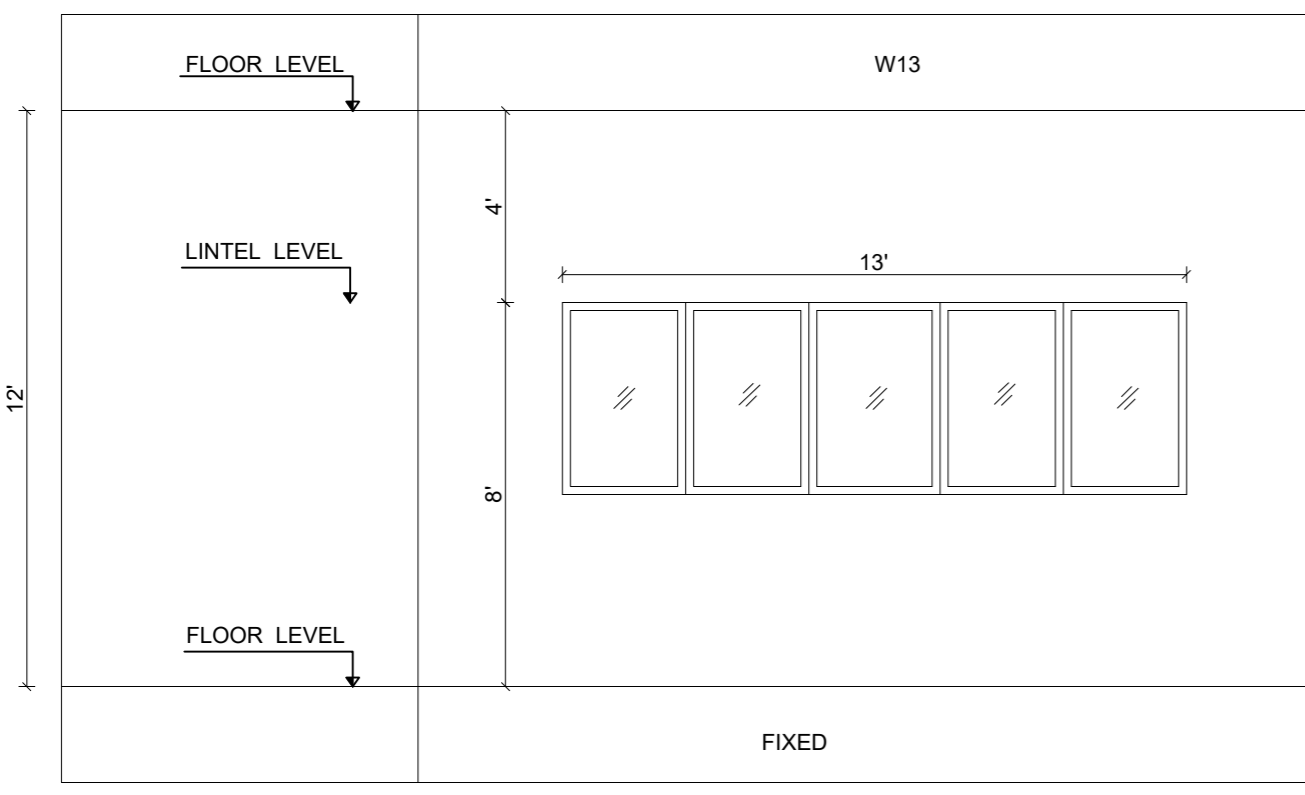
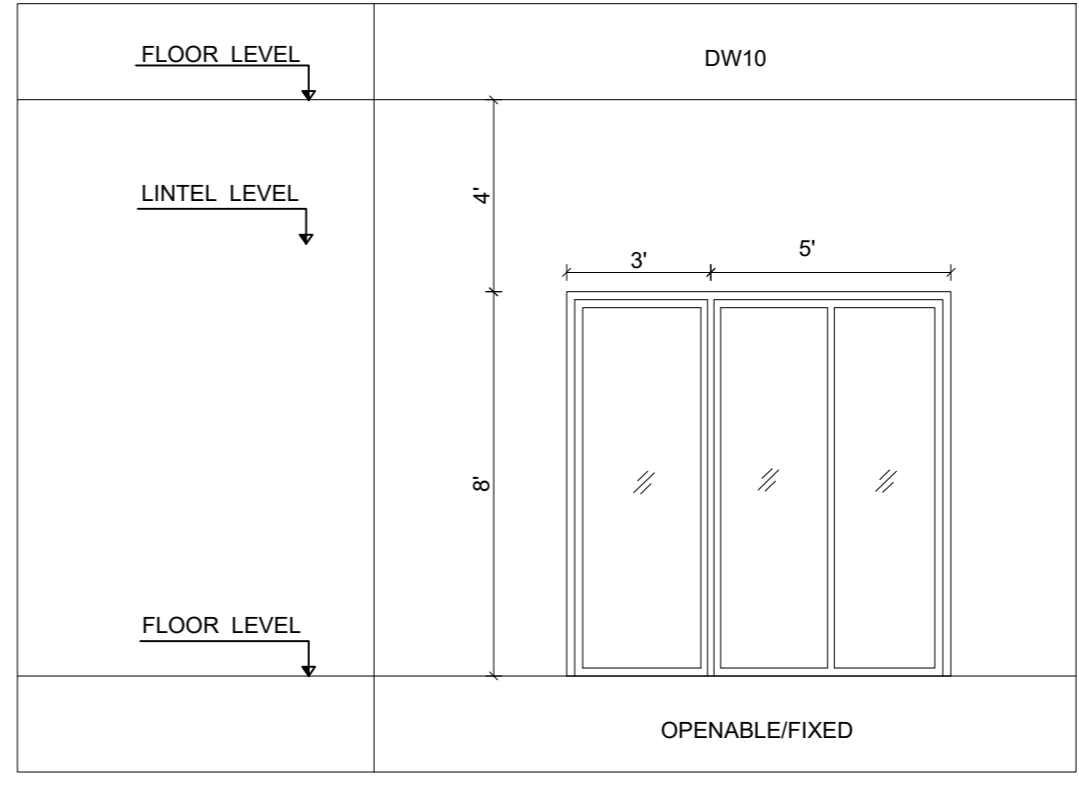
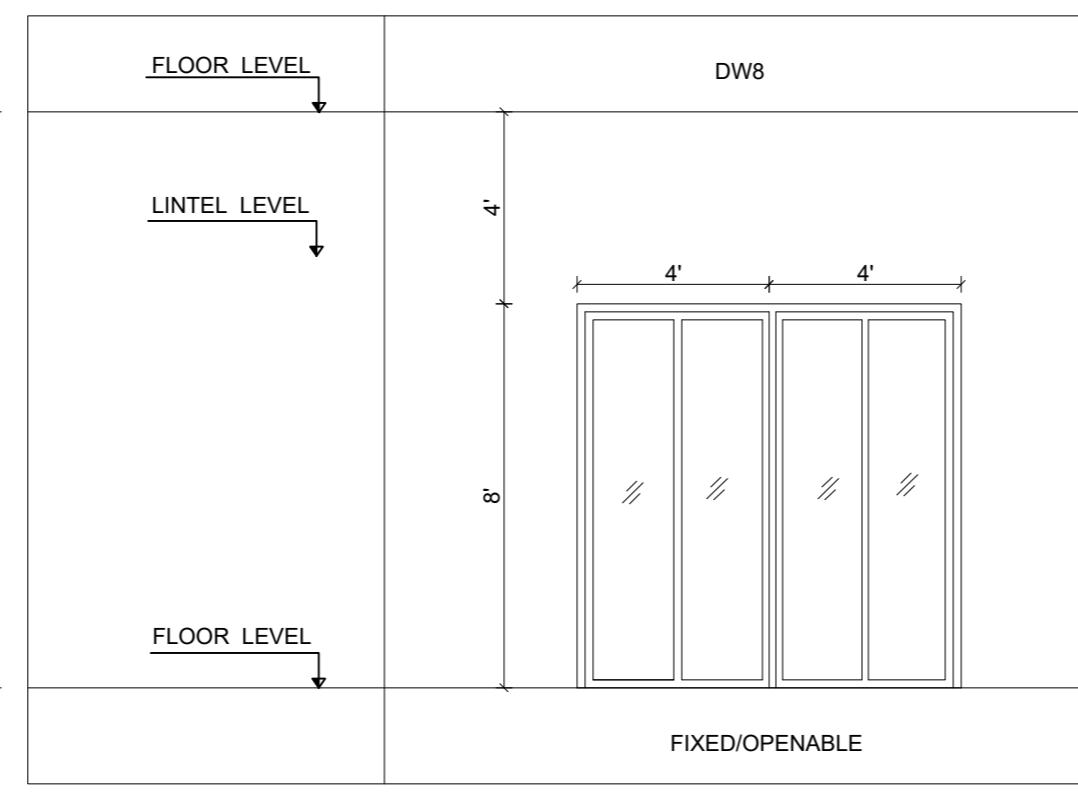
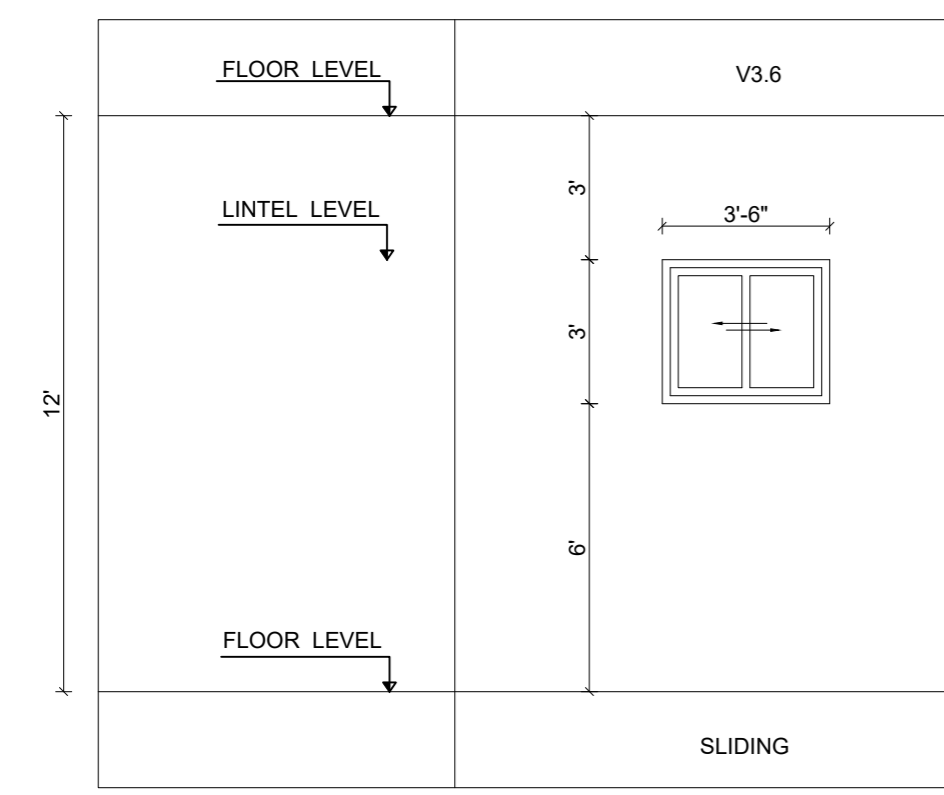
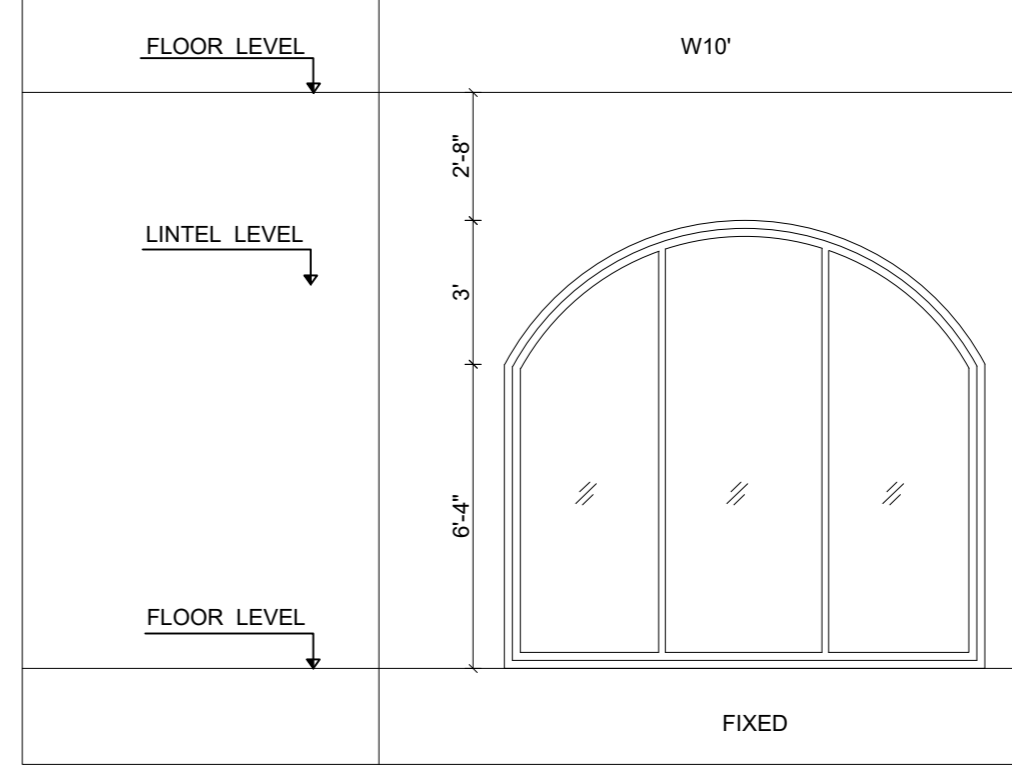
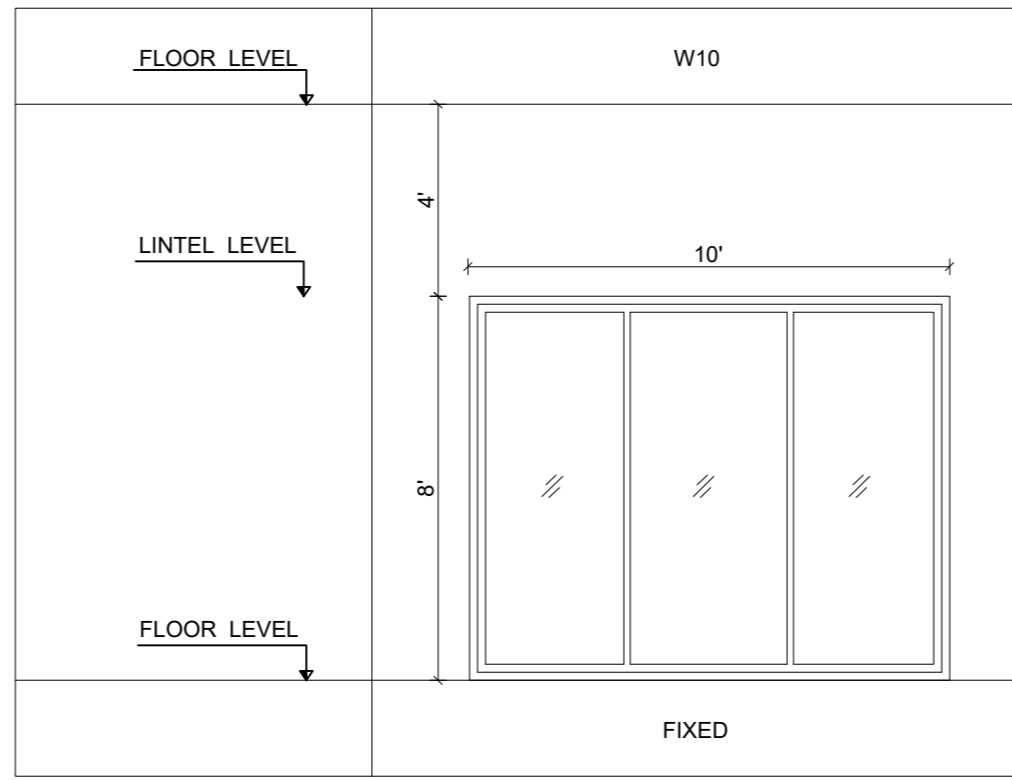
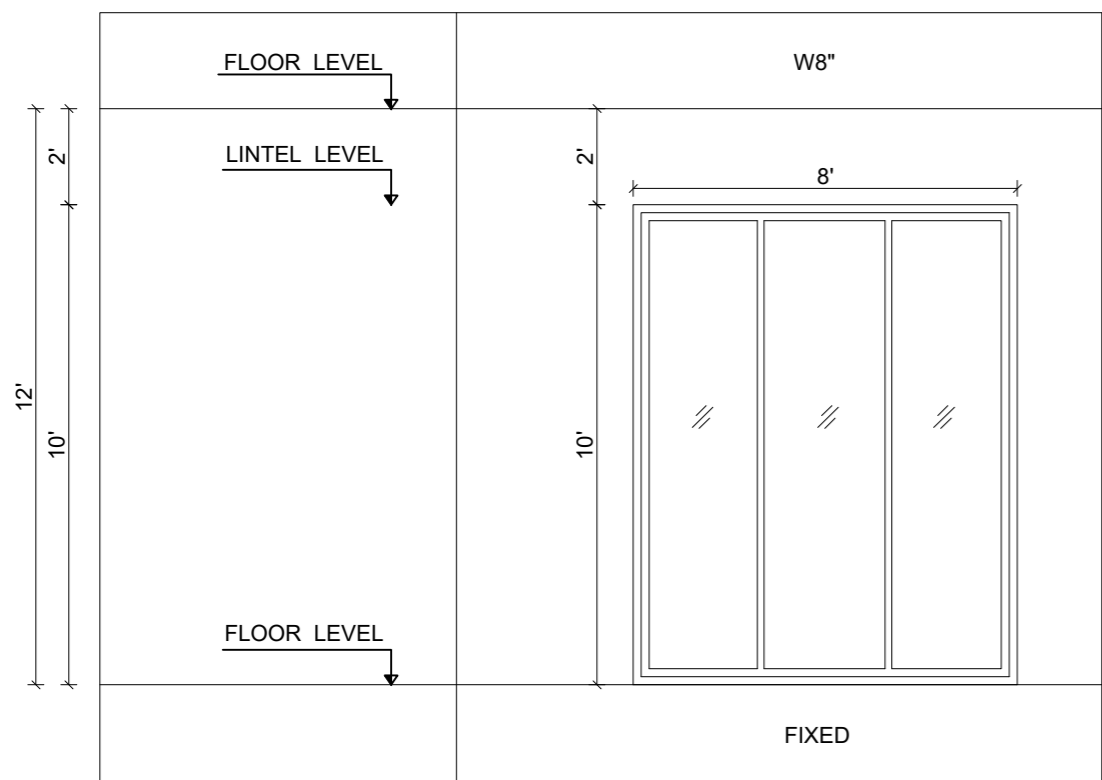
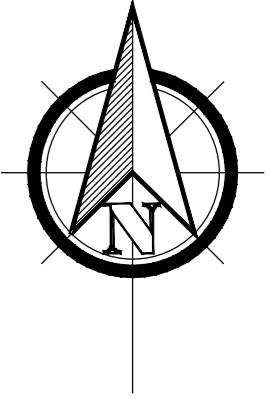
"व्यापारिक, पर्यटकीय र औद्योगिक केन्द्रको रूपमा स्वास्थ्य, सफा र हराभरा बुद्धको नगरी" सिद्धार्थनगर

OPENING SCHEDULE

SN	PARTICULAR	SYMBOL	SIZE (LXH)	NOS	
1.	DOOR	D2	2'-0"X7'-0"	18	
2.	DOOR	D2.6	2'-6"X7'-0"	142	
3.	DOOR	D3	3'-0"X7'-0"	12	
4.	DOOR	D3.3	3'-3"X7'-0"	160	
5.	DOOR	D4	4'-0"X7'-0"	16	
6.	DOOR	D6	6'-0"X8'-0"	2	
7.	WINDOW	W2.9	2'-9"X6'-0"	1	
8.	WINDOW	W2.9'	2'-9"X8'-0"	1	
9.	WINDOW	W3	3'-0"X6'-0"	2	
10.	WINDOW	W4	4'-0"X6'-0"	19	
11.	WINDOW	W4'	4'-0"X7'-0"	48	
12.	WINDOW	W6	6'-0"X8'-0"	6	
13.	WINDOW	W6'	6'-0"X6'-0"	14	
14.	WINDOW	W6"	6'-0"X5'-0"	2	
15.	WINDOW	W8	8'-0"X8'-0"	28	
16.	WINDOW	W8'	8'-0"X6'-0"	94	
17.	WINDOW	W8"	8'-0"X10'-0"	2	
18.	WINDOW	W10	10'-0"X8'-0"	2	
19.	WINDOW	W10'	10'-0"X9'-4"	2	
20.	WINDOW	W13	13'-0"X4'-0"	1	
22.	DOORWINDOW	DW8	D	4'-0"X8'-0"	2
			W	4'-0"X8'-0"	2
23.	DOORWINDOW	DW10	D	3'-0"X8'-0"	6
			W	7'-0"X8'-0"	6
24.	DOORWINDOW	DW12	D	4'-0"X7'-0"	1
			W	5'-10"X11'-7"	1
			W	2'-2"X11'-7"	1
25.	DOORWINDOW	DW13	D	5'-0"X10'-0"	4
			W	3'-0"X10'-0"	1

SUBMITTED BY: **ENTRSPACE TECHNICAL CONSULTANT**
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etconsultation@gmail.com

SUBMITTED TO: **MR.YOGESH GHIMIRE**

PROJECT NAME: **DESIGN OF HOTEL EMERALD**

ARCHITECTURAL DRAWING

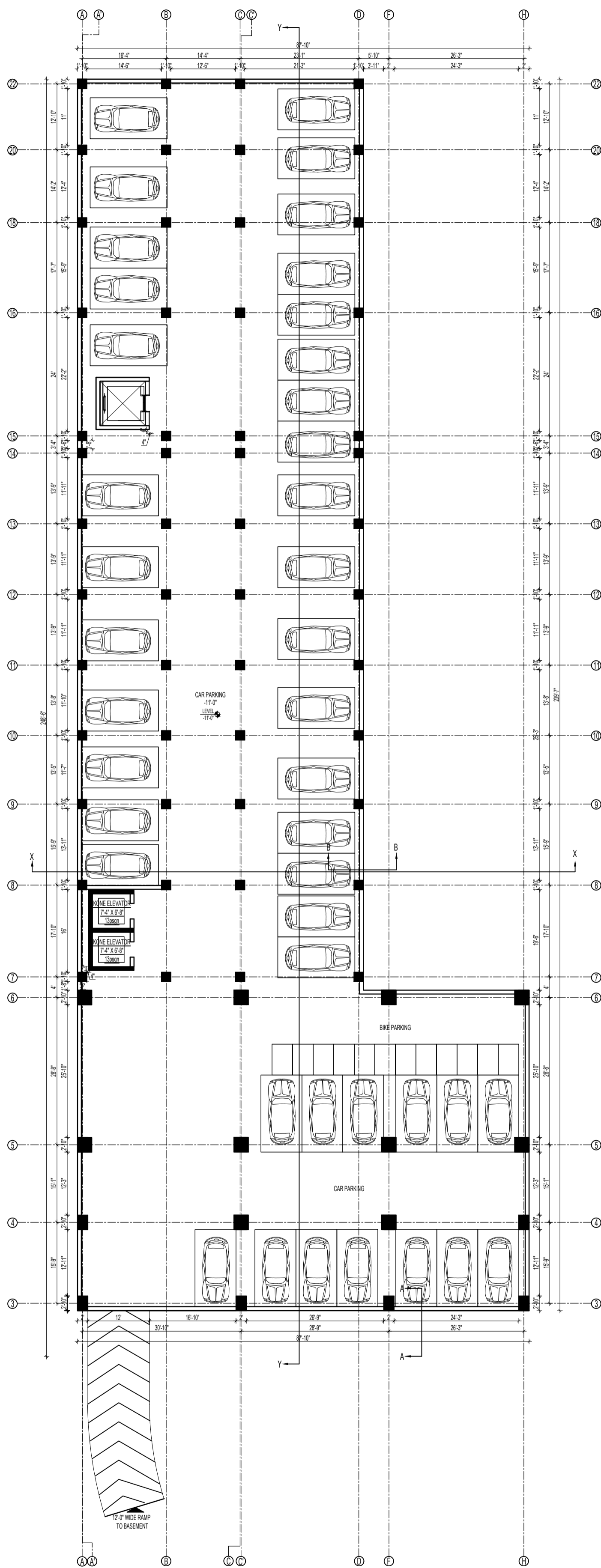
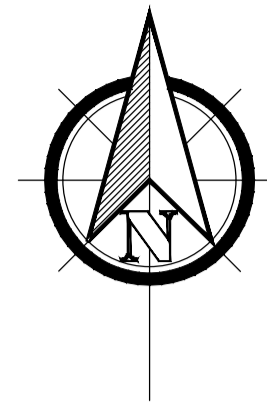
SHEET TITLE: **OPENING SCHEDULE**

DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI
ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA
CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE: 2022-04-12
SCALE: 1/4"=1'-0"

DWG NO **A-03**

BASEMENT PLAN
FLOOR AREA: 15334.24 SQ.FT.

SUBMITTED BY:

ENTRASPAC TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

BASEMENT PLAN

DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

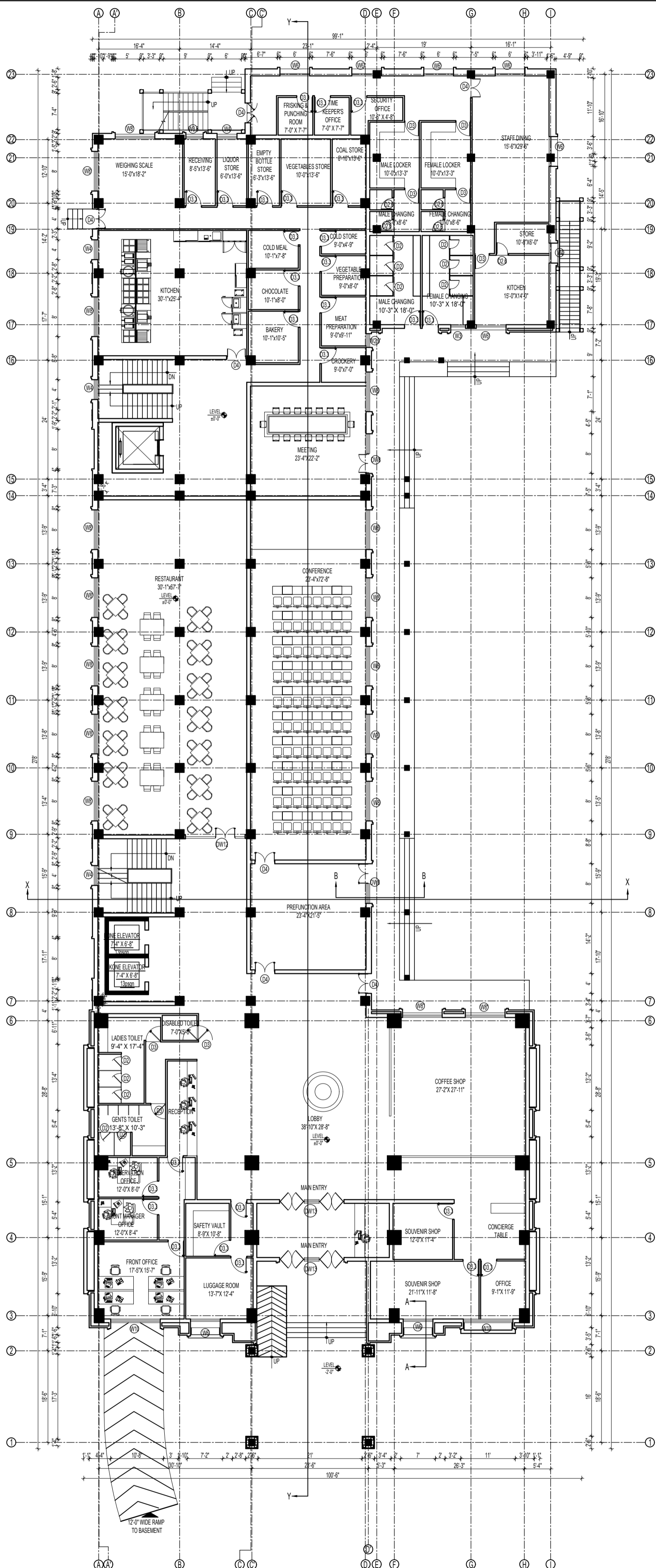
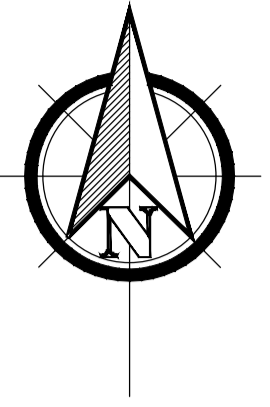
2022-04-12

SCALE:

1/16"=1'-0"

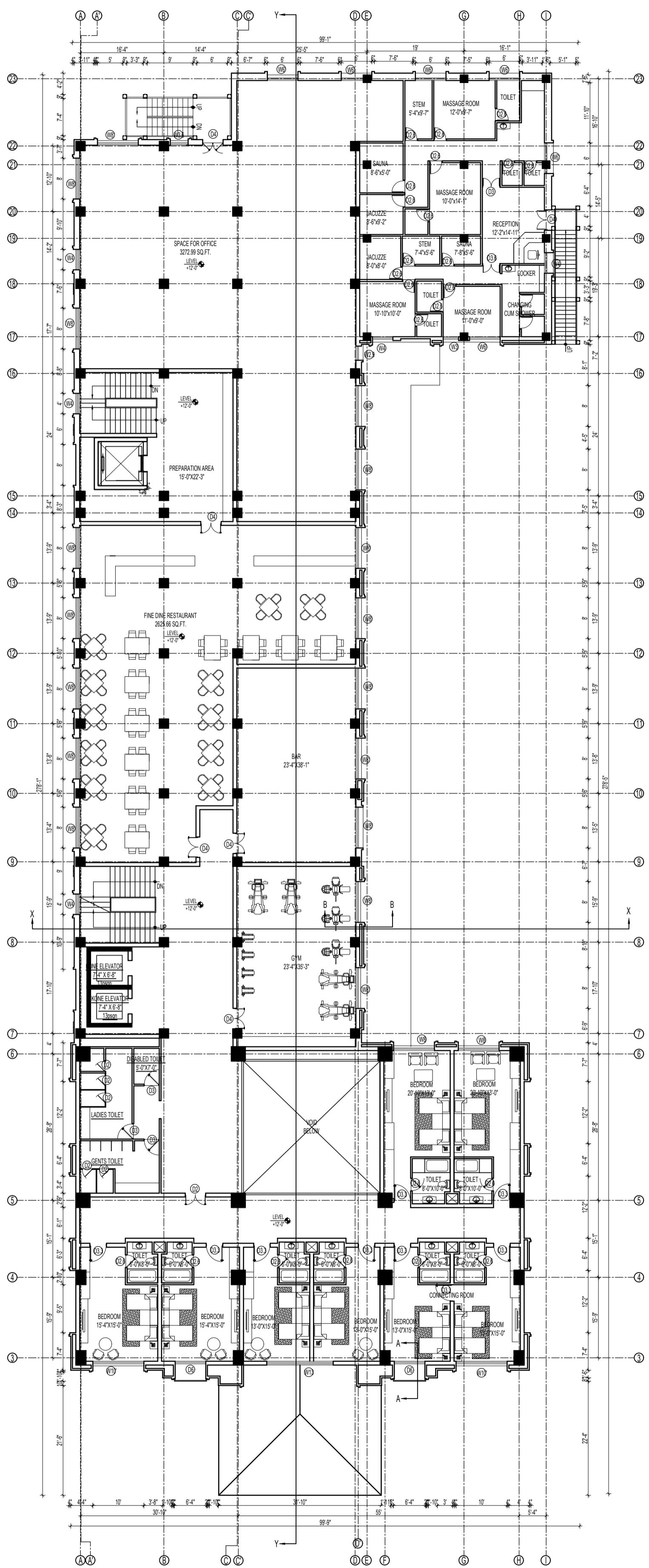
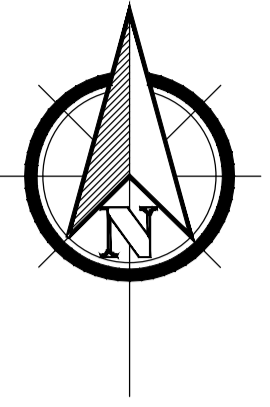
DWG
NO

A-04

GROUND FLOOR PLAN
FLOOR AREA: 18538.98 SQ. FT.

SUBMITTED BY: 	ENTRASPACE TECHNICAL CONSULTANT ANAMNAGAR, KATHMANDU Tel: 977-1-5705094 Email: etcconsultation@gmail.com	PROJECT NAME: EMERALD PALACE PVT. LTD. SUBMITTED TO : MR. YOGESH GHIMIRE	ARCHITECTURAL DRAWING	SHEET TITLE: GROUND FLOOR PLAN	DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI	SIGNATURE:	DATE: 2022-04-12 SCALE: 1/16"=1'-0"	DWG NO A-05
--	--	---	---	--	---	------------	--	--------------------------

FIRST FLOOR PLAN
FLOOR AREA-17910.44 SQ.FT.

SUBMITTED BY:

ENTRASPAC TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

FIRST FLOOR PLAN

DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

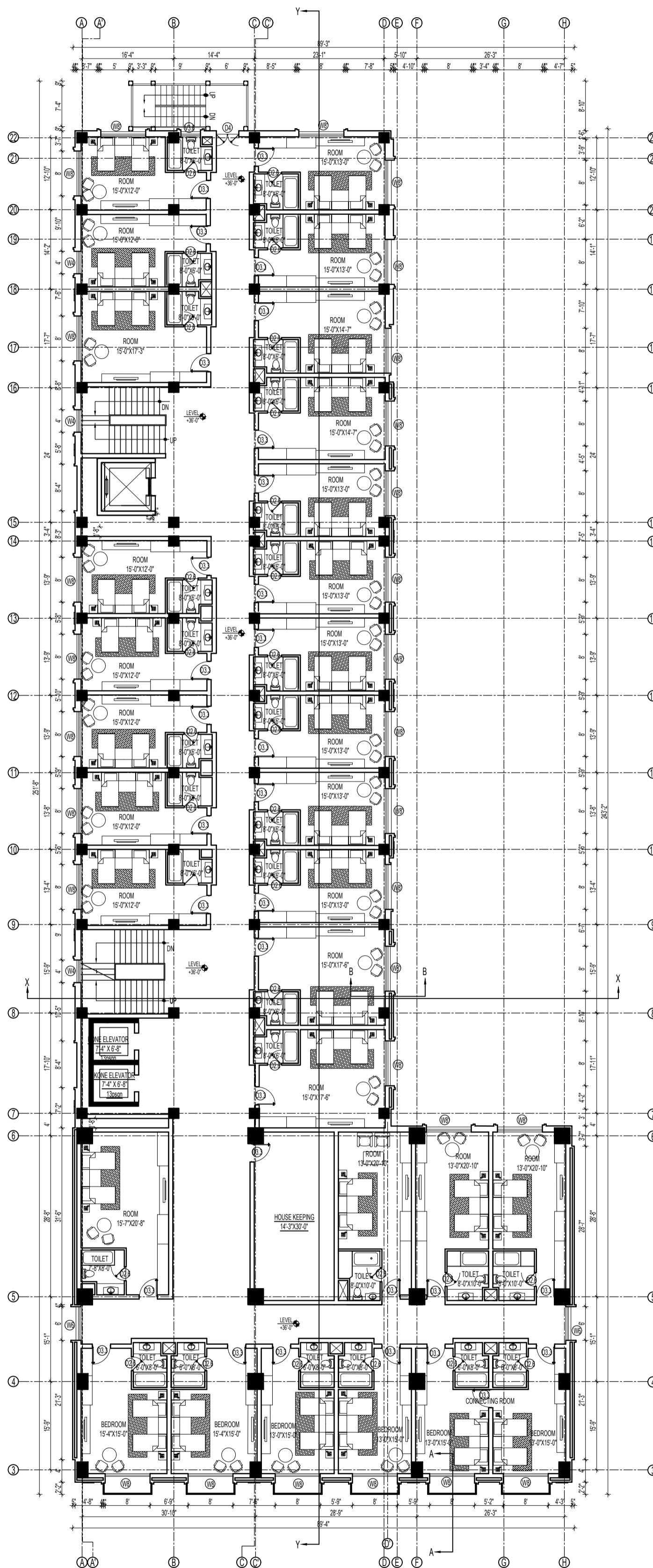
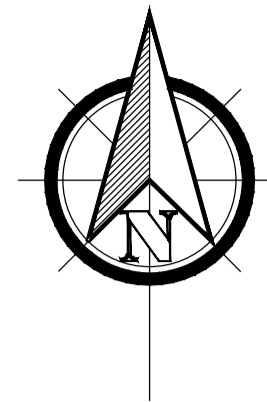
2022-11-04

SCALE:

1/16"=1'-0"

DWG
NO

A-06

THIRD FLOOR PLAN
FLOOR AREA: 15574.71 SQ.FT.

SUBMITTED BY:

ENTRASPAC TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

THIRD FLOOR PLAN

DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

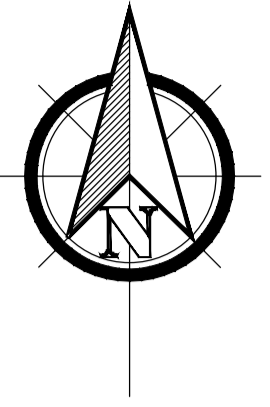
2022-04-12

SCALE:

1/16"=1'-0"

DWG
NO

A-08

FOURTH FLOOR PLAN
FLOOR AREA: 15574.71 SQ.FT.

SUBMITTED BY:

ENTRASPAC TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

FOURTH FLOOR PLAN

DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

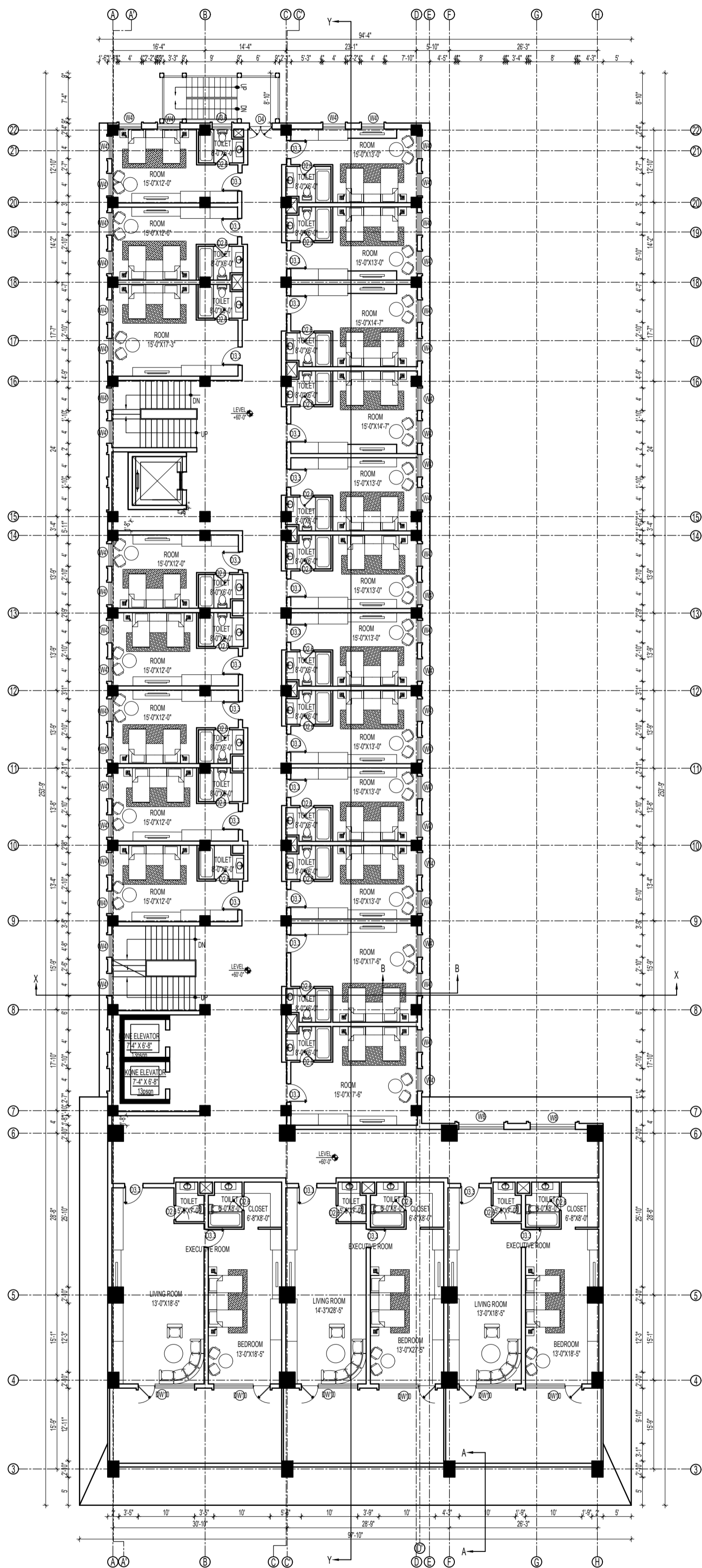
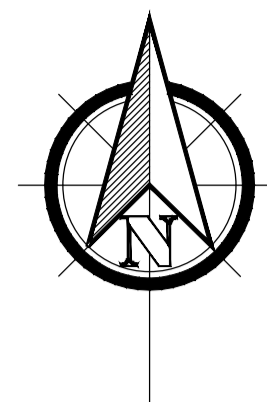
2022-04-12

SCALE:

1/16"=1'-0"

DWG
NO

A-09

FIFTH FLOOR PLAN
FLOOR AREA: 15349.78 SQ.FT.

SUBMITTED BY:

ENTRSPACE TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

ARCHITECTURAL
DRAWING

SHEET TITLE:

FIFTH FLOOR PLAN

DSGN BY: AR. PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

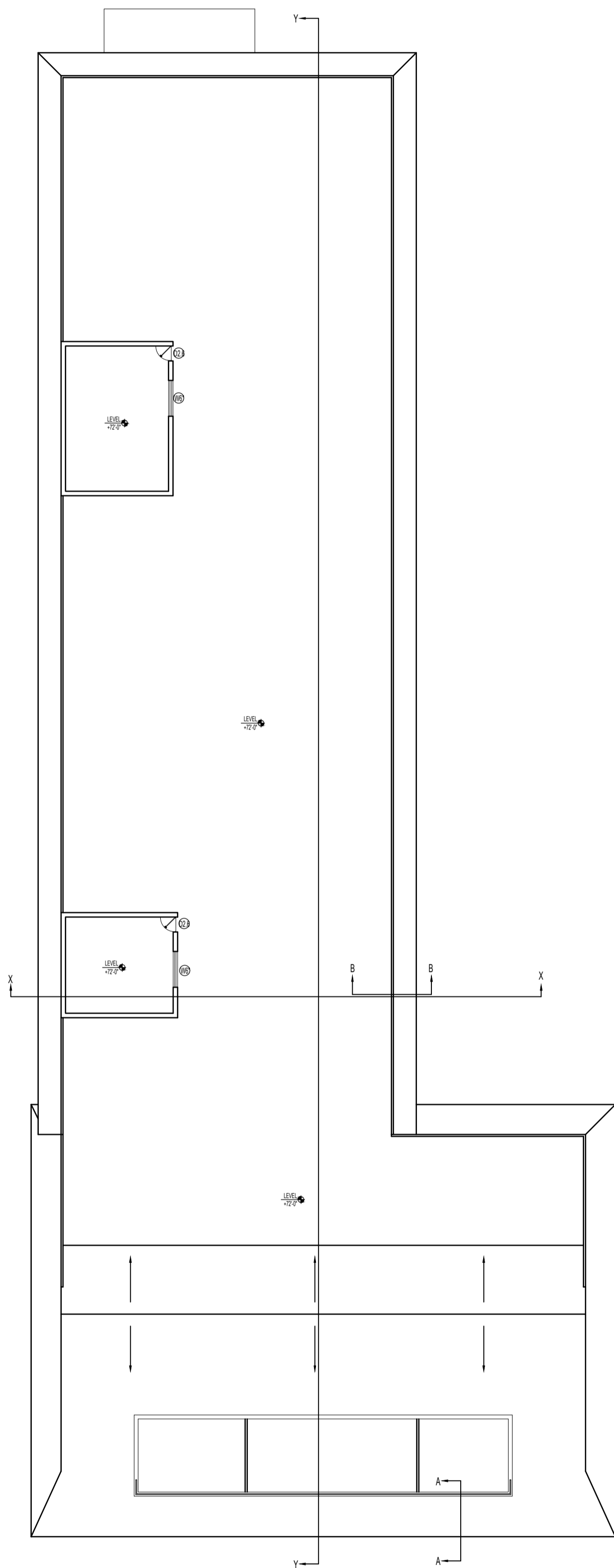
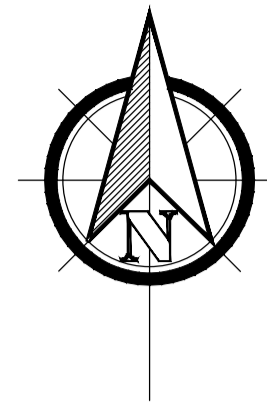
2022-04-12

SCALE:

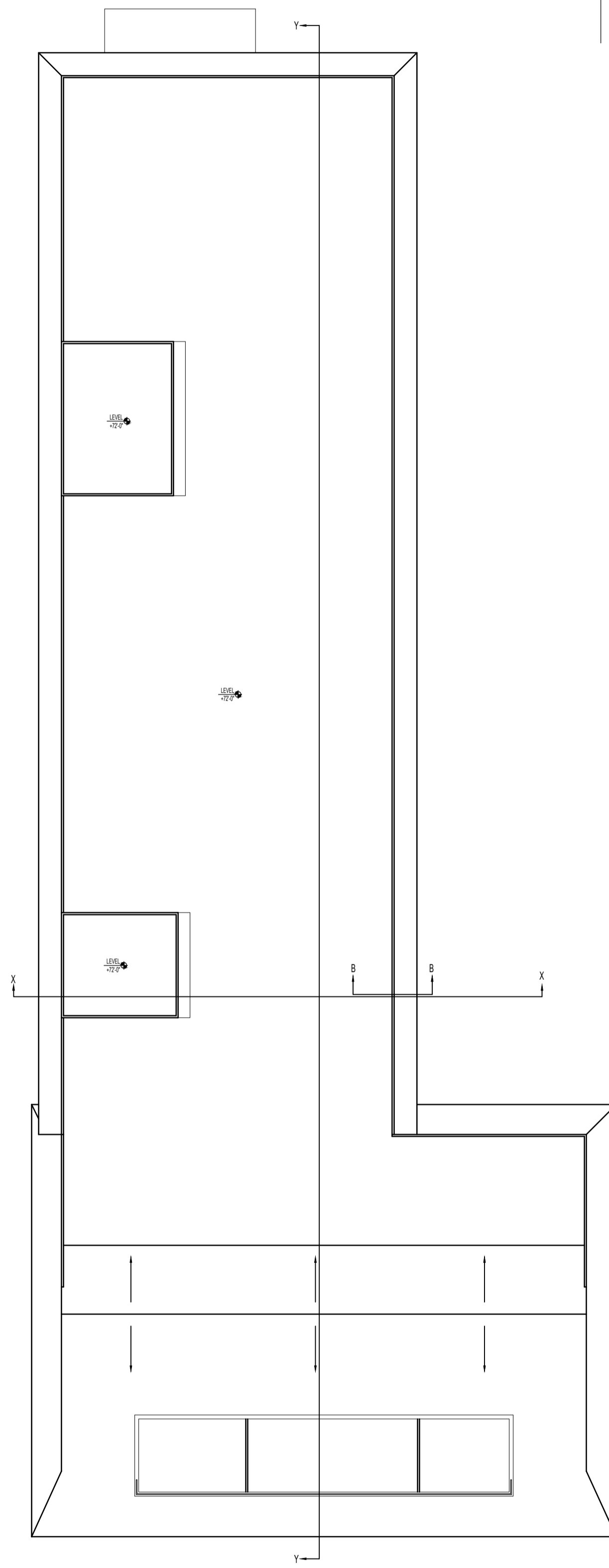
1/16"=1'-0"

DWG
NO

A-10

TOP FLOOR PLAN

ROOF PLAN

SUBMITTED BY:

ENTRSPACE TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etcconsultation@gmail.com

PROJECT NAME:
EMERALD PALACE PVT. LTD.
SUBMITTED TO :
MR. YOGESH GHIMIRE

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

**TOP FLOOR PLAN AND
ROOF PLAN**

DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

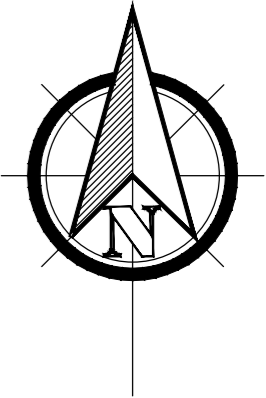
DATE:

2022-04-12

SCALE:
1/16"=1'-0"

DWG
NO

A-11

SOUTH ELEVATION

NORTH ELEVATION

SUBMITTED BY:

ENTRASPACES TECHNICAL
CONSULTANT
ANAMNAGAR, KATHMANDU
Tel: 977-1-5705094
Email: etconsultation@gmail.com

SUBMITTED TO:

MR.YOGESH GHIMIRE

PROJECT NAME:

DESIGN OF HOTEL EMERALD

**ARCHITECTURAL
DRAWING**

SHEET TITLE:

ELEVATIONS

DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI

ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA

CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE:

DATE:

2022-04-12

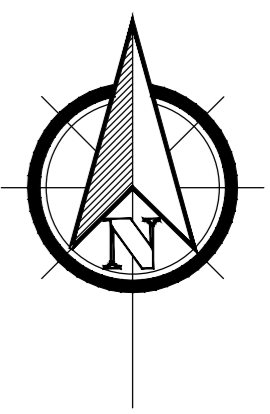
SCALE:

1/16"=1'-0"

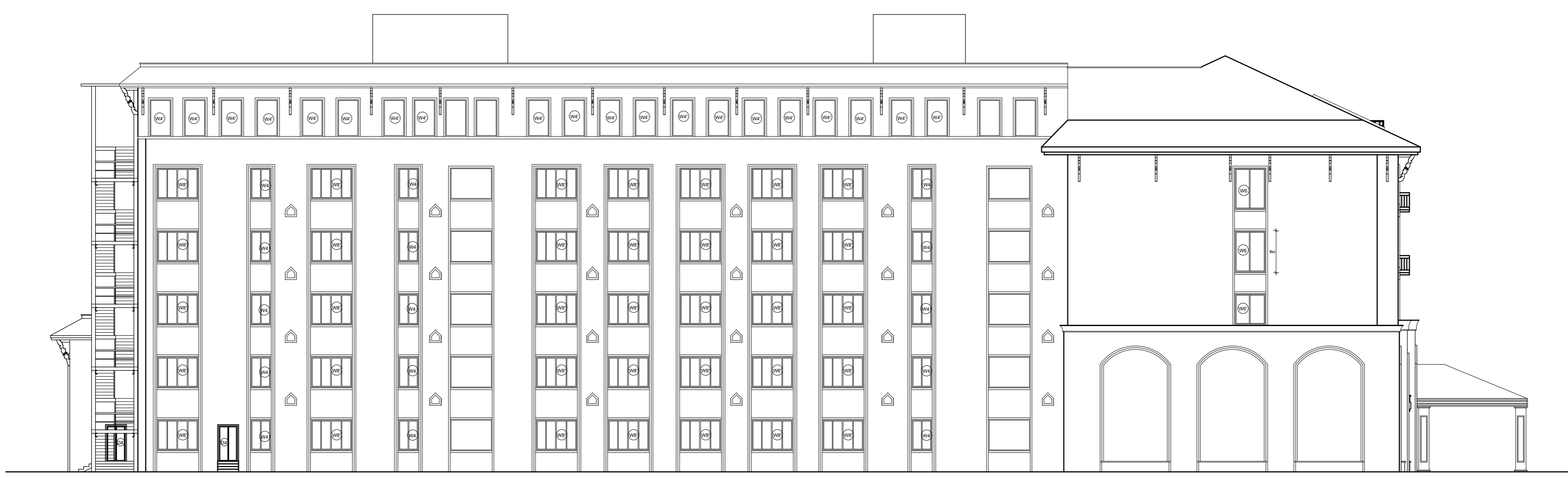
DWG

NO

A-12

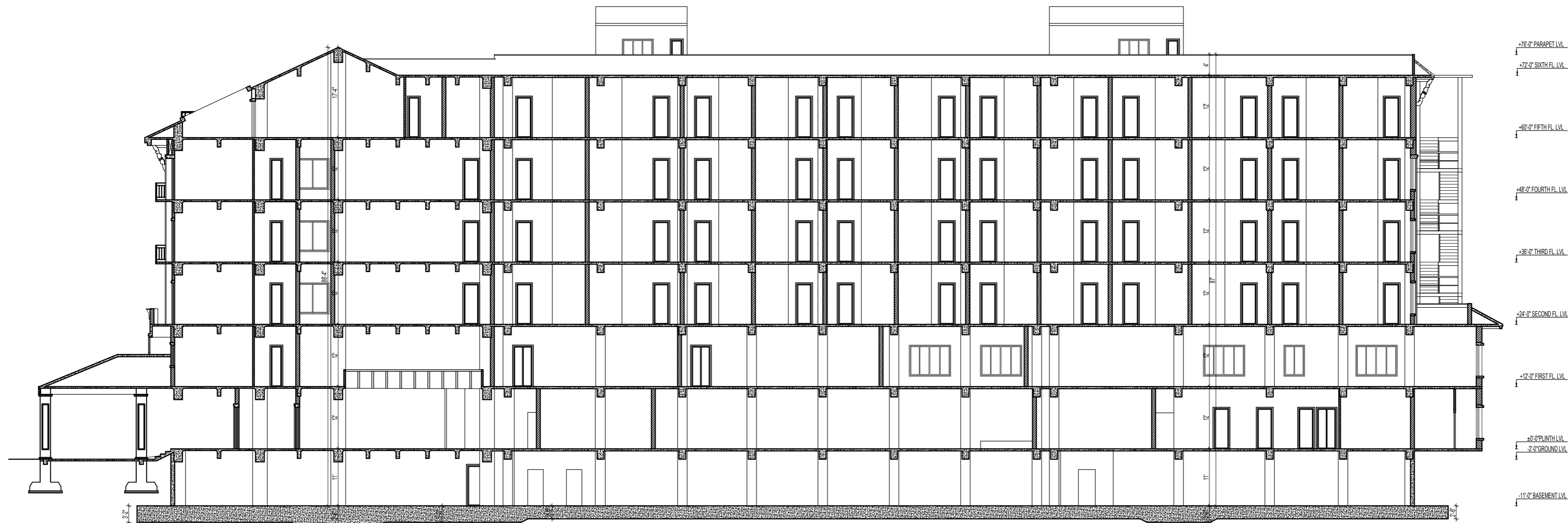
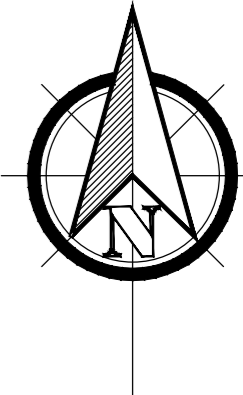

EAST ELEVATION

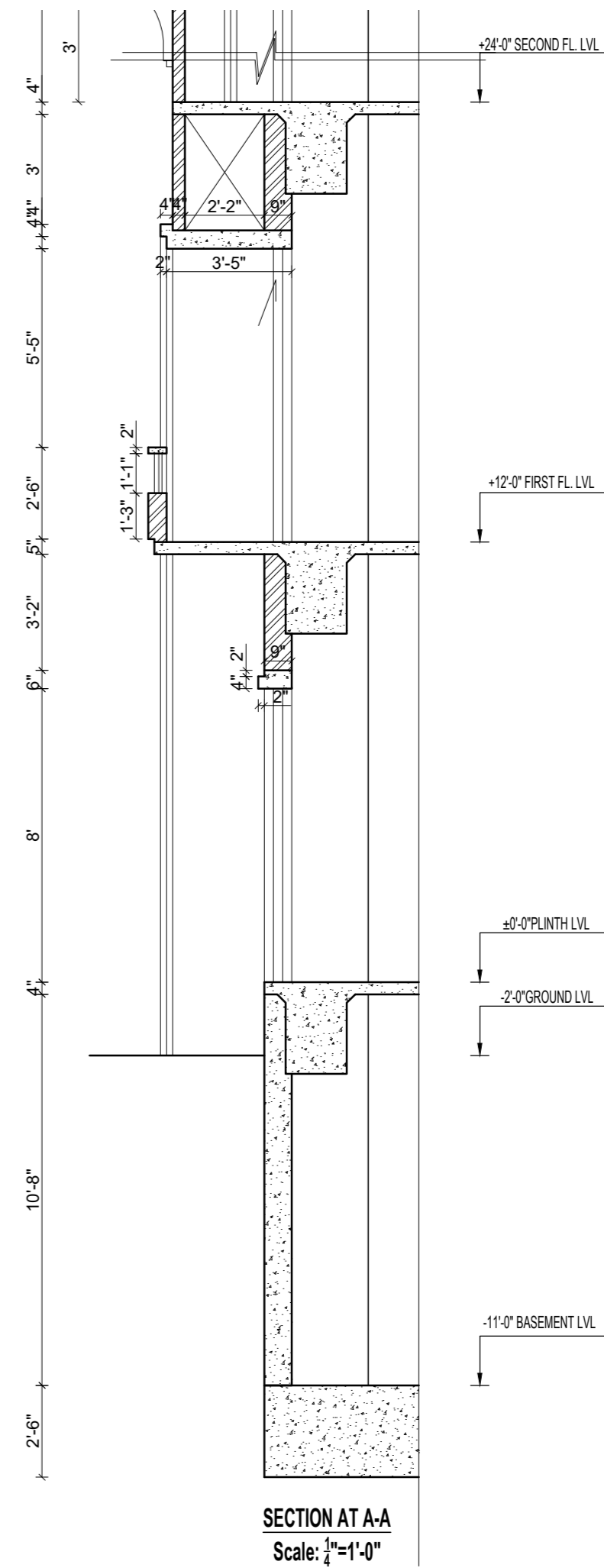
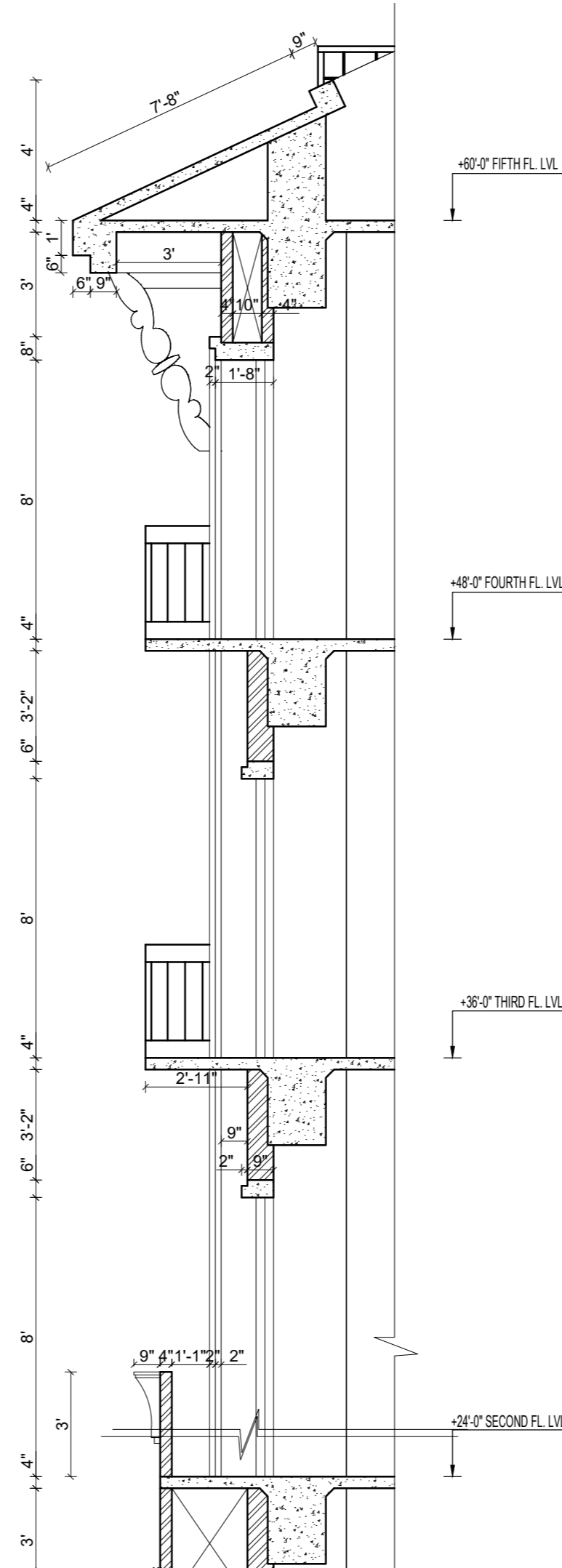
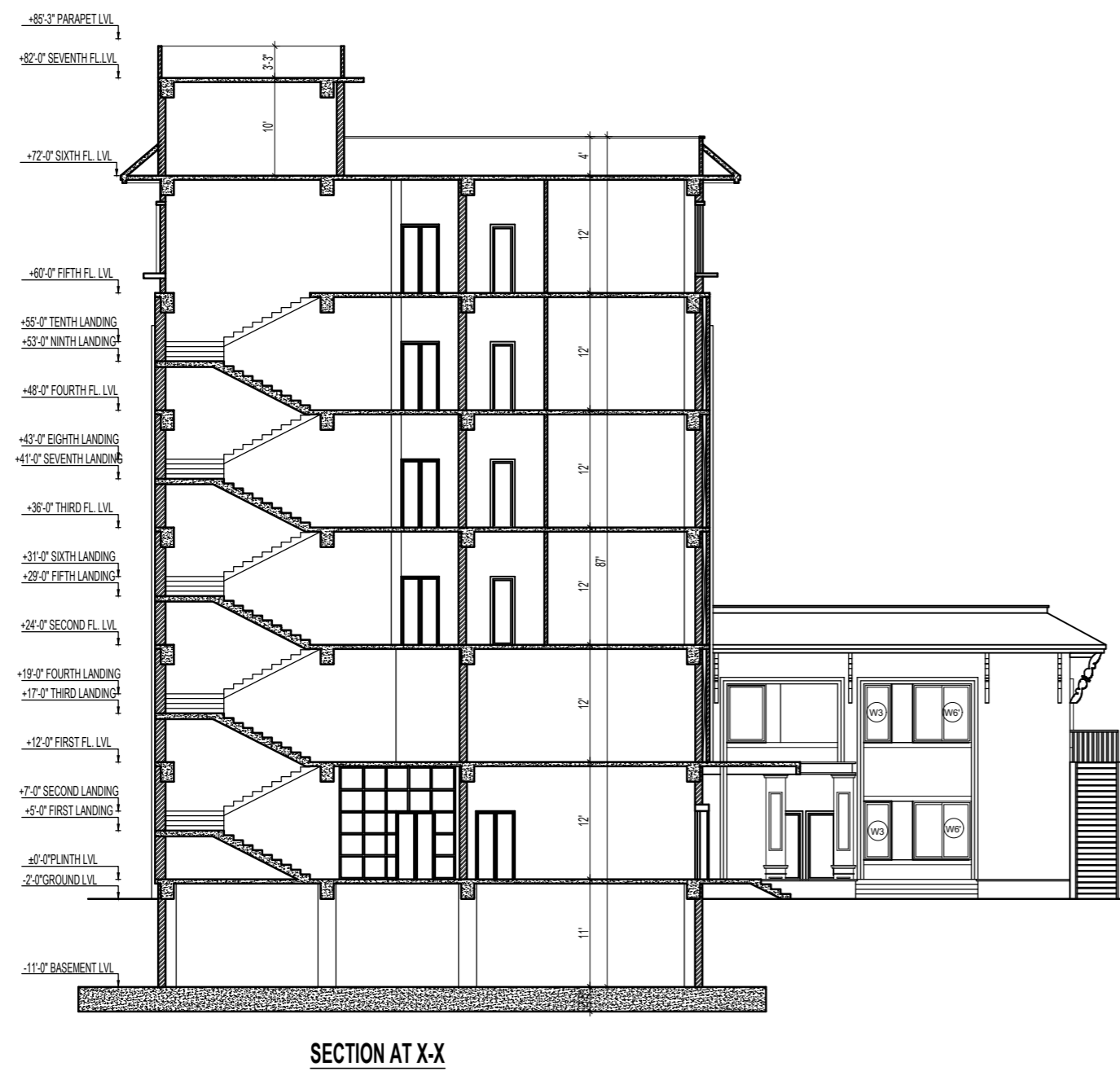
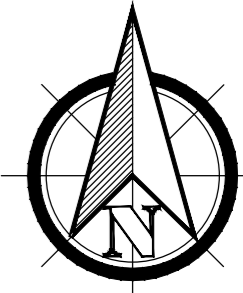
WEST ELEVATION

SUBMITTED BY: ENTRSPACE TECHNICAL CONSULTANT ANAMNAGAR, KATHMANDU Tel: 977-1-5705094 Email: etconsultation@gmail.com	SUBMITTED TO: MR.YOGESH GHIMIRE	PROJECT NAME: DESIGN OF HOTEL EMERALD	ARCHITECTURAL DRAWING	SHEET TITLE: ELEVATIONS	DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI	SIGNATURE:	DATE: 2022-04-12	DWG NO A-13
					ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA		SCALE: 1/16"=1'-0"	
					CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI			

SECTION AT Y-Y

SUBMITTED BY: ENTRSPACE TECHNICAL CONSULTANT ANAMNAGAR, KATHMANDU Tel: 977-1-5705094 Email: etconsultation@gmail.com	SUBMITTED TO: MR.YOGESH GHIMIRE	PROJECT NAME: DESIGN OF HOTEL EMERALD	ARCHITECTURAL DRAWING	SHEET TITLE: SECTION	DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI	SIGNATURE:	DATE: 2022-04-12	DWG NO A-14
					ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA		SCALE: 1/16"=1'-0"	
					CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI			

SUBMITTED BY: **ENTRSPACE TECHNICAL CONSULTANT**
ANAMNAGAR, KATHMANDU
 Tel: 977-1-5705094
 Email: etconsultation@gmail.com

SUBMITTED TO: **MR.YOGESH GHIMIRE**

PROJECT NAME: **DESIGN OF HOTEL EMERALD**

ARCHITECTURAL DRAWING

SHEET TITLE: **SECTION AND WALL SECTION**

DSGN BY: AR.PRERANA JOSHI
 ACAD BY: NALINA BAJRACHARYA
 CHKD BY: AR. PRERANA JOSHI

SIGNATURE: _____
 DATE: 2022-04-12
 SCALE: 1/16"=1'-0"
 1/4"=1'-0"

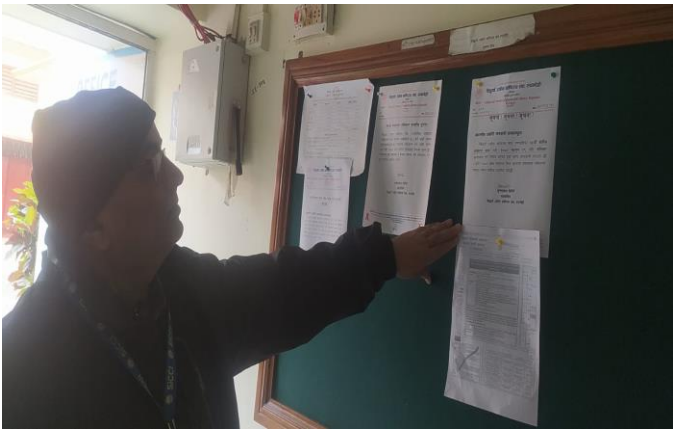
DWG NO **A-15**

अनुसुची ७: आयोजना क्षेत्रका फोटोग्राफहरु

एमरल्ड प्यालेस, रुपन्देही

एमरल्ड प्यालेस, रुपन्देही

अनुसुची ८: अध्ययनमा संलग्न विज्ञहरुको बायोडाटा

Curriculum Vitae

RADIUM ADHIKARI (Mr)

Tarkeshwor Municipality-08, Dadagaun
Kathmandu, Nepal
Mobile: 9841758825
E-mail: radium.adhikari43@gmail.com

Education

MSc. Environmental Science (2007), CDES, Tribhuvan University, Kritipur,
BSc. Environmental Science (2003), Tri-chandra Multiple Campus, Kathmandu
PCL (1999) Amrit Science College, Kathmandu
SLC (1996) Deep Jyoti Boarding School, Kathmandu

Working Experience

From: January 2018	To: Till Date
Employer :	National Institute of Health and Environment Pvt. Ltd., Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Program Manager
Location of Assignment :	Kathmandu
Name of Assignment :	Management of Ongoing projects
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">• Supporting Managing Director on Project Planning , Monitoring & Evaluation & Providing Technical Inputs for the Completion of Ongoing Projects• Developing Proposal• Coordination with Different Stakeholders• Conducting Seminar, Workshop, Training
From : July 2019	To: August 2021
Employer :	Rishikesh- RIDC - Sakuwa J.V., Imadol-6, Lalitpu
Positions Held :	Deputy Team Leader
Name of Assignment :	<ol style="list-style-type: none">Initial Environmental Examination for the Upgrading of Mathebas-Khoriya- Tikulipur- Rajpur- Ranjha Airport- Bardiya MRM Road (35.07 Km), Banke, Lumbini Province, NepalInitial Environmental Examination for the Upgrading of Nepaljung Sub-metropolitan's Ganeshman Chowk- Paschim Paraspur-Gaughat- Bardiya , Badiyatal Rural Municipality, Ward no. 1 Kanthapur – Guleriya Road (22 Km), Banke & Bardiya, Lumbini Province, NepalInitial Environmental Examination for the Upgrading of Rakam- Pilk-Deuli- Kafalkot- Sima- Thalaraikar Jajarkot Road (50 Km), Surkhet & Jajarkot, Karnali Province, Nepal
Client :	Department of Road, Planning and Monitoring Division, Planning Monitoring and Evaluation Unit, Chakupaat, Lalitpur, Nepal, Mahakali Bridge Project Office, Mahendranagar, Kanchanpur, Nepal, Phone no: 01-5005522
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">• Preparation of Terms of Reference (ToR)• Preparation and formulation of Work Plan

	<ul style="list-style-type: none"> • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : July 2019	To: August 2021
Employer :	DP- GNDA – VEC J.V., Kupandol, Lalitpu
Positions Held :	Deputy Team Leader
Name of Assignment :	<ul style="list-style-type: none"> i. Initial Environmental Examination for the Upgrading of Boldhik-Jhugala- Sukadhik Road (22.91 Km), Karnali Province, Nepal ii. Initial Environmental Examination for the Upgrading of Chinchu-Ghariwan- Kalcha Road (33.825 Km), Surkhet, Karnali Province, Nepal iii. Initial Environmental Examination for the Upgrading of Odi- Khin-Satpatta Road (39.36 Km), Jumla & Kalikot, Karnali Province, Nepal
Client :	Department of Road, Planning and Monitoring Division, Planning Monitoring and Evaluation Unit, Chakupaat, Lalitpur, Nepal, Mahakali Bridge Project Office, Mahendranagar, Kanchanpur, Nepal, Phone no: 01-5005522
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Preparation and formulation of Work Plan • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : March 2021	To: June 2021
Employer :	Sakhuwa Engineering Consultancy Pvt. Ltd., Imadol-6, Lalitpu
Positions Held :	Team Leader
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Kanchanpur District, Bheemdatt Municipality and Bedkot Municipality,
Name of Assignment :	Feasibility Study for Extraction of Boulders for the construction of Four Lane RCC Box Girder Over Mahakali River
Client :	Department of Road, Mahakali Bridge Project Office, Mahendranagar, Kanchanpur, Nepal, Phone no: 099-521735
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Preparation and Presentation of Report
From : February 2021	To: June 2021
Employer :	Yeswasi Engineering Solution Pvt. Ltd., Imadol, Lalitpur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Bagmati Province, Ramechhap District, Manthali Municipality

Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for the Extraction of Sand, Gravel and Pebbles from Tamakoshi River Bed
Client :	Manthali Municipality, Ramechhap
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : August 2020	To: June 2021
Employer :	Engineerko Ghar- Sitara Consult J.V., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Asst. Team leader
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Kailali District, Tikapur Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of External Ringroad (43.75 Km) Upgrading
Client :	Tikapur Municipality, Kailali
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : July 2020	To: February 2021
Employer :	Card Consult Pvt. Ltd., Babarmahal, Kathmandu
Positions Held :	Team Leader
Location of Assignment :	Karnali Province, Surkhet District
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of Upgrading of Botechaur - Bhedabari – Dhuliyabit Section of Madan Bhandari Highway (35.015 km)
Client :	Madan Bhandari Highway Directorate, Chakupat, Lalitpur
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Preparation and formulation of Work Plan • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : June 2020	To: February 2021
Employer :	Sitara Consult Pvt. Ltd., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Dadeldhura District
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of Upgrading of Jogbuda- Rupal Section of Madan Bhandari Highway (15.19 Km)

Client :	Madan Bhandari Highway Directorate, Chakupat, Lalitpur
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Preparation and formulation of Work Plan • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : June 2020	To: September 2020
Employer :	Moonlight Civil Solution Pvt. Ltd., Madhyapur Thimi -17, Bhaktapur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Bagmati Province, Dolakha District, Jiri Municipality, Ward no. 5
Name of Assignment :	Brief Environmental Studies of Construction of Commercial Complex Buildings in Lincoln Bazar
Client :	Jiri Municipality, Dolakha
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Preparation of Terms of Reference (ToR) • Preparation and formulation of Work Plan • Overall Management of Assigned Environmental Studies • Co-ordination with other Professionals Involved in the Study • Updating the Progress of Woks to Client • Conducting Meeting with Stakeholders • Conducting Public Hearing • Preparation and Presentation of Report
From : September 2019	To: August 2020
Employer :	Unique Engineering Consultancy, Juwgal, Lalitpur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Bagmati Province, Kathmandu District, Kirtipur Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for upgrading of Balkhu – Chobhar Road (3.1 km)
Client :	Kathmandu Valley Road Improvements Project, New Baneshwor, KTM
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared Terms of Reference (ToR) • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report • Co-ordinate with other Professionals Involved in the Study
From : March 2019	To: July 2019
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Solid Waste Management Expert
Location of Assignment :	Bagmati Province, Kavrepalanchowk District, Panchkhal Municipality
Name of Assignment :	Preparation of Strategic Solid Waste Management Plan
Client :	Panchkhal Municipality, Kavrepalanchowk
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks

	<ul style="list-style-type: none"> • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : May 2019	To: June 2019
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Environment Expert
Location of Assignment :	Bagmati Province, Sindhupalchowk District, Lisankhupakhar Rural Municipality, Ward No. 4
Name of Assignment :	Preparation of DPR of Attarpur Buddha Park and Amlong Mhane
Client :	Lisankhupakhar Rural Municipality, Sindhupalchowk
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported team leader for Environmental Studies • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : March 2019	To: June 2019
Employer :	Sitara Consult Pvt. Ltd., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Bagmati Province, Sindhupalchowk District , Melamchi Municipality (Ward no.9) and Panchpokhari Thangpal Rural Municipality (Ward no. 6,7,8)
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for upgrading of Melamchi – Bhotang Road Section (10.45 Km)
Client :	Divison Road Office, Charikot, Dolaka
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared Terms of Reference (ToR) • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report • Co-ordinate with other Professionals Involved in the Study
From : May 2018	To: June 2018
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Environment Expert
Location of Assignment :	Province No. 2, Siraha District and Saptari District
Name of Assignment :	Preparation of Mansoon Preparedness Pre-action Plan
Client :	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sukhipur Municipality, Siraha ➤ Surunga Municipality, Saptari
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report

From : March 2018	To: June 2018
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Solid Waste Management Expert
Location of Assignment :	Province No.2, Sihara District, Mirchaiya Municipality & Sukhipur Municipality
Name of Assignment :	Preparation of Strategic Solid Waste Management Plan
Client :	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mirchaiya Municipality ➤ Sukhipur Municipality
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : March 2018	To: June 2018
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Environment Expert
Location of Assignment :	Province No. 1, Jhapa District, Haldibari Rural Municipality
Name of Assignment :	Detailed Engineering Design, Survey, Estimation and Preparation of Detailed Project Report of Different Link Road
Client :	Haldibari Rural Municipality, Jhapa
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported team leader for Environmental Studies • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : Feburary 2018	To: April 2018
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Project Co-ordinator and Solid Waste Management Expert
Location of Assignment :	Province No. 2, Dhanusha District, Laxminiya Rural Municipality
Name of Assignment :	Preparation of Strategic Solid Waste Management Plan
Client :	Laxminiya Rural Municipality, Dhanusha
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Overall Management of Assigned Tasks • Updated the Progress of Woks to Client • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : August 2017	To: October 2017
Employer :	Dhanushadham Municipality
Positions Held :	Environment Expert
Location of Assignment :	Province No. 2, Dhanusha District, Dhanushadham Municipality
Name of Assignment :	Handle all Duties and Responsibilities of Environment section
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Co-ordinate with Different Ministries, Line Agencies, Community Groups and Concern Stakeholders for the Effective

	<p>Planning, Implementation & Monitoring of Field Level Program Related to Environment Conservation, Solid Waste Management, Climate Change Adaptation & Disaster Risk Management</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conducted Meeting, Seminar, Workshop, Campaign • Promotion of Alternative Energy within the Municipality.
From : April 2015	To: August 2017
Employer :	Environment Friendly Local Governance Programme Executed by MoFALD
Positions Held :	Monitoring & Evaluation Officer
Location of Assignment :	Province No. 2, Dhanusha District, Dhanushadham Municipality
Name of Assignment :	Providing Technical & Administration Support for Ensuring Smooth Implementation of EFLG Policy and Strategies for Environment Conservation, Solid Waste Management, Climate Change Adaptation & Disaster Risk Management
Client :	DFID
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Planning, Monitoring & Evaluation (M & E) of Physical Works Related to Environment Conservation • Developed M & E Plan/Framework and Exercised Regular, Reporting, Monitoring of Process and the Results • Drafted annual progress reports and final project report on the basis of regular monitoring and data generated from final internal M&E events. • Conducted Different Software Activities • Reporting Monthly, Quarterly & Annual Reports to PMU • Conducted Various Meeting with Different Stakeholders • Orient, Aware & Mobilize Local People, Agency and Committees
From : April 2010	To: September 2010
Employer :	Environmental Conservation, Awareness and Research Foundation
Positions Held :	Editor
Location of Assignment :	Kritipur, Kathmandu
Name of Assignment :	Publication of " Abstract on Diverse Environmental Issues"
Clients	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepal Academy of Science and Technology (NAST), Khumaltar, Lalitpur ➤ Central Department of Environmental Science (CDES), Kritipur, Kathmandu, Nepal
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Collected of Abstracts • Edited Abstracts in Standard Form • Supported Chief Editor on Compiling Abstract & Press Works • Updated Clients about Progress of Works
From : September 2009	To: March 2015
Employer :	Srijana Gyan Sagar School
Positions Held :	Secondary Level Teacher
Location of Assignment :	Bagmati Province, Kathmandu District, Tarkeshwor Municipality- 04
Name of Assignment :	Environment Education and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Teaching Optional Mathematics and Environment Education

	<ul style="list-style-type: none"> • Supported Students for Extra-circular Activities • Conducted Field Level Study for the Students of Class 10 • Provided Report writing Training for Students
From : April 2008	To: April 2009
Employer :	National Lakes Conservation Development Committee (NLCDC)
Positions Held :	Research Assistant
Location of Assignment :	Dilibazar, Kathmandu
Name of Assignment :	Establishing Library at NLCDC and Preparation of List of Lakes of Nepal Based on Topo-Sheet
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Make Arrangement for Meeting, Seminar and Workshop • Established Library of Lotic (Related to lake) Environment • Prepared of list of lakes found in Nepal based on Topo-Sheet • Supported Supervisors for the Preparation of Strategic Plan for the Conservation of Lakes in Nepal
From : September 2004	To: January 2006
Employer :	Deep Jyoti Boarding School
Positions Held :	Secondary Level Teacher
Location of Assignment :	Gongabu, Kathmandu
Name of Assignment :	Teaching Mathematics at Secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Teaching Optional Mathematics • Conducted Extra-circular Activities related to Mathematics • Conducted Various Mathematics Quiz

Research Works

Worked as a Researcher on Surrounding Vegetation Type Influencing Water Quality Status of Mudka Tal and its Socio-cultural Importance in Far-western, Nepal. M.Sc Dissertation. 2007- 2008

Worked as a Researcher on Environmental Study of Phewa Lake and its Watershed, Pokhara, Nepal organized by Tribhuvan University, Kirtipur, Nepal, 2007

Worked as a Researcher on Generation of Solid Waste from Bangalamukhi Temple and its Management through Vermi-composting;a case study 'Kathmandu ,Nepal, 2007

Publication:

Pawan K. Neupane, Khadka M., **Adhikari R.**, Bhujju D.R. 2010. Lake Water Quality and Surrounding Vegetation in Dry Churia Hills, Far-western, Nepal, *Nepal Journal of Science and technology*. **Vol 11 (2010), 181-188.**

Ukesh Raj Bhujju, Khadka M., Neupane P.K., **Adhikari R.** 2010. A Map Based Inventory of Lakes in Nepal. *Nepal Journal of Science and technology*. **Vol 11 (2010), 173-180.**

Training

Training on “Climate Change Budget and its Tracking System”, Organized by Environment Friendly Local Governance Program (EFLGP), March 6-7, 2017

Advanced training on Remote Sensing (RS) Jointly Organized by Central Department of Environmental Science and Central Department of Geography, TU, Kiritipur, Nepal, December 11, 2007- December 19,2007.

Advanced training on Environmental Impact Assessment Jointly organized by Central Department of Environmental Science, TU and School of Environmental Management and Sustainable Development (SchEMS), Pokhara University, Nepal, July 1, 2007- July 15, 2007.

Workshop on Teaching Environmental Education at Secondary Level Organized by PABSON, Nepal, 2004.

Computer Training Including Office Package and Email / Internet.

Participation

Member of the Organizing committee of "2nd International Conference on Infectious Diseases and Nano Medicine (ICIDN 2015)", Kathmandu, Nepal, Dec 15 -18, 2015.

Member of the Organizing committee of " Second International Conference Kathmandu Symposia on Advanced Materials (KaSAM 2014)", Kathmandu, Nepal, Sep 04 -7, 2014.

Member of the Organizing committee of "International Conference on Infectious Diseases and Nano Medicine (ICIDN 2015)", Kathmandu, Nepal, Dec 15 -18, 2012.

Member of the Organizing committee of "Kathmandu Symposia on Advanced Materials (KaSAM 2012)", Kathmandu, Nepal, May 09 -12, 2012.

Participation on "Fifth National Conference on Science and Technology", NAST, Kathmandu, Nepal, 2008.

Participation on One day National Seminar on Wetlands, Organized by Hindu Kush Himalayan Benthological Society (HKH BENSO), 2008.

Member of Organizing committee of "National Conference On Environment " Jointly Organized by Central Department of Environmental Science(CDES) and Ministry of Environment, Science, and Technology(MoEST), Kathmandu, 2007.

Participation on "World Water Day, 2006" Jointly Organized by WWF Nepal Program and Friends of Bagmati, Kathmandu 2006.

Honors & Awards

Letter of Appreciation for Best Performance, 2016 & 2017. Environment Friendly Local Governance Program (EFLGP) executed by MoFALD, Singh Dabur, Kathmandu, Nepal.

Best Teacher Award, 2014. Srijana Gyaan Sagar School, Tarkeshwor-04, Goldhunga, Kathamndu, Nepal.

Interests

Enjoy watching art movies and reading journals of New scientist and Nature to keep abreast of developments in the areas of science and technology.

References

Prof. Dr. Rameshwar Adhikari, Executive Director, Research Centre for Applied Science and Technology (RECAST), Tribhuvan University, Kirtipur, Nepal. Mobile no.: 977-9841390927, Email: nepalpolymer@yahoo.com

Dr. Dinesh Bhaju, Academician, Nepal Academy of Science and Technology (NAST), Khumaltar, Lalitpur, Nepal. Mobile No.: 9841992216, Email: dineshbhaju@gmail.com

Mr. Chakrapani Sharma, Under Secretary, Ministry of Federal Affairs & Local Development, Singha Durbar, Kathamndu, Nepal. Mobile No.: 9851199209, Email: chakrapanisharma2023@gmail.com

Mr. Guru Prasad Subedi, Ex-under Secretary, Ministry of Federal Affairs & Local Development, Singha Durbar, Kathamndu, Nepal. Mobile No.: 9851063605, Email: guru.subedi@gmail.com

Mr. Ganesh Raj Karki, Chief Administrative Officer, Dhanushadham Municipality, Dhanusha, Nepal. Mobile no.: 9852067111

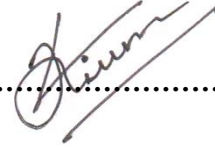
Mr. Rajendra Prasad Phuyal, Principal, Srijana Gyan Sagar School, Tarkeshwor-04, Goldhunga, Kathmandu, Nepal. Tel. No.: +977-015136126, Mobile No.: 9851005013, Email: srijanagyansagar@gmail.com

Declaration

I solemnly declare that all the above information is correct to the best of my knowledge and belief

Date: 27 October 2021

Signature:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Dinesh', written over a dotted line. The signature is stylized and includes a long horizontal stroke at the end.

Curriculum Vitae

Shrestha,

Prabin

Career summary:

More than five years of working experience in Biodiversity Conservation and Wildlife habitat management. Also, I worked for two years with a team of Wildlife Conservation Nepal (WCN) from November, 2009 to November, 2011. I am capable to work independently and perform multiple tasks. I have good knowledge on computer programs such as Microsoft office and excellent command in oral and written English. Earned good technical skills on training and facilitation, project design and implementation, report writing, motivating and supervising programs.

I have Strong interpersonal skills, good knowledge on SPSS & R Programming and coordination experience with community mobilization and have commitment towards continuous learning initiatives and willingness to learn new skills.

Personal Information

Date of Birth	29 th August, 1989
Nationality	Nepali
Father's Name	Ratna Man Shrestha
Mother's name	Aapulu Maya Shrestha
Gender/Marital status	Male/Single
Languages	Newari, Nepali, English, Hindi, Deutsch

Academic Qualifications

Degree	Board	Institute	Major subjects	Year	Division
M.Sc. Natural Resource Management & Rural Development	TU	Institute of Forestry Pokhara	Community Forestry, GIS, Project Management, Conservation and Development	2013	Distinction
B. Sc. Environmental Science	TU	Khwopa College, Bhaktapur	Resource Conservation and Management, Zoology, Environment Science, Research Methodology	2010	1 st division

+2	HSEB	National Institute of Science and Technology, Lainchor (NIST)	Physics, Chemistry, Biology, Mathematics, English	2007	1 st division
SLC	HMG	Naulo Jyoti English School	Science, Mathematics, English EPH, Social Studies	2005	1 st division

Work experience

1. Himalayan Nature

Project officer

September 2017 to till date

Responsibilities:

The Project Officer will be responsible for managing and administering overall Himalayan Nature's project and will be involved in project planning, implementation, monitoring, coordination, reporting and communication with partners, stakeholders and donors.

- **Project Planning:** Under supervision of the Director and Scientific Advisors facilitates overall planning process. Designs process and develop tools for planning to support other Himalayan Nature (HN) teams in planning.
- **Project development:** Develops and periodically update project documents for all the priority projects. Keeps track of relevant proposal calls. Find out the key issues within priority working areas of the organization and expand them into proposals for donors.
- **Fundraising and project implementation:** Develops project proposals with directives from supervisor as well as in close coordination with the other technical staffs. Accompany donors and partners to all project areas. Interact frequently with all staffs to coordinate project implementation, development and fundraising activities.
- **Communication:** Develops and presents reports, papers and power point presentation on conservation issues in the project areas. Effectively communicate programmatic progress, successes, challenges, issues, lessons learnt to Himalayan Nature, partners, stakeholders, local communities, donors and media through using various communication tools in close coordination with other technical staff, scientific advisor and executive director.
- **Coordination:** Coordinates within Himalayan Nature, government line agencies for effective management and implementation of projects. Coordinate with like-minded organizations, I/NGOs, academic institutions and media for effective management and implementation of projects. Represent HN in meetings and workshops.
- **Reporting:** In close coordination with other technical staffs of HN prepares project report to meet the deadline and submit to donor agencies.

2. Ministry of Federal Affairs and Local Development

Monitoring and Evaluation Officer (Environmental) April 2015 to August 2017

Responsibilities:

- Monitor Environment Friendly Local Governance Program (EFLGP) in Ishworpur Municipality, Sarlahi.
- Progress report preparation based on field visit.
- Assist in resource mobilization strategy in local level for environment and climate change adaptation.
- Assist for necessary negotiation and cooperation for overall environment management with local community and Nepal Government.

3. Socio-Economic Ethno-Political Research and Training Consultancy Co (P) Ltd
Climate Change Expert ***January 2014- February 2015***

Responsibilities:

- Monitor and Evaluate site-specific activities implemented by the District Forest Office (DFO) and implementing agents (IAs) of Multi-Stakeholders Forestry Program (MSFP) under the “Strengthening MSFP Monitoring System, Learning Documentation and Exchange”
- Coordination with Forest and Biodiversity based stakeholder through Rapid Rural Appraisal tools like group discussion, field observation, and experience sharing for need assessment, problem statement, programme planning and implementation.
- Community Forest Mapping based on GIS.
- Facilitating on Local Adaptation Plan of Action (LAPA) and Community Adaptation Plan of Action (CAPA) to sub watershed level and community forest user groups level respectively association with Hariyo Ban Programme to resilience of climate change.

4. Charles Sturt University, Albury, NSW, 2640, Australia

Research Assistant

June 2013 –August 2013

Responsibilities:

- Assist in vegetation sampling, collecting plants and fecal samples in the field, and making behavioral observations to study the diet niche dynamics, foraging and vigilance behavior of Marmots in relation to pastoralism.
- Involved in marmot’s diet assessment and nutrient analysis during the research entitled “**Effects of Pastoralism on Foraging and Behavior of Himalayan Marmot (*Marmota himalayana*) in the Nepalese Trans-Himalaya**” in Upper Mustang, Nepal.

5. Wildlife Conservation Nepal

Internship (Workshop facilitator)

November 2009 to November 2011

Responsibilities:

- Assist in program planning and organizing different youth initiative programs in school and colleges to sensitize student on nature conservation.
- Assist in proposal writing and handling and mobilizing conservation volunteers in various WCN activities like training program, exhibition, etc.
- Facilitate various outreach programs, awareness and sensitization workshop and various seminars conducted by WCN, and also facilitate different events to celebrate different occasions like World Environment Day, World Wetland Day, World Biodiversity Day and others.
- Design, implement and supervise vermicomposting projects in schools and communities to promote proper solid waste management.

Other experiences:

- **Worked as a Wildlife Biologist in Initial Environmental Examination for the**
 - i. Upgrading of Mathebas- Khoriya- Tikulipur- Rajpur- Ranjha Airport- Bardiya MRM Road (35.07 Km), Banke, Lumbini Province, Nepal
 - ii. Upgrading of Nepaljung Sub-metropolitan's Ganeshman Chowk- Paschim Paraspur- Gaughat- Bardiya, Badiyatal Rural Municipality, Ward no. 1 Kanthapur – Guleriya Road (22 Km), Banke & Bardiya, Lumbini Province, Nepal
 - iii. Upgrading of Rakam- Pilk- Deuli- Kafalkot- Sima- Thalaraikar Jajarkot Road (50 Km), Surkhet & Jajarkot, Karnali Province, Nepal
 - iv. Upgrading of Boldhik- Jhugala- Sukadhik Road (22.91 Km), Karnali Province, Nepal
 - v. Upgrading of Chinchu- Ghariwan- Kalcha Road (33.825 Km), Surkhet, Karnali Province, Nepal
 - vi. Upgrading of Odi- Khin- Satpatta Road (39.36 Km), Jumla & Kalikot, Karnali Province, Nepal
 - vii. Upgrading of Botechaur - Bhedabari – Dhuliyabit Section of Madan Bhandari Highway (35.015 km)
 - viii. Upgrading of Jogbuda- Rupal Section of Madan Bhandari Highway (15.19 Km)
- **Brief Environmental Studies of Construction of Commercial Complex Buildings in Lincoln Bazar**
- Monitoring and supervising project entitled "**Proactive Pangolin Protection: building law enforcement and community capacity to reduce the Pangolin trade in Nepal**", "**Community conservation of Chitwan National Park's freshwater ecosystems and gharials**" and "**Strengthening community anti-poaching and ecotourism in the Western Terai Complex Program**" as a project officer at Himalayan Nature.
- Worked as a Research Assistant in the research entitles "**Assessment of factors affecting Ganges River dolphin, *Platanista gangetica*, movement in Karnali River System of Nepal**", for 1 month.
 - Worked as a Research Assistant for 1 month in the research title "**Assessing the effectiveness of Human-Wildlife Conflict and meditative measures and developing human wildlife conflict strategy from Terai Arc Landscape Nepal**".
 - Worked as a Research Assistant in the research title "**Prey Density and Diet Analysis of Tiger (*Pantheratigris*) in Chitwan National Park**", for 1 month.
 - Worked as a Research Assistant for 1 month in the research title "**Geospatial modeling to assess habitat suitability, habitat status & migratory routes of Asian Elephant in Eastern Nepal.**"
 - Worked as a Research Assistant for 3 months in the research entitle "**Status, habitat and prey abundance study of snow leopard in Api Nampa Conservation Area**".
 - Responsible for primary data collection (scat collection of Snow Leopard in Dolpa) during project "**Assessment of Snow Leopard Status and Distribution in Western Complex of Nepal**" funded by WWF Nepal.

TRAININGS & WORKSHOPS

Participation in Trainings	<ul style="list-style-type: none"> • Review workshop on Local Governance and Community Development Programs, National Rural Renewable Energy Program (NRREP)
	<ul style="list-style-type: none"> • Appreciative Inquiry & Sustainable Development
	<ul style="list-style-type: none"> • “Threats and Possibilities of Climate Change” organized by Nepal Prakriti Pathshala, WCN. days).
	<ul style="list-style-type: none"> • Training on GIS and Remote Sensing (1 month) by Institute of Forestry (IOF), Pokhara
	<ul style="list-style-type: none"> • Statistical Package for Social Science(SPSS) by IOF, Pokhara (2 week Training)
	<ul style="list-style-type: none"> • Climate Change and Sustainable use of Natural Resource in Nepal, April 22-23, 2010, organized by Nature and Social Concern Society.
	<ul style="list-style-type: none"> • Deutsch Language training (Biswa Bhasa Campus) (6 month).
	<ul style="list-style-type: none"> • Fundamentals of Ornithological Research, Sauraha, 4-9th November, 2012.
	<ul style="list-style-type: none"> • “Capacity building on Climate Change, Carbon Financing and REDD/REDD+ issues” organized by Youth Alliance for Environment and WWF Nepal.
<ul style="list-style-type: none"> • Boot camp on Wildlife Study Design and Data Analysis (26 September - 8 October 2018. 	

Specialization

1. Wildlife biologist
2. Environmentalist

Grants and awards:

- Award with grants of £200 from British Council as a Social Action Project Fund.
- Youth Action Fund Nepal awardees of 2011 on entitled “Installation of Vermicomposting Plant for Solid Waste Management”.
- Thesis grant from ComForM Project and Wildlife Conservation Nepal (WCN) in my Master of Science degree entitled “**Understanding the impacts of climate change; Implication of adaptation strategies from Nepalese Trans Himalaya**”.

Publication:

- Master degree thesis entitled “**Understanding the impacts of climate change; Implication of adaptation strategies from Nepalese Trans Himalaya**” published in LAMBERT Academic Publishing, Germany. <https://www.morebooks.de/store/gb/book/understanding-the-impacts-of-climate-change/isbn/978-3-659-11122-8>

- Poudyal, L.P., Dahal, B. R., Lamichhane, B. R., Giri, S.R., Rayamajhi, B., **Shrestha, P.**, Khadka, B. B & Bhattarai, S. 2018. Population Status and Distribution of Gharial in Rivers of Chitwan National Park. Department of National Parks and Wildlife Conservation, Kathmandu, Nepal.

References:

<p>Jhamak B. Karki, Ph.D. Vice Principal/Associate Professor Kathmandu Forestry College Cell: +977- 9741190765, +977- 9841364888 Email: jbkarki@gmail.com</p>	<p>Bir Bahadur Khanal Chhetri, Ph.D Professor Institute of Forestry, Pokhara Cell: +977-9846422002 Email: khanalbb1@gmail.com bbkchhetri@iofpc.edu.np</p>	<p>Buddi S Poudel, Ph.D Joint Secretary Department of Forest and Environment Cell: +977- 9841460874 Email: buddi.poudel@gmail.com</p>
--	---	---

Membership

2011-2012
General Member
Bird Conservation Nepal

2012-2013
General Member
Shelf Help Environment Awareness Camp (SHEAC)

2017 to till date
Vice-President
Nepal Biodiversity Research and Conservation Centre

Curriculum Vitae

AJAY BABU NAYAJU (MR)
Changunarayan Municipality-08, Bageshwor
Bhaktapur, Nepal
Mobile: 9841392138
E-mail: ajaybabunayaju@gmail.com

Education

MSc. Geology (2018), Central Department of Geology, Tribhuvan University, Kritipur,
BSc. Geology (2014), Tri-chandra Multiple Campus, Kathmandu
+2 Science (2011) Premier H.S.School, Tinkune, Kathmandu
SLC (2008) Saraswoti Shikchya Greha Secondary School, Kavre

Working Experience

From: March 28, 2019	To: Till Date
Employer :	CE-Construction Pvt. Ltd
Positions Held :	Engineering Geologist
Location of Assignment :	Solukhumbu District
Name of Assignment :	Solu Khola Dudh Koshi Hydroelectricity Project (HEP) - 86 Mega Watt (MW)
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">• Work experience in loose to good rock class• Have experience in site management and problem solving task• Successes in worst Cavity Treatment in Head Race Tunnel, Solu Khola Dudh Koshi HEP - 86 MW
From : February 2021	To: June 2021
Employer :	Yeswasi Engineering Solution Pvt. Ltd., Imadol, Lalitpur
Positions Held :	Geologist
Location of Assignment :	Bagmati Province, Ramechhap District, Manthali Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for the Extraction of Sand, Gravel and Pebbles from Tamakoshi River Bed
Client :	Manthali Municipality, Ramechhap
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">• Prepared Terms of Reference (ToR)• Co-ordinated with other Professionals Involved in the Study• Conducted Meeting with Stakeholders• Conducted Public Hearing• Prepared and Presented Report
From : August 2020	To: June 2021
Employer :	Engineerko Ghar- Sitara Consult J.V., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Geologist
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Kailali District, Tikapur Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of External Ringroad (43.75 Km) Upgrading

Client :	Tikapur Municipality, Kailali
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared Terms of Reference (ToR) • Co-ordinated with other Professionals Involved in the Study • Conducted Public Hearing • Prepared and Presented Report
From : June 2020	To: September 2020
Employer :	Moonlight Civil Solution Pvt. Ltd., Madhyapur Thimi -17, Bhaktapur
Positions Held :	Geologist
Location of Assignment :	Bagmati Province, Dolakha District, Jiri Municipality, Ward no. 5
Name of Assignment :	Brief Environmental Studies of Construction of Commercial Complex Buildings in Lincoln Bazar
Client :	Jiri Municipality, Dolakha
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared Terms of Reference (ToR) • Co-ordinated with other Professionals Involved in the Study • Conducted Public Hearing • Prepared and Presented Report
From : May 2019	To: June 2019
Employer :	National Institute of Health and Environment, Jwagal, Lalitpur
Positions Held :	Geologist
Location of Assignment :	Bagmati Province, Sindhupalchowk District, Lisankhupakhar Rural Municipality, Ward No. 4
Name of Assignment :	Preparation of DPR of Attarpur Buddha Park and Amlong Mhane
Client :	Lisankhupakhar Rural Municipality, Sindhupalchowk
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Conducted Meeting with Clients and Stakeholders • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report
From : March 2019	To: June 2019
Employer :	Sitara Consult Pvt. Ltd., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Geologist
Location of Assignment :	Bagmati Province, Sindhupalchowk District, Melamchi Municipality (Ward no.9) and Panchpokhari Thangpal Rural Municipality (Ward no. 6,7,8)
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for upgrading of Melamchi – Bhotang Road Section (10.45 Km)
Client :	Divison Road Office, Charikot, Dolaka
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Prepared Terms of Reference (ToR) • Prepared and formulated Work Plan for Assigned Tasks • Supported Team Leader for Preparation & Presentation of Report • Co-ordinated with Professionals Involved in the Study

Publication

Evaluation of fine aggregates of the BudhiGandaki - Narayani River of the Central Western Nepal.

Interests

Enjoy watching movies and reading journals of New scientist.

References

Dr. Professor Naresh Kazi Tamrakar, Central Department of Geology, Kritipur, Kathmandu, Nepal,
Contact: +977-9841208099, Email: nktam555@gmail.com

Sr. Basanta Kumar Balami, Senior Geologist, Contact: +977-9841798515, Email:
basantakumarbalami@gmail.com

Sr. Tara Prasad Bhattarai, Senior Geologist, Contact: +977-9849018700, Email:
tarabhattacharai@gmail.com

Declaration

I solemnly declare that all the above information is correct to the best of my knowledge and belief

Date: 27 October 2021

Signature:

Curriculum Vitae

Subodh Acharya (Mr)

Tarkeshwor Municipality-10, Manamaiju
Kathmandu, Nepal
Mobile: 9841696409
E-mail: subisubodh1990@gmail.com

Education

MA Economics, TU Running
MA Sociology (2018), Gramin Adarsha Multiple Campus, Kathmandu
B.Ed Mathematics (2010), Gramin Adarsha Multiple Campus, Kathmandu
BSc. Environmental Science (2010), Tri-chandra Multiple Campus, Kathmandu
BA Mathematics (2009), Private, TU
+2 (2063) KIST College, Kathmandu
SLC (2060) Bhanubhakta memorial School, Panipokhari, Kathmandu

Working Experience

From : February 2021	To: June 2021
Employer :	Yeswasi Engineering Solution Pvt. Ltd., Imadol, Lalitpur
Positions Held :	Team leader
Location of Assignment :	Bagmati Province, Ramechhap District, Manthali Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination for the Extraction of Sand, Gravel and Pebbles from Tamakoshi River Bed
Client :	Manthali Municipality, Ramechhap
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">Analyzing Social Data and Preparation of reportUpdating the Progress of Woks to ClientAssist for Conducting Meeting with StakeholdersAssist for Conducting Public Hearing
From : August 2020	To: June 2021
Employer :	Engineerko Ghar- Sitara Consult J.V., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Asst. Team leader
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Kailali District, Tikapur Municipality
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of External Ringroad (43.75 Km) Upgrading
Client :	Tikapur Municipality, Kailali
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none">Analyzing Social Data and Preparation of reportUpdating the Progress of Woks to ClientAssist for Conducting Meeting with StakeholdersAssist for Conducting Public Hearing
From : January 2020	To: February 2021
Employer :	Card Consult Pvt. Ltd., Babarmahal, Kathmandu
Positions Held :	Sociologist
Location of Assignment :	Karnali Province, Surkhet District

Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of Upgrading of Botechaur - Bhedabari – Dhuliyabit Section of Madan Bhandari Highway (35.015 km)
Client :	Madan Bhandari Highway Directorate, Chakupat, Lalitpur
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Analyzing Social Data and Preparation of report Updating the Progress of Woks to Client Assist for Conducting Meeting with Stakeholders Assist for Conducting Public Hearing
From : Janauary 2020	To: February 2021
Employer :	Sitara Consult Pvt. Ltd., Patan Dhoka, Lalitpur
Positions Held :	Sociologist
Location of Assignment :	Sudurpaschim Province, Dadeldhura District
Name of Assignment :	Initial Environmental Examination of Upgrading of Jogbuda- Rupal Section of Madan Bhandari Highway (15.19 Km)
Client :	Madan Bhandari Highway Directorate, Chakupat, Lalitpur
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Analyzing Social Data and Preparation of report Updating the Progress of Woks to Client Assist for Conducting Meeting with Stakeholders Assist for Conducting Public Hearing
From : October 2019	To: September 2020
Employer :	Moonlight Civil Solution Pvt. Ltd., Madhyapur Thimi -17, Bhaktapur
Positions Held :	Sociologist
Location of Assignment :	Bagmati Province, Dolakha District, Jiri Municipality, Ward no. 5
Name of Assignment :	Brief Environmental Studies of Construction of Commercial Complex Buildings in Lincoln Bazar
Client :	Jiri Municipality, Dolakha
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Analyzing Social Data and Preparation of report Updating the Progress of Woks to Client Assist for Conducting Meeting with Stakeholders Assist for Conducting Public Hearing
From : April 2020	To: September 2020
Employer :	Bal Srijana Secondary School,Kathmandu
Positions Held :	Founder Vice Principal
Location of Assignment :	Lolang Height,Tarakeshwor,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Shaping a vision of academic success for all students Creating a climate hospitable to education Cultivating leadership in others
From : April 2018	To: April 2020
Employer :	Kathmandu Columbus School,Kathmandu
Positions Held :	School in-charge
Location of Assignment :	New Baneshwor,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Optional Mathematics and Science Supported Students for Extra-circular Activities

	<ul style="list-style-type: none"> • Conducted Field Level Study for the Students • Provided Report writing Training for Students
From : June 2014	To: March 2018
Employer :	Abhiyan Public School
Positions Held :	Founder/School incharge
Location of Assignment :	Basantanagar,Balaju,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<p>Developing a creative learning community across the school</p> <p>to have knowledge, understanding and enthusiasm for creative teaching and learning as a key to raising achievement, aspiration and motivation</p> <p>to build a community of creative learning practice across the school, involving all departments as appropriate</p> <p>to involve parents and other members of the community extensively throughout the programme</p> <p>to develop, through dialogue with the wider school community, an enquiry based approach which addresses a range of issues relevant to the broader developmental needs of the school and its learners and is linked to the school improvement plan</p>
From : May 2009	To: June 2014
Employer :	Takshashila Academy
Positions Held :	School in-charge
Location of Assignment :	Bishalnagar,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Teaching Optional Mathematics and Environment Education • Supported Students for Extra-circular Activities • Conducted Field Level Study for the Students • Provided Report writing Training for Students
From : May 2009	To: June 2014
Employer :	Jeevan Jyoti Boarding School
Positions Held :	Part time teacher
Location of Assignment :	Manamaiju,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> • Teaching Optional Mathematics and Science
From : May 2009	To: June 2014
Employer :	Lunar English Boarding School
Positions Held :	Part time teacher
Location of Assignment :	Samakhushi,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level

Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Optional Mathematics
From : May 200	To: April 2011
Employer :	Indrawati Public School
Positions Held :	Part time teacher
Location of Assignment :	Chabhel,Kathmandu
Name of Assignment :	Science Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Science
From : August 2009	To: October 2010
Employer :	Siddhartha Institute
Positions Held :	Teaching Coordinator
Location of Assignment :	Balaju,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level and +2 level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Mathematics and Science
From : April 2007	To: August 2009
Employer :	Tarun MA. VI. Balaju
Positions Held :	Teacher
Location of Assignment :	Balaju,Kathmandu
Name of Assignment :	Science and Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Science and Mathematics
From : April 2007	To: September 200
Employer :	National Model English School,Nepaltar
Positions Held :	Part time teacher
Location of Assignment :	Nepaltar,Kathmandu
Name of Assignment :	Mathematics Teacher in secondary Level
Activities performed :	<ul style="list-style-type: none"> Teaching Optional Mathematics

Professional developments

- Refreshment level Teachers Training by TTI Nepal
- IELTS exam
- Having a Teacher Licence
- Differentiated Instruction
- Demonstrating Real World Connections
- Individualized Support Struggling Students
- Proactive Educational Concepts

- Applications in Powerful Learning
- ‘One Month Photography’ course in Nepal Photography Training Institute, Kathmandu Nepal
- Volunteered on “Discussion program on Environment and Climate Change’ on World Environment
- Many term papers and secondary research activities done during study on various topics related to health,environment, child and women issues.

Honors & Awards

Best Teacher Award, 2019. Kathmandu Columbus School, Baneshwor, Kathmandu, Nepal.

Best Teacher Award, 2016. Abhiyan Public School, Balaju, Kathmandu, Nepal.

Best Teacher Award, 2012. Takshashila Academy,Bishalnagar, Kathmandu, Nepal.

Best Teacher Award, 2007. Tarun Ma. Vi. School, Balaju, Kathmandu, Nepal.

Interests

- Volunteer Work/Community Involvement
- Club Memberships
- Sports
- Traveling
- Pet Care
- Music

References

Prof. Dr. Rameshwar Adhikari, Executive Director, Research Centre for Applied Science and Technology (RECAST), Tribhuvan University, Kirtipur, Nepal. Mobile no.: 977-9841390927, Email: nepalpolymer@yahoo.com

Prof. Dr Jay Raj Acharya,previous Ambassador for America,Director,Principal,Takshashila Academy,Samakhusi Kathmandu

Pitambar Prasad Acharya, Managing Director,Deprosc Nepal. Mobile no.:977-9851051286

Declaration

I solemnly declare that all the above information is correct to the best of my knowledge and belief

Curriculum Vitae

Personal Information:

Name : Kiran Bhusal
Address : Bharatpur-23, Chitwan
Telephone : 9851117434
E-mail : kiran.bhusal11@gmail.com
Nationality : Nepali
Citizenship No. : 368/044 (issued from Chitwan)
Date of Birth : 22-01-1989(AD), 2045-10-09(BS)
Gender : Male
Marital status : Married
Phone : 977- 9851117434
Email Address: kiran.bhusal11@gmail.com

Membership in Professional Associations and Publications:

- Member, Nepal Environmental Society

Education:

2010-2014 : **M.Sc. in Environmental Science**, Golden Gate International College (T.U.), Kathmandu
2006-09 : **B.Sc. in Environmental Science**, Khwopa College (TU), Bhaktapur.
2004-06 : **+2 in Science**, Orchid Science College (HSEB), Bharatpur, Chitwan.
2004 : **SLC**, Bright Star Secondary Boarding School, Bharatpur- 22, Chitwan

Language skills: Nepali, English, Hindi

Specific Experience related to Environmental Monitoring and Supervision (selected)

- ❖ **Environmental Safeguard Expert:** From September, 2022 to ongoing (Project name – Nepal Urban Governance and Infrastructure Project funded by World Bank under Urban Development Grant).
- ❖ **Team leader and Environmental Expert:** from September, 2022 to ongoing (Environmental Monitoring of Hotel Himalaya)
- ❖ **Team leader and Environmental Expert:** from September, 2022 to ongoing (Environmental Monitoring of Adonis Biofarma Pvt. Ltd., Kathmandu)

Specific Experience related to Environmental Assessment (selected)

Team leader and Environmental Expert :

- ❖ Initial Environmental Examination of Riverbank Fun Park and Resort, Bhateri Chitwan, (Riverbank Fun Park and Resort, Chitwan), Year 2022

- ❖ Initial Environmental Examination of Hotel Fountain Fun, Rupandehi (Hotel Fountain Fun Pvt. Ltd), Year 2022
- ❖ Environmental Impact Assessment Study of Devghat Tridge Project (570 m.), Chitwan, Tanahu and Nawalparasi (Bardaghat Susta East), (Suspension Bridge Division, Department of Local Infrastructure, Pulchok, Lalitpur), Year 2018 to 2022
- ❖ Initial Environmental Impact Examination of Establishment of Pharmaceutical Industry by Adonis Biofarma Pvt. Ltd. at At Khairaini Municipality, Chitwan, (Adonis Biofarma Pvt. Ltd., Kathmandu) Year 2021 to 2022
- ❖ Environmental Impact Assessment Study of Hotel Himalaya, Lalitpur, (Hotel Himalaya Pvt. Ltd.), Year 2018 to 2022
- ❖ Initial Environmental Examination of Pipaledanga to Lamibagar Bhojpur Newaregau Road (18.6 km), Dhankuta and Bhojpur, (Planning, Monitoring and Evaluation Unit, Department of Roads, Chakapat), Year 2021- 2022
- ❖ Initial Environmental Examination of Bhojpur-Annapurna-Khawa-Kotdanda-Batashe-Gadi-Fedi-Temke-Mayung Rural Municipality Road, Bhojpur (Department of Local Infrastructure Rural Connectivity Implementation Project (RCIP), Project Implementation Unit- I, Jhapa), Year 2021
- ❖ Initial Environmental Examination of Phalate Bhanjhyang-Koshhat-Kakani-Vilandu Road, Okhaldhunga; (Department of Local Infrastructure Rural Connectivity Implementation Project (RCIP), Project Implementation Unit- I, Jhapa), Year 2021
- ❖ Initial Environmental Examination of Shankarnagar Co-Finance Water Supply and Sanitation Project, Rupandehi (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2019- 2020
- ❖ Initial Environmental Examination of Bayarghari Co-financing Water Supply and Sanitation Project, Syangja (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2019-2020
- ❖ Initial Environmental Examination of Gairi Taruwal-Kafal Swara-Purankot-Dure Danda Road (15 km) Lamjung (Department of Local Infrastructure Rural Connectivity Implementation Project (RCIP), Project Implementation Unit- III, Parbat), Year 2019-2020
- ❖ Initial Environmental Examination of Mahadeva Rapti Pul – Rapti SaatChhotki- Sisahaniya-Karangekot Road(13.912 km), Dang (Department of Local Infrastructure Rural Connectivity Implementation Project (RCIP), Project Implementation Unit- IV, Rolpa), Year 2019-2020
- ❖ Initial Environmental Examination of Letang Bazaar Sewerage Construction and Treatment Project, Morang (Federal Water Supply and Sewerage Management Project, Biratnagar, Morang), Year 2018- 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Hile Waste Water Management Project, Dhankuta (Federal Water Supply and Sewerage Management Project, Biratnagar, Morang), Year 2018- 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Mangadh Co-Financing Water Supply and Sanitation Project, Morang (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2018- 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Devdaha Co-Financing Water Supply and Sanitation Project, Rupandehi (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2018- 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Aanandban Shankarnagar-II Co-Financing Water Supply and Sanitation Project, Rupandehi (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2018- 2019

- ❖ Initial Environmental Examination of Chuniya-Namtar Road (7.07 Km), Makwanpur (Transport Infrastructure Directorate, Ministry of Physical Infrastructure Development, Bagmati Province), Year 2018 to 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Bhimphedi-Kulekhani Road (15.926 Km), Makwanpur (Transport Infrastructure Directorate, Ministry of Physical Infrastructure Development, Bagmati Province), Year 2018 to 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Bangechaur- Aduwabari Suspended Trial Bridge (567 m), Baglung and Parbat, (Suspension Bridge Division, Department of Local Infrastructure, Pulchok, Lalitpur), Year 2018 to 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Hetauda Co-financing Water Supply and Sanitation Project, Makwanpur, (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2018- 2019
- ❖ Initial Environmental Examination of Khani Khola Co-financing Water Supply and Sanitation Project, Dhading, (Project Management Office, Cofinancing Water Supply and Sanitation Project, Department of Water Supply and Sewerage, Panipokhari, Kathmandu), Year 2017- 2018

Team Member and Environmental Expert :

- ❖ Initial Environmental Examination of Kudu - Thalaha Gad- Swedanda Section, 83 km (Mid-Hill (Puspatal) Highway Section), Jajarkot (Geo-Environment and Social Unit, Department of Roads, Chakupat), Year 2017- 2018
- ❖ Initial Environmental Examination of 132 kV Transmission Line Project of Upper Balephi A hydroelectric Project (Hu waning Development Pvt. Ltd), Sindhupalchowk, Year 2014 to 2017
- ❖ Environmental Impact Assessment of Karaputar–Nalma-Besishahar Road (32.67km, New Construction), Lamjung (Geo-Environment and Social Unit, Department of Roads, Chakupat), Year 2016- 2018
- ❖ Initial Environment Examination of 33 kV D/C Transmission Line for Construction Power for Arun 3 Hydropower Project 900 MW; Sankhuwasabha, Year 2016 to 2017
- ❖ Environmental Impact Assessment of Garchyang Khola Hydroelectric Project (6.6 MW), Kaski, (Citizen Hydropower Company Pvt. Ltd.), Year 2016 to 2018
- ❖ Initial Environmental Examination of 132 kV Transmission Line Project of Solu Khola Dudhkoshi hydroelectric Project, Solukhumbu (Sahas Urja Limited, Kathmandu), Year 2015 to 2017
- ❖ Initial Environmental Impact Examination of Richet Khola Hydroelectric Project (4.98 MW), Gorkha (Richet Jalvidhyut Pvt. Ltd), Year 2015 to 2017
- ❖ IEE Study of 66 kV Transmission Line Project of Bagmati Hydropower Project, Makwanpur; (Mandu Hydropower Pvt.Ltd.) Year 2014 to 2017
- ❖ Supplementary Environmental Impact Assessment of Singati Khola Hydroelectric Project (6.4 MW to 16 MW and to 25 MW), Dolakha; Year: 2013 to 2017
- ❖ EIA study of Upper Suri Khola Hydropower Project (7MW), Dolakha (Upper Suri Khola Hydropower Company), Year 2013 to 2015
- ❖ Supplementary EIA study of Langtang Khola Hydropower Project from 10 MW to 20 MW, Rasuwa (Multi Energy Development Pvt. Ltd.), Year 2013 to 2015
- ❖ EIA study of Suri Khola Hydropower Project (7MW) and EIA Study of 33 kV Transmission Line Project (Suri Khola Hydropower Company), Year 2013 to 2015

CURRICULUM VITAE (CV): MR. BHABUK RAJ ARYAL

1. **Full Name:** Bhabuk Raj Aryal
2. **Date of Birth:** September 19, 1989
3. **Nationality:** Nepali
4. **Home Address:** Bheerkot Municipality-05, Syangja
5. **Temporary Address:** Samakhusi, Kathmandu
6. **Contact:** +977-9851182418 (Mobile), 01-4387723 (Home)
7. **Email:** bhabukaryal@gmail.com

8. **Educational Qualifications:**

- **Masters in Structural Engineering:** (November 2013 –January 2016) from Institute of Engineering, Department of Civil Engineering, Tribhuvan University, Pulchowk Campus, Lalitpur, Nepal
Thesis Topic: “*Seismic Analysis of Different Types of Geometrical Bridge Piers in Short Span Reinforced Concrete Bridge*” under supervision of Asst. professor. Nabin Chandra Sharma
- **BE Civil (November 2008- October 2012)** from Institute of Engineering, Department of Civil Engineering, Tribhuvan University, Pulchowk Campus, Lalitpur, Nepal
Project: “*Detail Engineering Survey and Design of Jhor- Bhanjyang Feeder Road*” Under supervision of Professor. Gautam Bir Singh Tamrakar

Membership of Professional Associations:

- Nepal Engineers Association
- Registered engineer at Nepal Engineering council
- Structural Engineering Society of Nepal
- Structural Engineering Students Society, Central Campus, Pulchowk

Work Experience related to IEE/EIA (Selected):

1. IEE of Royal Riverside and Garden Resort Pvt. Ltd, Patihani , Bharatpur, Chitwan
2. IEE of Hotel Fountain Fun Pvt. Ltd. Tilottama, Rupandehi.
3. IEE of River Bank Jungle Resort Pvt. Ltd. Bharatpur-22, Patihani, Chitwan
4. EIA of Hotel Himalaya, Lalitpur- 10, Kupandole,
5. BES of Riverbank Fun park and Resort Pvt. Ltd. Bharatpur-29, Bhateri, Chitwan
6. BES of Deuarali Primary Hospital, Hupsekot, Nawalpur.
7. IEE of Hetauda Multipurpose Commercial Building, Makwanpur, Bagmati Province.
8. IEE of Tulsipur Multipurpose Building, Makwanpur, Bagmati Province.
9. IEE of Khani Khola Co-financing Water Supply and Sanitation Project, Dunibesi Municipality, Dhading
10. Initial Environmental Examination of Nawalpur Brick Factory, Nawalparasi

(Bardghat Susta East).

11. Initial Environmental Examination of Mangadh Co-Financing Water Supply and Sanitation Project, Morang, Province No: 1
12. Initial Environmental Examination of Hile Wastewater Sewerage Project, Dhankuta, Municipality, Dhankuta, Province No: 1
13. Initial Environmental Examination of Bangechur-Aduwabari Suspended Trail Bridge, Baglung-Kushma.
14. IEE of Dudhaura River (Ramaulighat) Motorable Bridge within Jitpur-Inarwasira Road, Province 2.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B/M/1', written over a horizontal line.

Certification:

I, the undersigned, certify that to the best of my knowledge and belief, this CV correctly describes myself, my qualifications, and my experience. I understand that any wilful misstatement described herein may lead to my disqualification or dismissal, if engaged.